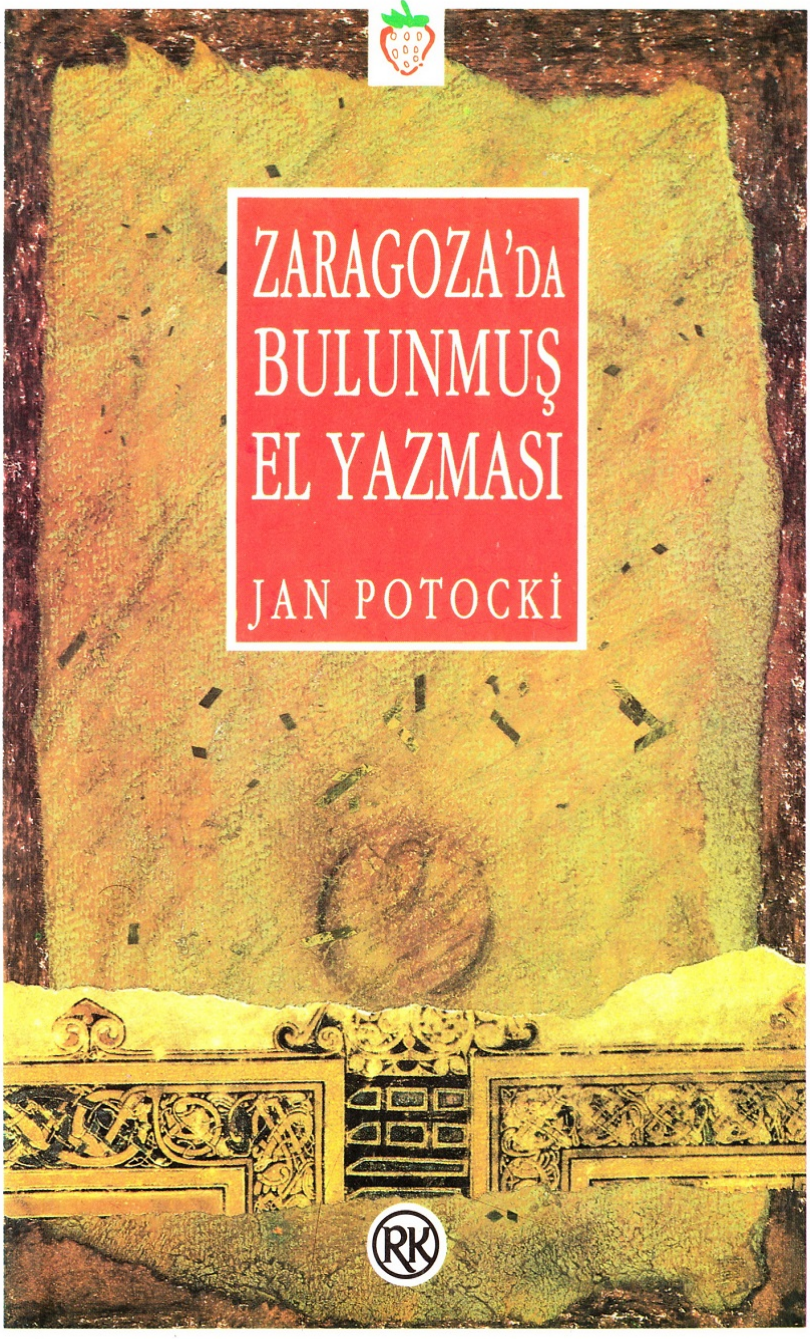
ZARAGOZA'DA BULUNMUŞ EL YAZMASI

JAN POTOCKİ

JAN POTOCKI

Jan Potocki, 1761'de Polonya topraklarında, soylu bir Leh ailesinin çocuğu olarak doğdu. Kuzey Avrupa'ya, Fas ve Mısır'a, Türkiye'ye yolculuklar yaptı. Slav arkeolojisinin kurucusu olarak tanındı, dil ve tarih konularında araştırmalar kaleme aldı, bilimsel deneyler gerçekleştirdi. Siyasal alanda, Polonya'nın bağımsızlığı için mücadele eden Potocki, 1815'deki intiharından önce tek romanı olan "Zaragoza'da Bulunmuş El Yazması"nı tamamladı.

JAN POTOCKI' NİN BAŞLICA ESERLERİ:

1874 Yılında Türkiye ve Mısır'a Yapılan Yolculuktan
Endülüs Çingeneleri
Rus Kavimlerinin İlkçağ Tarihi
Avrupa Rusya'sının Arkeolojik Atlas'ı
Yolculuklar (2 cilt)

JAN POTOCKI

ZARAGOZA'DA BULUNMUŞ EL YAZMASI

Türkçesi
Melis Ece

Zaragoza'da Bulunmuş El Yazması
Özgün adı: *Manuscrit trouvé à Saragosse,* 1958

Her hakkı saklıdır.

Fransızca'dan çeviren: *Melis Ece*
Melis Ece' nin daha önceki çevirisi:
Michel Tournier *(Gilles ile Jeanne)*

Dizi redaksiyon sorumlusu: *Zeynep Süreyya*
Dizi kapak tasarımı ve sayfa düzeni: *Sinan Saraçoğlu*
Dizi amblemi: *Ömer Erduran*

Kapak düzeni: *Mete Özgencil*

Birinci Basım: Şubat 1992
Baskı adedi: 3000

ISBN 975-14-0305-7

KTB 92.34.Y.0030.0396

ÇAĞDAŞ
EDEBİYAT

20

Dizi no: 39

Remzi Kitabevi A.Ş.
Selvili Mescit S. 3 34440 Cağaloğlu-Istanbul
Tlf: 522 7248 - 522 0583, Fax: 522 9055

Evrim Matbaacılık Ltd. Şti.
Selvili Mescit S. 3 34440 Cağaloğlu-Istanbul, 1992

Potocki'yi Sunarken

"Gilgamış"ten "Faust"a giden çizgide, klasik dünyayı en çok uğraştıran ana temalardan biri *ölümsüzlük* olmuştur. Simone de Beauvoir, Borges, Kundera gibi pek çok modern çağ yazarının da farklı optiklerden etkilendiği bu ana tema uğruna, gerektiğinde Şeytan ile rizikolu bir anlaşmaya gidildiği görülür. Böylelikle elde edilen, gerçekten ölümsüzlük olmasa da, bir bakıma *ikinci bir hayat*'a hak kazanmaktır.

Leh Edebiyatı'nın 'özel' figürü Jan Potocki'nin iki hayatı da İblis'le bu tür bir anlaşmanın izlerini taşır. 1761 -1815 yılları arasında yaşayan Potocki'nin ilk hayatı uçarı, gergin bir serüven romanını andırır. Kuzey Afrika'ya, başta Anadolu olmak üzere Orta-Doğu'ya, Saksonya'ya yaptığı yolculuklarda tuttuğu notlar ve gönderdiği mektuplar yan yana dizildiğinde şaşılası bir portre oluşur: Kurukuruya bir meraklı gözlemciliği ile sınırlanması güç kişiliğinin perdesi aralandıkça Potocki'de beslenen tarihçi, dil bilgini, kâşif ve mucit ışık vermeye başlar. Yolculuklarından yorulup Polonya'ya geri çekildiğinde, bu kez kâğıt üzerinde kapsamlı bir yolculuğa çıkacak; gene de büsbütün edilgin bir konumu seçmeden, bir yandan ülkesinin bağımsızlığı için savaşırken, bir yandan da Mısır'da tanıştığı yarı-Leonardo bir dostuyla bilimsel çalışmalar yapıp kolay kolay göze alınamayacak deneylere girişecektir.

Potocki, tarih ve budunbilim, dil ve arkeoloji konusundaki çalışmalarını Fransızca olarak kaleme almıştı. İlgi alanı Slavlardan İskitlere, Ruslardan Endülüs Çingenelerine dek uzanıyordu. Mucit kişiliği ne yazık ki bir tek 'para basma ma-

kinası' tasarlamak gibi pozitif bir bölgeye yönelmekle yetinmemişti: 1815'de, intihar etmeye karar verdiğinde, soğukkanlılıkla, özel, "tek bir mermi" imal etti: Hedefine ulaştıktan sonra içeride patlayan bu mermi nedeniyle, Potocki'den neredeyse iz kalmayacaktı.

Bu esrarengiz Leh soylusu, 1958'e dek unutuldu. İkinci hayatını, aslında Mefisto'ya değil de, Borges'ten başlayarak pek çok gözden kaçmış ya da unutulmaya aday yazarı günışığına çıkaran Roger Caillois'ya borçludur. Caillois, Potocki'nin tek ve doğrudan Fransızca yazdığı romanı "Zaragoza'da Bulunmuş El Yazması"nı ilk yayımladığında, uzun bir önsözle, bu benzersiz kitabın benzersiz serüvenini dile getirmiştir. Potocki'nin romanı, "Fantastik Edebiyat Antolojisi"nin hazırlıkları sırasında yüzlerce kaynağı gözden geçirirken, eline geçtiğinde, başlangıçta onu bir tür 'intihal ürünü' sanmıştı Caillois: Biraz daha yakından bakınca, "Zaragoza'da Bulunmuş El Yazması"nın diğer metinlere kaynaklık ettiğini görmekte gecikmeyecekti.

Potocki'nin romanı, o tarihten bu yana, yalnızca Fantastik Edebiyat'ın "İncil"i olarak değil, aynı zamanda Modern Edebiyat'ın öncü yapıtlarından biri olarak selamlanıyor.

Remzi Kitabevi

İçindekiler

Uyarı 13

BİRİNCİ BÖLÜM

Birinci Gün 15
Emine ve Zübeyde'nin Hikâyesi 28
Cassar-Gomelez Şatosunun Hikâyesi 32

İkinci Gün 38
Şeytan Çarpmış Pascheco'nun Hikâyesi 42

Üçüncü Gün 52
Alphonse van Worden'in Hikâyesi 53
Ravennalı Trivulce'nin Hikâyesi 63
Ferrareli Landulphe'ün Hikâyesi 68

Dördüncü Gün 76

Beşinci Gün 81
Zoto'nun Hikâyesi 83

Altıncı Gün 94
Zoto'nun Hikâyesinin Devamı 94

Yedinci Gün 112
Zoto'nun Hikâyesinin Devamı 112

Sekizinci Gün 126
Pascheco'nun Anlattıkları 129

Dokuzuncu Gün 134
Kabalistin Hikâyesi 137

Onuncu Gün 150
Thibaud de La Jacquière'nin Hikâyesi 153
Kasvet Şatosunda Oturan Güzel Dariolette'nin Hikâyesi 157

İKİNCİ BÖLÜM

On Birinci Gün 169
Likyalı Menippe'nin Hikâyesi 170
Bilge Athenagoras'ın Hikâyesi 173
On İkinci Gün 179
Çeribaşı Pandesouna'nın Hikâyesi 181
Giulio Romati'nin ve Mont-Salerno Prensesinin Hikâyesi 193
On Üçüncü Gün 198
Pandesouna'nın Hikâyesinin Devamı 198
Giulio Romati'nin Hikâyesinin Devamı 199
Mont-Salerno Prensesinin Hikâyesi 206
On Dördüncü Gün 215
Rebecca'nın Hikâyesi 216

Alphonse van Worden'in
Yaşamından On Dört Gün

UYARI

Fransız ordusunda görevli bir subay olarak, Zaragoza kuşatmasında bulunuyordum. Şehrin alınmasına birkaç gün kala, biraz sapa bir yere dek ilerlemiş olduğum bir sırada, daha önce hiçbir Fransızın girmemiş olduğunu sandığım, oldukça iyi inşa edilmiş küçük bir evciği fark ettim.

İçeriye girme merakı uyandı içimde. Kapıyı çaldım, ancak kapalı olmadığını gördüm. İttim ve girdim. Seslendim, bakındım, kimseyi bulamadım. Bir parça değeri olabilecek her şey ortadan kaldırılmış gibiydi; masaların ve dolapların içinde yalnızca pek az önemi olan nesneler kalmıştı. Yalnız, bir köşede, yerde sayfaları yazılı olan birçok defter gözüme ilişti. Ne içerdiğine şöyle bir göz attım. Bu bir İspanyol el yazmasıydı; bu dili pek az biliyordum ama yine de kitabın eğlenceli olabileceğini anlayacak kadar bilgi sahibiydim. İçinde haydutlardan, hortlaklardan, kabalistlerden söz ediliyordu. Tuhaf bir roman okumaktan başka hiçbir şey seferin yorgunluğunu atmak için daha uygun olamazdı. Kitabın asıl sahibine hiçbir zaman geri dönemeyeceğinden emin olarak, ona el koymak konusunda hiç duraksamadım.

Bunun ertesinde, Zaragoza'yı terk etmek zorunda kaldık. Bir şanssızlık sonucu, ordunun ana kolundan

uzaklaşmış bulunduğum bir sırada, müfrezemle birlikte düşman eline geçtim. İşimin bitmiş olduğuna inanmıştım. Bizi götürdükleri yere ulaştığımızda, İspanyollar öteberimizi elimizden almaya başladılar. Onlara hiçbir yararı dokunamayacak tek bir şeyi kendime saklamak istedim o da bulmuş olduğum kitaptı. Önce biraz zorluk çıkarttılar. Sonunda yüzbaşının görüşünü aldılar. Yüzbaşı kitaba şöyle bir göz attıktan sonra bana gelerek atalarından birinin hikâyesini içerdiğinden kendisi için büyük bir önem taşıyan bu kitabı başına hiçbir zarar gelmeden saklamış olduğum için bana teşekkür etti. Ona kitabın elime nasıl geçtiğini anlattım. Beni beraberinde götürdü ve evinde geçirdiğim, bana oldukça iyi davrandıkları uzunca bir zaman süresi içinde ondan eseri Fransızcaya çevirmesini rica ettim. O okudu, ben de yazdım.

BİRİNCİ BÖLÜM

Birinci Gün

Olavidez kontu, henüz Sierra Morena'da yabancı sömürgeler kurmamıştı. Endülüs'ü Castilla-la-Mancha'dan ayıran bu pek kıvrımlı sıradağlarda, şimdilik yalnızca kaçakçılar, haydutlar ve birkaç çingene yaşıyordu. Bunlar katlettikleri yolcuları yiyen kimseler olarak biliniyorlardı. *Las Gitanas de Sierra Morena quieren carne de hombres* (Sierra Morena çingeneleri insan eti isterler) şeklindeki İspanyol deyişi de buradan gelir.

Hepsi bu değil. Denildiğine göre, bu vahşi bölgeye gitme tehlikesini göze alan yolcu, en gözüpek, en yürekli kişilerin bile kanını dondurabilecek binlerce zulmün saldırısına uğrardı. Yürek parçalayıcı seslerin, sellerin gürültüsüne ve fırtınanın ıslıklarına karıştığını duyar, yanıltıcı ışıklar yolunu şaşırmasına neden olur, görünmeyen eller onu dipsiz uçurumlara iterdi.

Gerçekte, bu felaketli yol üzerinde, tek başlarına birkaç *venta* ya da han bulunuyordu. Ancak meyhanecilerden daha şeytan olan hayaletler, hancıları, meydanı kendilerine bırakmaya ve vicdanları – ki bu da hancıların alışkın oldukları cinsten bir hayalet çeşididir – dışında hiçbir şeyin onları rahatsız etmeyeceği ülkelere çekilmeye zorladılar. Andujar hanının hancısı da bu olağan-

üstü hikâyelerin gerçekliği konusunda Saint-Jacques de Compostelle üzerine yemin ediyordu. Son olarak Sainte-Hermandad okçularının Sierra Morena üzerinde geçen tüm seferleri reddettiklerini ve yolcuların Jaen ya da Estramadoure yollarını kullandıklarını sözlerine ekliyordu.

Ona, bu seçimin alışılageldik yolculara yakışacağını ama kral Don Philippe Quinto, beni, Valon Muhafızları yüzbaşısı olarak onurlandırma inceliğini göstermiş olduğundan; onurun kutsal kanunlarının, tehlikeli olup olmadığına bakmaksızın Madrid'e en kısa yoldan gitmemi gerektirdiği yanıtını verdim.

— Genç beyim, diye sözü tekrar aldı hancı, efendileri kendilerine şunu hatırlatmama izin verirlerse, eğer kral, efendilerini daha en ufak tüy çenesini onurlandırmadan bir muhafız müfrezesi ile onurlandırmışsa eğer; fikrimce biraz ihtiyatlılık göstermek uygun olur. Oysa ki ben, bu bölgeyi şeytanlar ele geçirmiş diyorsam...

Daha da fazlasını söylerdi herhalde ama ben atımı mahmuzladım ve ancak uyarılarının artık bana ulaşamayacağına inandığımda durdum. O zaman arkama döndüm ve onu hâlâ el kol hareketleri yaparken ve uzaktan Estramadoure yolunu gösterirken gördüm. Uşağım Lopez ve genç yardımcım Moschito, hemen hemen aynı ifadeyle, acıyarak bana bakmaktaydılar. Onları anlamazlıktan gelerek, sonradan Carlota adı verilen bir hapishanenin inşa edildiği yerin çalılıklarına daldım.

Bugün tam nöbetçi kulübesinin bulunduğu yerde, o zamanlar katırcılar tarafından iyi bilenen bir barınak vardı. Katırcılar burayı "Los Alcornoques" – ya da yeşil meşeler – olarak adlandırırlardı. Çünkü bu cinsten iki güzel ağaç, mermerden bir yalağa ulaşan gür bir kaynağı gölgelendirirdi.

Bu, Andujar'dan Venta Quemada denilen hana dek var olan tek akarsu ve tek gölgelikti. Bu han, çölün ortasına inşa edilmiş olmasına rağmen büyük ve genişti. Aslında, Penne-Quemada markisi tarafından onartılmış, Mağriplilere ait eski bir şatoydu. İşte Venta Quemada adı buradan geliyordu. Marki, burayı Mürsiyeli bir kentsoyluya kiralamış, o da burada, tüm yol boyunca bulunan hanların en büyüğünü açmıştı. Yolcular böylece, sabah Andujar'dan yola çıkıyor, Los Alcornoques'de yanlarında getirmiş oldukları erzakla öğle yemeğini yiyor, daha sonra da Venta Quemada'da yatıyorlardı. Hatta bir sonraki günün tamamını, dağları aşmaya hazırlanmak ve yeni erzak almak için burada geçirdikleri pek sık oluyordu. Benim yolculuk planım da buydu.

Ancak, yeşil meşelere yaklaşmaya başladığımızda, ben Lopez'e, orada yemeyi planladığımız küçük yemekten söz ederken, ne Moschito'nun ne de erzaklarımızı yüklediğimiz katırın yanımızda olmadıklarını fark ettim. Lopez bana, çocuğun bineğinin semerinin altındaki bir şeyleri düzeltmek için yüz adım kadar arkamızda bir yerde kalmış olduğunu söyledi. Onu bekledik, sonra birkaç adım daha ilerledik. Onu beklemek üzere tekrar durduk, seslendik, aramak için geriye döndük, tüm bunlar boşunaydı. Moschito, tüm sevgili umutlarımızı yani tüm öğle yemeğimizi de beraberinde götürerek ortadan kaybolmuştu. Aç olan bir tek bendim, çünkü Lopez durmadan, yanında taşıdığı bir toboso peynirini kemirmişti. Yine de bundan pek memnun görünmüyor ve yarım ağızla "Andujar hancısı doğru söylemişti, şeytanlar zavallı Moschito'yu kaçırmış olmalılar mutlaka" diye söylenip duruyordu.

Los Alcornoques'e vardığımızda yalağın üzerinde içi asma yaprakları ile kaplanmış bir sepet buldum. Önce-

den içi meyve doluymuş ve bir yolcu tarafından burada unutulmuş gibiydi. Merakla karıştırdım ve güzelim dört incirle bir portakal bulduğuma pek sevindim. Lopez'e iki inciri ikram ettim ama o akşama kadar bekleyebileceğini söyleyerek reddetti, böylece meyvelerin hepsini ben yedim. Sonra da yakındaki kaynakta susuzluğumu gidermek istedim, Lopez, meyvelerden sonra suyun bana dokunacağını ileri sürerek beni alıkoydu ve bana ikram edebileceği arta kalmış biraz Alicante şarabı olduğunu söyledi. İkramını kabul ettim ama şarap mideme iner inmez kalbimin sıkıştığını hissettim. Yerin ve göğün başımın üzerinde döndüğünü gördüm. Eğer Lopez yardımıma koşmak için acele etmemiş olsaydı mutlaka bayılmış olacaktım. Beni kendime getirdi ve bunun beni korkutmaması gerektiğini, yalnızca yorgunluğun ve açlığın bir etkisi olduğunu söyledi. Gerçekten de düzelmekle kalmayıp kendimde olağanüstü bir güç ve canlılık buldum. Kırlar bana en canlı renklere bezenmiş gibi geliyordu; nesneler gözlerime, yaz gecelerindeki yıldızlar gibi parlak gözüküyor; damarlarımın, özellikle de şakaklarımda ve boğazımda atmakta olduğunu hissediyordum.

Lopez, artık rahatsızlığımın sürmediğini görünce, sızlanmalarına yeniden başlamaktan kendini alamadı.

— Yazık! dedi. Neden, keşiş, vaiz ve ailemizin günah çıkartan papazı ve kâhini olan Fra Heronimo della Trinidad'ın sözünü dinlemedim? Kaynatamın kayınpederinin görümcesinin oğludur. Böylelikle, en yakın akrabamız olduğundan evimizde her şey onun görüşü alınarak yapılır. Ben onlara uymak istemedim ve bundan dolayı da cezalandırıldım. Bana Valon muhafız subayları halkının dinlerinin eğri olduğunu söylemişti. Bu da sarı saçlarından, mavi gözlerinden ve kırmızı yanaklarından anlaşılıyor. Oysaki, eski Hıristiyanların teninin

rengi, Aziz Lucas'ın resmini yapmış olduğu Notre Dame d'Atocha'nın renginde olur.

Lopez'e tüfeğimi bana vermesini ve ben Moschito'yu ya da en azından onun izini bulmak için çevredeki birkaç kayalığa tırmanırken, atların yanında kalmasını emrederek bu densizlikler seline de bir son vermiş oldum. Bu buyruğum karşısında, Lopez gözyaşlarına boğuldu. Ayaklarıma kapanarak bütün azizler adına, bunca tehlike dolu bir yerde onu yalnız bırakmamam için bana yalvarıp yakardı. Ona, ben atlara bakarken, kendisinin aramaya gitmesini önerdim; ancak bu çözüm ona daha da korkunç göründü. Yine de, ona Moschito'yu aramak için o kadar haklı nedenler gösterdim ki, gitmeme razı oldu. Sonra cebinden bir tespih çıkartarak, yalağın yanında duaya başladı.

Tırmanmak istediğim doruklar, göründüklerinden daha da uzaktaydılar, oralara ulaşmam yaklaşık bir saatimi aldı; vardığımdaysa, ıssız ve yabanıl ovadan başka hiçbir şey göremedim. Hiçbir insan, hayvan ya da evden eser yoktu, izlediğim anayol dışında hiçbir yol yoktu ve o yoldan da kimsecikler geçmiyordu. Her yerde büyük bir sessizlik hakimdi. Sessizliği haykırışlarımla bozdum, yankılar uzaktan bunları tekrarladılar. En sonunda, tekrar yalağın yolunu tuttum. Orada atımı bir ağaca bağlanmış buldum. Lopez ortadan kaybolmuştu.

Önümde iki seçenek vardı: Andujar'a dönmek ya da yolculuğumu sürdürmek. İlk seçeneği aklıma bile getirmedim. Atıma atlayıp ve onu hemen tırısa kaldırarak, iki saat sonra Guadalquivir kıyılarına vardım. Burada bu nehir, kıvrımları Sevilla'nın duvarlarını kucaklayan, o sakin ve harika su olmaktan çok uzaktı. Guadalquivir, dağlardan çıkarken, çabalarını bastıran kayalıkların üzerinde kükreyen, kıyısız ve dipsiz bir seldi.

Los Hermanos vadisi, Guadalquivir'in ovaya yayıldığı yerde başlar. Bu vadi, bu biçimde adlandırılmıştır çünkü burası uzun bir süre, birbirlerine kan bağından çok haydutluktan aldıkları zevkle bağlı üç erkek kardeşin hovardalıklarına sahne olmuştur. Bu üç kardeşten ikisi yakalanmıştı. Cesetleri vadinin girişinde bir darağacına asılmıştı. Ama en büyükleri Zoto, Kurtuba zindanlarından kaçmış ve söylenenlere göre Alpuarras sıradağlarına çekilmişti.

Asılan iki kardeş hakkında oldukça tuhaf şeyler anlatılıyordu. Onlardan hortlaklarmış gibi söz edilmiyordu ama; bedenlerinin kimbilir hangi şeytanlar tarafından canlandırılıp, geceleri asılı oldukları darağacından iplerini çözerek yaşayanları dehşete düşürmek üzere harekete geçtikleri söyleniyordu. Buna o denli kesin gözüyle bakılıyordu ki, Salamanque'lı bir tanrıbilimci, iki asılmışın bir çeşit vampir olduklarını ve ikisinin birbirinden şaşırtıcı olduklarını kanıtlayan bir inceleme yapmıştı. Bundan, en inanmazların dahi kuşkusu yoktu. Aynı zamanda bu iki adamın masum oldukları, haksız yere hüküm giydikleri ve tanrının da izniyle, yolculardan ve o bölgeden geçen diğer insanlardan bunun öcünü aldıkları söylentisi de etrafta yaygındı. Tüm bunlardan söz edildiğini Kurtuba'da pek sık işitmiş olduğumdan içimde darağacına yaklaşmak için bir merak uyandı. Tiksindirici cesetler rüzgârla hareketlenip olağanüstü bir şekilde sallandıkları zaman görünüş daha da iğrenç bir hal alıyor, bu sırada korkunç akbabalar etlerini parçalamak için cesetleri çekiştirip duruyorlardı. İğrenerek, gözlerimi başka bir tarafa çevirdim. Sonra da dağ yoluna saptım.

Los Hermanos vadisinin haydutların saldırılarını kolaylaştırarak onlara sığınak görevi gördüğünü kabul et-

mek gerekir. Vadide kimi zaman tepelerden kopup gelen kayalar, kimi zaman da fırtınanın devirdiği ağaçlar durdururdu sizi. Birçok yerde yol, sel yatağından ya da iç karartan görüntüleri güvensizlik yaratan derin mağaraların önünden geçerdi.

Bu vadiden çıktığımda bir başkasına daldım ve yatacağım yer olması gereken ventayı fark ettim. Ne kadar uzaktan görmüş olursam olayım, orası bende hiç de iyi duygular uyandırmadı. Çünkü ne penceresi ne de pervazı olduğunu; bacalarının ise hiç tütmediğini fark ettim. Yakınlarda hiçbir hareket görülmüyordu. Gelişimi haber veren köpek havlamaları da işitmiyordum. Bütün bunlardan, burasının Andujar hancısının söylemiş olduğu terk edilmiş hanlardan biri olduğu sonucuna vardım.

Ventaya yaklaştıkça, sessizlik daha bir derinleşiyormuş gibi geldi bana. Sonunda oraya vardım ve üzerine sadaka bırakılan kütüklerden birini gördüm.

"Yolcu efendiler, Mürsiyeli Gonzalez'in ruhu için dua etme iyiliğini gösterin. Şu önünüzdeki, Venta Quemada'nın hancısıdır. Her şeyden önemlisi, yolunuza devam edin ve hangi nedenle olursa olsun geceyi burada geçirmeyin."

Hemen o anda yazının yönelttiği tehditlere karşı meydan okuma kararını aldım. Bu, burada hortlakların olmadığına kesin olarak inandığım için değil; ama sonradan da görüleceği gibi eğitimimin şeref üzerine kurulmuş olmasından ve benim de bunu hiçbir korku belirtisi göstermemekten ibaretmiş gibi kabul etmemdendi.

Güneş henüz batmıştı ki, kalan aydınlık kırıntısından yararlanarak evin köşesini bucağını dolaşmak istedim. Bunun nedeni de evi ele geçirmiş olan cehennemî güçlerle ilgili olarak kendimi rahatlatmaktan çok, bir parça yiyecek arayıp bulmaktı. Çünkü Los Alcornoqu-

es'de yediğim azıcık bir şey, duyduğum açlığı gideremeyiş, ancak bir parça bastırabilmişti. Birçok oda ve salondan geçtim. Çoğu, bir insan boyu yüksekliğine kadar mozaik kaplıydı. Tavanlar ise Mağriplilerin tüm ustalıklarını ortaya koydukları o güzel marangozluk işlerinden yapılmıştı. Mutfaklara, tavan aralarına ve mahzenlere baktım. Mahzenler kayaların içine oyulmuştu ve bazıları, dağın içlerine doğru uzanan yeraltı yollarıyla bağlantılıydı; ama hiçbir yerde yiyecek bulamadım. Sonunda, gün tamamen batmaya başladığından, avluya bağlamış olduğum atımı almaya gittim; onu, içinde biraz saman bulunan bir ahıra götürdüm ve ben de tüm handa bırakılmış tek yatağı görmüş olduğum odaya yerleşmeye gittim. Bir ışığım olsa iyi olurdu ama beni kıvrandıran açlık uyumamı da engelliyordu.

Bununla birlikte, gece karardıkça, düşüncelerim de karamsarlaşıyordu. Kâh iki uşağımın kayboluşunu, kâh yiyecek sağlama yollarını düşünüyordum. Hırsızların habersizce, herhangi bir çalılık veya bir yeraltı tuzağından fırlayarak arka arkaya yalnız bulundukları bir sırada Lopez ve Moschito'ya saldırdıklarını; benimse üniformam o kadar kolay bir zafer vaat etmediğinden bundan kurtulmuş olduğumu düşünüyordum. İştahım beni her şeyden fazla düşündürüyordu. Ancak dağda keçiler görmüştüm. Bir keçi çobanı onlara bakıyor olmalıydı ve o adamın da mutlaka süte katık etmek için küçük bir ekmeği bulunmalıydı. Ayrıca, biraz da silahıma güveniyordum. Geri dönmek ve Andujar hancısının alayları ile karşılaşmak: İşte bunu hiçbir zaman yapmamak, aksine, yoluma devam etmek konusunda kesin olarak kararlıydım.

Bu düşünceleri tükettiğimde, çocukluğumda bana anlatılan o ünlü kalpazan hikâyesi ve beşiğimi sallayan

benzeri hikâyeler geçti aklımdan. Sadaka kütüğüne konmuş olan o yazıyı da düşündüm. Şeytanın hancının boynunu kırmış olduğuna inanmıyordum ancak yazının açıklamasına da pek aklım yatmıyordu.

Saatler böyle derin bir sessizlik içinde geçerken, bir çanın beklenmedik sesi beni şaşkınlıktan ürpertti. Çan on iki kere çaldı. Bilindiği gibi hortlaklar etkilerini, yalnızca gece yarısından, horozun ilk ötüşüne kadar olan zaman içinde sürdürürler. Şaşırdığımı söyledim, bunda da haklıydım, çünkü çan önceki saatleri çalmamıştı. Ayrıca bana çınlamasında iç karartıcı bir şeyler varmış gibi gelmişti. Bir an sonra odanın kapısı açıldı. İçeriye kapkara bir suratın daldığını gördüm. Yüz, korkutucu olmaktan çok uzaktı, çünkü bu her iki elinde de birer meşale tutan yarıçıplak güzel bir cariyeydi. Zenci cariye bana yaklaşarak, saygıyla selamladı. Çok iyi bir İspanyolca ile şöyle dedi:

— Soylu süvari, bu handa geceyi geçiren yabancı hanımlar onlarla akşam yemeklerini paylaşmanızı rica ediyorlar. Beni izleme nezaketini gösterin lütfen.

Zenci cariyeyi bir koridordan diğerine, en sonunda da çok iyi aydınlatılmış bir salona dek izledim. Salonun ortasında, üzeri necef taşından kaplar ve sürahiler ile dolu, üç yemek takımı ile donatılmış bir masa bulunuyordu. Salonun dibinde muhteşem bir yatak vardı. Birçok zenci cariye hizmet etmek için âdeta birbirleriyle yarışıyorlardı. Sonra saygıyla sıralandılar ve içeriye, zambak ve gül renkli tenleri, hizmetçilerinin abanoz siyahı ile kusursuz bir zıtlık oluşturan iki soylu hanımın girdiğini gördüm. El ele tutuşmuşlardı. Tuhaf bir giyinme tarzları vardı ya da bana öyle gelmişti. Gerçek şu ki, sonradan gezip göreceğim Mağrip kıyılarında pek çok şehirde âdet böyleydi. Kılıklarının nasıl olduğunu size

şöyle anlatayım: Asıl olarak yalnızca bir gömlek ve korseden oluşuyordu. Gömlek kemerin üstüne kadar bezdendi ama ondan aşağısı Mequinez tülündendi. Bu öyle bir kumaştı ki, eğer kalın ipek kurdeleler kumaşa karışarak onu, hayal etmenin çok daha iyi olduğu çekicilikleri gizlemeye uygun kılmasaymış, tamamen şeffaf bir görüntü sergileyecekmiş. İncilerle zengince işlenmiş ve elmas kopçalarla süslenmiş olan korse, göğüsleri ancak kapatıyordu. Aynı şekilde tülden olan gömleğin kolları ise kıvrılarak yakanın arkasından tutturulmuştu. Çıplak kolları bilekten dirseğe dek bileziklerle süslüydü. Bu hanımların ayakları, birer dişi şeytan olsalardı çatallı ve kanca tırnaklı olmaları gerekirken, hiç de öyle değildi. İşlenmiş küçük terliklerin içinde çıplaktılar. Ayak bilekleri büyük pırlantadan bir halhal ile süslenmişti.

İki yabancı kadın rahat ve tatlı bir tavırla bana yaklaştılar. Bunlar iki kusursuz güzellik örneğiydi, biri uzun, ince ve göz kamaştırıcı, diğeri ise içine kapalı ve çekingendi. Görkemli, hayranlık verici bir vücuda ve yüze sahipti. Küçüğü ise ufak tefekti ve dudakları öne doğru çıkıktı. Gözkapakları yarı kapalıydı ve bu göz kapaklarının görülmesine izin verdiği gözbebekleri ise olağanüstü uzunlukta kirpikler tarafından gizleniyordu. Büyüğü bana Katalanca şöyle hitap etti:

— Soylu süvari bu yemeği bizimle yemeyi kabul ettiğiniz için size minnettarız.

Bu son sözleri öylesine muzip bir havayla söylemişti ki neredeyse erzak yüklü katırımızı onun kaçırmış olduğundan kuşkulanacaktım. Ancak kaybolanların yerini öylesine iyi doldurmuştu ki böyle olsa bile bundan dolayı kızmak imkânsızdı.

Masaya oturduk ve aynı hanım bana, bir Japon kabı uzatarak şöyle dedi:

— Soylu süvari bunun içinde her türlü etten yapılmış bir Olla-podrida* bulacaksınız, içinde olmayan yalnızca tek bir tür et vardır. Çünkü bizler inananlardanız yani Müslümanız demek istiyorum.

— Güzel yabancı, diye karşılık verdim, sanırım doğru söylediniz. Kuşkusuz inananlardansınız. O, aşk dinidir. Ama açlığımı gidermeden önce merakımı giderme zahmetine katlanın ve söyleyin, siz kimsiniz?

— Yemeğinize devam edin soylu süvari, diye tekrar sözü aldı güzel Mağripli, kimliğimizi sizden saklayacak değiliz. Benim adım Emine ve bu da kız kardeşim Zübeyde. Tunus'da oturuyoruz ancak ailemiz Gırnata asıllıdır. Akrabalarımızdan birkaçı İspanya'da kalarak, babalarının kanunlarını gizlice öğretiyorlar. Bundan sekiz gün önce Tunus'u terk ettik ve Malaga yakınlarında ıssız bir kumsala çıktık. Sonra Soja ile Antequerra arasındaki dağlardan geçtik, kılık değiştirmek ve güvenliğimizi sağlayacak tüm düzenlemeleri yapmak üzere bu ıssız yere geldik. Soylu süvari, gördüğünüz gibi yolculuğumuz, dürüstlüğünüze güvenerek sizinle paylaştığımız bir sırdır.

Güzellere benden kaynaklanabilecek hiçbir boşboğazlıktan çekinmemeleri gerektiğini söyledim. Sonra da yemeğe başladım. Aslında biraz da oburca davrandım ama genç bir beyefendinin, bir hanımlar topluluğu içinde tek başına bulunduğunda seve seve uyması gereken bazı zorunlu incelikleri de ihmal etmedim.

İlk açlığımın yatışmış olduğunu fark eder etmez güzel Emine, zenci cariyelere ülkelerinde nasıl dans edildiğini bana göstermelerini emretti. Anladığım kadarıyla

---

(*) Olla-Podrida: Çeşitli etlerin bir arada pişirilmesiyle yapılan bir ulusal İspanyol yemeği. (ç.n.)

hiçbir emir onlara bu kadar hoş gelmezdi. Verilen emri, büyük bir ateşlilikle yerine getirdiler. Hatta danslarına son vermek oldukça zor olacaktı, ama ben güzel efendilerine onların da arada sırada dans edip etmediklerini sordum. Buna yanıt olarak ayağa kalkıp kastanyet istediler. Danslarının adımları, Mürsiye bolerosunun ve Algarve'larda yapılan foffa*'ninkileri andırıyordu. O ülkelerde bulunmuş olanlar anlattıklarımdan, dansla ilgili bir fikir sahibi olabilirler; ama yine de iki Afrikalının kıvrımlı yarı saydam giysilerinin ortaya çıkarttığı doğal zariflikleriniin buna kattığı çekiciliği tahmin edemezler.

Onları bir süre, soğukkanlı bir hayranlıkla izledim, gittikçe hızlanan bir ritimle çabuklaşan hareketleri, sağır edici Mağrip müziği, hızlı yenmiş yemekle ayaklanmış düşünceler, içimdeki ve dışımdaki her şey, bilincimi bulandırmak için birleşiyordu. Kadınlarla mı yoksa kandırıcı dişi şeytanlarla mı beraberdim artık bilemiyordum. Görmeye cesaretim yoktu, bakmak istemiyordum. Gözlerimi ellerimle kapattım ve bayıldığımı hissettim.

İki kız kardeş bana doğru yaklaştılar her biri bir elimden tuttu. Emine kendimi kötü hissedip hissetmediğimi sordu. Onu bu konuda rahatlattım; Zübeyde göğsümde gördüğü madalyonun ne olduğunu, bir sevgilinin resmi olup olmadığını sordu.

— Bu, diye yanıtladım, annemin bana vermiş olduğu ve her zaman üzerimde taşımaya söz vermiş olduğum bir mücevherdir. İçinde hakiki haçtan bir parça vardır.

Bu sözler üzerine Zübeyde'nin gerilediğini ve yüzünün solduğunu gördüm.

(*) Foffa: Bir Portekiz dansı. (ç.n.)

— Rahatsız oldunuz, dedim, oysa haç yalnızca karanlıkların ruhunu korkutabilir.

Emine kardeşinin yerine cevap verdi.

— Soylu süvari, biliyorsunuz ki biz Müslümanız ve kardeşimin size belli ettiği acıyı şaşkınlıkla karşılamamalısınız. Aynı acıyı paylaşıyorum. En yakın akrabamız olan sizin bir Hıristiyan olmanıza çok kızdık. Bu sözler sizi şaşırttı ama anneniz bir Gomelez değil miydi? Abencerageların bir kolu olan aynı aileden geliyoruz. Ama gelin şu divana oturalım da size daha fazlasını anlatayım.

Zenci cariyeler çekildiler. Emine beni divanın bir köşesine buyur ederek kendi de bağdaş kurup yanıma oturdu; Zübeyde ise diğer tarafıma geçti, yastığıma yaslandı. Birbirimize o kadar yakındık ki, nefesleri benimkine karışıyordu. Emine bir an düşüncelere dalar gibi oldu, sonra bana çok önemli bir şey söyleyecekmiş gibi bakarak, elimi avucuna aldı ve şöyle dedi:

— Sevgili Alphonse, sizden bunu saklamaya gerek yok, bizi buraya getiren bir rastlantı değil. Sizi burada bekliyorduk. Eğer korku sizi başka bir yol seçmeye itmiş olsaydı size olan saygımızı hiçbir zaman yeniden kazanmayacak biçimde yitirecektiniz.

— Beni şımartıyorsunuz Emine, diye yanıtladım. Benim, sizde ne gibi bir ilgi uyandırabileceğimi anlamıyorum.

— Sizinle çok ilgiliyiz, diye yeniden sözü aldı güzel Mağripli. Ancak belki de gördüğümüz ilk erkek olduğunuzu öğrendiğinizde bundan biraz daha az övünç payı çıkartırsınız kendinize... Bu söylediklerim sizi şaşırtıyor. Bundan kuşku duyar gibi görünüyorsunuz. Size atalarımızın öyküsünü anlatacağıma söz vermiştim ama öncelikle kendimizinkinden başlamak belki daha iyi olacak.

— Biz şu anda hâlâ hükümdarlığını sürdüren Tunus Beyi'nin anne tarafından amcası olan Gasir Gomelez'in kızlarıyız. Hiç erkek kardeşimiz yok, babamızı ise hiç tanımadık. Öyle ki, sarayın duvarları arasına kapatılmış olduğumuzdan, siz erkeklerin cinsiyeti ile ilgili hiçbir fikrimiz yoktu. Buna rağmen, her ikimiz de doğuştan şefkate karşı aşırı bir eğilime sahip olduğumuz için birbirimizi büyük bir tutkuyla sevdik. Bu bağlılık daha çocukluğumuzdan başlamıştı. Bir an için bile bizi ayırmak isteseler, hemen ağlamaya başlardık. Birimiz azarlansa, diğeri gözyaşlarına boğulurdu. Günlerimizi aynı masada oynayarak geçirdik. Aynı yatakta yatardık.

Böylesine güçlü olan bu duygu, bizimle beraber büyüyor gibiydi. Size anlatacağım bir olayla da yepyeni bir yoğunluk kazanmış oldu. O zamanlar on altı yaşındaydım, kardeşim ise on dört. Uzun bir süredir annemin bizden özenle sakladığı bazı kitapların varlığını keşfetmiştik. Önceleri, bize okuma öğretirlerken yararlandıkları kitaplardan pek sıkılmış olduğumuzdan bunlara pek az dikkat etmiştik. Yaşla beraber merakımız da kendini belli etmişti. Yasak dolabın açık bulunduğu bir ânı yakalayıp, içinden çabucak küçük bir cilt aşırdık. Bu Beni Amir tarafından Farsçadan çevrilmiş *"Leyla ile Mecnun'un Aşkı"* idi.

Aşkın tüm zevklerini alevden bir anlatımla betimleyen bu olağanüstü eser genç beyinlerimizi tutuşturdu. Sizin cinsiyetinizden kimseyi görmemiş olduğumuzdan bunu pek iyi anlayamazdık elbette, ama içindeki sözleri birbirimize tekrarlıyorduk.

Sevgililerin diliyle konuşuyorduk. Sonunda birbiri-

mizi onlar gibi sevmek istedik. Ben Mecnun rolünü, kız kardeşim ise Leyla rolünü üstlendi. Önce bir çiçek düzenlemesi ile ona olan tutkumu açıkladım. (Bu tüm Asya'da kullanımı pek yaygın olan bir çeşit gizemli şifredir.) Sonra bakışlarımı konuşturdum ve önünde secdeye vardım, ayak izlerini öptüm, meltemlere tatlı yakınmalarımı ona iletmeleri için yalvarıp yakardım, iç çekişlerimin ateşi ile onların nefeslerini sarıyorum sandım.

Zübeyde, yazarının sözlerine sadık, bana bir buluşma fırsatı verdi. Dizlerine atıldım, ellerini öptüm, ayaklarımı gözyaşlarımla yıkadım; sevgilim önce tatlı bir direnme gösterdi, sonra ondan birkaç okşama koparmama izin verdi. Sonunda ise sabırsız ateşliliğime teslim oldu. Gerçekten de ruhlarımız birbirine karışır gibiydi. Hâlâ, bizi o zaman olduğumuz kadar mutlu kılabilecek bir şeyin olup olmadığını bilemiyorum.

Daha ne kadar bu tutkulu sahnelerle oyalandık bilmiyorum ama sonunda bunları daha sakin duygular izledi. Bir ilmin üzerinde uğraşmaktan tat almaya başladık. Özellikle de ünlü İbni Rüşd'ün yazılarından öğrenerek araştırdığımız bitkileri tanımaktan hoşlanıyorduk.

Sarayların can sıkıcılığına karşı tedbirli olmak gerektiğine inanan annem, kendi kendimizi oyalamaktan hoşlandığımızı zevkle izliyordu. Mekke'den Hazret isminde ermiş bir kişi – ki bu kişi evliyanın ta kendisi idi – getirtti. Hazret bize peygamberin dinini öğretti; derslerini Kureyş kabilesinde konuşulan o duru ve ezgili dille veriyordu. Onu dinlemekten hiç sıkılmıyorduk ve neredeyse bütün Kur'an'ı ezbere biliyorduk. Sonra annem bizi kendi sülalemizin tarihiyle ilgili olarak eğitti. Elimize bir kısmı Arapça, bir kısmı İspanyolca olan pek çok sayıda anı verdi. Ah, sevgili Alphonse, dininiz bize ne kadar dayanılmaz geldi; zalim papazlarınızdan ne kadar

nefret ediyorduk bir bilseniz! Buna karşın damarlarımızda kanları dolaşan bunca ünlü ama bahtsız kişinin öyküleri ile de çok ilgileniyorduk!

Kimi zaman engizisyon zindanlarında işkence görmüş Said Gomelez için, kimi zaman da uzun süre dağlarda, vahşi hayvanlarınkinden pek az farklı bir yaşam sürdürmüş olan yeğeni Leiss için alevleniyorduk. Bu gibi insanlar bize erkekleri sevdirdi. Onlardan birkaç kişi görmüş olmak isterdik. Sık sık uzaktan gölcüğe çıkan adamları ya da Nef hamamına gidenleri görmek için terasımıza çıkardık. Mecnun'un derslerini tamamen unutmamış olsak bile en azından artık onları birlikte tekrar etmiyorduk. Hatta bana, kız kardeşime duyduğum sevgi artık tutku özelliğini taşımıyormuş gibi gelmişti. Ancak yeni bir olay bunun tam tersini bana kanıtladı.

Bir gün, annem bize Tafilet*ten yaşını başını almış bir prensesi konuk olarak getirdi. Onu elimizden gelen en iyi şekilde ağırladık. Gittiğinde, annem, onun beni oğlu için istemiş olduğunu, kardeşimin ise bir Gomelez ile evleneceğini söyledi bana. Bu haber bizi o kadar öfkelendirdi ki, başta heyecanımızdan konuşma yeteneğini kaybettik. Sonra birbirimiz olmadan yaşamanın ne denli mutsuz olacağı gözlerimizin önünde o kadar belirgin bir şekilde canlandı ki, kendimizi umutsuzlukların en korkuncuna kaptırdık. Saçlarımızı yolduk, sarayı çığlıklarımızla doldurduk. Sonunda, acımızı belli etme şekillerimiz çılgınlığa dek vardı. Annem korkarak, sevgimizi zorlamamaya söz verdi. Bize, kız olarak kalma ya da aynı erkekle evlenme izninin verilmiş olduğu konusunda da güvence verdi. Bu, bizi biraz sakinleştirdi.

Bir süre sonra, annem bize ailemizin reisi ile konuş-

(*) Tafilet: Kuzey Afrika'da bir bölge. (ç.n.)

tuğunu ve onun, Gomelez kanından bir erkek olması koşulu ile aynı kocaya sahip olmamıza izin vermiş olduğunu söylemeye geldi.

Başta buna hiçbir yanıt vermesek de ikimizin aynı kocaya sahip olması fikri, bizi gün geçtikçe daha çok eğlendiriyordu. Ne genç, ne de yaşlı bir erkeği yakından görmüştük ama genç kadınlar gözümüze yaşlı olanlarından daha hoş göründüklerinden eşimizin genç olmasını istiyorduk. Aynı zamanda, bize Beni Amir'in kitabından anlamını pek iyi kavrayamamış olduğumuz bazı bölümleri de açıklayacağını umuyorduk.

Burada, Zübeyde kardeşinin sözünü keserek beni kollarının arasına alıp kucaklayarak şöyle dedi:

— Sevgili Alphonse, keşke Müslüman olsaydınız! Sizi Emine'nin kollarında görmek, ikinizin zevkine bir şeyler eklemek, kucaklamalarınızda birleşmek, benim için ne kadar büyük bir mutluluk olurdu. Çünkü sonuçta, sevgili Alphonse, peygamberin sülalesinde olduğu gibi bizimkinde de bir kadının oğulları erkek tarafının oğullarıyla aynı haklara sahiptir.

Yok olmak üzere olan sülalemizin reisi olmak yalnız sizin ellerinizde. Bunun için, yalnızca dinimizin kutsal gerçeklerine gözlerinizi açmanız yeterli olabilir.

Bu, bana şeytanın bir imasına o kadar benziyor gibi göründü ki, şimdiden Zübeyde'nin güzel alnında boynuzlar gördüğümü sandım. Din ile ilgili birkaç sözcük geveledim. İki kız kardeş biraz gerilediler. Emine daha ciddi bir tavır takınarak sözlerini şöyle sürdürdü:

— Senyör Alphonse, size kendimden ve kız kardeşimden çok söz ettim. Niyetim bu değildi. Bu konuya, kadınların kanından geldiğiniz Gomelezlerin hikâyesi ile ilgili bilgi vermek amacı ile girmiştim. İşte size söylemek istediklerim:

— Soyumuzun ilk atası, Arapların başında İspanya'ya girerek Cebelitarık dediğiniz Cebel-Tarık dağına ismini vermiş olan Yusuf Bin Tarık'ın kardeşi Mesud Bin Tarık'tır. Ordularının zaferine büyük katkısı olmuş olan Mesud, Bağdat halifesinden Gırnata valiliğini elde etti. Burada kardeşinin ölümüne dek kaldı. Daha da uzun süre kalabilirdi, çünkü Müslümanların sevgilisi olduğu kadar, Arapların egemenliğindeki Hıristiyanlar olan Mustaribler tarafından da çok seviliyordu. Ancak Mesud'un Bağdat'ta düşmanları vardı ve bunlar halifenin gözünde onu karaladılar. Ölümünün kararlaştırıldığını öğrendi ve uzaklaşmayı tercih etti. Böylece Mesud adamlarını toplayarak, bildiğiniz gibi Sierra Morena sıradağlarının uzantısı olan ve Gırnata krallığı ile Valansiya krallıklarını ayıran Alpuharraslara çekildi.

İspanya'yı ellerinden alarak fethetmiş olduğumuz Vizigotlar, Alpuharraslara kadar hiç gelmemişlerdi. Vadilerin çoğu ıssızdı. Yalnızca üç tanesinde, İspanya'nın eski bir halkının soyundan gelenler yerleşmişti. Bunlara Turduloslar denirdi. Ne Muhammed'i ne de sizin Nasıralı peygamberinizi tanırlardı. Dini görüşleri ve kanunları, babadan oğula geçen şarkılarda saklıydı. Bir zamanlar kitapları olmuş ama sonradan bunlar kaybolmuştu.

Mesud, Turdulosları zor kullanmaktan çok ikna yolu ile dize getirdi. Onların dillerini öğrendi ve onlara İslam dinini öğretti. İki halk, evliliklerle birbirlerine karıştılar. Bende ve kız kardeşimde gördüğünüz ve Gomelez kızlarını diğerlerinden ayıran bu canlı teni işte bu karışıma

(*) Cassar-Gomelez: Kasr-ı Gomelez

ve dağ havasına borçluyuz. Mağriplilerde beyaz tenli olan pek çok kadın vardır ancak hepsi de çok solukturlar.

Mesud, Şeyh unvanını aldı ve Cassar-Gomelez adını verdiği çok sağlam bir şato inşa ettirdi. Kabilesinin hükümdarı olmaktan çok yargıcı olan Mesud, her zaman her konuda açık sözlü bir adamdı ve bunu da kendine görev bilirdi. Ancak kamer ayının her son cuması ailesinden izin alarak şatonun bir yeraltı geçidine kapanır ve bunu izleyen cumaya dek orada kalırdı. Bu yok oluşlar değişik tahminlerin doğmasına yol açtı: Bazıları şeyhimizin yüzyılların sonunda yeryüzünde ortaya çıkacak On İkinci İmam* ile görüştüğünü söylüyorlardı, bazıları ise Deccal'in mahzenimizde zincirlenmiş olduğuna inanıyorlardı. Bazıları yedi uyurların köpekleri Caleb* ile birlikte orada dinlendiklerini düşünüyorlardı. Mesud, bu söylentilerin üzerinde durmadı, küçük halkını gücü yettiğince yönetmeyi sürdürdü. Sonunda kabilenin en ihtiyatlı adamını seçerek onu halef atadı. Ona yeraltı geçidinin anahtarlarını teslim etti ve bir keşiş evine çekilerek orada uzun yıllar yaşadı.

Yeni Şeyh aynen selefinin yapmış olduğu gibi halkını yönetti ve her kamer ayının son cuması ortadan kayboluşları tekrarladı. Her şey Kurtuba, Bağdat'tan bağımsız, özel halifelere sahip oluncaya dek aynı şekilde sürüp gitti. O zaman, bu devrime katılmış olan Alpuharras dağlıları vadilere yerleşmeye başladılar. Cassar-Gome-

---

(*) On İkinci İmam: Caferilik inanışına göre, Muhammed El-Mehdi'nin babası Hasan El Askeri'nin ölümünden sonra gizlenen on ikinci imam hâlâ sağdır ve kıyametten önce ortaya çıkarak dünyayı adaletle dolduracaktır. (ç.n.)

(*) Caleb: Musa'nın on iki habercisinden biri, Kutsal Topraklardan önce Kenan ülkesini tanımak için gönderilmişti. (ç.n.)

lez'in şeyhine bağlı kalanlar için Gomelez adı aynen korunurken diğerleri "Abencerage" adıyla anıldılar.

Bu sırada Abenceragelar, Gırnata krallığının en güzel topraklarını, kentin en güzel evlerini satın aldılar. Zenginlikleri halkın dikkatini çekti. Şeyhin gizli geçidinde sonsuz bir hazinenin bulunduğu kanısına varıldı. Ama bundan hiçbir zaman emin olunamıyordu; çünkü Abencerageların kendileri de zenginliklerinin kaynağını bilmiyorlardı.

Sonunda, gökten gelen cezaları üzerine çeken bu güzel krallıklar inananlardan olmayanların eline geçti. Gırnata alındı ve sekiz gün sonra Kurtuba'nın ünlü Gonzalve'si üç bin adamın başında, Alpuharras'lara geldi. O zamanlar Şeyhimiz Hatim Gomelez'di. Gonzalve'yi karşılayarak ona şatosunun anahtarını verdi. İspanyol, ondan yeraltı geçidininkileri istedi. Şeyh, zorluk çıkarmadan onları da verdi. Gonzalve oraya kendisi inmek istedi. Yalnızca bir mezar ve kitaplar buldu. Kendisine anlatılan bütün hikâyelerle açık açık alay ederek, aşkın ve kadın düşkünlüğünün onu beklediği Valladolid'e dönmek için acele etti.

Bundan sonra, dağlarımızda barış hüküm sürdü. Ta ki Charles tahta çıkana dek. O zaman, Şeyhimiz Sefi Gomelez'di. Bu adam, hiçbir zaman öğrenemediğimiz nedenlerden ötürü yeni hükümdara, Alpuharras'lara güvendiği birkaç adamını gönderirse, önemli bir sır açıklayacağını bildirdi. On beş gün geçmemişti ki, Toledolu Don Rüis, Majestelerinin adına Gomelezlere kendisini takdim etti. Ama bir önceki gün Şeyh'in öldürülmüş olduğunu öğrendi. Don Rüis birkaç kişiye işkence yaptı, kısa sürede bundan da sıkılarak saraya döndü.

Bu sırada, şeyhlerin sırrı Sefi'nin katilinin ellerindeydi. Billah Gomelez adındaki bu adam, kabilenin yaşlıla-

rını topladı ve bu kadar önemli bir sırrın ancak bir bölümünün açıklanmasına, üstelik bunun da yalnızca parlak cesaret, ihtiyat ve sadakat örnekleri verdiklerine inandıkları kişilere söylenmesine karar verildi.

Burada Zübeyde kardeşinin sözünü bir kez daha keserek şöyle dedi:

— Sevgili Emine, siz de Alphonse'un tüm sınavları başarı ile geçeceğine inanıyor musunuz? Ah, bundan kim kuşku duyabilir ki! Sevgili Alphonse keşke Müslüman olsaydınız! Sonsuz hazineler belki de sizin ellerinizde olacaktı o zaman.

Bu da yine, beni şehvet yoluyla günaha itmeyi başaramayarak para aşkı ile elde etmeye çalışan karanlıkların ruhunun sözlerine pek benziyordu. Ama bu sırada iki güzel yanıma yaklaştılar ve bana ruhlarına değil bedenlerine dokunuyormuşum gibi geldi. Bir anlık sessizlikten sonra Emine hikâyesini sürdürdü:

— Sevgili Alphonse dedi, Charles'ın oğlu Philippe'nin hükümdarlığı sırasında uğradığımız işkenceleri yeterince biliyorsunuz. Çocuklar kaçırılıyor ve Hıristiyan dinine göre yetiştiriliyorlardı. Onlara, inananlar olarak kalmış olan ana babalarının tüm malları veriliyordu. İşte o zamanlarda bir Gomelez, Aziz Dominique, Dervişler Tekkesine kabul edildi ve Büyük Engizitör görevine dek yükseldi.

Bu sırada, horozun ötüşünü duyduk, Emine konuşmayı kesti. Horoz bir kere daha öttü. Batıl inançları olan herhangi biri, iki güzelin şöminenin bacasından uçup gitmelerini umabilirdi. Hiç de öyle olmadı ama bana dalgın ve düşünceli göründüler.

Sessizliği ilk bozan Emine oldu:

— Tatlı Alphonse, dedi bana, gün ağarmak üzere, beraber geçireceğimiz zamanlar, hikâyeler anlatarak bo-

şa geçirilmeyecek kadar değerli. Kutsal dinimizi kabul etmediğiniz sürece size eş olamayız. Ancak size, bizi rüyada görme izni verildi. Buna razı mısınız?

Her istenilene razı oldum.

— Bu yeterli değil, diyerek Emine, büyük bir gurur ve edayla sözü tekrar aldı. Bu yeterli değil, şerefin kutsal kanunları üzerine adlarımızı, varlığımızı ve bizimle ilgili bildiğiniz hiçbir şeyi açıklamamaya söz vermelisiniz. Bunu törenli bir anlaşma ile kabul etmeye cesaretiniz var mı?

Her şeye razı oldum.

— Bu yeterli, dedi Emine. Kardeşim, ilk başkanımız Mesud'un takdis ettiği kupayı getirin.

Zübeyde büyülü kabı getirmeye giderken, Emine secdeye kapanarak Arapça dualar okuyordu. Zübeyde, elinde bana tek bir zümrütten yontulmuş gibi gelen bir kupayı tutarak tekrar belirdi. Dudaklarını kupada ıslattı. Emine de aynısını yaparak bana kalan sıvının hepsini tek seferde içmemi emretti.

Ona boyun eğdim.

Emine, söz dinlerliğimden ötürü teşekkür ederek beni pek sıcak bir şekilde öptü. Sonra Zübeyde dudaklarını benimkilere yapıştırdı ve bana sanki onları oradan ayıramıyormuş gibi geldi. Tekrar onları göreceğimi söyleyerek, en kısa zamanda uyumamı tavsiye ederek benden ayrıldılar.

Bunca garip olay, bunca harikulade öykü ve beklenmedik duygu mutlaka beni tüm gece düşündürmek için yeterliydi ama kabul etmek gerekir ki bana vaat edilen düşler beni tüm bunlardan daha çok ilgilendiriyordu. Aceleyle soyunup benim için hazırlanan yatağa girdim. Yatağımın, çok geniş olduğunu ve düşlerin bunca yere gereksinimi olmadığını zevkle fark ettim. Ama bu dü-

şünce daha aklımdan geçerken, dayanılmaz bir uyku gözkapaklarımı ağırlaştırdı ve gecenin tüm yalanları duyularımı esir aldı. Olağanüstü büyülerle, tüm duyularımın yönlerini şaşırdıklarını hissediyordum. Düşüncelerim zevkin kanatları üzerinde elimde olmayarak, beni Afrika saraylarının ortasına atıveriyor ve sarayların kapalı odalarında hapsolmuş güzellikleri ele geçirerek, düşsel zevklerimi oluşturuyorlardı. Düş gördüğümü hissediyordum, ancak kucakladıklarımın hiç de düş olmadığının bilincindeydim. En deli yanılsamaların dalgasında kendimi yitiriyor ama hep kendimi tekrardan güzel kuzinlerim ile buluyordum. Onların göğüsleri üzerinde uyuyor, onların kolları arasında uyanıyordum. Kaç defa bu gidip gelmeleri hissettiğimi sandım, bilemiyorum.

İkinci Gün

Sonunda gerçekten uyandım; güneş gözkapaklarımı yakıyordu – onları zorlukla açabildim. Gökyüzünü gördüm. Açık havada olduğumu fark ettim. Ama uykunun ağırlığı hâlâ gözkapaklarımı ağırlaştırıyordu. Artık uyumuyordum ama hâlâ uyanmış değildim. İşkence görüntüleri birbirini izledi. Dehşete kapıldım. Fırlayarak vücudumu kaldırdım ve kıçımın üzerine oturdum.

O anda kapıldığım dehşeti anlatmak için nasıl sözler bulayım? Los Hermanos'un darağacının altında yatıyordum. Zoto'nun iki kardeşinin cesetleri asılmış olarak değil de yanımda yatar durumdaydı. Görünüşe göre geceyi onlarla beraber geçirmiştim. İp parçaları, tekerlek kalıntıları, insan cesedi artıkları ve üzerlerinden çürümenin koparmış olduğu iğrenç limelerin üzerinde yatıyordum.

Hâlâ uyanamadığımı ve acı bir düş gördüğümü sandım. Gözlerimi tekrar kapattım ve hafızamda bir gün önce nerede olduğumu araştırdım... O zaman, böğrüme pençelerin daldığını hissettim. Bir akbabanın üzerime tünemiş, yatak arkadaşlarımdan birini parçalayıp yemekte olduğunu gördüm. Pençelerinin verdiği acı hissi, uyanmama yetti. Giysilerimin yanımda durduğunu gördüm ve hemen onları aldım. Giyindikten sonra, darağacının bulunduğu kapalı yerden çıkmak istedim. Ama ka-

pıyı çivilenmiş buldum. Onu boşuna kırmaya çabaladım. Böylece, perişan bir durumda olan duvarlara tırmanmam gerekti. Bunu başardım ve darağacının direklerinden birine tırmanarak çevre köylere dikkatle göz gezdirmeye koyuldum. Nerede olduğumu kolaylıkla buldum. Gerçekten de Los Hermanos vadisinin girişinde, Guadalquivir kıyılarından pek de uzak olmayan bir yerdeydim.

İncelemeye devam ederken, nehrin kıyılarında iki yolcu gördüm. Biri yemeği hazırlarken diğeri iki atın dizginini tutuyordu. İnsan gördüğüme o denli sevinmiştim ki ilk işim onlara, İspanyolça "günaydın" ya da "sizi selamlarım" demek olan *"Agour, Agour!"* diye bağırmak oldu. Darağacının tepesinden kendilerine söylenen bu nazik sözleri duyan iki yolcu, bir an kararsız göründüler ama birden atlarına atlayarak, onları dörtnala kaldırıp, Alcornoques'in yolunu tuttular. Durmaları için bağırdım, bu boşuna oldu; ben bağırdıkça onlar bineklerini mahmuzluyorlardı. Onları gözden yitirdiğim zaman, yerimi terk etmeyi düşündüm. Yere atladım ve biraz canım yandı.

Hafifçe topallayarak, Guadalquivir kıyılarına vardım ve orada iki yolcunun bıraktıkları yemeği buldum; hiçbir şey imdadıma böyle yetişemezdi, çünkü kendimi tükenmiş hissediyordum. Hâlâ kaynayan çikolata ve Alicante şarabına batırılmış *sponhao,* ekmek ve yumurta vardı. Öncelikle gücümü toparlamakla işe başladım sonra gece boyunca başıma gelenleri düşünmeye koyuldum. Hatırladıklarım oldukça karışıktı ama iyi anımsadığım bir şey varsa o da bunları gizli tutmaya şeref sözü vermiş olduğumdu ve bu sözü tutmakta da kesinlikle kararlıydım. Bu nokta bir kere kararlaştırıldıktan sonra, geriye şu anda yapmam gerekeni gözden geçirmek kalı-

yordu, bu da almam gereken yoldu. O zaman şeref kanunlarının beni hiçbir zaman olmadığı ölçüde Sierra Morena'dan geçmeye zorladığını anladım.

Önceki günün olayları ile bu kadar az, ancak kazandığım zaferle bu kadar çok ilgilenmem belki de şaşırtıcı gelecek ama bu düşünüş şekli yine de aldığım eğitimin bir sonucuydu. Bu da hikâyemin devamında görülecek; şimdilik yolculuğumun sonrasına dönüyorum.

Şeytanların Venta Quemada'da bırakmış olduğum atıma ne yaptıklarını pek merak ediyordum. Yolumun üzeri olduğundan, oradan geçmeye karar verdim. Tüm Los Hermanos vadisini ve ventanın bulunduğu vadiyi yürüyerek geçmem gerekti. Bu da beni yormaya ve atımı bulmayı şiddetle umut ettirmeye yetti. Nitekim buldum da onu; bırakmış olduğum ahırdaydı ve diri, iyi bakılmış ve yeni kaşağılanmış gibi durmaktaydı. Bu bakımı kimin yaptığını bilemiyordum ama o denli olağanüstü şey görmüştüm ki fazladan bir de bu, beni uzun süre orada tutmadı. Eğer içimde bir defa daha hanın içerisini dolaşma merakı uyanmamış olsaydı, hemen yola koyulacaktım. Yatmış olduğum odayı tekrar buldum ama ne kadar ararsam arayayım güzel Afrikalıları gördüğüm odayı bulmak olanaksızdı. Daha fazla orayı aramaktan cayıp atıma atladım ve yoluma devam ettim.

Los Hermanos darağacının altında uyandığımda güneş seyrini yarılamıştı bile. Ventaya gelebilmek için iki saatimi harcamıştım. Öyle ki, daha bir-iki fersah gitmişken kendime yatacak bir yer bulmayı düşünmem gerekti. Ancak böyle bir yer bulamadığımdan yürümeyi sürdürdüm. Sonunda uzakta küçük bir gotik kiliseyi ve bir keşişin evi gibi görünen bir kulübeyi fark ettim. Tüm bunlar ana yoldan uzaktaydı ama acıkmaya başladığımdan ve kendime yiyecek bulmam gerektiğinden bu kü-

çük sapışı yapmakta tereddüt etmedim. Oraya vardığımda atımı bir ağaca bağladım sonra keşiş hücresinin kapısını çaldım. Olabilecek en nur yüzlü keşişin kulübeden çıktığını gördüm. Bana babacan bir şefkatle sarılarak şöyle dedi:

— Girin oğlum; acele edin. Geceyi dışarıda geçirmeyin, günah işletenden çekinin. Tanrı elini bizlerin üzerinden çekti artık.

Bana gösterdiği iyi kalplilikten dolayı keşişe teşekkür ettim ve aşırı derecede yemek yeme ihtiyacında olduğumu belirttim.

Şöyle cevap verdi:

— Ruhunuzu düşünün ey sevgili oğlum! Mihraba geçin. Haçın önünde diz çökün. Ben bedeninizin ihtiyaçları ile ilgilenirim. Ama bir keşişten beklenebileceği gibi sade bir yemek yiyeceksiniz.

Mihraba geçtim ve gerçekten de dua ettim. Ne de olsa yerleşmiş inançlara karşı gelen bir kimse değilim. Hatta varlıklarından bile habersizdim. Tüm bunlar yine eğitimimin bir sonucuydu.

Keşiş çeyrek saat sonra beni almaya geldi ve kulübeye götürdü. Burada oldukça temiz bir sofra buldum. Mükemmel zeytinler, sirkeye batırılmış yabanenginarı, bir sosun içerisinde tatlı soğanlar ve ekmek yerine de bisküvi vardı. Ayrıca bir küçük şişe şarap da bulunuyordu. Keşiş bana ondan hiç içmediğini ama evinde âyin sungusu olarak şarap bulundurduğunu söyledi. O zaman ben de keşişin içtiğinden fazla şarap içmedim ama yemeğin tümü bana büyük zevk verdi. Ben yemeği överken kulübeye şimdiye dek görmüş olduğum yüzler içinde en korkunç olanının girdiğini gördüm. Bu, genç görünen ancak iğrenç derecede zayıf bir adamdı. Saçları dikilmiş, gözlerinden birisi oyulmuş ve onun yerinden

kanlar akmaktaydı. Dili ağzından dışarıya sarkmış, salyalı bir köpük akıtıyordu. Üzerinde oldukça iyi siyah bir giysi vardı ama bu da onun üzerindeki tek giysiydi; ne çorabı ne de gömleği vardı.

Bu korkunç kişi, hiçbir şey söylemeden gidip bir köşeye çömeldi. Orada, tek gözü, elinde tutmakta olduğu haça dikili; bir heykel kadar hareketsiz kalakaldı. Yemeğimi bitirdiğimde, keşişe bu adamın kim olduğunu sordum. Keşiş bana şöyle yanıt verdi:

— Oğlum, bu adam benim bedenine giren şeytanı kovmakta olduğum çarpılmış biridir. Korkunç öyküsü, karanlıklar prensinin bu bahtsız diyarda zorbalıkla uyguladığı kaçınılmaz gücünü pek iyi kanıtlıyor.

Sonra, Şeytan Çarpmış'a dönüp şöyle dedi:

— Pascheco, Pascheco, kurtarıcın adına sana öykünü anlatmanı emrediyorum.

Pascheco tüyler ürpertici bir uluma kopartarak şu sözlerle öyküsüne başladı:

ŞEYTAN ÇARPMIŞ PASCHECO'NUN HİKÂYESİ

— Kurtuba'da doğdum. Babam orada bolluk düzeyinin üstünde bir yaşam sürüyordu. Annem öleli üç yıl oluyor. Önceleri babam onu çok özlermiş gibiydi. Ancak birkaç ay sonra Sevilla'ya bir yolculuk fırsatı eline geçtiğinde, orada Camille de Tormes isminde genç bir dula âşık oldu. Bu kimse pek de iyi bir üne sahip değildi ve babamın birçok arkadaşı onu bu ilişkiden alıkoymaya çalıştılar. Ancak ne kadar uğraşırlarsa uğraşsınlar, annemin ölümünden iki yıl sonra evlilik gerçekleşti. Düğün, Sevilla'da oldu. Birkaç gün sonra babam yeni eşi Camille ve onun Inesille adındaki kız kardeşiyle beraber

Kurtuba'ya geri döndü. Üvey annem ona yakıştırılan kötü ünü bütünüyle haklı çıkartarak ailemize ilk adımını, beni kendisine âşık etmek isteyerek attı. Bunu başaramadı. Âşık oldum, ancak kız kardeşi Inesille'e. Hatta tutkum o denli güçlü bir hale geldi ki, gidip babamın ayaklarına kapanarak ondan baldızını istedim.

Babam beni iyilikle ayağa kaldırıp şöyle dedi:

— Oğlum, bu evliliği düşünmekten sizi men ediyorum. Bunu da üç nedenden dolayı yapıyorum. Birincisi, bir şekilde babanızın kaynıbiraderi olmak bizim gibi insanlara ters düşer. İkincisi, Kilisemizin Kutsal Kuralları bu çeşit evlilikleri hiç onaylamaz. Üçüncüsü Inesille ile evlenmenizi istemiyorum.

Babam bana bu üç nedeni bildirdikten sonra arkasını dönüp gitti.

Odama çekilip orada kendimi umutsuzluğa teslim ettim. Babamın olup bitenden hemen haberdar ettiği üvey annem gelip beni buldu ve üzülmekte haksız olduğumu, Inesille'in kocası olamayacağını ama onun Cortehho'sı, yani sevgilisi olabileceğimi, bunu da kendine görev edindiğini söyledi. Ama aynı zamanda bana olan aşkını açıklayarak beni kız kardeşine bırakarak yaptığı fedakârlığın değerini sergiledi. Tutkumu öven bu konuşmaları ancak yarım yamalak dinledim. Inesille öylesine ölçülüydü ki, onu aşkıma karşılık vermeye teşvik etmek bana olanaksız görünüyordu.

O sırada babam Madrid yolculuğunu yapmaya karar verdi. Niyeti orada Kurtuba Corrégidor*unun yerini entrikayla ele geçirmekti. Karısını ve baldızını da beraberinde götürdü. Yokluğu ancak iki ay sürecekti ama Ine-

(*) Corrégidor: Yargıç.

sille'den ayrı kaldığımdan, bu zaman bana çok uzun geldi.

Aşağı yukarı iki ay sona erdiğinde, babamdan onu karşılamaya gitmemi ve Sierra Morena'nın girişinde bulunan Venta Quemada'da onu beklememi buyuran bir mektup aldım. Birkaç hafta önce olsaydı Sierra Morena'dan geçip geçmeme konusunda kolaylıkla karar veremezdim ama Zoto'nun iki kardeşi asılmış, avanesi dağılmış ve yollar oldukça güvenli olarak biliniyordu.

Böylece sabah onda Kurtuba'dan ayrıldım. Gecelemek üzere, Andujar'a, Endülüs'te bulunabilecek en geveze ev sahiplerinden birinin hanına gittim. Orada kendime esaslı bir yemek ısmarladım. Bir kısmını yedim, kalanını yola sakladım.

Ertesi gün, Los Alcornoques'te, önceki günden sakladıklarımla akşam yemeğini yedim ve aynı gün Venta Quemada'ya vardım. Orada, babamı bulamadım ancak mektubu aracılığıyla bana kendisini beklememi emrettiğinden, geniş ve rahat bir han bulduğum takdirde, dilediğim süre onu beklemeye karar verdim. O sıralar, yeri işleten hancı Mürsiyeli Gonzalez adında birisiydi. Biraz palavracı olmasına karşın iyi adamdı. Bana bir İspanyol soylusuna layık bir yemek vaat etmekten geri kalmadı. O, yemeği hazırlamak için gereken özeni gösterirken, ben de Guadalquivir kıyılarında dolaşmaya gittim. Hana döndüğümde gerçekten de hiç de fena olmayan bir yemek buldum.

Yemeğimi bitirdiğimde Gonzalez'e yatağımı yapmasını söyledim. O zaman şaşaladığını gördüm, pek de anlamlı olmayan bir-iki laf etti. Sonunda bana hortlakların hana musallat olduklarını, kendisinin ve ailesinin geceyi hep nehir kıyısındaki küçük bir çiftlikte geçirdiklerini söyledi. Eğer ben de orada kalmayı arzu edersem kendi

yatağının yanına benim için de bir yatak hazırlatabileceğini ekledi. Bu teklif bana çok uygunsuz göründü. Ona gidip istediği yerde yatmasını ve bana yalnızca adamlarımı göndermesinin yeterli olacağını söyledim. Gonzalez sözlerime boyun eğdi ve kafasını sağa sola sallayıp omuzlarını silkerek çekildi.

Uşaklarım az sonra geldiler. Onlar da hortlaklardan söz edildiğini işitmişlerdi ve beni geceyi çiftlikte geçirmeye razı etmeye çalıştılar. Öğütlerine biraz kabaca karşılık verdim. Onlara, yatağımı yemeğimi yemiş olduğum odaya yapmalarını emrettim. İstemeyerek de olsa bana itaat ettiler. Yatak yapıldığında gözleri yaşlarla dolu bana gelip bir kere daha çiftlikte yatmam için yalvarıp yakardılar. Uyarıları beni ciddi olarak kızdırmıştı. Onlara kaçmalarına neden olacak bir-iki ders vermekte hiçbir sakınca görmedim. Adamlarım tarafından giysilerimin çıkarılması gibi bir âdetim olmadığından, gidip yatmak için onlara ihtiyacım da yoktu. Yine de bana, onlara karşı olan hareketimle hak ettiğimden çok daha dikkatli davrandılar. Yatağımın yanında yanar durumda bir mum, yedek bir diğeri ile iki tabanca ve okuyarak uyanık kalmamı sağlamak üzere birkaç cilt kitap bırakmışlardı. Ama gerçeği söylemek gerekirse uykum kaçmıştı bile.

Bir-iki saati kâh okuyarak kâh yatağımda dönerek geçirdim. Sonunda gece yarısını vuran bir çanın ya da saatin sesini duydum. Buna şaşırdım, çünkü önceki saatlerin vurduğunu işitmemiştim. Kısa bir süre sonra kapının açılıp içeriye üvey annemin girdiğini gördüm. Üzerinde gece kıyafeti vardı. Elinde bir şamdan tutuyordu. Ayak uçlarında yürüyerek, beni sessiz kalmaya zorlamak ister gibi tek parmağı dudağının üzerinde, bana doğru yaklaştı. Sonra şamdanı başucumdaki masaya ko-

yarak yatağıma oturdu. Bir elimi avucuna alarak, bana şöyle dedi:

— Benim sevgili Pascheco'm, işte size vaat etmiş olduğum zevkleri tattırma zamanı geldi. Bu meyhaneye gelişimiz bir saati buluyor. Babanız çiftlikte yatmaya gitti ancak sizin burada olduğunuzu öğrenmiş olduğumdan kardeşim Inesille ile geceyi burada geçirme iznini kopardım. Inesille sizi bekliyor ve sizden hiçbir şey esirgememeye hazır. Ancak, sizi, mutluluğunuz için yaptığım bazı hazırlıklardan haberdar etmem gerekiyor. Siz, Inesille'yi seviyorsunuz, ben de sizi. Üçümüzden ikisinin, üçüncünün mutsuzluğu sayesinde mutlu olmaması gerekiyor. Bu gece yalnızca bir yatağın hizmetimizde olmasını istiyorum. Gelin.

Üvey annem bana yanıt verme zamanı tanımadan, elimden tutarak beni kapının önüne gelinceye dek koridordan koridora götürdü. Sonra vardığımız kapının anahtar deliğinden bakmaya koyuldu.

Yeterince baktığında bana:

— Her şey yolunda, kendiniz görün, dedi.

Anahtar deliğinde onun yerini aldım ve söylediği gibi Inesille'i yatağında gördüm. Ama o anda her zaman görmüş olduğum alçakgönüllükten çok uzaktı. Gözlerinin ifadesi, düzensiz nefes alıp verişi, renklenmiş benzi, tavrı, ondaki her şey, bir sevgili beklediğini gösteriyordu.

Camille, iyice bakmamı bekleyip bana şöyle dedi:

— Benim sevgili Pascheco'm, bu kapının önünde kalın. Zamanı geldiğinde size haber vereceğim.

İçeriye girdiğinde gözümü tekrar anahtar deliğine dayayarak şu anda anlatmakta güçlük çektiğim pek çok şey gördüm. Önce, Camille tamamen soyundu, sonra kız kardeşinin yatağına girerek ona şöyle dedi:

— Zavallı Inesille'ciğim, bir sevgili istediğin gerçekten de doğru mu? Zavallı yavrucak, onun sana vereceği acıyı bilmiyorsun. Önce seni yere serecek, çiğneyip sonra da ezecek, yırtacak seni.

Camille öğrencisinin beynini yeterince yıkadığına inandığında, bana kapıyı açmaya geldi. Beni kız kardeşinin yatağına götürdü ve bizimle beraber yatağa girdi.

O öldürücü geceyle ilgili size ne söyleyebilirim? O gece, zevklerin ve suçların tümünü tükettim. İblisçe zevklerimi uzatabilmek için uzun süre uykuya ve doğaya karşı koydum. Sonunda uyuyakaldım ve ertesi gün Zoto'nun kardeşlerinin darağacının altında ve onların iğrenç kadavralarının arasında uzanmış olarak uyandım.

Keşiş burada Şeytan Çarpmış'ın sözünü keserek bana şöyle dedi:

— Eh oğlum, siz bu işe ne dersiniz? Sanırım kendinizi iki asılmışın arasında yatar durumda bulsanız bayağı korkardınız?

Ona şöyle yanıt verdim:

— Peder, onuruma hakaret ediyorsunuz. Soylu bir kişi asla korkmamalıdır. Özellikle de valon muhafızlarının komutanı olma şerefine erdiyse...

— Ama oğlum, diye sözü tekrar aldı keşiş, böyle bir maceranın kimsenin başına gelmiş olduğunu duydunuz mu hiç?

Bir an tereddüt ettim, bir süre sonra soruyu şöyle cevapladım:

— Peder, bu macera senyör Pascheco'nun başından geçmişse, başkalarının da başından geçmiş olabilir. Eğer ona hikâyesine devam etmesini buyurursanız, buna daha iyi karar verebilirim.

Keşiş ona dönerek:

— Pascheco, Pascheco! Kurtarıcının adına sana öyküne devam etmeni emrediyorum, dedi.

Pascheco tüyler ürpertici bir uluma kopartarak şöyle devam etti:

— Darağacından ayrıldığımda yarı ölü durumdaydım. Nereye gittiğimi bilmeden bedenimi bir oraya bir buraya sürüklüyordum. Sonunda acıyıp beni tekrar Venta Quemada'ya götüren bazı yolculara rastladım. Orada meyhaneciyi ve adamlarımı benim için oldukça kaygılanmış olarak buldum. Onlara babamın çiftlikte yatmış olup olmadığını sordum. Bana kimsenin gelmediğini söylediler.

Venta'da daha fazla kalmaya kendimi zorlayamazdım ve Andujar'ın yolunu tuttum. Oraya güneş battıktan sonra varabildim. Han doluydu. Bana mutfakta bir yatak hazırladılar ve orada yattım ama uyuyamadım. Çünkü bir önceki gecenin ayıplarını aklımdan bir türlü çıkaramıyordum.

Mutfak ocağının üzerinde bir mumu yanık bırakmıştım. Mum, birden sönüverdi ve hemen o anda, sanki ölümcül bir titremenin damarlarımdaki kanı dondurduğunu hissettim.

Üzerimden örtüm çekildi. Sonra ince bir sesin bana şöyle dediğini duydum:

— Ben Camille, üvey annen, üşüyorum tatlım, örtünün altında bana yer aç.

Sonra başka bir ses:

— Ben Inesille. Bırak da yatağına gireyim. Üşüyorum, üşüyorum.

Sonra çenemin altından bana yapışan buz gibi bir el hissettim. Tüm gücümü toplayıp:

— Şeytan, çekil git! diye bağırdım.

O zaman ince sesler bana şöyle dediler.

— Neden kovuyorsun bizi? Bizim minik kocamız değil misin sen? Üşüdük. Biraz ateş yakacağız.

Gerçekten de, kısa bir süre sonra, mutfağın ocağının üzerinde ufak bir alev gördüm. Gitgide belirginleşti. Inesille ile Camille'i değil de Zoto'nun iki kardeşinin şöminenin içinde asılı cesetlerini fark ettim.

Bu görüntü, kendimi kaybetmeme neden oldu. Yatağımdan fırladım. Pencereden atlayarak kırda koşmaya başladım. Bir an bunca korkunç şeyden kurtulduğum için sevinç duydum. Ama geriye baktığımda iki asılmış tarafından izlendiğimi gördüm. Yeniden koşmaya başladım ve asılmış adamların arkamda kalmış olduklarını gördüm. Bu sevincim uzun sürmedi. İğrenç yaratıklar takla atmaya koyuldular ve bir anda onları üzerimde buldum. Biraz daha koştum; sonunda tüm gücümü yitirdim.

O zaman asılmışlardan birisinin beni sol ayak bileğimden kavradığını hissettim. Ondan kurtulmak isterken diğeri yolumu kesti. Korkunç gözlerle bakıp, kızgın ateşten yeni çıkarılmış demir gibi kırmızı bir dili bana doğru çıkartarak önüme dikildi. Ondan aman diledim. Boşuna. Bir eliyle beni boğazımdan yakalayıp diğeriyle şu anda olmayan gözümü yerinden kopardı. Gözümün bıraktığı oyuğa yanan dilini soktu. Buradan beynimi yalayarak beni acıdan çığlık çığlığa bağırttı.

O zaman sol ayağımdan beni yakalamış olan asılmış adam, biraz da pençelerini kullanmak istedi. Önce tutmakta olduğu ayağımın tabanını gıdıklamakla işe başladı. Canavar sonra tabanımın derisini yırttı. Tüm sinirlerini birbirinden ayırdı, hepsini açığa çıkartarak onlarla bir çalgı aleti çalar gibi oynamak istedi. Ama onun hoşuna giden cinsten bir ses çıkartmadığımdan, kör parmağını dizimin arkasına daldırdı, kirişlerini tırnaklarıyla tımbır-

datarak, onları bir org nasıl akort edilirse öyle burmaya koyuldu. Sonunda, bir santur haline getirdiği bacağımı çalgı niyetine çalmaya başladı. Şeytani gülüşünü işittim. Acı, bağrımdan korkunç ulumalar kopartırken, cehennemin uğultuları buna eşlik ediyordu. Ama cehennemde yananların gıcırtılarını dinleme noktasına geldiğimde, bana sanki liflerimden her biri onların dişleri arasında öğütülüyormuş gibi geldi. Sonunda, kendimi kaybettim.

Ertesi gün, çobanlar beni kırda bulmuşlar ve bu keşiş kulübesine getirmişler. Burada günahlarımı itiraf ettim ve haçın gölgesinde acılarıma bir parça teselli buldum.

Burada Şeytan Çarpmış korkunç bir uluma koparak sustu.

O zaman keşiş sözü alarak bana şöyle dedi:

— Genç adam, şeytan'ın gücünü görüyorsunuz, dua edin ve gözyaşı dökün. Ama saat geç oldu. Ayrılmamız gerekiyor. Hücremde yatmanızı teklif etmiyorum, çünkü Pascheco gece boyunca sizi rahatsız edebilecek çığlıklar atıyor. Gidin, küçük kilisede yatın. Orada, şeytanlara üstün gelen haçın koruması altında olursunuz.

Yanıt olarak keşişe istediği yerde yatacağımı söyledim. Küçük kiliseye bezden yapılma ufak bir yatak taşıdık. Yatağa yattım ve keşiş bana iyi geceler diledi.

Yalnız kaldığımda, Pascheco'nun anlattıkları tekrar aklıma geldi. Onun anlattıkları ile kendi maceram arasında pek çok benzerlik buldum. Saat gece yarısını vurduğunda, hâlâ bunu düşünmekteydim. Keşişin mi çanı çaldığını yoksa bunun yine hortlakların mı işi olduğunu bilmiyorum. O zaman birisinin kapıyı tırmalamakta olduğunu duydum. Oraya doğru gittim ve sordum.

— Kim ola?

İnce bir ses yanıtladı:

— Üşüdük, bize kapıyı açın, küçük karılarınız geldi.

— Hadi oradan lanetli asılmışlar, diye cevap verdim, darağacınıza dönün ve bırakın beni, uyuyayım.

O zaman ince ses bana şöyle dedi:

— Bizimle alay ediyorsun, çünkü kilisenin içindesin. Hele gel bakalım biraz dışarı...

— Şimdi geliyorum, diye yanıtladım, hemen karşılık olarak. Kılıcımı almaya gittim ve dışarıya çıkmak istedim ama kapıyı kilitlenmiş buldum. Bunu hortlaklara da söyledim ama bana hiç yanıt vermediler. Yatmaya gittim ve sabaha dek uyudum.

Üçüncü Gün

Keşiş tarafından uyandırıldım. Beni sağ salim gördüğüne pek sevinmiş gibiydi. Beni kucakladı; yanaklarımı gözyaşlarına boğdu ve şöyle dedi:

— Oğlum, bu gece garip şeyler oldu. Bana gerçeği söyle, gece Venta Quemada'da kaldın mı? Bunun hâlâ bir çaresi var. Sunağın başına gel. Hatalarını itiraf et. Tövbe et.

Keşiş beni bu şekilde itirafa davet etmeye çalıştı. En sonunda yanıtımı beklemek üzere sustu. O zaman ona şöyle dedim:

— Peder, Cádiz'den ayrılırken günah çıkartmıştım. O zamandan bu yana, ola ki rüyamda işlemiş olabileceğim suçlar dışında hiçbir günah işlediğimi sanmıyorum. Venta Quemada'da gecelemiş olduğum doğrudur. Ama orada bir şeyler gördüysem eğer, bundan söz etmemek için geçerli nedenlerim var.

Bu cevap keşişi şaşırtmış gibiydi. Beni gurur şeytanına kapılmış olmakla suçladı. Bütün bir günah çıkartmamın gerekli olduğuna beni inandırmak istedi; ama kararlılığımın yenilmez olduğunu görünce, papavari ses tonunu biraz bırakıp, daha doğal bir tavırla bana şöyle dedi:

— Çocuğum, cesaretiniz beni şaşırtıyor. Söyleyin bana, siz kimsiniz? Aldığınız eğitim nedir? Hortlaklara inanır mısınız? Bu merakımı gidermeyi kabul edin lütfen.

Ona şu şekilde karşılık verdim:

— Peder, beni tanıma isteğiniz bana yalnızca onur verebilir. Bundan dolayı size olmam gerektiği gibi minnettarım. İzin verin de yataktan kalkayım. Sizi keşiş kulübesinde bulacağım ve orada size benimle ilgili olarak bilmek istediğiniz her şeyi anlatacağım.

Keşiş beni tekrar kucaklayarak çekildi.

Giyinmem bittiğinde, onu bulmaya gittim. Keçi sütü ısıtıyordu. Şeker ve ekmekle beraber bunu bana sundu. Kendisi de suda kaynatılmış birkaç bitki kökü yedi.

Kahvaltıyı bitirdiğimizde, keşiş Şeytan Çarpmış'a doğru dönerek ona:

— Pascheco! Pascheco! Kurtarıcının adına sana keçilerimi dağa götürmeni emrediyorum.

Pascheco korkunç bir uluma koparak çekildi. O zaman ona şu şekilde anlattığım hikâyeme başladım:

ALPHONSE VAN WORDEN'İN HİKÂYESİ

— Çok eski ama pek az ün ve bundan daha da az mala sahip bir aileden geliyorum. Varımız yoğumuz Burgonya ailesine bağlı, adı Worden olup Ardenlerin ortasında yer alan bir soylu malikânesinden ibaretti.

Kendinden büyük bir erkek kardeşi olan babam, çok küçük, ama yine de onu ordudayken geçindirecek kadar bir mirasla yetinmek zorunda kalmıştı. Veraset savaşları boyunca savaştı ve barışta da kral V. Philippe ona Valon Muhafızları yarbayı rütbesini verdi.

O zamanlar İspanyol ordusunda bir şeref meselesidir sürüp gitmekteydi. Bu konu en aşırı titizliğe kadar dayanmıştı. Babam bu aşırılığın da sınırını aşmıştı. Bundan dolayı da suçlanamaz, çünkü şeref bir askerin haya-

tı ve ruhudur. Madrid'te tören kurallarını babamın belirlemediği tek bir düello dahi yapılmıyordu. O tazminatları yeterli bulduğu anda her iki taraf da durumdan hoşnut sayılıyordu. Ola ki, taraflardan biri bundan memnun olmadığını belli ettiğinde o kişinin derhal babamla hesaplaşması gerekiyor, babam da kararlarının her birinin geçerliliğini silah zoruyla desteklemekten geri kalmıyordu. Ayrıca, babamın içine her düellonun hikâyesini tüm ayrıntıları ile kaydettiği bir de beyaz defteri vardı. Bu da ona, her türlü zor durumda adaletli karar vermek için gerçekten büyük bir üstünlük sağlıyordu.

Neredeyse yalnızca kendi şeref mahkemesi ile ilgilenen babam, aşkın çekiciliğine karşı pek duyarlı görünmüyordu. Ama sonunda Gırnata Oidor*unun kızı olan ve ülkenin eski krallarının kanından gelen Uraque de Gomelez isminde soylu bir kızın güzelliği kalbini kazandı. Ortak arkadaşlar kısa zamanda ilgili tarafları birbirlerine yaklaştırdı ve evlilik kararlaştırıldı.

Babam düğününe vuruşmuş olduğu herkesi – tabii öldürmemiş olduklarını kastediyorum – davet etmenin zamanının geldiğine karar verdi. Masada bunlardan yüz yirmi ikisi bulunuyordu. Madrid'ten on üç, orduda dövüşmüş olduğu ve haber alamadığı otuz üç kişi gelmemişti. Annem bana bu eğlencenin son derece neşeli olduğunu ve ortada büyük bir içtenlik havasının esmiş olduğunu sık sık söylemiştir. Buna da inanmakta hiç zorluk çekmiyorum, çünkü babamın benzersiz bir yüreği vardı. Herkes tarafından çok sevilirdi ve İspanya'ya çok bağlıydı, elinde olsa bu ülkeyi hiç terk etmezdi, ancak düğününden iki ay sonra, üzerinde Bouillon kenti yargı-

(*) Oidor: (İsp.) Danıştay ya da Sayıştay gibi kurumlarda işe yeni başlamış ve kendisini yetiştirmeye çalışan görevli. (ç.n.)

cının imzası bulunan bir mektup aldı. Mektupta, ona erkek kardeşinin arkasında hiç çocuk bırakmadan ölmüş olduğu ve malikânesinin de babamın payına düştüğü yazılıydı. Bu haber babam için büyük bir huzursuzluk kaynağı oldu. Annem bana, o dönemde babamın çok dalgın olduğunu, öyle ki ağzından tek bir kelime dahi almanın mümkün olmadığını anlatmıştı. Sonunda babam düellolar günlüğünü açıp Madrid'ten en fazla düello yapmış on iki adam seçti. Bunları evine davet etti ve onlara şu şekilde hitap etti:

— Sevgili silah arkadaşlarım, onurun lekelenmiş gibi göründüğü durumlarda, vicdanınızı kaç defa huzura kavuşturmuş olduğumu biliyorsunuz. Bugün, ben kendimi sizin bilginize güvenmek zorunluluğunda görüyorum. Çünkü kendi yargımın hatalı olmasından ya da daha doğrusu herhangi bir yanlılığın bu yargıyı gölgelemesinden çekiniyorum. İşte, Bouillon kenti yargıcı tarafından şahsıma yazılmış ve her ne kadar söz konusu kişi soylu biri olmasa da tanıklığının saygıdeğerliliği su götürmeyen mektup. Söyleyin bana, şeref beni atalarımın şatosunda oturmaya mı, yoksa lütuflarıyla beni çok memnun etmiş ve son olarak da Brigadier General* rütbesine yükseltmiş olan kral Don Philipe'ye hizmet etmeyi sürdürmeye mi zorunlu kılıyor. Mektubu masanın üzerine bırakıp çekiliyorum. Yarım saat sonra kararınızı öğrenmek üzere geri döneceğim.

Babam böyle konuştu ve dışarı çıkıp, yarım saat sonra tekrar içeri girerek oylama yaptı. Beşi görevde kalmasına, yedisi ise Ardenlerde yaşamak üzere gitmesine karar vermiş bulundu.

Annem İspanya'da kalmayı yeğlerdi ancak kocasına

(*) Brigadier General: Tuğgeneral karşılığı bir rütbe.

o denli bağlıydı ki, yurdundan uzak düşmenin isteksizliğini kocasına fark ettirmedi bile. Sonunda, yalnızca yol hazırlıklarıyla ve İspanya'yı Ardenlerin ortasında temsil etmek üzere gelecek olan kişilerle ilgilenilmeye başlandı. Henüz dünyaya gelmemiş olmama rağmen, bundan en ufak bir kuşkusu dahi olmayan babam, benim için bir eskrim ustası bulma zamanının geldiğini düşündü. Bunun için, Madrid'te bulunan en iyi salon eskrim öğretmeni yardımcısı olan Garcias Hierro'ya gözünü dikti. Cevada meydanında her gün dürtüklenmekten bıkmış olan bu genç adam, kolayca bizimle gelmeye razı oldu.

Diğer taraftan annem, papazsız gitmek istemediğinden, Cuenza'dan mezun olmuş bir tanrıbilimci olan Inigo Velez'i seçti. Bu adam, bana aynı zamanda hem katolik dinini, hem de Katalan dilini öğretmekle yükümlüydü. Eğitimim ile ilgili tüm bu hazırlıklar doğumumdan önce bir buçuk yıl aldı.

Babam hazır olduğunda, krala veda etmeye gitti ve İspanya sarayında âdet olduğu üzere kralın elini öpmek üzere bir dizini yere koydu. Ancak bunu yaparken yüreği öylesine sıkıştı ki, oracıkta bayılıp kaldı. Onu evine götürmek zorunda kaldılar. Ertesi gün, o zaman başnazır olan Don Ferdinand de Lara ile vedalaşmaya gitti. O soylu kişi babamı eşsiz bir kibarlıkla karşıladı ve ona kralın kendisine *sergente general* yani tümgeneral rütbesi ile birlikte on iki bin riyallik bir aylık bağladığını bildirdi. Babam efendisinin ayaklarına bir kez daha kapanma mutluluğuna erişmiş olmak için kanının bir kısmını vermeye hazırdı ama, daha önceden ondan izin alıp yanından ayrılmış olduğundan, bir mektupla yüreğini doldurup taşıran duyguların bir kısmını ifade etmekle yetindi. Sonunda Madrid'i bol bol gözyaşı dökerek terk etti.

Babam topraklarında savaşmış olduğu diyarları bir kez daha görmek ve sınırda komutanlıkları olan arkadaşlarından birkaçı ile vedalaşmak için Katalonya yolunu seçti. Sonra da Fransa'ya Perpignan'dan girdi.

Lyon'a kadar olan yolculuğu cansıkıcı hiçbir olayla gölgelenmedi. Ama bu şehirdeki bir konaktan almış olduğu atlarla yola çıktıktan sonra, şaşaalı bir araba onu arkada bıraktı. Bu araba daha hafif olduğundan konak yerine ilk varan da o oldu. Hemen ardından konağa varan babam, arabaya şimdiden atların koşulmakta olduğunu gördü. Hemen o anda kılıcını aldı ve yolcuya yaklaşarak ondan bir dakikasını kendisi ile özel bir görüşme yapmak için ayırmasını rica etti. Bir Fransız albayı olan yolcu, babamın tümgeneral üniformasını görünce, o da babamı memnun etmek için kılıcını aldı. Konağın tam karşısındaki bir hana giderek bir oda istediler. Yalnız kaldıklarında babam diğer yolcuya şöyle dedi:

— Soylu süvari, arabanız benim arabamı, konağa benden önce varabilmek için geçti. Bu davranış her ne kadar tek başına bir hakaret sayılamayacak olsa da, yine de bunda size nedenini sormamın gerekli olduğuna inandığım kaba bir taraf var.

Çok şaşırmış olan albay tüm suçu posta arabasının sürücülerine atarak, kendisinin hiçbir suçu olmadığı konusunda babama teminat verdi.

— Soylu süvari, diye sözü yeniden aldı babam, bu olayın ciddi bir mesele olduğunu iddia ediyor değilim, bu nedenle yalnız ilk kanla yetineceğim.

Bunu der demez babam kılıcını çekti.

— Bir dakika durun, dedi Fransız. Bana öyle geliyor ki benim sürücülerim sizi geçmedi ancak sizinkiler daha yavaş giderek arkada kaldılar.

Babam bir süre düşündükten sonra albaya şöyle dedi:

— Soylu süvari, sanırım haklısınız. Eğer bu itirafınızı bana daha kılıcımı çekmeden yapmış olsaydınız, sanıyorum vuruşmamıza gerek kalmayacaktı. Ancak olayların varmış olduğu bu noktada, siz de kabul edersiniz ki biraz kan gerekiyor.

Bu son söylediklerini haklı bulmuş olmalı ki, albay da kılıcını çekti. Vuruşma uzun sürmedi. Yaralandığını hisseden babam, derhal kılıcının ucunu yere eğdi ve albaydan ona verdiği rahatsızlıktan ötürü art arda özür diledi. Öteki bunu, babama hizmet etmek teklifleri ile yanıtlayarak, ona Paris'te bulunduğu adresi verdi. Yeniden arabasına atladı ve gitti.

Babam önce yarasının çok hafif olduğunu düşündü ancak vücudu önceden o kadar çok yara almıştı ki, yeni bir darbe ancak eski bir yaraya rastlayabilirdi. Gerçekten de albayın kılıç darbesi, mermisi içerde kalmış olan eski bir alaybozan tüfeği yarasını tekrar açmıştı. İki aylık bir pansumandan sonra kurşun çıkarıldı ve böylece tekrar yola koyulduk.

Babam Paris'e vardığında ilk düşüncesi Marquis d'Urfe isimli albaya karşı olan görevini yerine getirmek oldu. Bu, sarayın en saygın adamlarından biriydi. Babamı eşi bulunmaz bir incelikle karşıladı ve ona, kendisini başnazıra ve aynı zamanda soylu ailelere takdim etmeyi teklif etti. Babam ona teşekkür ederek yalnızca zamanın mareşallerin en kıdemlisi olan Duc de Tavannes ile tanışmayı arzuladığını söyledi.

Çünkü şeref davaları mahkemesi ile ilgili her şeyi bilmek istiyordu. Bu mahkeme ile ilgili çok yüce düşüncelere sahipti. İspanya'da da bu mahkemeden çok bilge bir kurum olarak söz edildiğini ve İspanya krallığında

bu kurumun benimsenip yayılmasını görmeyi çok istediğini de eklemişti. Mareşal, babamı büyük bir kibarlıkla karşıladı ve onu monsenyör şövalyelerin birinci exempt*i ve mahkeme sözcüsü olan Chevalier de Believre'e tavsiye etti.

Şövalye babama sık sık geldiğinden, onun düellolar günlüğünü de tanımış oldu. Bu, ona kendi alanında eşi benzeri olmayan bir esermiş gibi göründü ve bunu monsenyör mareşallere göstermek üzere izin istedi. Onlar da birinci exemptlerinin düşüncesine katıldılar ve babamdan mahkeme kaleminde saklanmak üzere bunun bir kopyasını çıkarma nezaketinde bulunmasını istettiler. Hiçbir teklif babamın gururunu bu kadar okşayamazdı ve bundan dolayı tarif edilemez bir sevinç duydu.

Buna benzer itibar gösterileri Paris'te geçirdiğimiz zamanı babam için çok hoş kılıyordu. Ancak annem bu durumu başka türlü değerlendiriyordu. Fransızcayı hiç öğrenmemek bir yana, bu dil konuşulduğunda hiç dinlememeyi kendisine ilke edinmişti. Günah çıkartan papazı Inigo Velez, Özgür Fransız kilisesinin serbestlikleri üzerine iğneli şakalar yapıp durmakta, Garcias Hierro ise bütün konuşmalarını Fransızların birer Gavache* olduklarına karar verdiğini söyleyerek bitirmekteydi.

Sonunda Paris'ten ayrıldık. Dördüncü günün sonunda Bouillon'a ulaşıldı. Babam orada kendisini yargıçlara kabul ettirdi ve malikânesini elinde tutma hakkını almaya gitti.

Atalarımızın evi, efendilerinin varlığından olduğu kadar, kiremitlerinin bir kısmından da yoksun kalmıştı.

(*) Exempt: Eskiden bazı kurumlarda başkan ya da başkan yardımcısı olmadığı zaman yerine bakan ve alışıldık işlerden muaf tutulan görevli.

(*) Gavache (Gabacho): (Aşağılayıcı) Fransız.

Öyle ki, odalara avluya düştüğü kadar yağmur düşüyordu. Yalnız bir farkla, o da avlunun döşeme taşları çabucak kururken, su, odalarda hiç kurumayan gölcükler oluşturmuştu. Evdeki bu su baskını babamın hoşuna gitmedi değil, çünkü bu durum ona bacakları suda üç hafta geçirmiş olduğu Levida kuşatmasını hatırlatıyordu.

Bununla beraber, ilk işi karısının yatağını kurutmak oldu. Konuk odasında etrafında on beş kişinin rahatlıkla ısınabileceği Flaman stili bir şömine vardı. Şöminenin davlumbazı her iki taraftan ikişer sütunla desteklenmiş bir çatı gibiydi. Bu şöminenin bacasını tıkatan babam, böylece annemin yatağını ve başucundaki küçük masasını buraya yerleştirebildi. Ocak ateşliği bir ayak yüksekliğinde olduğu için burası ulaşılması oldukça güç bir çeşit ada oluşturuyordu.

Babam salonun diğer tarafına, tahtalarla birleştirilmiş iki masanın üzerine yerleşti. Kendi yatağından anneminkine, ortasından bir çeşit bent ile sağlamlaştırılmış, sandık ve kasalardan inşa edilmiş bir köprü yaptı.

Bu hazırlıklar şatoya geldiğimiz gün tamamlandı ve ben de bundan tam dokuz ay sonra dünyaya geldim.

En gerekli onarımlar için büyük bir heyecanla çalışırken babam, onu sevince boğan bir mektup aldı. Mektup Mareşal Tavannes'in imzasını taşıyordu. Bu soylu kişi ondan, o sıralarda mahkemede olan bir şeref davası konusunda görüşünü rica etmekte idi. Bu içten lütuf babama o denli önemli göründü ki, bunu bir eğlence düzenleyerek tüm komşularımıza duyurmak istedi. Ama hiç komşumuz yoktu. Öyle ki eğlence eskrim hocası ile annemin baş oda hizmetçisi Signora Frasca'nın gerçekleştirdikleri bir Fandango*'dan ibaret kaldı.

(*) Fandango: Kastanyet eşliğinde yapılan bir İspanyol dansı.

Babam, Mareşal'in mektubunu cevaplayarak kendisinden, bundan sonra mahkemeye gelen davaların bir özetini ona iletme nezaketinde bulunmasını rica etti ve bu lütuf kendisine verildi. Böylece her ayın ilk günü oradan bir mektup almaya başladı.

Bu mektuplar, kışın büyük şöminenin önünde geçirdiğimiz gecelerde, yazın ise şatonun önünde bulunan iki bankın üzerinde, yapılan konuşma ve sohbetlerin tamamına konu olmaya yetiyordu.

Annemin hamileliği süresince babam ona hep sahip olacağı oğuldan söz etti ve bana bir vaftiz babası bulmayı düşündü. Annem Mareşal Tavannes'i veya Urfe Marki'sini bu iş için aday olarak görme eğilimindeydi. Babam da bunun bizim için büyük bir onur olacağı konusunda aynı görüşleri taşıyordu, ancak bu iki soylu kişinin onu çok fazla onurlandırmalarından çekinerek yerinde bir incelikle, şövalye de Believre'de karar kıldı. O da bunu saygı ve minnetle kabul etti.

Sonunda dünyaya geldim. Daha üç yaşında kılıç tutabiliyor, altı yaşında gözümü bile kırpmadan tüfekle ateş edebiliyordum. Ben aşağı yukarı yedi yaşındayken vaftiz babam ziyaretimize geldi. Bu soylu kişi Tournai'de evlenmişti ve orada başkomutan vekilliği ve şeref mahkemesi sözcülüğü görevini yürütüyordu.

Bu görevlerin ortaya çıkışı, kararların şampiyonlar tarafından alındığı zamana kadar uzanır ve bu görevler daha sonra "Maréchaux de France" mahkemesi bünyesinde toplanmıştır.

Mme de Believre'in sağlığı çok hassas olduğundan kocası onu Spa kaplıcalarına götürüyordu. Her ikisi de beni son derece sevdiler. Çocukları olmadığından, benim Worden şatosunun bulunduğu bölge gibi ıssız bir yerde pek de özenli olamayacak eğitimim yerine eğiti-

mimin sorumluluğunun kendilerine bırakılması konusunda babama çok rica ettiler. Babama, Believre ailesinde bir gün davranışlarını belirleyecek olan tüm ahlak kuralları ile erkenden yoğrulacağıma dair söz veren kişinin şeref davaları sözcüsü olması, babamın razı olma kararını vermesinin en önemli nedeniydi.

Öncelikle Garcias Hierro'nun bana refakat etmek üzere gönderilmesi söz konusu oldu. Çünkü babam en soylu vuruşma biçiminin kılıçla ve sol elde hançerle yapılan olduğu görüşündeydi. Bu eskrim çeşidi Fransa'da hiç tanınmıyordu. Ancak, babam her sabah Hierro ile duvara kılıç çekmek alışkanlığını edinmiş olduğundan ve bu egzersiz sağlığı için gerekli bir hale geldiğinden bundan vazgeçmemesi gerektiğini düşündü.

Dinbilimci Innigo Velez'i benimle göndermek de söz konusu oldu. Annemin, hâlâ sadece İspanyolca biliyor olması nedeniyle bu dili konuşan günah çıkartan bir papazdan vazgeçememesi oldukça doğaldı. Öyle ki sonunda doğumumdan önce, benim eğitimimle ilgilenmeleri kararlaştırılmış iki adamdan hiçbiri benimle birlikte gelmediler. Buna karşın, İspanyolcayı unutmamam için yanıma İspanyol bir oda uşağı verildi.

Vaftiz babamla Spa'ya doğru yola çıktım; orada iki ay geçirdik, Hollanda'ya bir yolculuk yaptık, sonbaharın sonuna doğru Tournai'ye vardık. Chevalier de Believre babamın ona karşı duyduğu güvenin tam hakkını vererek, altı yıl boyunca, birgün benim mükemmel bir subay olmama katkıda bulunabilecek hiçbir şeyi esirgemedi. Bu sürenin sonunda Mme de Believre öldüğünde, kocası Flander'i terk ederek Paris'e yerleşmeye gitti ve ben de baba evine geri çağrıldım.

Kış mevsiminin oldukça can sıkıcı hale getirdiği bir yolculuktan ve güneşin batışından iki saat sonra şatoya

vardım. Orada tüm ev sakinlerini büyük şöminenin çevresinde toplanmış olarak buldum. Babam, beni gördüğüne çok sevinmiş olmasına karşın, siz İspanyolların Gravedad* dedikleri saygınlığımı zedeleyecek gösterilere kalkışmadı.

Annem beni gözyaşlarına boğdu. Dinbilimci Innigo Velez hayır duası etti ve kavga için bahane arayan Hierro bana bir kılıç uzattı. Yaşımın üzerinde ustalık gösterdiğim bir vuruşmaya tutuştuk. Babam bunun farkına varmamış görünecek kadar ustaydı ve ciddiliği yerini çok içten bir şefkate bıraktı. Sonra yemek servisi yapıldı. Yemek çok neşeli geçti.

Yemekten sonra, şöminenin etrafına geçildi ve babam dinbilimciye şöyle dedi:

— Saygıdeğer Don Innigo, içinde onca olağanüstü hikâyenin bulunduğu kalın kitabınızı getirip bize bir hikâye okursanız beni pek memnun edersiniz.

Dinbilimci odasına çıktı ve oradan zamanın sarartmış olduğu beyaz parşömen kapaklı dört sayfalık, iki yapraklık bir forma getirdi. Rasgele bir yeri açarak şu hikâyeyi okudu.

RAVENNALI TRIVULCE'NİN HİKÂYESİ

Bir zamanlar İtalya'nın Ravenna isimli şehrinde Trivulce adında genç bir adam yaşarmış. Yakışıklı, zengin ve kendisi ile ilgili pek yüksek fikirlere sahip birisiymiş. Genç kızlar onu geçerken görebilmek için pencerelere çıkarlarmış, ama hiçbiri onun hoşuna gitmezmiş. Aralarından bir ya da ikisini beğenecek olsa, onu fazla onur-

(*) Gravedad: Ciddiyet.

landırmış olmamak kaygısıyla bunu ona söylemezmiş, sonunda tüm bu kendini beğenmişlik, genç ve güzel Nina Dei Gieraci'nin çekiciliğine karşı koyamamış. Trivulce ona aşkını ilan etme lütfunda bulunmuş. Nina ona senyör Trivulce'nin kendisine büyük onur verdiğini, ancak çocukluğundan beri kuzeni Thebaldo Dei Gieraci'yi sevdiğini ve yalnızca onu seveceğini söylemiş.

Bu beklenmedik cevaba karşılık olarak Trivulce aşırı kızgınlık gösterileri sergileyerek dışarı çıkmış.

Sekiz gün sonra, bir pazar günü, tüm Ravenna sakinleri şehir kilisesi Saint-Pierre'e giderlerken, Trivulce kalabalığın arasından kuzenine kolunu veren Thebaldo'yu fark etmiş. Pelerinini burnuna dek kaldırarak onları izlemiş. Pelerinle yüzü saklamanın yasak olduğu kiliseye girdiklerinde iki sevgili kendilerini izleyen Trivulce'yi kolaylıkla fark edebilirlermiş, ancak yalnızca birbirlerine olan aşkları ile ilgileniyorlarmış. Ayini düşünmüyorlarmış bile, ki bu da büyük bir günahtır.

Bununla beraber Trivulce arkalarındaki bir sıraya oturmuş, tüm konuşmalarını dinleyerek öfkesini körüklüyormuş. O zaman bir rahip mihraba çıkmış ve şöyle demiş:

— Kardeşlerim, sizlere burada Thebaldo ve Nina Dei Gieraci'nin evleneceklerini açıklamak üzere bulunuyorum, bu evliliğe itirazı olan var mı?

— Benim var, diye haykırmış, Trivulce ve aynı anda iki sevgiliyi hançer darbesiyle vurmuş.

Onu tutmak istemişler ama o yine etrafa bir iki hançer darbesi savurarak kiliseden, sonra da şehirden çıkıp, Venedik devletine ulaşmış.

Trivulce kendini beğenmiş, zenginliğin şımarttığı ama yine de duyarlı biriymiş. Pişmanlıklar kurbanlarının öcünü almış ve Trivulce bir şehirden diğerine acınacak

bir yaşantı sürdürerek sürüklenip durmuş. Birkaç yılın sonunda, ailesi işlerini yoluna koymuş, o da Ravenna'ya geri dönmüş. Ama artık o eskisi gibi mutluluktan ışıldayan ve diğerlerine karşı olan üstünlüklerinden gurur duyan Trivulce değilmiş. O denli değişmiş ki sütannesi bile onu tanıyamamış.

Gelişinin daha ilk günü Trivulce, Nina'nın mezarının nerede olduğunu sormuş. Ona, Nina'nın kuzeniyle Saint Pierre kilisesine, öldürüldükleri yerin yanı başına gömülmüş olduğunu söylemişler. Trivulce titreyerek oraya gitmiş, mezarın yanına vardığında mezarı öperek gözyaşlarına boğulmuş.

O an duyduğu acı ne denli şiddetli olursa olsun zavallı katil, gözyaşlarının onu rahatlattığını hissetmiş. Bu nedenle kesesini ayin emanetçisine vererek ondan kiliseye istediği zaman girme iznini elde etmiş. Öyle ki sonunda her gece buraya gelmeye başlamış ve bakıcı da buna çok alışmış olduğundan pek az dikkat eder olmuş.

Bir akşam, bir önceki gece uyumamış olan Trivulce, mezarın yanı başında uyuyakalmış, uyandığında kiliseyi kapanmış bulmuş. Hemen geceyi orada geçirmeye karar vermiş. Ne de olsa kederini canlı tutmayı ve hüznünü beslemeyi seviyormuş. Art arda saatlerin vurduğunu duyuyormuş. Bir yandan da yaşamının son saatinin de vurmasını diliyormuş.

Sonunda saat gece yarısı olmuş. O zaman ayin eşyalarının bulunduğu yerin kapısı açılmış ve Trivulce emanetçinin bir elinde fener, diğer elinde bir süpürge ile içeri girdiğini görmüş. Ama bu emanetçi yalnızca bir iskeletten ibaretmiş. Suratında bir parça derisi ve gözlerinin yerinde iki oyuk varmış, ancak kemiklerine yapışan beyaz cübbesi hiç eti olmadığını göstermeye yetiyormuş.

Korkunç emanetçi fenerini kilisenin ana sunağının üzerine koyarak mumları akşam duası saatiymiş gibi yaktıktan sonra kiliseyi süpürmeye ve oturma sıralarının tozunu almaya koyulmuş. Hatta birçok kez Trivulce'nin yanından geçmiş ama onu görmezlikten gelmiş.

Sonunda ayin eşyalarının bulunduğu odanın kapısına gitmiş ve hep orada bulunan küçük çanı çalmış. O zaman mezarlar açılmış, cesetler kefenlerine sarılı olarak belirmişler ve pek hüzünlü bir sesle uzun dualar okumaya başlamışlar.

Böylece, bir süre ilahi söyledikten sonra, beyaz bir cübbe ve bir ayin atkısı taşıyan bir ölü, mihraba çıkarak şöyle demiş:

— Kardeşlerim, burada Thebaldo ve Nina Dei Gieraci'nin evleneceklerini açıklamak üzere bulunuyorum. Lanet olası Trivulce bir itirazın var mı?

Babam burada dinbilimcinin sözünü kesti ve bana dönerek:

— Oğlum Alphonse, Trivulce'nin yerinde olsaydınız korkar mıydınız? diye sordu.

Ona:

— Sevgili babacığım, bana öyle geliyor ki çok korkardım, diye yanıt verdim.

O zaman babam öfkeyle ayağa kalkıp, kılıcına atıldı ve onu bedenime saplamak istedi. Önüne geçtiler ve biraz sakinleştirdiler. Yine de, yeniden yerine oturduğunda bana korkunç bir bakış fırlatarak şöyle dedi:

— Bana layık olmayan oğul, korkaklığın, seni aralarında görmek istediğim Valon Muhafızları alayının şerefine neredeyse gölge düşürüyor.

Beni utançtan neredeyse öldürecek olan bu paylamadan sonra derin bir sessizlik oldu. Bunu ilk bozan Garcias babama dönerek şunları söyledi:

— Monsenyör, ekselanslarına kendi fikrimi söyleme cesaretini gösterebilseydim, saygıdeğer oğlunuza ne hortlak, ne hayalet, ne de ilahi söyleyen ölü olmadığını ve olamayacağını kanıtlamaya çalışırdım. Bu durumda kesinlikle korkmazdı.

— Monsenyör Hierro, diye yanıtladı babam biraz sertçe, size dün akşam dedemin babasının kendi eliyle yazmış olduğu bir hortlak hikâyesini gösterme onuruna erişmiş olduğumu unutuyorsunuz.

— Monsenyör, diye sözü tekrar aldı Garcias, ekselanslarının dedesinin babasını yalancı çıkartıyor değilim.

— Ne dediniz? dedi babam. Yalancı çıkartmıyorum mu dediniz? Bu sözün sizin dedemin babasını yalanladığınızı varsaydığını bilmiyor musunuz?

— Monsenyör, dedi tekrar Garcias, biliyorum ki dedenizin babası olan Monsenyör'ün hiçbir zaman beni cezalandırarak alçalamayacağı kadar önemsiz biriyim.

O zaman babam daha da korkunç bir ifadeye bürünerek şöyle dedi:

— Hierro, tanrı sizi özürlerinizi dile getirmekten korusun, çünkü hakaret sayılabilirler.

— Sonuç olarak, dedi Garcias, bana, dedesinin babası adına ekselanslarının vermek isteyeceği cezaya boyun eğmekten başka yapacak bir şey kalmıyor. Yalnız mesleğimin şerefi açısından, bu cezayı bir din adamının cezası olarak kabul edebilmem açısından, rahibiniz tarafından verilmesini rica ederim.

— Bu fikir hiç de fena değil! dedi babam o zaman, daha sakin bir ses tonuyla. Bir zamanlar düellonun olamayacağı durumlarda kabul edilebilecek cezalar ile ilgili küçük bir kitap yazdığımı anımsıyorum. Bir dakika düşüneyim.

Babam önce bu konuyla ilgiliymiş gibi göründü. Ancak düşünceden düşünceye atlayarak sonunda koltuğunda uyuyakaldı. Annem çoktan uyumuştu, dinbilimci de öyle ve Garcias'da onlar gibi yapmakta gecikmedi. O zaman çekilmem gerektiğini düşündüm ve babaevine dönüşümün ilk günü de bu şekilde geçmiş oldu.

Ertesi gün Garcias ile eskrim yaptım, ava gittim. Yemek yedik ve sofradan kalktığımızda babam dinbilimciye tekrar kitabını getirmesini rica etti. Saygıdeğer kişi onun bu emrine uyarak rasgele bir yer açtı ve şimdi anlatacağım hikâyeyi okudu:

FERRARELİ LANDULPHE'ÜN HİKÂYESİ

İtalya'nın Ferrare isimli bir şehrinde Landulphe adında genç bir adam varmış. Bu dinsiz ülkedeki tüm iyi kalpli kişilerden tiksinen bir inançsızmış. Bu rezil, fahişelerle düşüp kalkmayı çılgınca seviyormuş ve şehirde bulunanların tümü bir kere elinden geçmişmiş. Ancak hiçbiri Blanca De Rossi kadar onun hoşuna gitmemiş, çünkü bu kadın iffetsizlikte diğerlerini çok geride bırakıyormuş.

Blanca bir inançsız olmanın yanında çıkarcı ve sapıkmış da, sevgililerinin onun için kendilerini alçaltacak işler yapmalarını da istiyormuş. Landulphe'e onu evine götürmesi; annesi ve kız kardeşi ile yemek yedirmesi için her gece ısrar etmiş. Landulphe hemen annesine giderek, ona sanki dünyanın en uygun teklifiymiş gibi bu teklifi yapmış. İyi kalpli anne gözyaşlarına boğulmuş ve oğluna kız kardeşinin adına saygı göstermesi için yalvarıp yakarmış. Landulphe annesinin dualarına kulak tıkamış ama yalnızca bunu olabildiğince gizli tutmaya söz vermiş, sonra Blanca'ya giderek onu evine getirmiş.

Anne ve Landulphe'ün kız kardeşi fahişeyi hak ettiğinden çok daha iyi karşılamışlar. Ancak o, iyi yürekliliklerini fark ederek küstahlığını iki kat artırmış; yemekte pek açık saçık konuşarak, sevgilisinin kız kardeşine, pek de ihtiyacı olmayan bazı dersler vermiş. Sonunda, kıza ve annesine gitmelerini işaret etmiş, çünkü Landulphe ile yalnız kalmak istiyormuş.

Ertesi gün, fahişe bu hikâyeyi tüm şehre anlatmış ve günler boyunca bundan başka bir konu konuşulmamış. Öyle ki sonunda dedikodular, kısa sürede Landulphe'nin annesinin kardeşi Odoardo Zampi'yi de konudan haberdar etmiş. Odoardo hiç de öyle gördüğü hakareti karşılıksız bırakacak biri değilmiş. Kız kardeşinin şahsında kendisine hakaret edildiğini düşünüp, hemen o gün rezil Blanca'yı öldürmüş. Metresini görmeye gitmiş olan Landulphe onu hançerlenmiş ve kendi kanı içinde yüzerken bulmuş. Kısa sürede bu işi kendi dayısının düzenlediğini öğrenmiş. Onu cezalandırmak üzere dayısının evine koşmuş ama Odoardo'yu tüm şehrin yiğitleriyle çevrili olarak bulmuş. Hepsi de Landulphe'ü hıncından dolayı alaya almışlar.

Landulphe, öfkesini kimden çıkaracağını bilemeyerek onu hakaretlere boğmak üzere annesine koşmuş. Zavallı kadın kızıyla berabermiş ve sofraya oturmak üzereymiş. Oğlunun girdiğini gördüğünde ona Blanca'nın yemeğe gelip gelmeyeceğini sormuş.

— Acaba gelebilir mi? diye sormuş Landulphe, gelse de seni, kardeşin ve tüm Zampi ailesiyle beraber cehenneme götürse.

Zavallı anne diz çöküp demiş ki:

— Ah, Tanrım! Onu bu sövgülerinden dolayı affedin. O anda, kapı gürültüyle açılmış ve vücudu hançer darbeleriyle parçalanmış, yüzü solgun ama yine de

Blanca'ya korkunç derecede benzeyen bir hayaletin belirdiği görülmüş.

Anne ve kızı dua etmeye koyulmuşlar ve Tanrı onlara bu sahneye iğrenme duymadan katlanabilmelerini sağlama lütfunda bulunmuş.

Hayalet ağır adımlarla yaklaşarak yemek istercesine masaya oturmuş. Landulphe yalnızca şeytanın verebileceği bir cesaretle bir tabak alıp ona sunmaya cüret etmiş. Hayalet ağzını o kadar geniş açmış ki kafası ikiye ayrılır gibi olmuş ve bu aralıktan kızıl bir alev fışkırmış. Sonra kömürleşmiş elini uzatarak yemekten bir lokma almış, yutmuş ve masanın altına düşen lokmanın sesi duyulmuş. Bu şekilde tüm yemeği yiyip yutmuş. Tüm lokmaların arka arkaya masanın altına düştüğünü duymuşlar. Tabağı boşaldığında hayalet korkunç gözlerini Landulphe'a dikerek ona şöyle demiş:

— Landulphe, burada yemek yediğim zaman yatarım da, hadi bakalım gir yatağa.

Burada babam rahibin sözünü kesti ve bana doğru dönerek:

— Oğlum Alphonse dedi, Landulphe'nin yerinde olsaydın korkar mıydın?

— Sevgili babacığım, sizi temin ederim ki en ufak bir korku dahi duymazdım.

Babam bu yanıttan hoşnut göründü ve gecenin geri kalan zamanı pek neşeli geçti.

Böylece günlerimiz, tekdüzelikleri hiçbir şey tarafından bozulmadan geçip gidiyordu. Yalnızca, ilkbaharda şöminenin etrafına değil de kapının yanındaki banklara oturuyorduk. Bana birkaç haftaymış gibi gelen altı yıl bu tatlı sakinlik içinde akıp gitti.

On yedi yaşımı doldurduğumda babam beni Valon Muhafızları alayına sokmayı düşündü ve konuyu en çok

güvendiği eski arkadaşlarına yazdı. Bu saygıdeğer ve onurlu askerler benim için ne kadar paraları varsa birleştirdiler ve yüzbaşıdan özel bir geçici görev elde ettiler. Babam bunun haberini aldığında, o kadar şiddetli bir heyecana kapıldı ki kalan ömrü için endişelendik. Ancak kısa sürede iyileşti ve yalnızca gidişim için hazırlıkları düşünmeye koyuldu. Babam Cádiz şehrinden İspanya'ya girebilmem için deniz yoluyla gitmemi ve önce taşra bölgesi komutanı ve babamın yükselmesine en çok yardımı dokunmuş kişi olan Don Henri de Sa'ya kendimi takdim etmemi istedi.

Posta arabası şatonun avlusunda atları koşulmuş olarak hazır olduğundan, babam beni odasına götürerek kapıyı kapattıktan sonra şöyle dedi:

— Sevgili Alphonse, size bana babamdan kalan bir sırrı açıklayacağım siz de buna layık olduğuna inandığınızda yalnızca oğlunuza açıklayacaksınız.

Bunun saklı bir hazine ile ilgili olmasından kuşkulandığımdan, ona altını yalnızca zavallıların yardımına koşmak için bir araç olarak gördüğüm yanıtını verdim.

Ama babam bana şöyle cevap verdi.

— Hayır, sevgili Alphonse burada söz konusu olan ne altın ne de gümüş; size düşmanınızın hamlesini karşıladıktan sonra kılıçla fleş atak yaparak onu kesinlikle savunmasız bırakacağınız gizli bir tuş öğretmek istiyorum.

O zaman kılıcını alarak bana söz konusu vuruşu gösterdi, hayır duasını etti ve beni arabasına götürdü. Annemin elini tekrar öptüm ve yola çıktım.

Posta arabası ile Flessingue'e dek gittim ve oradan beni Cádiz'e kadar götürecek bir gemi buldum. Don Henri de Sa beni kendi oğluymuş gibi karşıladı, maiyetimle ilgilenip bana biri Lopez diğeri Moschito adında

iki hizmetkâr verdi. Cádiz'den Sevilla'ya oradan da Kurtuba'ya gittim ve sonra Andujar'a geldim. Buradan da Sierra Morena yolunu tuttum. Los Alcornoques'teki yalakta hizmetkârlarından ayrılma şanssızlığına uğradım. Buna karşın aynı gün Venta Quemada'ya ulaştım ve dün akşam da sizin keşiş kulübenize vardım.

— Sevgili oğlum dedi keşiş. Hikâyeniz bana ilginç geldi. Bana bunu anlattığınız için size minnettarım. Şimdi anlıyorum ki, görmüş olduğunuz eğitim biçimine bakılırsa korku size tamamen yabancı bir duygu. Ancak Venta Quemada'da yatmış olduğunuza göre, iki asılmışın büyüsüne maruz kalıp Şeytan Çarpmış Pascheo'nun acı sonu gibi bir sona uğramanızdan endişe ediyorum.

— Peder, diye yanıt verdim keşişe. Dün gece Pascheco'nun anlattıkları üzerinde çok düşündüm. Bedenine şeytan girmiş olmasına rağmen besbelli ki soylu biri o. Böyle olunca kendisinin gerçeklere karşı saygısızlık etmesinin mümkün olmadığı düşüncesindeyim. Ancak şatomuzun günah çıkaran papazı Innigo Velez bana kilisenin kuruluşunun ilk yıllarında şeytanın ele geçirdiği kimseler olmasına karşın artık bunlardan kalmamış olduğunu söyledi. Onun bu tanıklığı, babam bana Innigo'ya dinimiz ile ilgili her konuda ona inanmamı emretmiş olduğundan, oldukça saygıdeğerdir.

— Ama dedi keşiş. Şeytan Çarpmış'ın korkunç görünüşünü ve şeytanların onu nasıl tek gözlü bıraktıklarını görmediniz mi?

Ona şöyle cevap verdim:

— Peder, Senyör Pascheco gözünü bambaşka bir nedenle kaybetmiş olabilir. Geri kalanına gelince bunlarla ilgili her konuda, benden daha bilgili olanların bilgisine güveniyorum. Benim için ne hortlaklar ne de vampirlerden korkmamak yeterli. Yine de eğer bana on-

ların girişimlerinden beni korumak üzere bir azizden kalma kutsal bir emanet verirseniz onu inanç ve saygıyla üzerimde taşıyacağıma söz veriyorum.

Keşiş bu saflık karşısında biraz gülümser gibi oldu, sonra ona şöyle dedi:

— Sevgili çocuğum, görüyorum ki hâlâ inancınız var ancak bu inanca daha fazla tutunmamanızdan endişe ediyorum. Şu kadınların kanından gelme olduğunuz Gomelezler, yeni Hıristiyandırlar, hatta bazıları denildiğine göre aslında Müslüman dinine mensuplar. Eğer size çok büyük bir hazine teklif etseler dininizi değiştirir miydiniz?

— Elbette hayır, diye yanıtladım. Benim için dinimi değiştirmek ya da ordusunu terk etmek aynı derecede onur kırıcı davranışlardır.

Burada, keşiş yeniden gülümser gibi oldu, sonra bana şöyle dedi:

— Üzüntüyle görüyorum ki erdemleriniz çok abartılı bir onur üzerine kurulu. Sizi Madrid'i eskisi kadar kılıç şakırtıları ile dolu bulamayacağınız konusunda uyarırım. Üstelik, erdemler daha sağlam esaslara dayanır. Ama, sizi daha fazla tutmak istemem çünkü Venta de Pegnon ya da kayalıklar meyhanesine ulaşmadan önce önünüzde zor bir yolculuk var. Meyhaneci hırsızlara rağmen, civarda kamp kurmuş çingenelerin korumasına güvenerek orada kalmıştı. Yarından sonra, Venta de Cardegnas'a ulaşırsınız ki orada çoktan Sierra Morena'dan çıkmış olursunuz. Eyerinizin cepliğine yiyecek birkaç şey koydum.

Bunları söyledikten sonra, keşiş beni sevgiyle kucakladı. Ancak beni şeytanlardan koruyacak herhangi bir kutsal emanet vermedi. Bundan ona bir kere daha söz etmek istemedim ve atıma atladım.

Yolda giderken, işitmiş olduğum özdeyişler üzerine düşünmeye koyuldum, ama erdemlerin onurdan daha sağlam temellere dayanıyor olmasını bir türlü anlayamadım, çünkü onur tek başına tüm erdemleri içeriyor gibi geliyordu bana. Hâlâ, bu düşüncelerle meşgulken, birden bir kayanın arkasından çıkan bir atlı yolumu kesti ve şöyle dedi:

— Adınız Alphonse mu?

Öyle olduğunu söyledim.

— Eğer öyleyse, dedi atlı, sizi kral ve kutsal engizisyon adına tutukluyorum. Kılıcınızı bana verin.

Tek laf etmeden söylenene uydum. O zaman atlı bir ıslık çaldı ve her yönden, silahlı adamların üzerime çullandıklarını gördüm. Ellerimi arkadan bağladılar ve dağların arasından arka yollardan birine daldık ve bu yol bizi bir kaleye dek götürdü. Asma köprü indi ve içeriye girdik. Henüz, kale burcunun altında bulunduğumuz bir sırada küçük bir yan kapı açıldı ve ellerimi sımsıkı bağlı tutan bağlarımı dahi çözme zahmetinde bulunmaksızın beni bir hücreye attılar. Hücre tamamen karanlıktı ve ellerim önümde ilerleyebilmem için onların çözülmesi gerekliyken, hâlâ bağlı olduklarından yürümem zor olacaktı. Bu nedenle bulunduğum yere oturdum ve kolaylıkla tahmin edilebileceği gibi zindana atılmama neden olabilecek şeyler üzerinde düşünmeye koyuldum. İlk ve tek düşüncem engizisyonun güzel kuzinlerimi ele geçirmiş ve zenci kadınların da Venta Quemada'da olan her şeyi onlara söylemiş olmaları oldu. Güzel Afrikalılarla ilgili olarak sorguya çekilmem halinde iki seçeneğim vardı: Ya onlara ihanet edecek ve şeref sözümü çiğneyecektim, ya da onları tanımamış olduğumu söyleyerek, bir dizi yalan söylemeye başlayacaktım. Vereceğim kararın ne olacağı konusunda bir parça düşündükten son-

ra, tam bir sessizliğe gömülmeye ve hiçbir sorgulamaya cevap vermemeye karar verdim.

Kafamdaki bu şüphe bir kere aydınlandıktan sonra, geçen iki günde olan olaylar ile ilgili düşünmeye koyuldum. Kuzinlerimin etten ve kemikten kadınlar oldukları konusunda bir kuşkum yoktu. Bunu, bana şeytanların gücü hakkında söylenenlerden çok daha güçlü bir sezi ile biliyordum. Beni darağacının altında bırakıp giderek bana oynadıkları oyuna gelince, buna pek kızmıştım.

Bu sırada saatler geçiyordu. Acıkmaya başlamıştım ve önceden, hücrelerde ekmek ve bir testi su bulunduğunu duymuş olduğumdan, bacaklarımın ve ayaklarımın yardımı ile buna benzer bir şey bulup bulamayacağımı anlamak için etrafı araştırmaya koyuldum. Gerçekten de sonunda yarım bir ekmek olduğu anlaşılan yabancı bir cisim hissettim. Asıl güç olan onu ağzıma götürmekti. Ekmeğin yanına uzandım ve onu dişlerimin arasına almak istedim ama ağzımdan kayıp gidiyordu. Onu duvara kadar iterek oraya dayadım. Ancak o zaman ekmeği yiyebildim, çünkü ekmek ortadan ikiye bölünmüştü. Eğer bütün olsaydı ısıramayacaktım. Aynı zamanda bir testi de buldum ama su içmek imkânsızdı. Daha boğazımı yeni ıslatabilmiştim ki suyun tamamı yere döküldü. Araştırmalarımı daha da ilerleterek bir köşede bir parça saman buldum, üzerine uzandım. Ellerim ustalıkla bağlanmıştı, yani çok sıkı ama canımı yakmayacak bir şekilde, bu nedenle uyumakta hiç zorluk çekmedim.

Dördüncü Gün

Birileri beni uyandırıncaya dek, birkaç saat uyumuşum sanıyorum. Bir Dominiken rahibinin, arkasında çok asık suratlı adamlar olduğu halde içeriye girdiğini gördüm. Bazıları meşale, bazıları ise hiç tanımadığım ve işkence yapmaya yaradıklarını sandığım aletler taşıyorlardı. Kararlarımı hatırladım ve kararlılığımı daha da sağlamlaştırdım. Babamı düşündüm. Hiç işkence görmemişti; ama cerrahların yaptığı bir çeşit acılı ameliyat geçirmemiş miydi? Bu acılara hiç ses çıkarmadan katlanmış olduğunu biliyordum. Onun yaptığının aynını yapmaya ve eğer mümkün olursa tek bir iç çekme dahi duyurmamaya karar verdim. Engisizyon yargıcı kendine bir koltuk getirtti. Yanıma oturdu, yumuşak ve sinsi bir tavır alarak şu söylevi çekti:

— Sevgili, tatlı çocuğum, seni bu hücreye getiren tanrıya şükran borçlusun. Ama, söyle bana neden buradasın? Ne suç işledin? Günah çıkart, gözyaşlarını bağrıma dök. Cevap vermiyor musun? Heyhat! çocuğum hata yapıyorsun. Seni sorgulamıyoruz, bu bizim kullandığımız yol değil. Suçluya kendi kendisini suçlama görevini bırakıyoruz. Bu sorgulama şekli, özellikle suçlu, suç ortaklarını biraz zorla da olsa açıkladığı zaman, ona verilen değeri hak ediyor. Cevap vermiyor musun? Ne yapalım, bu senin zararına. Hadi, sana biraz yol göstermek

gerek. Tunus'tan iki prenses tanıyor musun? Daha doğrusu iki iğrenç cadı, mide bulandırıcı vampir ve hortlamış şeytan diyelim. Hiçbir şey söylemiyorsun. Lucifer*in saray erkanından olan o iki Infantes*i buraya getirin.

Bu sırada, benim gibi elleri arkadan bağlanmış iki kuzinimi getirdiler. Sonra engizisyon yargıcı konuşmasını şöyle sürdürdü:

— Ee, sevgili oğlum, tanıdın mı onları? Hâlâ bir şey söylemiyorsun. Sevgili oğlum sana söyleyeceklerim korkutmasın seni sakın. Şu iki düz tahtayı görüyorsun. Oraya bacaklarını yerleştireceğiz ve bir iple sıkıca bağlayacağız. Sonra bacaklarının arasına burada gördüğün kıskıları yerleştireceğiz ve kıskıları çekiç darbeleri ile oraya çakacağız. Önce ayakların şişecek. Sonra, kan ayak parmaklarından fışkıracak ve tüm tırnakların dökülecek sonra ayak tabanların patlayacak ve oradan ezilmiş etle karışık bir yağın çıktığı görülecek. Bu canını çok yakacak. Hiç cevap vermiyorsun; üstelik bunlar işin alışılmış yönü. Bu sırada bayılacaksın. İşte içi çeşitli esanslarla dolu şişeler. Bunlarla seni tekrar kendine getirecekler. Duyularını yeniden kazandığında bu kıskıları çıkaracağız ve çok daha büyük olan şunları yerleştirecekler: İlk darbede, dizlerin ve ayak bileklerin kırılacak; ikincisinde, bacakların uzunlamasına yarılarak içlerinden ilik fışkırarak şu saman yığınına kanınla karışmış olarak akacak. Konuşmak istemiyor musun?.. Hadi, sıkın şunun başparmaklarını.

Cellatlar bacaklarımı yakalayarak tahtaların arasına bağladılar.

(*) Lucifer: Şeytanın bir adı.

(*) Infantes: İspanya ve Portekiz krallarının birinciden sonraki çocuklarına verilen ad. (ç.n.)

— Konuşmak istemiyor musun?.. Kıskıları yerleştirin... Konuşmak istemiyor musun? Kaldırın çekiçleri.

Tam o sırada silah sesleri duyuldu. Emine:

— Ey, Muhammed, kurtulduk... Zoto imdadımıza yetişti, diye haykırdı.

Zoto çetesi ile içeriye girdi, cellatları kapı dışarı ederek engizisyon yargıcını hücrenin duvarında bulunan bir halkaya astı. Sonra, iki Mağripliyi ve beni çözdü. Serbest kalan kolları ile kuzinlerimin yaptıkları ilk iş benimkilerin arasına atılmak oldu. Bizi ayırdılar. Zoto bana ata binmemi ve (beni iki hanımefendi ile izleyeceği konusunda güvence vererek) önden gitmemi söyledi. Beraberinde yola çıktığım öncü grup dört atlıdan oluşmaktaydı. Gün doğmak üzereyken öbek öbek ağaç kaplı oldukça ıssız bir yere vardım. Orada bir konak atı bulduk.

Saat dörde doğru, geceyi geçirebileceğimiz birkaç kaya oyuğuna ulaştık. Buraya aydınlıkta varmış olmamdan dolayı kendimi kutladım. Çünkü manzarası harikaydı ve bu yalnızca Ardenleri ve Zelande'ı görmüş biri olarak bana özellikle böyle görünüyor olmalıydı. Ayaklarımın altında o güzelim Vega de Granada bulunuyordu ki burayı Gırnatalılar haksız yere *la Nuestra Vegilla* diye adlandırırlar. Onu bütünüyle: Altı şehri ve kırk köyü ile görebiliyordum. Hevil'in yılan gibi kıvrılan suları, Alpuharrasların tepesinden dökülen şelaleler, koruluklar, serin gölgelikler, büyük yapılar, bahçeler ve sayılamayacak kadar çok miktarda quintalar* ya da küçük çiftlikler... Görüşümün bir anda bunca güzel şeyi kapsayabilmesinden büyülenmiştim. Kendimi hayranlıkla dolu bir seyre bıraktım. O zaman doğanın sevgilisi olmaya başla-

(*) Quinta: Çiftlik evi.

dığımı anladım. Kuzinlerimi unutmuştum; bu arada onlar, kısa bir süre sonra atların üzerindeki tahtıravanlarla geldiler. Mağaranın zeminine oturdular ve dinlendiklerinde onlara şöyle dedim:

— Saygıdeğer hanımefendiler, Venta Quemada'da geçirdiğim geceden şikâyetçi değilim, ancak size şunu itiraf etmeliyim ki, o gece beni son derece rahatsız eden bir şekilde sona erdi.

Emine bunu yanıtladı.

— Alphonse'um, bizi yalnızca gördüğünüz rüyaların güzel bölümlerinden dolayı suçlayın. Neden şikâyet ediyorsunuz? İnsanüstü bir cesaret örneği verme fırsatını elde etmediniz mi?

— Nasıl olur da, diye yanıtladım, biri benim cesaretimden kuşkulanabilir? Öyle birini bulursam eğer, onunla bir mantonun üzerinde ya da ağızda mendille dövüşürüm.

Emine dedi ki:

— Mantonuz ve mendiliniz ile neyi kastettiğinizi anlamış değilim. Size söyleyemeyeceğim bazı şeyler var. Hatta benim bile bilmediğim konular var. Ben yalnızca, Şeyh Mesud'un halefi, Cassar-Gomelez'in tüm sırrını bilen ailemizin reisinin emirleriyle hareket ediyorum. Size tüm söyleyebileceğim bizim çok yakın arkabamız olduğunuzdur. Gırnata Oidor'u, annenizin babası, aramıza kabul edilmeye layık bulunan bir erkek çocuk sahibi olmuştu. Bu çocuk Müslüman dinini kabul etti. O zaman hüküm süren Tunus Beyi'nin dört kızı ile evlendi. Yalnızca en genç olanının çocukları oldu. O da bizim annemizdir. Zübeyde'nin doğumundan kısa bir süre sonra babam ve diğer üç karısı, o sırada tüm Berberi kıyılarını kasıp kavuran salgın bir hastalıktan öldüler. Şimdi belki birgün öğreneceğiniz tüm bu şeyleri bir kenara bıraka-

lım da sizden söz edelim: Size karşı duyduğumuz minnetten, daha doğrusu erdemlerinize olan hayranlığımızdan. İşkence hazırlıklarını ne kadar büyük bir soğukkanlılıkla karşıladınız! Sözünüze karşı bu ne dini bir saygı! Evet Alphonse, soyumuzun bütün kahramanlarını geride bırakıyorsunuz. Biz artık sizin malınız olduk.

Zübeyde konuşma ciddi olduğu sürece, söz hakkını seve seve kardeşine bırakırken, duygusal anlatıma geçildiğinde hemen kendi hakkını kullanıyordu. Kısacası, kendimden ve diğerlerinden hoşnut, övgülere boğuldum, okşandım. Sonra zenci kadınlar geldiler; yemek servisi yapıldı ve Zoto bize, büyük bir saygıyla kendi elleri ile hizmet etti. Sonra zenci kadınlar kuzinlerim için mağaraya benzer bir yerde bir yatak hazırladılar. Ben de bir başkasında yatmaya gittim ve ihtiyaç duyduğumuz o tatlı uykuyu hep beraber tattık.

Beşinci Gün

Ertesi gün, kervan erkenden ayaktaydı. Dağlardan indik ve oyuk vadiler, daha doğrusu toprağın karnına dek iniyormuş gibi görünen uçurumlar boyunca dönüp dolaştık. Yollar, dağ sıralarını o kadar değişik yönlerden kesiyorlardı ki, burada ne yön bulmak ne de hangi yöne gidildiğini saptamak mümkündü.

Böylece altı saat boyunca yürüdük ve terk edilmiş, ıssız bir kentin yıkıntılarına ulaştık. Orada, Zoto bizi attan indirterek beni bir kuyunun başına götürdü ve şöyle dedi:

— Senyör Alphonse, bu kuyunun içine bakarak bana ne düşündüğünüzü söyleme lütfunda bulunur musunuz?

Ona içinde su gördüğümü ve bunun bir kuyu olduğunu düşündüğümü söyledim.

— Öyleyse yanıldınız! diye sözü tekrar aldı Zoto, çünkü bu kalenin girişidir.

Böyle dedikten sonra, kafasını kuyunun içine uzatarak özel bir şekilde bağırdı. O zaman, önce kuyunun bir tarafından tahta kalasların çıktığını ve bunların su seviyesinden birkaç ayak üste konduğunu gördüm. Sonra silahlı bir adam aynı delikten çıktı. Onu diğerleri izledi. Kuyunun dışına tırmandılar. Tamamen dışarıya çıktıklarında Zoto bana:

— Senyör Alphonse, dedi, size iki kardeşim Cicio ve Momo'yu takdim etmekten onur duyuyorum. Belki cesetlerini darağacının birinde asılı görmüşsünüzdür. Ama hiç bu kadar sağlıklı olmamışlardı. Benim gibi büyük Şeyh Gomelez'e hizmet eden ve onun tarafından beslenen kardeşlerim, her zaman sizin için kendilerini feda etmeye hazır olacaklardır.

Bana önemli bir hizmette bulunmuş olan bir kişinin kardeşlerini tanımakla çok mutlu olduğum yanıtını verdim ona.

Kuyuya inmeyi kararlaştırmak gerekti. Bir ip merdiven getirildi ve iki kız kardeş beklediğimden çok daha rahatça bu merdivenden aşağı indiler. Tahtaya ulaştığımızda küçük bir yan kapı bulduk. Buradan ancak iki büklüm olarak geçmek mümkündü. Ancak, hemen sonra, kayaya oyulmuş, lambalarla aydınlatılmış güzel bir merdivenle karşılaştık. İki yüzden fazla basamağı indik. Sonunda pek çok oda ve salondan oluşmuş bir yeraltı konutuna girdik. İçlerinde oturulan odalar, onları nemden koruyan bir mantar tabakası ile kaplanmıştı. O zamandan bu yana yalnız, Lizbon yakınlarında Cinta'da, kayalara oyulmuş ve hücreleri tıpkı bu şekilde kaplanmış, bundan dolayı da mantar manastırı denilen bir manastır gördüm. İyi yerlere yerleştirilmiş şöminèler de Zoto'nun yeraltı konutuna hoş bir sıcaklık veriyorlardı. Süvari sınıfının atları civara dağıtılmıştı. Ama gerektiğinde, onları da toprağın bağrına saklamak mümkün oluyordu. Bu da komşu vadiye bakan bir başka açıklık sayesinde oluyordu. Atları kaldırmak üzere özel bir alet de bulunmaktaydı, ancak bundan pek ender yararlanılıyordu.

— Tüm bu harikalar, dedi Emine, Gomelezlerin eseridir. Bu kayayı, ülkenin efendileri oldukları dönemde oydular, daha doğrusu oymayı tamamladılar. Çünkü on-

lar geldiklerinde, Alpuharraslarda oturan puta tapanlar, önceden bu işi oldukça ilerletmişlerdi. Bilgeler, bu yerde Endülüs'ün altın yataklarının bulunduğunu iddia ediyorlardı. Eski kehanetler ise bu bölgenin bir gün Gomelezlerin egemenliğine döneceğini haber veriyorlar. Ne diyorsunuz Alphonse? Bu pek hoş bir miras olurdu değil mi?

Emine'nin bu konuşması bana çok yersiz geldi. Bunu ona da söyledikten sonra konu değiştirerek gelecek için planlarının neler olduğunu sordum.

Emine bana olup bitenlerden sonra artık İspanya'da kalamayacakları ancak yükleme hazırlıkları tamamlanana dek biraz dinlenmek istedikleri yanıtını verdi.

Oldukça zengin bir sofra kuruldu. Özellikle av eti ve pek çok pestil çeşidi vardı. Üç erkek kardeş büyük bir içtenlikle hizmet ediyorlardı. Kuzinlerime bundan daha dürüst asılmış kişiler bulmanın imkânsız olduğunu söyledim. Emine de buna katılarak Zoto'ya dönüp şöyle dedi:

— Siz ve kardeşleriniz oldukça garip maceralar yaşamış olmalısınız. Bize bunları anlatırsanız çok memnun oluruz. Zoto biraz ısrardan sonra, yanımızda yerini alarak söze şöyle başladı:

ZOTO'NUN HİKÂYESİ

Aynı isimdeki dukalığın başkenti olan Benevento kentinde dünyaya geldim. Adı benim gibi Zoto olan babam, savutçu*ydu. Mesleğinin ustasıydı. Ama şehirde, ondan da ünlü iki tane daha savutçu olduğundan durumu, karısı ve dört çocuğunu (yani beni ve üç erkek kardeşimi) geçindirmeye ancak yetiyordu.

(*) Savutçu: Zırh ve silah yapımcısı.

Babam evlendikten üç yıl sonra, annemin küçük kız kardeşlerinden bir tanesi Lunardo adında bir yağ tüccarı ile evlendi. Bu tüccar ona, düğün hediyesi olarak bir çift altın küpe ve boynuna takması için yine altından bir zincir armağan etti. Düğünden sonra annem, derin bir hüzne kapıldı. Kocası ona bunun nedenini sordu; uzun süre söylememekte direttiyse de sonunda annem, kız kardeşininkiler gibi küpelere ve onunki gibi bir kolyeye sahip olmak için yanıp tutuştuğunu itiraf etti. Babam buna hiç cevap vermedi. En ince işçilikle yapılmış bir av tüfeği ve yine aynı mükemmellikte tabancaları vardı. Tüfek tekrar doldurulmadan dört el ateş edebiliyordu.

Babam bunların üzerinde dört yıl çalışmıştı. Değer olarak üç yüz Napoli onsu biçmekteydi. Bir amatöre giderek tüm takımı seksen onsa sattı. Sonra karısının istediği gibi mücevherler alıp bunları karısına getirdi. Annem hemen o gün bunları Lunardo'nun karısına göstermeye koştu. Annemin küpeleri kız kardeşininkilerden biraz daha zengince bile bulundu ki bu da annemi çok memnun etti.

Ancak, sekiz gün sonra, Lunardo'nun karısı anneme ziyaretini iade etmek üzere geldi. Saçları örülmüş, sarmal bir şekilde düzenlenmiş, başı telkâriden bir gül şeklinde olan, yakut bir taş ile süslenmiş, bir iğne ile tutturulmuştu. Bu altın gül annemin kalbine sanki diken gibi saplandı. Annem, tekrar aynı hüzne kaptırdı kendini ve bu durumdan ancak babam ona kız kardeşininkine benzer bir iğne almaya söz verdiğinde kurtuldu. Ama babamın bunu yapacak ne parası ne de imkânı olduğundan ve böyle bir iğne kırk beş ons tuttuğundan, kısa bir süre sonra annemin kapılmış olduğu derin hüzne o da kapıldı.

Tam bu sırada, Grillo Monaldi isminde, ülkenin yiğit adamlarından biri babamın ziyaretine geldi. Ona taban-

calarını temizletmek üzere gelmişti. Monaldi, babamın üzüntüsünü fark ederek bunun nedenini sordu. Babam da saklamadan nedenini ona söyledi. Monaldi bir an düşündükten sonra şöyle konuştu:

— Mösyö Zoto, size düşünemeyeceğiniz kadar minnettarım. Geçenlerde, tesadüfen Napoli yolunda öldürmüş olduğum bir adamın cesedinin üzerinde benim hançerim bulundu. Kanun adamları bu hançeri bütün savutçulara gösterdiler. Siz de hançeri tanımadığınıza dair yiğitçe tanıklık ettiniz. Yine de bu sizin yapmış ve bana satmış olduğunuz bir silahtı. Eğer gerçeği söylemiş olsaydınız başıma biraz sorun açılabilirdi. İşte, size ihtiyacınız olan kırk beş ons, bunun dışında da kesem her zaman hizmetinizdedir.

Babam bunu minnetle kabul ederek, başı bir yakutla süslenmiş bir iğne alıp bunu anneme götürdü. O da hemen o gün bunu takıp kendini beğenmiş kız kardeşine görünmeye gitti.

Annem, evine giderken Madam Lunardo'nun yeni bir mücevher takmış olduğundan emindi. Ancak Madam Lunardo'nun bambaşka planları vardı. Kiliseye üniformalı kiralık bir uşakla beraber gitmek istiyordu. Bunu kocasına da söyledi. Çok cimri olan Lunardo, karısı için aldığı altınların, en az kendi kesesinde oldukları kadar emin bir yerde olduklarına inandığı için, bunları almaya kolaylıkla razı olmuştu. Ancak onun, koltuğunun arkasında yarım saat dikilecek aşağılık bir herife bir altın ons verme teklifi için aynı şeyleri düşünmedi. Ama, karısının işkenceleri o denli sık tekrarlandı ve o denli etkili oldu ki, sonunda kendisi bizzat karısını üniforma ile kiliseye dek izlemeye karar verdi.

Madam Lunardo, bu iş için kocasının da bir başkası kadar uygun olacağını düşünüp, hemen ertesi pazar ki-

lise camiasına bu yeni tip uşakla görünmek istedi. Komşular bu maskaralığa biraz güldülerse de teyzem, bu alayları onların içlerini kemiren kıskançlıklarına verdi.

Kiliseye yaklaştığında, dilenciler büyük bir yuha koparark ona kendi argolarınca şöyle dediler:

— *Mira Lunardu che fa lu criadu de sua mugiera.* (Şu Lunardu'ya bakın karısının uşağı olmuş.)

Yine de baldırı çıplak takımı utanmazlığı ancak belli bir noktaya dek zorlayabilir. Madam Lunardo kiliseye serbestçe girdi ve orada da her şekilde onurlandırıldı. Ona kutsal sudan sunuldu ve bir sıraya oturtuldu. Oysa, annem ayakta ve en aşağı halk tabakasından kadınların arasına karışmıştı.

Eve dönünce annem hemen babamın mavi bir giysisini alarak bir miquelet* çantasının sarı kayışıyla yenini süslemeye koyuldu. Babam, şaşkınlıkla ona ne yaptığını sordu. Annem de, kız kardeşinin yaptıklarını ve kocasının ona nasıl üniformalı olarak eşlik etme inceliğini gösterdiğini anlattı. Babam, onu kendisinin asla böyle bir incelik görmeyeceği konusunda inandırdı. Ancak bunu izleyen pazar günü anneme kiliseye dek ona eşlik etmek üzere kiralık bir uşağa bir altın ons verdi. Annem orada, Madam Lunardo'nun önceki pazar oynadığı rolden çok daha iyi rolünü oynadı.

Aynı gün, Monaldi ayinden hemen sonra babama gelerek şöyle dedi:

— Sevgili Zoto, karınızla kız kardeşi arasındaki aşırılık yarışı hakkında bilgim var. Eğer buna bir çare bulmazsanız, ömrünüz boyunca mutsuz olursunuz. Dolayısıyla önünüzde iki seçenek beliriyor: Birincisi karınızı

(*) Miquelet: (İsp.) 17. yüzyılın sonunda Fransızlara karşı savaşan Katalan gerillalar.

cezalandırmak, ikincisi de onun paraya olan bu düşkünlüğünü giderecek bir meslek edinmek. Eğer ilk seçeneği tercih ederseniz size, benim de rahmetli karım sağken kullanmış olduğum fındık ağacından bir değnek verebilirim. Bazıları iki ucundan tutulursa, kendi etraflarında dönerek su kaynakları, hatta define bulmaya yararlar. Bu değnek, demin sözünü ettiklerime benzemez. Ancak bir tarafından tutup diğer tarafıyla karınızın omuzlarına vurursanız, onun tüm kaprislerini kolaylıkla yola getirebileceğiniz konusunda size güvence veririm.

Ancak bunun tersine bir yolu seçerseniz, size tüm İtalya'da bulunan en yiğit kimselerin dostluğunu sunuyorum. Genellikle Benevento'da toplanırlar, çünkü burası bir sınır ilidir. Sanırım, ne demek istediğimi anladınız. Buna göre kararınızı verin.

Böyle konuştuktan sonra Moraldi, fındık ağacından değneğini babamın tezgâhının üzerine bıraktı ve gitti.

O sırada, annem ayinden sonra Corso'da kiralık uşağını göstermek üzere birkaç arkadaşını ziyarete gitmişti. Sonunda zafer dolu bir eda ile geri döndü. Ama babam onu beklediğinden çok farklı bir şekilde karşıladı. Sol eliyle annemin sol kolunu yakalayarak fındık ağacından değneği sağ eline alıp Monaldi'nin öğütlerini uygulamaya girişti. Karısı bayıldı. Babam değneği lanetleyerek özür diledi. Affedildi ve eski huzurlarına kavuştular.

Birkaç gün sonra babam fındık ağacından değneğin hiç de iyi sonuç vermediğini ve Monaldi'nin ona sözünü etmiş olduğu yiğit kimselerin yardımına sığındığını söylemek üzere Monaldi'yi bulmaya gitti. Monaldi ona şöyle cevap verdi:

— Mösyö Zoto, yüreğiniz, karınızı en ufak bir cezaya olsun çarptırmaya dayanamadığı halde, koruluk köşelerinde adam beklemeye elveriyorsa bu oldukça şaşır-

tıcı olur. Yine de her şey mümkündür. İnsan yüreği daha ne çelişkilere sahip. Sizi arkadaşlarımla tanıştırmak isterim ama önce, en azından bir cinayet işlemeniz gerek. Her gece, elinizdeki işi bitirir bitirmez, uzunca bir kılıç alın, kemerinize bir hançer sokun ve Meryem Ana Kapısına doğru, kendinizle övünür bir havaya bürünerek bir gezinti yapın. Belki birisi gelip size iş verir. Hoşçakalın! Tanrı yardımcınız olsun.

Babam, Monaldi'nin öğüdüne uydu ve çok geçmeden Monaldi'ye benzeyen birçok atlı ve haydut kılıklı adam onu anlamlı, anlamlı selamlamaya başladılar. On beş gün süren bu alıştırmanın ardından, bir gece babamın yanına iyi giyimli bir adam yaklaştı ve ona şöyle dedi:

— Mösyö Zoto, işte size yüz ons. Yarım saat içinde, buradan şapkaları beyaz tüylü iki genç adamın geçtiğini göreceksiniz. Onlara dostça bir hava ile yaklaşıp, şunları fısıldayın: "Aranızdan hanginiz Fletri Markisi?" İçlerinden biri: "Benim" diyecek. Onun kalbine hançerinizi saplayacaksınız. Bir kalleş olan diğer genç adam, kaçacak. Böylece Fletri'nin işini bitirmiş olacaksınız. Darbeyi vurduktan sonra gidip bir kiliseye sığınmayın. Sakince evinize dönün, sizi yakından izleyeceğim.

Babam, ona verilen talimatlara harfi harfine uydu ve evine geri döndüğünde nefretine hizmet ettiği yabancının gelmekte olduğunu gördü.

Adam:

— Mösyö Zoto, dedi, bana yapmış olduklarınızdan dolayı size minnettarım. İşte size yüz onsluk bir kese daha. Bunu kabul etmenizi rica ediyorum. İşte içinde aynı miktarda paranın bulunduğu bir başka kese. Bunu da evinize gelen kanun adamlarına verin.

Yabancı böyle konuştuktan sonra çekildi.

Az sonra zaptiyebaşı babamın evinin önünde boy

gösterdi. Babam da adama hemen kanun adamlarına ayrılmış olan parayı verdi. O da babamı kendi evinde yapılacak bir arkadaş yemeğine davet etti. Açık cezaevine bitişik bir eve gittiler. Orada davetli olarak zaptiyebaşını ve mahkûmlara günah çıkarttıran papazı buldular. Babam biraz heyecanlıydı, ilk cinayetten sonra genellikle böyle olunurdu. Peder babamın tedirginliğini fark ederek ona:

— Mösyö Zoto, hiç üzülmeyin, dedi. Katedraldeki ayinlerin tanesi on iki "taris" tutar. Söylentilere göre Fletri Markisi öldürülmüş. Ruhunun huzura kavuşması için yirmi kadar ayin düzenletin. Bunun üzerine size günahlarınız için bütün bir bağışlama veririz.

Bundan sonra olanlardan hiç söz edilmedi, yemek oldukça neşeli geçti.

Ertesi gün Monaldi takındığı tavırdan dolayı babamı kutlamaya geldi. Babam ondan almış olduğu kırk beş onsu geri vermeye kalktı.

Monaldi ona:

— Zoto, dedi, nezaketime hakaret ediyorsunuz. Eğer bir daha o paradan söz edecek olursanız, size yeterince para vermemiş olmamdan ötürü bana kızdığınıza inanacağım. Kesem hizmetinizdedir ve artık arkadaşlığımı da kazanmış olduğunuz kesin. Bundan sonrasında önceden söz etmiş olduğum çetenin reisi olduğumu sizden saklamama gerek yok. Bu çete, onurlu ve dürüstlükte hiçbir kusur etmeyen adamlardan oluşmuştur. Eğer bu çeteye katılmak isterseniz, Brescia'ya tüfek namlusu almak üzere gittiğinizi söyleyerek Capou'ya gelin ve bize katılın. Crocedioro'da kalın ve geri kalanı için kafanızı hiç yormayın.

Babam üç gün sonra gitti ve onur verici olduğu kadar kârlı da olan bir sefer yaptı.

Benevento'nun iklimi ne kadar ılıman olursa olsun, hâlâ mesleğine alışamayan babam, kışın pek çalışmak istemedi. Kışlık karargâhını ailesinin bağrında kurdu. Karısı da pazar günü bir uşağa, siyah korsesinde altın kopçalara ve anahtarlarının sallandığı altın bir kancaya sahip oldu.

İlkbahara doğru babam, yabancı bir uşak aracılığıyla evinden dışarıya çağrıldı. Uşak ona kendisini şehrin kapısına dek izlemesini söyledi. Orada, babam yaşlıca soylu bir beyefendiyi ve atlı dört adamı kendisini beklerken buldu. Soylu beyefendi ona:

— Mösyö Zoto, işte size elli altın sikke, dedi. Beni yakındaki bir şatoya dek izlemenizi ve gözlerinizin bağlanmasına izin vermenizi rica ediyorum sizden.

Babam her şeye razı oldu ve uzun bir yol ve birçok dönemeçten sonra o soylu kişinin şatosuna vardılar. O zaman babam gözleri bağlı, bir koltuğa bağlanmış ve ağzı tıkaçlanmış bir kadın gördü. Yaşlı beyefendi:

— Mösyö Zoto dedi, işte yüz altın sikke daha. Bana, karımı hançerleme iyiliğinde bulunun.

Ama babam ona şöyle dedi:

— Mösyö, benim hakkımda yanılmışsınız. Ben, onurlu bir adama yakışır bir şekilde bir sokağın köşesinde beklerim ya da bir korulukta saldırırım. Ama asla cellat görevini üstlenmem.

Böyle konuştuktan sonra babam sikkeleri de kinci kocanın ayaklarının dibine attı. Beriki daha fazla üstelemeyerek yeniden babamın gözlerini bağlattı ve adamlarına onu şehrin kapılarına götürmelerini emretti. Bu soylu ve yürekli davranış babama büyük onur kazandırdı ama bundan sonra bir başka davranışı daha oldu ki o, genel olarak daha da onaylandı.

Benevento'da biri Kont Montalto, diğeri de Marki

Serra adında doğuştan soylu iki adam vardı. Kont Montalto babamı çağırtarak, Serra'yı öldürmesi için ona beş yüz altın sikke vaadetti. Babam işi üzerine aldı, ancak zaman istedi, çünkü Marki'nin tetikte beklediğini biliyordu.

İki gün sonra Marki Serra babamı çağırtarak ıssız bir yerde ona:

— Zoto, işte size beş yüz altın sikkelik bir kese. Bu, sizindir. Montalto'yu hançerlemek için bana erkek sözü verin, dedi.

Babam keseyi alarak ona şöyle dedi:

— Saygıdeğer Marki, Montalto'yu öldüreceğime size şeref sözü veriyorum ama önce ona da sizi öldürmek üzere söz vermiş olduğumu belirtmeliyim size.

Marki gülerek:

— Umarım, bunu yapmazsınız, dedi.

Babam çok ciddi olarak şöyle yanıtladı:

— Bağışlayın saygıdeğer Marki, söz verdim ve yapacağım.

Marki geriye sıçrayarak kılıcını çekti. Ama babam, (kemerinden) tabancasını çekip Marki'nin kafasını dağıttı. Sonra Montalto'ya gitti ve Kont'a düşmanının artık dünyada olmadığını söyledi. Kont babamı kucaklayarak beş yüz altın sikke verdi. O zaman babam biraz mahçup bir havayla, Markinin ölmeden önce kendisini öldürmek üzere beş yüz altın sikke vermiş olduğunu söyledi. Kont, düşmanının bu girişimini önlemiş olmaktan memnun olduğunu belirtti.

— Saygıdeğer kont, diye cevap verdi babam. Bu hiçbir işinize yaramayacak çünkü ona şeref sözü verdim.

O anda, Kont'a bir hançer darbesi indirdi. Kont düşerken tüm uşaklarının koşup gelmesine neden olan bir

çığlık attı. Babam hançer darbeleri ile onlardan kurtularak, ardından Monaldi'nin çetesine katıldı. Çeteyi oluşturan tüm yiğitler ona imrenerek, sözüne olan kutsal bağlılığını övdüler. İnanın, bu özellik, doğrusunu söylemek gerekirse, hâlâ herkesin dilindedir ve daha da uzun süre Benovento'da konuşulacaktır.

Zoto, hikâyesinin burasındayken, kardeşlerinden biri gelerek yükleme için emirlerinin beklendiğini söyledi. Böylece, öyküsünün geri kalan kısmına ertesi gün devam etmek üzere izin alarak yanımızdan ayrıldı. Ama söyledikleri beni epey düşündürmeye yetiyordu. Onları asarak iyilikte bulunulabilecek kişilerin, eşsiz dürüstlüklerini, onur ve soyluluklarını övüp durmuştu. Bunca güvenle kullandığı bu kelimelerin kötüye yorumu, tüm düşüncelerimi altüst etmekteydi.

Emine, düşüncelere daldığımı fark ederek ne düşündüğümü sordu. Ona, Zoto'nun babasının hikâyesinin bana, iki gün önce bir keşişten duyduğum sözleri hatırlattığını, bu sözlerin de erdemlerin onurdan daha sağlam temellere dayandığı şeklinde olduğunu söyledim.

Emine bana:

— Sevgili Alphonse, dedi. O keşişe saygı duyun ve size söylemiş olduklarına inanın. Bununla hayatınız boyunca pek çok kereler karşılaşacaksınız.

Sonra iki kız kardeş ayağa kalktılar ve zenci kadınlarla birlikte dairenin içlerine, yani yeraltı konutunun kendilerine ayrılmış kısmına çekildiler. Akşam yemeği için tekrar geri geldiler, sonra herkes yatmaya gitti.

Ama mağarada her şey sessizliğe büründüğünde, Emine'nin Psyché gibi bir elinde lamba, diğerinde, pek de güzel olan kız kardeşini elinden tutmuş beraberinde getirerek içeri girdiğini gördüm. Yatağım, her ikisinin de oturabileceği gibi yapılmıştı. Sonra Emine bana:

— Sevgili Alphonse, dedi, sana, senin olduğumuzu söylemiştim. Eğer onun iznine karşı geliyorsak büyük Şeyh bizi affetsin.

— Güzel Emine, asıl siz beni affedin dedim ona. Eğer bu da namusluluğumu ölçtüğünüz bir sınavsa, korkarım, bundan pek de alnımın akı ile sıyrılamayacağım.

— Bunu da düşündük, diye cevapladı güzel Afrikalı elimi kalçasına koyarak. Her ne kadar Venüs'ün kemeri olmasa da, kocasının sanatındaki yüceliği anımsatan bir dahilik ile yaratılmış olan kemeri bana hissettirdi. Kemer, anahtarı kuzinlerimin ulaşamayacağı bir yerde olan (en azından bu konuda bana güvence verdiler), bir kilitle kitlenmişti:

Böylece, tüm namus üzerine tartışmalarının merkezi örtülmüş olduğundan benden bunun yüzeyini esirgemek söz konusu bile olmadı. Zübeyde eskiden kardeşi ile oynadığı sevgili rolünü hatırladı. Kollarımda, aşk aldatmacalarının kahramanını görüyor ve duygularını bu tatlı düşe bırakıyordu. Küçüğü, esnek, canlı ve yakıcı, dokunuşu ile oburcasına beni yiyip bitiriyor, okşayışları ile içerilere işliyordu. Beraber geçirdiğimiz anlar daha neler nelerle doluydu. Birbirimize açmadığımız istekler, gelecek mutluluğun umudu ile bir öncekinin taze anısı arasındaki gençliğin tüm cıvıldaşmaları ile doluydu o anlar.

Sonunda uyku kuzinlerimin güzel göz kapaklarını ağırlaştırdı ve kendi dairelerine çekildiler ikisi de. Yalnız kaldığımda, tekrar darağacının altında uyanmanın benim için ne denli tatsız olabileceğini düşündüm. Buna yalnızca gülebildim ama yine de uyuduğum ana dek kafamı karıştırdı durdu.

Altıncı Gün

Zoto uyandırdı beni. Çok uzun bir süredir uyuduğumu ve yemeğin hazır olduğunu söyledi. Aceleyle giyinip beni yemek salonunda bekleyen kuzinlerime katıldım. Gözleri hâlâ beni okşuyordu. Sanki yemek servisi yerine bir önceki akşamın düşüncesiyle oyalanıyorlarmış gibiydiler. Masa toplandığında, Zoto yanımıza gelip yerini alarak hikâyesini anlatmaya başladı:

ZOTO'NUN HİKÂYESİNİN DEVAMI

— Babam Monaldi'nin çetesine katılmaya gittiğinde yedi yaşlarında olmalıydım ve annemi, iki erkek kardeşimi ve beni alıp zindana götürdüklerini hatırlıyorum. Ancak bu, âdet yerini bulsun diye oldu; babam, kanun adamlarına düşen payı unutmamış olduğundan, çabucak babamla bizim hiçbir ilişkimiz olmadığına inandılar.

Zaptiyebaşı, tutukluğumuz sırasında bize özel bir ilgi gösterdi ve hatta bu süreyi kısalttı. Annem, hapisten çıktığında, komşular ve tüm mahalle tarafından çok iyi karşılandı çünkü İtalya'nın güneyinde haydutlar, İspanya'da kaçakçıların oldukları gibi halkın kahramanlarıdır. Herkesin itibarından payımızı almıştık; özellikle de ben. Bana sokağımızın yumurcaklar prensi gözüyle bakılıyordu.

O sıralar Monaldi bir olayda öldürüldü ve babam çetenin yönetimini eline alarak önemli bir olayla yeni görevine başlamak istedi. Salerno yolu üzerinde, Sicilya Kral Naibi'nin gönderdiği para teslimatını beklemek üzere pusuya yattı. Girişim başarılı oldu, ancak babam bir alaybozan tüfeğin kurşunuyla böğründen yaralandı. Bu da onun daha uzun süre hizmet etmesini imkânsız kıldı. Çetesinden ayrılma sahnesi son derece dokunaklı oldu. Birçok haydutun bu sırada ağlamış olduğuna yemin edilir. Buna da inanmam oldukça güç, çünkü eğer ben ömrüm boyunca bir kez ağlamışsam, o da size zamanı gelince anlatacağım gibi metresimi hançerledikten sonradır.

Haydut çetesi dağılmakta gecikmedi, yiğitlerimizden bazıları Toscana'da kendilerini astırttılar, bazıları da Sicilya'da ün kazanmakta olan Testa-Lunga'ya katıldılar. Babam, boğazı geçerek Messina'ya gitti. Orada Augustins del Monte*'den sığınma istedi. Dişinden tırnağından artırarak biriktirdiği birkaç kuruşu o rahiplerin ellerine bıraktı. Halkın önünde günah çıkarttıktan sonra kiliseye sığındı. Orada, bahçelerde ve manastır avlularında dolaşma hakkına sahip tatlı bir yaşam sürdü. Keşişler ona çorbasını veriyorlardı, o da yakınlardaki ucuz bir lokantadan bir-iki çeşit yemek getirtiyordu. Üstelik, manastırın cahil papazı yaralarını sarmaya devam ediyordu.

— Sanıyorum o zaman babam, bizim için kendisinden pek çok şeyi esirgiyordu. Çünkü evimizde bolluk egemendi. Annem karnaval eğlencelerine katılarak Karem'de İsa'nın doğumunu temsil eden bir sahne (ya da *presepe*) yaptı. Bu sahne küçük bebeklerden, şekerden şatolardan ve buna benzer çocukça şeylerden oluşuyor-

(*) Augustins del Monte: El Monte'li Aziz Agustinus tarikatına bağlı rahipler.

du. O zamanlar bu, tüm Napoli krallığında modaydı ve kent soyluları için bir lüks sayılıyordu. Teyzem Lunardo'nun da bir *presepe*'si vardı ancak bizimkiyle kıyaslanamazdı bile.

Annemi hatırladığım kadarıyla, çok iyi kalpli bir insandı ve onun sık sık kocasının karşı karşıya olduğu tehlikelerden ötürü gözyaşı döktüğünü görmüştük, ancak kız kardeşi ya da komşuları karşısında kazanılan birkaç zafer kısa sürede gözyaşlarını kurutuyordu. İsa'nın bu güzel doğum sahnesinin ona tattırdığı zevk, tadabildiği bu çeşit zevklerin sonuncusu oldu. Nasıl olduğunu bilmediğim bir şekilde zatülcenpe yakalanıp birkaç gün sonra öldü.

Ölümünden sonra, eğer zaptiyebaşı bizi kendi evine almasaydı halimiz ne olurdu, bilemiyorum. Orada birkaç gün geçirdik. Bundan sonra bizi bir katırcıya verdiler, o da bize Kalabria'yı aşırttı ve on dördüncü gün Messina'ya vardık. Babam biz gelmeden önce karısının ölümünü öğrenmişti. Bizi büyük bir sevecenlikle karşıladı. Bizim için, kendininkinin yanına bir hasır koydurttu ve hepimizi keşişlere takdim etti – ki onlar da bizi korodaki çocukların arasına kattılar. Ayine yardım ediyor, mumların yanmış fitillerini kesiyor, lambaları yakıyorduk. Bunları da yapmıyor olmasaydık, Benavento'da olduğumuz kadar el üstünde tutulan yumurcaklardık diyebilirim. Keşişlerin çorbasını içtikten sonra babam her birimize birer tari veriyor, biz de bununla kestane ve peksimet alıyorduk. Bundan sonra da limanda oynamaya gidiyorduk ve ancak gece olunca dönüyorduk. Kısacası, mutlu yumurcaklardık, ta ki bugün bile hatırladıkça öfke ile irkilmeden edemediğim bir olay tüm hayatımın akışını belirleyene kadar.

Bir pazar günü, akşam duasına giderken, kilisenin

ana kapısının önüne, kardeşlerim ve kendim için almış olduğum kestanelerle avucum dolu geldim. Bunları onlara paylaştırıyorken altı atın koşulduğu ve aynı renkte iki atın izlediği – ki bu yalnızca Sicilya'da rastladığım bir lükstü – harika bir arabanın geldiğini gördüm. Kapısı açıldı ve önce bir soylunun indiğini ve kolunu güzel bir hanımefendiye verdiğini, sonra bir papazın, daha sonra da benim yaşımda bir oğlan çocuğunun indiklerini gördüm. Çok güzel bir yüzü vardı ve o zamanlar genelde çocukları giydirdikleri gibi, görkemli bir Macar kıyafeti giymişti. Macar eteği, altın işlemeli ve samur ile süslenmiş mavi kadifedendi; bacaklarının yarısına kadar gelmekteydi ve hatta potinlerinin bir kısmını da kaplıyordu. Potinler sarı deridendi. Takkesi de samur ile bezenmiş mavi kadifedendi, üzerinde, bir omzunun üzerine düşen inciden bir püskül bulunuyordu. Kemeri palamut biçimi püsküllü altın sırmalı kordondandı ve küçük kılıcı değerli taşlarla süslenmişti. Son olarak elinde altın kaplı bir dua kitabı vardı.

Kendi yaşıtım bir çocuğu bu denli güzel bir kıyafet içinde görünce öylesine büyülendim ki, ne yaptığımı bilmeyerek ona doğru gittim ve ona elimde bulunan iki kestaneyi sundum. Ama iğrenç yumurcak ona gösterdiğim bu küçük dostluğa cevap verecek yerde, dua kitabıyla burnuma vurdu ve bunu da kolunun olanca gücüyle yaptı. Sol gözüm neredeyse morarıp şişmişti ve kitabın cildi de burun deliklerime inip, beni bir anda kanlar içinde bırakacak bir şekilde yırttı. Sanırım, o zaman küçük soylu adamın korkunç çığlıklar attığını duydum, ama neredeyse bilincimi kaybetmiştim. Kendime geldiğimde bahçedeki çeşmenin yanında bulunuyordum. Yüzümü yıkayarak kanamayı durdurmaya çalışan babam ve erkek kardeşlerimle çevriliydim.

Ben hâlâ kanlar içindeyken, ellerinde bir sürü değnek taşıyan iki üniformalı uşak ve papazı ile beraber küçük soylunun yaya olarak geldiğini gördük. Soylu beyefendi, birkaç kelime ile Princesse Rocca Fiorita'nın, onun ve *Pricipino*'sunun aniden korkmalarına neden olduğum için bunu ödemek üzere, kan fışkırıncaya dek kırbaçlanmam konusunda ısrar ettiğini söyledi. Bunun üzerine uşaklar hemen kararı uygulamaya koydular. Babam sığınma hakkını kaybedeceği düşüncesiyle önce hiçbir şey demeye cesaret edemedi, ancak beni acımasızca kıvrandırdıklarını görünce dayanamadı ve bastırılmış bir öfkenin yansıdığı bir tonda soylu beye şöyle dedi:

— Şu işi sona erdirtin, yoksa sizden on kat daha önemli kişileri katletmiş olduğumu hatırlatırım size.

Genç adam bu sözlerin büyük bir anlam taşıdığına karar vererek, işkenceye son verilmesi emrini verdi. Ama yerde yüzükoyun yattığımdan, *Principino* yanıma yaklaşıp şöyle diyerek suratıma bir tekme savurdu:

— *Managia la tua facia de banditu.* (Şu haydut suratına bak)

Bu son hakaret öfkemi doruğa ulaştırdı. Size diyebilirim ki o zamandan itibaren artık çocuk değildim ya da o anımın tatlı sevinçlerini tatmadım. Uzun bir süre zengin giyinmiş bir adama soğukkanlılıkla bakamadım. İntikam duygusu ülkemizin ilk günahı olmalı, çünkü o zaman sekiz yaşında olmama rağmen, gece gündüz yalnızca *Principino*'yu cezalandırmaktan başka bir şey düşünmüyordum. Düşümde onu saçlarından yakalayarak eşek sudan gelinceye dek dövdüğümü görüyor ve yataktan sıçrayarak uyanıyordum. Gündüzleri de ona uzaktan kötülük yapmayı düşünüyordum, çünkü beni onun yanına yaklaştıracaklarından pek kuşkuluydum.

Üstelik, yapacağımı yapıp sonra kaçmak istiyordum. Sonunda, suratına bir taş fırlatmaya karar verdim. Bu da oldukça iyi bildiğimiz bir alıştırmaydı. Yine de bu konuda kendimi hazırlamak için aşağı yukarı bütün gün üzerinde çalıştığım bir hedef buldum kendime.

Bir seferinde babam bana ne yaptığımı sordu. Ona niyetimin Principino'nun suratını ezip sonra da kaçıp haydut olmak olduğunu söyledim. Babam önce dediklerime inanmak istemedi ama bana öyle bir gülümsedi ki, böylece planımın onaylandığını anladım.

Sonunda intikam günü olması gereken pazar günü gelip çattı. Gösterişli araba göründü, içindekiler indiler, çok heyecanlandım, buna rağmen kendimi toparladım. Küçük düşmanım kalabalığın arasından beni ayırt ederek dilini çıkarttı. Taşımı elimde tutuyordum, ona fırlattım ve *Principino* sırtüstü düştü.

Hemen o anda kaçmaya başladım ve ancak şehrin öteki yakasına ulaşınca durdum. Orada, tanıdığım küçük bir baca temizleyicisine rastladım. Bana nereye gittiğimi sordu. Ona öykümü anlattım o da beni patronunun yanına götürdü. Onun da adama ihtiyacı vardı ve bu kadar ağır bir meslek için nereden çırak bulabileceğini bilmiyordu. Beni sevinçle karşıladı. Bana, kimsenin suratım ise bulanmışken beni tanımayacağını ve bacalara tırmanmanın genellikle çok işe yarayan bir ilim olduğunu söyledi. Bu konuda beni kesinlikle aldatmadı. Hayatımı o zaman edindiğim yeteneğe borçlu kaldığım çok sık olmuştur.

Bacaların tozu ve isin kokusu öncelikle beni rahatsız etti ama buna alıştım, çünkü o yaşta her şeye alışılır. Aşağı yukarı altı aydır mesleğimi sürdürüyordum ki şimdi size anlatacağım olay başıma geldi.

Bir damdaydım ve patronumun sesinin hangi bacadan geleceğini anlamak için etrafa kulak kabartıyordum. Bana en yakın bacadan bağırdığını duyar gibi oldum. Oradan aşağıya indim, ancak damın altında borunun ikiye ayrıldığını gördüm. Tam o arada ona seslenmeliydim ama hiç de öyle bir şey yapmayarak iki açıklıktan birinde sersemce karar kıldım. Aşağıya kaydım ve kendimi güzel bir salonda buldum. Ama orada tek fark ettiğim şey üzerinde iç gömleğiyle volant* oynayan benim *Principino* oldu.

Küçük aptal daha önce mutlaka baca temizleyicisi görmüş olmasına rağmen beni şeytan zannetti. Diz çöktü ve çok uslu olmaya söz vererek bana onu kaçırmamam için yalvardı. İtirazları belki yüreğime dokunabilirdi ama elimde küçük baca temizleyicisi süpürgem vardı ve onu kullanma isteği önlenir gibi değildi; üstelik *Principino*'nun bana dua kitabıyla vuruşunun ve sopa attırdığı sopanın bir kısmının öcünü almıştım. Ancak hâlâ, bana:

— *"Managia la tua facia de banditu"* (Şu haydut suratına bak) diyerek suratıma attığı tekmeyi içime sindirememiştim. Son olarak da bir Napolili eksik öç almaktansa fazla öç almayı yeğler.

Böylece süpürgemden kalın bir sap koparttım. Sonra *Principino*'nun iç gömleğini parçaladım. Sırtı ortaya çıktığında onu da kamçıladım ya da en azından eni konu rezil ettim ama işin en garip tarafı, korkusunun bağırmasına engel olmasıydı.

Yeterince hakkından geldiğime inanınca yüzümü temizleyerek ona dedim ki:

(*) Volant: Raketle iki yanına tüyler batırılmış mantara vurularak oynanan oyun.

— *Ciucio maledetto io no zuno lu diavolu, io zunolu picciolu banditu delli Augustini.* (Kahrolası Ciccio, ben şeytan değilim. Ben Augustinilerin küçük hayduduyum.)

O zaman *Principino* eski sesine tekrar kavuşarak imdat diye bağırmaya koyuldu. Ama ben yardıma gelmelerini beklemeden indiğim yerden tekrar yukarıya çıktım.

Çatıya vardığımda beni çağıran patronumun sesini duydum ama cevap vermenin uygun olmadığına karar verdim. Damdan dama atlayarak koşmaya başladım ve sonunda bir ahırın damına ulaştım. Önünde saman yüklü bir yük arabası vardı. Damdan arabanın üzerine, oradan da yere atladım. Koşarak *Augustins* anakapısına vardım. Orada babama tüm başımdan geçenleri anlattım. Babam beni büyük bir ilgiyle dinledi ve bana:

— *Zoto, Zoto! Gia vegio che tu sara banditu,* (Sus, sus! Haydut olacağın şimdiden belli) dedi.

Sonra, yanındaki adama dönerek:

— *Padron Lettereo prendete lu chiutosto vui,* (Reis Lettereo, en iyisi bunu siz alın) dedi. *Lettereo,* Messina'da özel bir vaftiz adıdır. Bu ad Meryem'in bu kent halkına yazdığı bilinen bir mektuptan gelir. Mektup *"oğlunun doğumunun 1452. yılından"* kalmış olmalı. Messinalılar bu mektuba, Napolililerin Aziz Janvier'nin kanına olan bağlılıkları kadar bağlıdırlar. Size bu ayrıntıyı anlatıyorum; çünkü bir buçuk yıl kadar sonra Madonna della lettera*'ya hayatımın son duası olacağını sandığım bir yakarışta bulundum.

Reis *Lettereo* ise sözüm ona mercan avı için kullanı-

(*) Meryem Ana (Mektup taşıyan Meryem).

lan silahlı bir Pinque*in kaptanıydı ama aslında kaçakçılık, hatta fırsat bulduğunda da korsanlık yapıyordu. Bu da pek ender oluyordu. Çünkü topu yoktu ve ıssız sahillere habersizce saldırması gerekmekteydi.

Messina'da bunların hepsi biliniyordu ama yine de Lettereo şehrin önde gelen tüccarları hesabına kaçakçılık yapıyordu. Gümrük memurları da bundan faydalanıyorlardı ve zaten patron *coltellade* konusunda oldukça eliaçık biri olarak biliniyordu. Bu da ona zarar vermek isteyenlerin dikkatini çekiyordu. Ayrıca, oldukça dikkat çekici bir yüzü vardı, boyu ve omuz genişliği onu fark ettirmeye yeterdi. Ama dış görünüşünün geri kalanı, bıraktığı etkiye o kadar iyi uyuyordu ki, çekingen biri onu gördüğünde korkuyla geriye sıçramaktan kendini alamazdı. Oldukça esmer yüzü, bir top barutunun bıraktığı izle daha da kararmıştı ve grimsi kahverengi teni pek çok özel dövme ile süslenmişti. Akdeniz gemicilerinin hemen hepsinin kollarına ve göğüslerine dövme ile rakamlar, kadırgalarının yandan görünüşleri, haçlar ve buna benzer süslemeler yaptırmak alışkanlığı vardır. Ama Lettereo bunda pek ileri gitmişti. Yanaklarının birinde bir haç ve diğerinde ise bir Madonna* vardı. Bu dövmelerin ancak üst kısımları görülebiliyordu. Çünkü alt kısımları ancak makasın belli bir sınıra dek içine dalabildiği, ustura değmemiş kalın bir sakal tarafından gizlenmişti. Buna bir de kulaklarındaki altın halkaları, kırmızı bir boneyi ve aynı renkte bir kemeri, kolsuz bir ceketi ve denizci pantolonunu, çıplak kol ve ayakları, para dolu cepleri ekleyin.:....işte bizim patron.

(*) Pinque: Denizcilik terimi. Oldukça geniş, 2-5 tonilatoluk üç adet latin yelkenli direği olan bir çeşit gemi.

(*) Meryem.

Gençliğinde çok büyük servetlere sahip olduğu iddia edilirdi. Ama o zaman bile, bu haliyle kadınların gözdesi ve kocaların korkulu rüyasıydı.

Son olarak Lettereo'yu size tanıtmak için onun çok saygın bir kişi olan ve kendisinden kaptan Pepo diye söz edilen bir adamın yakın dostu olduğunu söyleyebilirim. Malta korsan gemilerinde beraber hizmet etmişlerdi. Sonra Pepo, Kralının hizmetine girmiş, parayı şerefden daha çok seven Lettereo ise her türlü yoldan zenginleşme yolunu seçmiş ve aynı zamanda eski arkadaşının ezeli düşmanı olmuştu.

Sığındığı yerde, artık hiçbir zaman tümüyle iyileşmelerini ummadığı yaralarını sarmaktan başka bir işi olmayan babam, kendi yaradılışındaki kahramanlarla seve seve sohbet ediyordu. İşte böylece Lettereo'yla dost olmuştu. Beni ona önerdiğinde reddedilmeyeceğimi ummakta da çok haklıydı. Bu konuda yanılmadı, hatta Lettereo bu güven işaretine pek duyarlı davrandı. Babama çömezliğimin, olağan bir gemi miçosunun geçirdiği çömezlikten daha az katı olacağı konusunda söz verdi. Ona önceden baca temizleycisi olduğuma göre direklere çıkmayı iki gün içinde öğreneceğim üzerine de ayrıca güvence verdi.

Bense büyülenmiştim, çünkü yeni işim gözüme baca temizlemekten daha soylu görünüyordu. Babamı kucakladım ve Lettereo ile birlikte neşeyle geminin yolunu tuttum. Gemiye vardığımızda patron tayfasını topladı. Gemi tayfası Lettereo'nunkine benzer suratlara sahip yirmi adamdan oluşuyordu. Beni bu baylara takdim ederek onlara şunları söyledi:

— *Anime managie quista criadura e lu filiu de Zotu, se uno de vui a outri li mette la mano sopra io li mangio l'anima.* (Canınıza okuduğum... Bu çocuk Zo-

tu'nun oğludur. Biriniz elini ona uzatırsa ruhunuzu çiğ çiğ yerim.)

Bu dediklerim, bırakması gereken etkiyi fazlasıyla bıraktı. Hatta ortak karavanadan yemem bile istendi. Ama kendi yaşımda iki miçonun denizcilere hizmet ettiklerini ve onların artıklarını yediklerini görünce ben de onlar gibi yaptım. Buna göz yumdular ve beni daha çok sevdiler. Ama daha sonra arteneye nasıl tırmandığımı gördüklerinde hepsi bana saygıda kusur etmemek için birbirleriyle yarıştı. Artene, Latin yelkenlilerinde seren yerine geçer ama serenlerin üzerinde durmak çok daha kolaydır. Çünkü her zaman yatar bir konumdadırlar.

Yelken açtık ve üçüncü gün Sardinya'yı Korsika'dan ayıran Bonifacio boğazına ulaştık. Orada mercan avına çıkmış altmışın üzerinde kayık bulduk. Biz de avlanmaya koyulduk. Daha doğrusu avlanır gibi yapıyorduk. Ama özellikle ben böylece pek çok şey öğreniyordum. Çünkü, dört günün sonunda yüzmeyi ve arkadaşlarımın en yüreklisi gibi dibe dalmayı öğrenmiştim.

Sekiz günün sonunda küçük filomuz bir gregalade'da kayboldu. Bu Akdeniz'de bir kuzeydoğu rüzgârına verilen addır. Herkes becerebildiğince kendini kurtardı. Bize gelince biz Saint-Dierre koyu adı verilen bir demir atma yerine vardık. Bu Sardinya kıyısı üzerinde ıssız bir sahildir. Orada fırtınadan çok hasar görmüş Venedikli bir Polacre* bulduk. Patronumuz hemen bu gemiyle ilgili planlar yaparak onun yakınına demir attı. Sonra az sayıdaymışız gibi görünmek için mürettebatının bir kısmını iskelenin alt kısmına yerleştirdi. Bu da neredeyse gereksiz bir önlemdi, çünkü büyük Latin gemilerinin mürettebatı her zaman diğerlerininkinden fazladır.

(*) Polacre: Floksuz, Latin mizana yelkenli eski bir Akdeniz gemisi.

Lettereo, Venedikli mürettebatı incelemeyi ihmal etmediği için bir kaptan, ikinci lostromo, altı tayfa ve bir miçodan oluştuğunu anladı. Bunun dışında çanaklık yelkeninin yırtılmış olduğunu ve ticaret gemilerinin yedek yelkeni olmadığından onu yama yapmak üzere indirdiklerini gördü. Bu gözlemleri yaptıktan sonra sekiz silah ve bir o kadar da kılıcı sandala yükleyip hepsini katranlı bezle örttü ve uygun zamanı beklemeye karar verdi.

Hava tekrar düzelince, denizciler yelken açmak için gabya yelkenini çekmeyi ihmal etmediler. Ama bu işi iyi beceremediklerinden ikinci lostromo da yukarı çıktı, kaptan da onu izledi. O zaman Lettereo sandalı denize indirtti, yedi denizciyle içine süzüldü ve *Polacre*'a arka tarafından çıktı. Serenin üzerinde olan kaptan onlara:

— *A larga ladron, a larga!* (Defol hırsız, defol!) diye bağırdı.

Ama Lettereo onu yere sererek gemiden ilk inmeye kalkışanı öldüreceği tehdidini savurdu. Kararlı bir adam gibi görünen kaptan, inmek için kendisini çarmıklardan aşağıya attı. Lettereo onu havada vurdu. Kaptan denize düştü ve bir daha görünmedi. Denizciler aman dilediler. Lettereo dört adamını denizcileri kımıldamamaları için tutmakla görevlendirdi ve diğer üçü ile geminin içini dolaşmaya başladı. Kaptanın kamarasında, içine zeytin konan cinsten bir fıçı buldu. Ama biraz ağır ve özenle çemberlenmiş olduğundan içinde belki başka şeylerin bulunabileceğinden kuşkulanarak onu açtı. Birçok altın torbası bularak hoş bir sürprizle karşılaştı. Böylece herkese istediğini bulduğundan gitme zamanının geldiğini belirtti. Mürettebat tekrar gemiye döndü ve yelken açtık. Bir yandan Venedik gemisinin kıçını düzeltirken diğer yandan da şakadan şöyle bağırdık:

— *Viva San Marco!* (Yaşasın Aziz Marco!)

Beş gün sonra Livorno'ya vardık. Patron iki adamıyla hemen Napoli konsülüne giderek ona: "Mürettebatının bir Venedik Polacre'ıyla çarpıştığı ve ne yazık ki Venedikli kaptanın bir gemici tarafından itilerek denize düşürüldüğü" açıklamasında bulundu.

Zeytin fıçılarından bir kısmı da bu hikâyeye gerçeklik havası vermek amacı ile kullanıldı.

Korsanlık yapmaya açıkça düşkünlüğü olan Lettereo hiç kuşkusuz buna benzer başka girişimlerde de bulunurdu ancak Livorno'da ona daha çekici gelen başka bir iş teklif edildi. Nathan Levi adında bir Yahudi, Papa ve Napoli kralının bakır paralarından çok para kazandıklarını fark ederek bu kârdan pay edinmek istemişti. Bu nedenle, İngiltere'nin Birmingham adlı bir şehrinde buna benzer paralar yaptırttı. Belli bir miktar yapıldığında da kendi memurlarından birini, iki devletin sınırındaki küçük bir balıkçı koyuna yerleştirdi. Lettereo malı oraya taşımayı ve indirmeyi üstlendi.

Gözle görünür bir kâr sağlandı ve bir yıldan uzun bir süre yalnızca hep Roma ve Napoli arasında paralarımızı taşıyarak gidip gelmekle yetindik. Belki de bu yolculuklarımıza böylece devam ederdik ama vurgunculukta usta olan Lettereo Yahudiye altın ve gümüş sikkeler de yapmayı önerdi. O da bunu dinledi ve Livorno'da küçük bir *Sequin*(*) ve *Scudi*(*) imalathanesi kurdu. Kârımız yöneticilerin dikkatini çekti. Bir gün Lettereo, Livorno'da tam yelken açmaya hazırken, ona kaptan Pepo'nun Napoli Kralı'ndan kendisini öldürmek için emir

(*) Sequin: 13. yüzyılın sonunda Venedik'te ortaya çıkan altın duka. Sonraları tüm Akdeniz'de büyük ticarette de kullanılarak para durumuna gelmiştir.

(*) Scudi: Eski gümüş para.

aldığı, ancak bu ayın sonuna kadar denize çıkamayacağı haberi verildi. Bu düzmece çağrı dört gündür denizde olan Pepo'nun oyunundan başka bir şey değildi. Lettereo bu oyuna geldi. Rüzgâr bizden yana olduğundan bir yolculuk daha yapabileceğini sanıp yelken açtı.

Ertesi gün, gün doğmasına yakın kendimizi Pepo'nun iki küçük kadırga ve iki işkampaviya*'dan oluşan küçük filosunun ortasında bulduk. Etrafımız çevrilmişti ve kaçmamız imkânsızdı. Lettereo'nun gözlerinden ölüm okunuyordu. Bütün yelkenleri direğe çekti ve kaptan köşkünden gemiyi yönetti. Pepo köprüdeydi ve iki geminin çarpışma anıyla ilgili emirler veriyordu. Lettereo bir tüfek alarak onu yere yatırdı ve bir kolunu kırdı. Tüm bunlar birkaç saniye içinde oldu.

Az sonra dört büyük gemi üzerimize dümen kırdılar, her yanımızdan *"Mayna Ladro, Mayna can Senzafede"* (İndir yelkenleri hırsız, indir yelkenleri vicdansız köpek) sesleri geliyordu. Lettereo, bir yanı suyun yüzeyini yalayacak şekilde gemiyi yana yatırdı. Sonra mürettebata dönerek bize şöyle dedi:

— *Anime managie, io in galera non ci vado. Pregate per me la Santissima Madonna della lettera.* (Canınıza okuduğum... Ben hapse girmem. Benim için Meryem Ana'ya dua edin.)

Hepimiz diz çöktük. Lettereo top güllelerini koynuna yerleştirdi. Kendisini denize atacağını zannettik. Ama kurnaz korsan öyle yapmadı. Orada içi bakır dolu, rüzgârın estiği tarafta palamarla bağlanmış büyük bir fıçı vardı. Lettereo eline bir balta alarak palamarı koparttı. O anda, fıçı diğer yana yuvarlandı ve zaten o tarafa fazla yatmış olduğumuzdan bizi alabora etti. Önce diz çök-

(*) İşkampaviya: Kürekli ve yelkenli büyük kayık.

müş olan bizler yelkenlerin üzerine düştük ve gemi sulara gömüldüğünde, bu yelkenler esneklikleriyle hepimizi birkaç kadem öteye savurdular.

Pepo hepimizi, kaptan, bir denizci ve bir miço dışında denizden topladı. Bizi sudan çıkarttıkça sımsıkı bağlayıp, kaptanın *gavon**una fırlatıyorlardı. Dört gün sonra Messina'ya ayak bastık. Pepo, adalete, dikkate değer bulacağı bazı kimseleri teslim edeceğini bildirdi. Karaya ayak basmamız pek gösterişli oldu. O saat tam da Corso'dan tüm soyluların, Marina adı verilen yerde gezinme zamanıydı. Ağır ağır önümüzde ve arkamızda zaptiyeler olduğu halde ilerliyorduk.

Principino da seyircilerin arasında bulunuyordu. Beni görür görmez tanıdı ve şöyle bağırdı:

— *Ecco lu piciolu banditu delli Augustini.* (İşte Auğustinilerin küçük haydudu.)

Aynı anda, üstüme atlayıp beni saçlarımdan yakalayarak yüzümü tırmaladı. Ellerim arkamdan bağlanmış olduğundan kendimi savunmakta zorlandım.

Bu sırada, Livourne'da İngiliz denizcilerden gördüğüm bir numarayı hatırladım ve başımı kurtararak, kafamla Principino'nun midesine şiddetli bir darbe vurdum. Sırtüstü düştü. Sonra öfkeyle ayağa kalkarak cebinden küçük bir çakı çıkarttı ve bana saplamak istedi. Bu saldırıyı savuşturdum ve ona bir çelme taktım. Bu, onu sertçe yere düşürdü ve o sırada da elinde tuttuğu bıçakla kendi kendini yaraladı. Bu olayların üzerine gelen Prenses, adamlarına beni tekrar dövdürtmek istedi. Ama zaptiyeler buna karşı çıkarak bizi zindana götürdüler.

Mürettebatın davası uzun sürmedi. Geminin kenarından birkaç kez suya daldırılma ve sonra da, geri ka-

(*) Gavon: Sepet biçiminde barınak.

lan ömürlerini kürek mahkûmu olarak geçirme cezasına çarptırıldılar. Kaçan miçoya ve bana gelince, erişkin olmadığımızdan serbest bırakıldık. Özgürlüğüme kavuşur kavuşmaz, Augustinlerin manastırına gittim. Orada babamı bulamadım. Bekçi olan okumamış rahip, bana onun ölmüş olduğunu ve kardeşlerimin bir İspanyol gemisinde miço olduklarını söyledi. Manastır başrahibiyle konuşmak istedim. Kabul edildim, Principino'ya attığım kafa vuruşunu ve çelmemi de ihmal etmeden, ona başımdan geçenleri anlattım. O saygıdeğer kişi beni iyi kalplilikle dinledi ve bana:

— Çocuğum, dedi, baban ölürken manastıra hatırı sayılır miktarda para bıraktı. Bu kötü yolla kazanılmış paradır ve sizin onun üzerinde hiçbir hakkınız yok. O Tanrının ellerinde ve Tanrının hizmetkârlarının ihtiyaçları için kullanılmalı. Yine de bundan birkaç ecu ayırmaya cesaret ettik. Onu da erkek kardeşlerinize bakmayı üzerine alan İspanyol kaptana verdik. Size gelince, ünlü velinimetimiz Princesse de Rocca Fiorita'yı düşünerek size bu manastırda yer veremeyiz. Ama yavrucuğum, Etna'nın eteğindeki bir çiftliğe gideceksiniz ve orada çocukluğunuzu tatlı bir şekilde geçireceksiniz.

Bana bunları söyledikten sonra manastır başrahibi çirkin bir rahibi çağırarak, benimle ilgili emirleri verdi.

Ertesi gün, çirkin rahiple yola çıktım. Çiftliğe vardık ve odaya yerleştirildim. Arada sırada, beni ev harcamaları ile ilgili olarak alışveriş yapmaya şehre gönderiyorlardı. Bu küçük yolculuklar sırasında Principino'ya rastlamamak için elimden geleni yaptım. Yine de bir defasında tanıdı ve uşaklarına beni serttçe kırbaçlattı. Birkaç gün sonra kılık değiştirerek evine girdim, bu arada kuşkusuz onu öldürmek çok kolay olurdu ve bunu yapmadığım için hâlâ her gün pişmanlık duyuyorum. Ama o

zaman bu çeşit işlerle hiç içli dışlı değildim ve yalnızca onu hırpalamakla yetindim. Gençliğimin ilk yıllarında sayıca bana üstünlük sağlayan lanet olası Principino ile birkaç kez rastlaşmadan altı, hatta dört ay geçirmedim. Sonunda on beş yaşıma geldim, o zaman yaşça ve düşünce bakımından bir çocuktum ama kuvvet ve cesarete gelince neredeyse bir erkektim. Bu da önce deniz havası, sonra da dağ havasının vücut yapımı değiştirmiş olduğu düşünülürse, hiç de şaşırtıcı olmamalı. Sicilya'daki en erdemli ve namuslu haydut olan onurlu ve yiğit Testa-Lunga ile ilk defa karşılaştığımda on beş yaşımdaydım. Eğer izin verirseniz, anısını sonsuza dek kalbimde taşıyacağım bu adamı size yarın anlatırım: Şimdilik aranızdan ayrılmak zorundayım, mağaranın işleri, ihmal edemeyeceğim bazı şeylerin yapılmasını zorunlu kılıyor.

Zoto bizden ayrıldı ve her birimiz hikâyesi ve onun kişiliği üzerine benzer yorumlar yaptık. Bana anlatmış olduğu kişiler kadar cesur adamlardan, belli bir saygıyı esirgeyemeyeceğimi itiraf etmeliyim. Emine, cesaretin ancak erdeme saygı duymamızı sağladığı sürece bizim için değerli olduğunu savunuyordu. Zübeyde on altı yaşındaki bir hayduda bal gibi âşık olunabileceğini söyledi.

Yemek yedik ve sonra hepimiz yatmaya gittik. İki kardeş tekrar gizlice bana geldiler. Emine bana:

— Alphonse, dedi, bizim için bir fedakârlıkta bulunabilir misiniz? Bu bizden çok sizin iyiliğiniz için.

— Benim güzel kuzinim, diye cevapladım, bu çeşit giriş konuşmalarına hiç gerek yok. Bana ne arzu ettiğinizi açıkça söyleyin.

— Sevgili Alphonse, diye sözü tekrar aldı Emine, bağrınızda taşıdığınız ve gerçek haçtan bir parça oldu-

ğunu söylediğiniz bu mücevher bizi çok şaşırtıyor ve ürkütüyor.

— Ah, o mücevher mi? dedim hemen, onun lafını etmeyin. Anneme onu hiç boynumdan çıkartmayacağıma söz verdim. Ben bütün sözlerimi tutarım. Bundan kesinlikle kuşkunuz olmasın.

Kuzinlerim cevap vermediler, biraz surat asıp sonra yumuşadılar ve gece aşağı yukarı bir önceki gibi geçti. Yani kemerlere hiç dokunulmadı.

Yedinci Gün

Ertesi gün, bir önceki günkünden daha erken uyandım. Kuzinlerimi görmeye gittim. Emine, Kur'an okuyordu, Zübeyde ise inci ve şalları üzerinde deniyordu. Bu önemli uğraşları, aşkı olduğu kadar arkadaşlığı da yansıtan tatlı okşamalarımla böldüm. Sonra yemek yedik. Yemekten sonra, Zoto hikâyesinin devamını anlatmak üzere geldi ve şu sözlerle anlattı:

ZOTO'NUN HİKÂYESİNİN DEVAMI

— Size Testa-Lunga'dan söz etmeye söz vermiştim. Verdiğim bu sözü tutacağım. Dostum, Etna'nın eteğindeki küçük bir kasaba olan Val-Castera'nın kendi halinde bir yerlisiydi. Çok güzel bir karısı vardı. Val-Castera'nın genç prensi, bir gün beylik arazisini ziyaret ederken bu kadını ona iltifat etmeye gelen kasabanın diğer ileri gelenlerinin eşleriyle birlikte gördü. Kendini beğenmiş delikanlı, güzel kadınların elinden kullarının ona sundukları bağlılığa duyarlı olmak bir yana, o, yalnızca Madam Testa-Lunga'nın çekiciliği ile ilgilendi. Ona açık açık üzerinde bıraktığı etkiyi anlatarak korsesinin içine elini attı. Bu sırada kocası, karısının arkasında bulunuyordu. Belinden hançerini çıkartarak genç prensin kal-

bine sapladı. Sanırım, onurlu her erkek onun yaptığını yapardı.

Testa-Lunga, bu olaydan sonra bir kiliseye çekilerek orada gece oluncaya dek kaldı. Ama gelecek için başka önlemler alması gerektiğini düşünerek, kısa bir süre önce Etna'nın doruklarına sığınmış olan birkaç hayduda katılmaya karar verdi. Oraya gitti ve haydutlar onu reis olarak kabul ettiler.

O zamanlar Etna etrafa çok fazla lav kusmuştu. Bu tutuşmuş selin ortasında, yollarını yalnızca kendisinin bildiği bu inde, Testa-Lunga, çetesini güçlendirdi. Bu şekilde güvenliğini sağladıktan sonra bu yiğit reis kral naibine başvurarak kendisinin ve arkadaşlarının bağışlanmalarını istedi. Yönetim, benim fikrime göre otoritesini tehlikeye düşürme kaygısıyla bunu reddetti. O zaman Testa-Lunga, komşu toprakların belli başlı çiftçileri ile görüşmeler yapmaya girişti. Onlara:

— Birlikte soyalım, dedi, ben geleceğim ve isteyeceğim, bana istediğiniz kadar vereceksiniz ve böylece rakiplerinizden de daha iyi korunacaksınız.

Testa-Lunga her zaman çalıyordu ama bunun tamamını arkadaşları arasında paylaştırıyor ve kendisi için yalnızca gerektiği kadarını ayırıyordu. Bunun tersine, yolu bir köyden geçecek olsa her şeyi iki katı fiyatla ödetiyordu. Öyle ki, kısa sürede *Deux-Siciles*(*) halkının gözbebeği oluverdi.

Size önceden babamın çetesindeki pek çok haydudun, Val di Noto ve Val di Mezara'da soygunculuk yapmak için bir süre Etna'nın güneyini tutan Testa-Lunga'ya katılmış olduklarını söylemiştim. Ama size sözünü etti-

(*) Deux-Siciles: (Sicilya Krallığı) Sicilya'da ve İtalya'nın güneyinde, 1442-1458 ve 1816-1861 yılları arasında oluşturulmuş politik bir birlik.

ğim dönemde; yani, on beş yaşıma basmışken çete, Val Demoni'ye geri geldi ve bir gün hepsinin keşişlerin çiftliğine geldiklerini gördük.

Parlaklık ve çeviklikte hayal edebileceğiniz hiçbir şey Testa-Lunga'nın adamlarınınkine yaklaşamaz: *Miquetet* giysileri, ipekten bir saç filesi ile tutturulmuş saçlar, tabanca ve hançer kayışı... Uzunca bir kılıç yine uzunca bir tüfek, işte savaş takımları aşağı yukarı böyleydi. Üç gün boyunca tavuklarımızı yiyip, şarabımızı içtiler. Dördüncü gün onlara Siracusa süvarilerinden bir müfrezenin onları kuşatmak amacıyla yaklaşmakta olduğunu haber verdiler. Bu haber, onları yürekten güldürdü. Tenha bir yolda pusuya yattılar, müfrezeye saldırarak onları dağıttılar. Durum, bire karşı on Testa-Lunga'nın aleyhindeydi, ama çetedekilerin her biri en irisinden birer top taşımaktaydı.

Zafer kazanıldıktan sonra haydutlar tekrar çiftliğe döndüler ve onları uzaktan savaşırlarken görmüş olan ben, bundan o kadar heyecanlandım ki, çetesine beni kabul etmesi için reislerinin ayaklarına kapandım. Testa-Lunga bana kim olduğumu sordu. Ona haydut Zoto'nun oğlu olduğumu söyledim. Bu sevgili adı duyunca babama hizmet etmiş olanların hepsi bir sevinç çığlığı koparttılar. Sonra onlardan biri beni kolumdan tutarak masaya oturttu ve dedi ki:

— Arkadaşlar, Testa-Lunga'nın teğmeni çarpışma sırasında öldürüldü, onun yerini doldurmakta güçlük çekiyoruz. Siz hiç alay yönetiminin prens ve düklerin oğullarına verildiğini görmediniz mi? Yiğit Zoto'nun oğluna da, bunu uygulayalım. Bu onura layık olacağına ben kefilim.

Bu konuşma ona büyük alkış getirdi ve oy birliğiyle göreve kabul edildim.

Önce rütbem yalnızca bir şakaydı, haydutların hepsi bana: "Signor tenente"* diye seslenerek kahkayı koyveriyorlardı. Ancak bu söyleyiş tarzını değiştirmek zorunda kaldılar. Saldırıda ve sığınağı korumakta birinci olmakla kalmayıp aynı zamanda düşmanın hareketlerini kollamak ya da çetenin düzenini güvence altına almak konusunda da en bilgilileri bendim. Kimi zaman daha geniş bir alanı görebilmek ve gerekli işaretleri verebilmek için kayaların doruklarına tırmanıyor, kimi zaman da günlerce düşmanın arasında kalıyor ve bir ağaçtan ancak bir diğerine çıkmak için iniyordum. Hatta sık sık geceyi Etna'nın en yüksek kestane ağaçları üzerinde geçirmem gerekiyordu.

Uykuya karşı koyamadığım zamanlarda kendimi dallara bir kayışla bağlıyordum, tüm bunlar önceden miçoluk ve baca temizleyiciliği yaptığım için bana çok zor gelmiyordu.

O denli başarılıydım ki, sonunda tüm çetenin güvenliği bana emanet edildi. Testa-Lunga beni oğlu gibi severdi ama neredeyse onunkini aşan bir üne kavuştum diyebilirim. Küçük Zoto'nun kahramanlıkları Sicilya'daki tüm konuşmaların konusu olmuştu. Ama bunca zafer, yaşımın gereği tatmam gereken tatlı zevklere karşı beni duyarsızlaştırmamıştı. Size önceden, bizde haydutların halkın kahramanları olduklarını söylemiştim. Takdir edersiniz ki, Etna çobanları kalplerini bana vermekte fazla direnemezlerdi. Ancak benimkinin kaderi çok daha dayanıklı çekiciliklere kapılmaktı ve aşk ona gurur okşayıcı bir zafer hazırlıyordu.

İki yıldır yüzbaşıydım ve yeni bir volkan patlaması her zamanki sığınaklarımızı yıktığı için çetemiz güneye

(*) Sayın Teğmen.

dönmek zorunda kaldığında on yedi yaşındaydım. Dört günün sonunda Rocca-Fiorita adında bir şatoya ulaştık. Burası düşmanım Principino'nun malikânesi ve ana konağıydı. Artık bana yapmış olduğu haksızlıkları düşünmüyordum bile, ancak bu yerin adı eski nefretimi yeniden canlandırdı. Bu sizi hiç şaşırtmasın: Bizim iklimimizde kalplerin ateşi hiçbir zaman sönmez. Eğer Principino şatosunda bulunmuş olsaydı, sanırım şatosunu yakıp yıkardım. Oraya verebileceğim kadar zarar vermekle yetindim ve gerekçelerimi bilen arkadaşlarım da beni ellerinden geldiğince izlediler bu konuda. Önce bize karşı koymaya çalışan şatonun hizmetkârları, efendilerinin ortalığa sel gibi döktüğümüz iyi şarabına karşı koymadılar. Bize katıldılar. Sonunda Rocca-Fionta'yı gerçek bir düşler ülkesine çevirdik.

Bu, beş gün sürdü. Altıncı gün casuslarım bana bizim, tüm Syracuse müfrezesinin saldırısına uğrayacağımızı ve Principino'nun annesi ve Messinalı birçok soylu hanımla sonradan geleceğini bildirdi. Çetemi geri çektim ama ben merak edip kaldım ve bahçenin bir köşesinde bulunan gür bir meşenin tepesine yerleştim. Yine de bahçe duvarında kaçışımı kolaylaştırmak üzere bir delik açmıştım.

Sonunda alayın geldiğini gördüm. Etrafa nöbetçiler diktikten sonra şatonun kapısına ordugâhlarını kurdular, bunun ardından içinde hanımların ve en sonuncusunda da bir yığın yastığın üzerine yatmış olarak Principino'nun bulunduğu bir dizi tahtırevan göründü. Principino iki soylu delikanlının yardımı ile ve zorlukla aşağıya indi. Bir bölük askere kendisini izlemelerini emretti. Bizden kimsenin şatoda bulunmadığını öğrendiğinde soylu hanımlar ve maiyetindeki birkaç soylu ile beraber içeriye girdi.

Ağacın altında serin bir su kaynağı, bir masa ve banklar bulunuyordu. Burası bahçenin en süslü kısmıydı. Grubun buraya çok geçmeden geleceğini tahmin ederek onu daha yakından görebilmek için beklemeye karar verdim. Gerçekten de yarım saat sonra aşağı yukarı ben yaşlarda genç birinin geldiğini gördüm. Melekler ondan daha güzel olamazlardı ve üzerimde yarattığı etki o kadar güçlü ve ani oldu ki, eğer bazen daha güvenilir bir şekilde dinlenmek için yaptığım gibi kendimi ağacıma kemerimle bağlamamış olsaydım oradan aşağı düşebilirdim. Genç kız çok büyük bir hüzne kapılmış görünüyordu. Bir bankın üzerine oturdu, mermer masaya dayandı ve pek çok gözyaşı döktü. Ne yaptığımı kendim de fazla bilmeyerek ağacımdan aşağıya kaydım ve sezdirmeden onu iyice görebileceğim bir şekilde yerleştim. O zaman elinde bir demet çiçekle Principino'nun yaklaştığını gördüm. Onu görmeyeli yaklaşık üç yıl olmuştu. Gelişmişti, yüzü güzel, ancak oldukça soluktu.

Genç kız onu gördüğünde tüm bedeniyle benim de keyifle izlediğim bir küçümsemeyi yansıttı. Yine de *Principino* kendinden emin bir havayla onun yanına yaklaştı ve ona:

— Sevgili sözlüm, dedi. İşte, eğer bana artık hiçbir zaman o küçük Zoto serserisinin lafını etmeyeceğinize söz verirseniz size sunacağım bir demet çiçek...

Genç bayan bunu şöyle cevapladı:

— Saygıdeğer prens, sanırım durumu kendi lehinize çevirmekle hata ediyorsunuz. Sonra, eğer ben tatlı Zoto'dan söz etmezsem, bütün ev bundan size söz edecek. Hatta kendi sütanneniz bile, siz yanındayken hiç onun kadar yakışıklı birini görmemiş olduğunu söylememiş miydi?

Çok sinirlenen Principino şöyle yanıtladı:

— Matmazel Sylvia, size benim sözlüm olduğunuzu hatırlatırım.

Sylvia buna hiç cevap vermeyerek gözyaşlarına boğuldu.

O zaman öfkeli Principino ona:

— Aşağılık yaratık, madem ki bir haydudu seviyorsun, işte layık olduğun şey, dedi ve aynı anda ona bir tokat attı.

O zaman genç bayan:

— Zoto, neden bu kalleşi cezalandırmak için burada değilsin? diye haykırdı.

Bu sözleri daha bitirmemişti ki yanı başında belirerek Prense:

— Beni tanımış olmalısın, dedim. Ben bir haydudum ve seni öldürebilirim. Ama beni yardımına çağırma lütfunda bulunmuş olan Matmazel'e saygım sonsuz ve sizinle, sizin yönteminizle, yani soylular gibi dövüşmek isterim.

Üzerimde iki hançer ve dört tane de tabanca vardı. Bunları ikiye bölüştürerek her iki payı birbirinden on adım öteye koydum ve seçimi Principino'ya bıraktım. Ancak o sefil bir bankın üzerinde baygın düşmüştü.

O zaman Sylvia sözü alarak dedi ki:

— Yiğit Zoto, soylu ve yoksul biriyim. Yarın ya prensle evlenecek ya da bir manastıra kapatılacaktım. Ama ben her ikisini de yapmayacağım, hayatım boyunca senin olmak istiyorum.

Böyle dedikten sonra kollarıma atıldı.

Tahmin edersiniz ki onu yalvartmadım. Yine de prensin huzurumuzu bozmasını engellemek zorundaydım. Bir hançer alarak çekiç yerine bir taş kullanıp üzerine oturduğu banka elini mıhladım. Bir çığlık atarak

tekrar bayıldı. Bahçede açmış olduğum delikten çıktık ve tepelerin doruklarına ulaştık.

Arkadaşlarımın hepsinin birer sevgilisi vardı, benim de bir tane olmasına çok sevindiler ve güzellerin hepsi her konuda benimkine itaat etmeye söz verdiler.

Sylvia ile dört aydır beraberdim, ama kuzeyde son volkan patlamasının yapmış olduğu değişiklikleri incelemek için onu terk etmek zorunda kaldım. Bu yolculukta doğada daha önce fark etmemiş olduğum güzellikleri keşfettim. Daha önce yalnızca birer tuzak ya da savunma noktası olarak görebileceğim kırları, mağaraları, gölgelikleri fark ediyordum. Sylvia haydut yüreğimi yumuşatmıştı. Ama o tüm acımasızlığına tekrar kavuşmakta pek gecikmeyecekti.

Dağın kuzeyine olan yolculuğuma döneyim şimdi. Böyle konuşuyorum, çünkü Sicilyalılar Etna'dan söz ederken hep "Il Monte" – yani, tepelerin en yükseği derler. Önce 'bilge kulesi' denen yere doğru yürüdüm ama oraya ulaşamadım. Volkan, yamaçlarında oluşan bir çukur tepenin biraz üzerinden ikiye ayrılarak, bir mil kadar aşağısında birleşen bir lav seli kusmuş, böylece orada ortaya ulaşılmaz bir ada çıkmıştı.

Bu konumun önemini derhal kavradım, üstelik kulenin içinde kaybetmeyi hiç istemediğim bir de kestane depomuz vardı. Araya araya, eskiden geçmiş olduğum yeraltından akan bir su yolunu buldum. Bu beni kulenin ayağına, daha doğrusu içine dek götürdü. Hemen o anda, buraya grubumuzun kadınlarını yerleştirmeye karar verdim. Çalı çırpıdan kulübeler yaptırttım. Bir tanesini elimden geldiğince süsledim. Sonra güneye geri döndüm. Hepsini oradan buraya getirdim. Yeni sığınakları onları da büyüledi.

Şimdi orada geçirmiş olduğum o mutlu günlerin anı-

sını canlandırdıkça, hayatımı kaplayan dayanılmaz sıkıntıların ortasında o anları sanki tümüyle yitip gitmiş olarak görüyorum. İnsanlardan alev selleri ile ayrılmıştım. Duygularımızı ise aşk ele geçirmişti. Orada her şey benim emrimdeydi ve her şey sevgili Sylvia'ma boyun eğmişti, son olarak da mutluluğumu tamamlamak üzere iki kardeşim gelip beni buldular. Her ikisi de ilginç maceralar yaşamıştı. Eğer bir gün hikâyelerini dinlemek isterseniz, bunun size benimkinden çok daha büyük bir zevk vereceği konusunda garanti verebilirim.

Geçirdiği güzel günleri sayabilecek az insan vardır; bilmem hiç güzel geçmiş yıllarını sayabilen var mıdır. Benim mutluluğum bir yıl sürmedi. Çetenin yiğitleri kendi aralarında çok dürüsttüler. Hiç kimse arkadaşının sevgilisine göz dikmeye cesaret edemezdi. Hele benimkine hiç. Kıskançlık adamızdan sürülmüştü. Daha doğrusu yalnızca bir süre için sürgündeydi. Çünkü bu duygu aşkın bulunduğu yerlerin yolunu pek kolayca bulur.

Antonino adında genç bir haydut Sylvia'ya âşık oldu, tutkusu çok güçlüydü, onu saklayamıyordu. Bunu kendim de fark edebiliyordum ama onu son derece hüzünlü görüyor ve sevgilimin buna karşılık vermediğini düşünüyordum ve huzurluydum. Yalnızca değer vermemden ötürü sevdiğim Antonino'yu iyileştirmek istedim. Çetede Moro adında başka bir haydut daha vardı. Ondan kalleşliği yüzünden nefret ediyordum ve eğer Testa-Lunga benim bu düşünceme inansaydı, onu çoktan atardı.

Moro, genç Antonino'nun güvenini kazanmayı başardı ve ona aşkına hizmet edeceğine dair söz verdi. Sylvia' ya da kendisini dinletmeyi başararak, onu komşu bir kasabada bir sevgilim olduğuna inandırdı. Sylvia benimle konuşmaktan çekindi. Rahatsız bir havaya bürün-

dü, ben de bunu bana olan duygularındaki değişime yordum. O zaman, Moro'nun akıl verdiği Antonino, Sylvia' nın yanına gidip gelmelerini sıklaştırdı ve bana karşı, onu mutlu ettiğini farz ettirecek bir kendinden eminlik tavrı takındı.

Bu çeşit dolapları fark etmeye alışkın değildim. Sylvia ve Antonino'yu bıçakladım. Antonino hemen ölmeyip Moro'nun ihanetini bana açıkladı. Kanlı hançerim elimde, ip kaçkınını aramaya başladım. O ise, korkuyla diz çöktü ve bana Rocca-Fiorita prensinin ona, beni ve Sylvia'yı öldürmesi için para vermiş olduğunu ve çetemize yalnızca bu amaçla katıldığını söyledi. Onu hançerledim. Sonra Messina'ya gittim ve prensin evine kılık değiştirerek girdim, onu öbür dünyaya, ortağının ve iki kurbanının yanına yolladım. İşte mutluluğumun ve hatta ünümün sonu böyle oldu. Cesaretim, hayata karşı bütünüyle bir umursamazlığa dönüştü, arkadaşlarımın güvenliği konusunda da aynı umursamazlıkta olduğumdan, kısa sürede onların güvenini kaybettim. O zamandan sonra da en sıradan bir haydut olduğum konusunda sizi temin ederim.

Kısa bir süre sonra Testa-Lunga zatülcenpten öldü ve çetesinin tamamı dağıldı. İspanya'yı tanıyan kardeşlerim, beni oraya gitmeye razı ettiler. On iki adamın başına geçtim. Taormina körfezine gittim ve orada üç gün boyunca saklandım. Dördüncü gün bir Seneau* ele geçirerek onunla Endülüs kıyılarına vardık.

İspanya'da bize sığınak olabilecek pek çok sıradağlar bulunmasına rağmen, Sierra Morena'yı tercih ettim ve bundan da hiç pişmanlık duymadım. Savaş gemileri-

(*) Seneau: On yedi - on dokuzuncu yüzyıllarda, Brikle donatılmış ticaret gemileri.

nin koruduğu para taşıyan iki yük gemisini kaçırdım ve daha başka önemli atılımlar da yaptım.

Sonunda başarılarım kralı kızdırdı. Cádiz valisi bizi ölü ya da diri ele geçirme emrini aldı ve pek çok birlikle üzerimize yürüdü. Diğer yandan Gomelezlerin şeyhi onun hizmetine girmemi önerdi ve kendi mağarasında bana bir sığınak sundu. Duraksamadan kabul ettim.

Gırnata oturumu kendi kararını yalanlamak istemedi. Artık yakalanmamızın imkânsız olduğunu görünce vadiden iki çobanı yakalattı ve onları Zoto'nun iki erkek kardeşi adı altında astırttı. O iki adamı tanırdım ve birçok cinayet işlemiş olduklarını biliyorum. Ama yine de bizim yerimize asılmış olmaktan rahatsız oldukları ve gece darağacından ayrılarak ortalığı karıştırdıkları söyleniyor. Bunlara hiç tanık olmadım. Ancak birçok kereler gece ay ışığında darağacının yakınından geçtiğim oldu; iki asılmışın orada olmadıklarını apaçık gördüm ama sabah tekrar oradaydılar.

İşte, sevgili efendilerim, benden istediğiniz hikâye. Sanıyorum ki hayatları bu kadar vahşice geçmemiş olan iki kardeşimin size anlatacak daha ilginç şeyleri olabilirdi ama buna zamanları olmayacak; çünkü, gidişimiz için her şey hazır ve bunun yarın sabah olması için gerekli emirleri vereceğim.

Zoto çekildi ve güzel Emine acıyla:

— Bu adamın hakkı var, dedi, mutlu zamanlar insan hayatında pek önemsiz bir yer kaplıyor. Burada, belki de bir daha tekrar yaşayamayacağımız üç gün yaşadık.

Yemek hiç de neşeli geçmedi ve kuzinlerime iyi geceler demek için acele ettim. Onları yatak odasında görmeyi ve kederlerini daha iyi dağıtmayı umuyordum.

Her zamankinden daha erken geldiler, zevkimi bir

kat daha artırmak için kemerlerini ellerinde tutuyorlardı. Bu işareti anlamak pek güç değildi.

Yine de Emine bana bu açıklama zahmetinde bulundu. Bana:

— Sevgili Alphonse, bize olan bağlılığınıza hiçbir sınır tanımadınız, dedi, biz de size olan minnettarlığımıza sınır koymak istemiyoruz. Belki de bundan sonra hep ayrı kalacağız. Bu, diğer kadınlar için sert olmak için yeterli bir neden olabilirdi ama biz sizin anınızla yaşamak istiyoruz ve eğer Madrid'te göreceğiniz kadınlar bizi hem akıl, hem de yüz güzelliğinde geride bırakacak olsalar bile en azından size bizden daha yumuşak ve tutkulu görünme üstünlüğüne sahip olamayacaklar. Yine de, Alphonse'um, bize ihanet etmeyeceğinize ettiğiniz yemini yinelemeniz ve bizim hakkımızda size söylenecek kötü şeylere inanmayacağınıza da tekrar yemin etmeniz gerekiyor.

Bu son şarta gülmeden edemedim ama her istenilen şey için yemin ettim ve bundan dolayı yumuşak okşamalarla ödüllendirildim. Sonra Emine bana dedi ki:

— Sevgili Alphonse, boynunuzdaki bu kutsal emanet bizi rahatsız ediyor. Onu bir dakika çıkartamaz mısınız?

Bunu reddettim, ama Zübeyde'nin elinde bir makas vardı ve onu boynumun arkasından geçirerek kurdeleyi kesti. Emine emaneti yakalayarak onu kayadaki bir yarığa fırlattı.

— Onu yarın alırsınız, dedi bana. Bu arada boynunuza benim ve kardeşimin saçlarından yapılmış şu örgüyü dolayın. En azından ona iliştirilmiş olan muska, eğer herhangi bir şey sevgilileri koruyabilirse, sizi vefasızlıktan korur.

Sonra Emine saçlarını tutan altın bir tokayı çıkartarak, bununla yatağımın perdelerini birbirine iğneledi.

Ben de onun gibi yapacağım ve sahnenin geri kalan kısmı üzerine bir perde çekeceğim. Çekici arkadaşlarımın karılarım olduklarını söylemek yeterli olacaktır.

Şiddetin, kıyım olmadan masum kanı dökmesinin imkânsız olduğu durumlar vardır. Ancak öyle durumlar vardır ki bunca acımasızlık masumluğa, onu tüm çıplaklığı ile ortaya çıkararak hizmet eder. Bize de olan bu oldu ve kuzinlerimin Venta Quemada'daki düşlerimde gerçek bir rol oynamadıklarına karar verdim.

Yine de bütün duygularımız duruldu. Bir çan o uğursuz saati çalana dek huzurluyduk. Ürpermekten kendimi alıkoyamadım ve kuzinlerime uğursuz bir olayın tehdidi altında olmamızdan kaygılandığımı söyledim.

— Ben de sizin gibiyim, dedi Emine. Tehlike yakın, ama dediklerimi iyi dinleyin: Bizimle ilgili söyleyecekleri kötü şeylere inanmayın. Hatta kendi gözlerinize bile inanmayın.

Aynı anda, yatağımın perdeleri gürültüyle açıldı ve görkemli boylu bir adam gördüm. Mağripli gibi giyinmişti. Bir elinde Kur'an diğerinde ise bir kılıç tutuyordu. Kuzinlerim onun ayaklarına kapanarak:

— Gomelezlerin güçlü şeyhi, bizi affedin! dediler.

Şeyh korkunç bir sesle yanıtladı:

— *Adonde estan la fahhas?* (Kemerleriniz nerede?)

Sonra bana doğru dönerek:

— Sefil Nâsıralı, Gomelezlerin kanını lekeledin. Ya Muhammed'in dinini kabul edersin ya da ölürsün.

Korkunç bir çığlık duydum ve bana odanın bir köşesinden işaretler yapan Şeytan Çarpmış Pascheco'yu gördüm. Kuzinlerim de onu fark etmişlerdi. Öfkeyle ayağa kalkıp Pascheco'yu yakalayıp odanın dışına sürüklediler.

— Sefil Nâsıralı, diye yeniden söze başladı Gomelezlerin Şeyhi. Ya bir dikişte bu kupadaki ilacı içeceksin ya da utanç verici bir ölümle bu dünyadan göçeceksin ve Zoto kardeşlerin cesetleri arasında asılı kalan bedenin, orada akbabalarla karanlıkların ruhlarının oyuncağı olacak. Onlar da İblisçe dönüşümleri için bu bedeni kullanacaklar.

Böyle bir durumda onurumun bana intihar etmemi buyurduğunu düşündüm. Acıyla haykırdım:

— Ah babacığım, yerimde olsaydınız, siz de benim gibi yapardınız.

Sonra kupayı alarak bir dikişte içtim, korkunç bir acı hissettim ve bilinçsizce yere düştüm.

Sekizinci Gün

Size hikâyemi anlatma onuruna eriştiğime göre, tahmin edersiniz ki almış olduğumu sandığım zehirden ölmedim. Yalnızca baygın düştüm ve ne kadar böyle kalmış olduğumu bilmiyorum. Bütün bildiğim, Los Hermanos darağacının altında uyanmış olduğumdu. Bu defa bir çeşit hoşnutlukla uyandım, çünkü en azından ölü olmadığımı görmek mutluluğuna erişmiştim. İki asılmışın arasında da değildim. Onların solunda bulunuyordum ve sağ taraflarında asılmış sandığım bir başka adam vardı. Böyle sanmamın nedeni cansız görünüşü ve boynundaki ipti. Yine de uyumakta olduğunu fark ettim ve onu uyandırdım. Kimliği bilinmeyen kişi nerede olduğunu görünce gülmeye başladı ve:

— Kabul etmek gerekir ki, dedi, kabal öğrenimi sırasında can sıkıcı yanılgıların kurbanı oluyor insan. Kötü cinler öyle kılıklara giriyorlar ki kiminle karşı karşıya olduğunuzu anlamıyorsunuz. Ama, diye ekledi; bu boynumdaki ip de neyin nesi? Orada bir saç örgüsü olduğunu sanıyordum.

Sonra beni fark ederek bana:

— Ah! siz, siz genç bir kabalist olmalısınız. Ama sizin de boynunuzda bir ip var.

Gerçekten öyle bir ip bende de vardı. Emine'nin boynuma kendinin ve kız kardeşinin saçlarından örül-

müş bir örgü dolamış olduğunu hatırladım ve ne düşüneceğimi şaşırdım.

Kabalist birkaç dakika gözlerini bana dikerek, dedi ki:

— Hayır, siz bizden değilsiniz. Adınız Alphonse, anneniz bir Gomelez'di, siz de Valon muhafızları yüzbaşısısınız, yiğit ama yine de biraz ilkelsiniz. Her neyse, buradan çıkmamız gerek, sonra ne yapılabilineceğini düşünürüz.

Darağacının kapısı açıktı. Oradan çıktık ve yine lanetli Los Hermanos vadisini gördüm. Kabalist bana nereye gitmek istediğimi sordu. Ona Madrid yolunu izlemekte kararlı olduğumu söyledim.

— İyi öyleyse, dedi, ben de o tarafa gidiyorum ama öncelikle bir şeyler yiyelim.

Cebinden altın kaplı bir tas ve içi bir çeşit afyonlu macun dolu bir testi ve sarımtırak bir sıvı içeren kristal bir şişe çıkarttı. Tasın içine bir kaşık macun koyarak içine sudan birkaç damla damlattı ve bana hepsini yutmamı söyledi. Bunu bir daha tekrar ettirmedim, çünkü yemek ihtiyacından bayılmak üzere idim. İksir bir harikaydı. Kendimi o kadar tok hissettim ki hemen yürümek için ayağa kalkmakta hiç beklemedim, bu bana daha önce olsaydı imkânsız bir şeymiş gibi gelebilirdi.

Uğursuz Venta Quemada'yı gördüğümüzde güneş çoktan yükselmişti.

Kabalist durdu ve:

— İşte dün gece bana zalim bir oyun oynayan meyhane, dedi. Yine de içeriye girmemiz gerekli. Orada işimize yarayabilecek bir parça yiyecek bırakmıştım.

Gerçekten de felaketli ventaya girdik; yemek odasında kurulu bir sofra ve üzerinde bir keklik ve iki şişe şarap vardı. Kabalistin iştahı yerinde görünüyordu.

Onun bu hali beni de cesaretlendirdi, o olmadan bilmem yemek yemek için kendimde yeterli gücü bulabilir miydim? Çünkü birkaç gündür gördüklerim beni öylesine altüst etmişti ki ne yaptığımın farkında bile değildim ve eğer biri bana bunlardan söz edecek olsaydı, kolaylıkla beni kendi varlığımdan kuşkuya düşürebilirdi.

Yemeği bitirdiğimde, odaları dolaşmaya koyulduk ve benim Andujar'dan ayrıldığım gün kaldığım odaya geldik. Zavallı yatağımı hatırladım ve üzerine oturarak başımdan tüm geçenleri ve özellikle de mağaradaki olayları düşünmeye koyuldum. Emine'nin onlarla ilgili söylenecek hiçbir kötülüğe inanmamamı istediği aklıma geldi.

Bu düşüncelere dalmıştım ki kabalist, döşemenin kötü bitiştirilmiş tahtaları arasında parlak bir şey olduğuna dikkatimi çekti. Daha yakından baktım ve bunun iki kız kardeşin boynumdan çıkartmış oldukları kutsal emanet olduğunu gördüm. Onların, bunu mağaradaki bir kaya oyuğuna fırlatmış olduklarını hatırlıyordum. Şimdiyse onu bir döşeme oyuğunda buluyordum. O zaman, bu uğursuz meyhaneden hiç çıkmamış olduğumu ve keşişin, engizisyon yargıcının ve Zoto'nun kardeşlerinin de büyünün etkisiyle yaratılmış hayaletler olduklarını düşünmeye başladım. Yine de kılıcımın yardımıyla kutsal emaneti bulunduğu yerden çekip çıkarttım ve tekrar boynuma taktım.

Kabalist gülmeye başladı ve bana:

— Demek bu size ait, atlı senyör, dedi. Eğer siz de burada kaldıysanız, darağacının altında uyanmış olmanıza hiç şaşmam. Her neyse, yeniden yola koyulmamız gerek, bu akşam keşişliğe ulaşırız.

Tekrar yola koyulduk, daha yolun yarısına gelmemiştik ki, keşişle karşılaştık. Yürümekte büyük güçlük çekiyor gibiydi. Bizi uzaktan fark eder etmez bağırdı:

— Ah, genç dostum, ben de sizi arıyordum. Keşişliğe geri dönün. Kalbinizden şeytanın pençelerini sökün. Ama önce beni tutun. Sizin için acı çektiren bir çaba harcadım.

Birlikte dinlendik, sonra yürümeyi sürdürdük, yaşlı adam bizi ancak, bir bana bir de kabaliste dayanarak izleyebildi. Sonunda keşişliğe vardık.

Tek gördüğüm şey, odanın ortasında yatan Pascheco oldu. Can çekişiyor gibiydi ya da en azından yaklaşan bir ölümün son belirtisi olan o korkunç hırlama göğsünü parçalamaktaydı. Onunla konuşmak istedim ama beni tanımadı. Keşiş kutsanmış sudan bir parça alarak Şeytan Çarpmış Pascheco'nun üzerine serpti ve:

— Pascheco, Pascheco kurtarıcın adına, sana dün akşam olanları anlatmanı emrediyorum, dedi.

Pascheco titredi ve uzun bir uluma koparark şu sözlerle konuşmaya başladı.

PASCHECO'NUN ANLATTIKLARI

— Peder, siz kilisenin mihrabında bulunuyordunuz ve uzun dualar okuyordunuz. O sırada şu kapıya vurulduğunu, kapının ardından tam sizin beyaz keçinizinkine benzeyen melemelerin geldiğini işittim. Keçi olduğunu düşündüm ve onu sağmayı unuttuğumu ve zavallı hayvanın beni çağırmaya geldiğini sandım. Bu olay başıma birkaç gün önce de gelmiş olduğundan daha da inandırıcı idi. Böylece kulübenizden çıktım ve gerçekten de bana sırtını dönerek şişmiş memelerini gösteren beyaz keçinizi gördüm. Onu yakalayıp benden istediği şeyi yapmaya kalkıştım ama ellerimin arasından kurtuldu ve böylece bir durup bir kaçarak beni keşişliğin yakınındaki uçuruma dek götürdü.

Oraya vardığımızda, beyaz keçi bir anda kara bir tekeye dönüştü. Bu değişim beni çok korkuttu ve kulübenize doğru kaçmak istedim, ancak kara teke yolumu kesti. Sonra arka ayakları üzerinde dikilerek ve bana alevden gözlerle bakarak beni öylesine korkuttu ki, tüm duyularım felce uğradı.

O zaman lanetli teke beni boynuzlayarak uçuruma doğru itmeye başladı. Tam dibine vardığımda, duyduğum ölümcül korkunun zevkini çıkartmak için bir an durdu. Sonra da beni oradan aşağıya attı. Kendimi bin parçaya ayrılacak sandığım bir sırada, teke benden önce uçurumun dibine ulaşarak altıma durup canım acımadan sırtında yakaladı.

Yeni korkular beni esir almakta gecikmediler, çünkü lanetli teke beni sırtında hisseder hissetmez garip bir şekilde dörtnala koşmaya başladı. Bir dağdan diğerine bir sıçrayışta atlıyor, en derin vadileri sanki birer çukurmuşcasına aşıyordu. Sonunda silkindi ve nasıl olduğunu bilmediğim bir şekilde bir mağaranın dibine düştüm. Orada, geçenlerde bizim keşişliğimizde kalan genç süvariyi gördüm. Yatağındaydı ve yanında Mağripliler gibi giyinmiş çok güzel iki kız vardı. Bu iki genç kız onu biraz okşadıktan sonra süvarinin boynunda bulunan bir kutsal emaneti oradan çıkarttılar ve o anda gözümde tüm güzelliklerini yitirdiler. Onların Los Hermanos vadisinin iki asılmışı olduklarını fark ettim. Ama genç süvari, onların hâlâ o iki güzel kız olduklarını sanarak onlara en tatlı adlarla seslendi. O zaman asılmışlardan biri, boynundaki ipi çıkartarak onu süvarinin boynuna geçirdi, o da bu harekete duyduğu gönül borcunu yeni okşamalarla belli etti. Sonunda perdelerini kapattılar ve ondan sonra ne yaptıklarını bilmiyorum, ama sanırım, iğrenç bir günah işlediler.

Bağırmak istiyordum ama hiçbir ses çıkartmadım; bu bir süre daha böyle devam etti. Sonunda saat on ikiyi vurdu ve bundan hemen sonra içeriye alevden boynuzları olan, ateşten kuyruğunu birkaç küçük cinin taşıdığı bir şeytanın girdiğini gördüm.

O şeytan bir elinde bir kitap, diğerinde ise bir dirgen tutuyordu. Süvariyi eğer Müslümanlığı kabul etmezse öldüreceğini söyleyerek tehdit etti. O zaman bir Hıristiyanın ruhunun karşı karşıya olduğu tehlikeyi fark ederek bir çaba harcadım ve sanırım sesimi duyurmayı başardım. Ama aynı anda, iki asılmış üzerime atılarak beni mağaranın dışına sürüklediler, orada kara tekeyi yeniden gördüm. İki asılmıştan biri tekenin üzerine, diğeri de benim omuzlarıma indi ve bizi dere tepe aşırtarak dörtnala koşmaya zorladılar.

Üzerimde taşıdığım asılmış beni topukları ile böğrümden sıkıştırıyordu. Ama benden pek hoşlanmamış olmalı ki, koşarken yerden iki akrep alarak onları ayaklarına mahmuz gibi takıp inanılmaz bir yaratıcılıkla kaburgalarımı yırtmaya başladı. Sonunda keşişliğin kapısına ulaştık, orada beni terk ettiler. Bu sabah, peder, siz beni baygın bir halde buldunuz. Kendimi sizin kollarınızda bulunca, kurtuldum sandım ama akreplerin zehiri kanıma çoktan karışmıştı, iç organlarımı yırtıyordu, daha fazla yaşayacağımı sanmıyorum.

Bundan sonra Şeytan Çarpmış korkunç bir uluma kopartarak sustu.

O zaman keşiş sözü alarak dedi ki:

— Oğlum, onu işittiniz. İki şeytanla tensel bir birleşme yapmış olmanız mümkün mü? Gelin, günah çıkartın, suçunuzu itiraf edin. Tanrının bağışlaması sonsuzdur. Cevap vermiyor musunuz? Katılaştınız mı artık?

Bir an düşündükten sonra yanıtladım:

— Peder, bu cin çarpmış soylu kişi benden farklı şeyler görmüş. İçimizden birinin gözleri büyülenmiş ya da ikimiz de yanlış şeyler görmüşüz. Ama işte Venta Quemada'da yatmış kabalist bir soylu kişi daha. Eğer bize başından geçen macerayı anlatmak isterse, birkaç gündür bizi meşgul eden olayların niteliği hakkında yeni bilgiler edinebiliriz.

— Senyör Alphonse, diye yanıtladı kabalist, benim gibi karanlık ilimlerle uğraşan kişiler her şeyi söyleyemezler. Yine de elimden geldiğince merakınızı gidermeye çalışacağım ama bunu bu gece yapmayacağım. Lütfen şimdi yemek yiyelim ve yatalım; yarın hepimiz daha sakinleşmiş oluruz.

Keşiş bize sade bir yemek sundu, sonra herkes yatmaktan başka bir şey düşünemedi. Kabalist geceyi Şeytan Çarpmış'ın yanında geçirmek için bazı nedenleri olduğunu iddia etti ve ben de bir öncekinde olduğu gibi küçük kiliseye gönderildim. Bezden yatağım hâlâ oradaydı. Yatağa uzandım; keşiş bana iyi geceler diledi ve güvenliğimi artırmak için giderken kapıyı kilitleyeceğini haber verdi.

Yalnız kaldığımda, Pascheco'nun anlattıklarını düşündüm. Onu mağarada gördüğüm kesindi. Kuzinlerimin üzerine atılıp, onu odamın dışına sürüklemiş oldukları da su götürmezdi; ama Emine beni, onun ve kız kardeşinin hakkında kötü düşünmemem konusunda uyarmıştı. Son olarak da, Pascheco'yu ele geçirmiş olan cinler aynı zamanda duyularını da bulandırmış ve onu her çeşit görüntü yağmuruna tutmuş da olabilirlerdi. Hâlâ kuzinlerimi sevmek ve onları doğrulamak için nedenler ararken, saatin gece yarısını çaldığını duydum.

Biraz sonra kapıya vurulduğunu ve bir keçinin meldiğini işittim. Kılıcımı alarak kapıya gittim ve yüksek sesle:

— Eğer şeytansan, şu kapıyı açmaya çalış bakalım, çünkü kapı keşiş tarafından kilitlendi.

Keçi sustu.

Yatmaya gittim ve ertesi güne kadar uyudum.

Dokuzuncu Gün

Keşiş beni uyandırmaya geldi ve yatağımın üzerine oturarak bana:

— Çocuğum, dedi, dün gece zavallı keşiş kulübemiz yeni cinlenmelere tanık oldu. Tebain keşişleri bile, şeytanın kurnazlıklarıyla bu denli karşılaşmamışlardır. Seninle beraber gelen ve Kabalist olduğunu söyleyen adamla ilgili olarak da ne düşüneceğimi bilemiyorum. Pascheco'yu iyileştirmeye kalkıştı ve onu gerçekten de iyileştirdi, ancak kutsal kilisemizin ayin usulü kitabının buyurduğu şeytan ve cinleri kovmak için yapılan duaların hiçbirini kullanmadı. Kulübeme gel, beraber yemek yeriz ve ondan, bize dün akşam anlatmaya söz verdiği hikâyesini anlatmasını isteriz.

Kalktım ve keşişi izledim. Gerçekten de Pascheco'nun durumunu daha katlanılabilinir buldum, yüzü daha az tiksindiriciydi. Yine tek gözü yoktu ama dili ağzının içine tekrar girmişti. Artık köpürmüyordu ve tek gözü daha az vahşi bakıyordu. Kabaliste bundan dolayı iltifat ettim o da bana bunun hünerinin yalnızca pek önemsiz bir örneği olduğunu belirtti. Sonra keşiş yemeği getirdi. Yemek çok sıcak sütten ve kestanelerden oluşmaktaydı.

Yemeğimizi yerken içeriye kuru ve solgun benizli bir adam girdi. Adamın yüzünde tam olarak neyin bunu

yarattığını bilemediğimiz, korkutucu bir ifade vardı... Yabancı benim önümde diz çöktü ve şapkasını çıkarttı. O zaman alnının üzerinde bir bant bulunduğunu gördüm. Bana şapkasını dilenirmiş gibi uzattı. İçine bir altın para attım. İnanılmaz dilenci teşekkür etti ve ekledi.

— Senyör Alphonse, iyiliğiniz boşa gitmeyecek. Sizin için önemli bir mektubun Puerso-Lapiche'de beklediği konusunda sizi uyarırım. Kastilya'ya onu okumadan gitmeyin.

Bana bu öğüdü verdikten sonra yabancı keşişin önünde diz çöktü. O da, şapkasını kestanelerle doldurdu. Sonra adam Kabalist'in önünde diz çöktü, ama hemen tekrar ayağa kalkarak ona:

— Senden hiçbir şey istemiyorum. Eğer burada, benim kim olduğumu açıklarsan, bundan pişmanlık duyarsın, dedi.

Sonra kulübeden çıktı.

Dilenci dışarıya çıktığında, kabalist gülmeye başladı ve bize:

— Size bu adamın tehditlerini ne kadar az önemsediğimi göstermek için, dedi, önce size onun kim olduğunu söyleyeceğim. Bu gezgin yahudidir, belki de ondan söz edildiğini duymuşsunuzdur. Aşağı yukarı bin yedi yüz yıldır ne oturmuş ne yatmış, ne dinlenmiş, ne de uyumuştur. Yürürken sizin kestanelerinizi yiyecek ve yarın sabaha kadar altmış fersah yapacaktır. En basitinden, Afrika'nın geniş çöllerinin hepsinden geçmiştir. Orada yabanıl meyvelerle beslenir ve yırtıcı hayvanlar ona, alnındaki kutsal *Than* işaretinden dolayı, zarar veremezler. Bu işareti, görmüş olduğunuz gibi bir bant ile saklıyor. Bir kabalistin çabaları sonucu zorlanmadıkça, hiçbir zaman bizim bölgelerimizde görünmez. Geri kalanına gelince, emin olun ki onu buraya ben getirme-

dim, çünkü ondan nefret ederim. Yine de birçok şeyden haberi olduğu konusuna katılıyorum ve senyör Alphonse, size verdiği öğüdü hiç de hafife almamanızı öneririm.

— Senyör Kabalist, diye yanıtladım, Yahudi bana Puerto-Lapiche'te beni bir mektubun beklediğini söyledi. Yarından sonra orda olmayı umuyorum ve onu almayı da ihmal etmeyeceğim.

— Bu kadar uzun süre beklemeye gerek yok, diye tekrar sözü aldı Kabalist, cinler dünyasında oldukça az itibarım olmalı ki, size bu mektubu daha önce ulaştırmadım.

O zaman başını sağ omuzuna çevirdi ve emredici bir havayla birkaç söz söyledi. Beş dakika içerisinde masanın üzerine benim adıma büyük bir mektup zarfı düştü. Açtım ve aşağıdakini okudum.

Senyör Alphonse,

Size, kral Don Ferdinand Quatro (dört) adına bir daha Kastilya'ya dönmemeniz gerektiği emrini iletiyorum. Bu önlemi, yalnızca, İspanya krallıklarında, inancın saflığını korumakla görevli, kutsal mahkemeyi hoşnutsuzluğa düşürmek bahtsızlığında bulunmuş olmanıza verin. Krala hizmet etmek için ateşli çabalarınızı azaltmayın. İlişikte üç aylık bir izin kâğıdı bulacaksınız. Bu zamanı Kastilya, Endülüs sınırlarında, kendinizi her iki taşra kentinde de fazla göstermeden, dolaşarak geçirin. Saygıdeğer babanızı sakinleştirmek ve ona bu olayı, pek fazla üzülmeyeceği bir açıdan göstermek özenini gösterdik.

Size gönülden bağlı olan,
DON SANCHE DE TOR DE PENNAS
Savaş Nazırı

Bu mektup üç aylık izni içeriyordu. İzin, formalitelere uygun, her zamanki mühürle ve imzalarla kaplıydı.

Kabaliste postanın çabukluğundan dolayı iltifatlar yağdırdık. Sonra ona önceki gece Venta Quemada'da olanları anlatmak konusunda verdiği sözü tutması için rica ettik. Bir önceki gün olduğu gibi bize, bu hikâyede bizim anlayamayacağımız pek çok şeyin olduğunu söyleyerek cevap verdi ama bir an düşündükten sonra şu sözlerle başladı.

KABALİSTİN HİKÂYESİ

— Beni İspanya'da Don Pedre de Uzeda diye çağırırlar ve buradan bir fersah uzaklıktaki güzel bir şatonun bu adla anılan sahibiyim. Ama gerçek adım Rabi Sadok Ben Mamun'dur. Yahudiyim. Böyle bir itirafta bulunmak İspanya'da oldukça tehlikeli bir iştir ama dürüstlüğünüze güvendiğimi belirtmenin ötesinde, sizi, bana zarar vermenin ne denli güç bir iş olduğu konusunda uyarırım.

Yıldızların kaderim üzerindeki etkileri kendilerini, daha doğum anımda gösterdiler ve yıldız haritamı çıkartan babamın, güneşin tam Başak burcuna girdiği anda dünyaya geldiğimi gördüğünde içi sevinçle doldu. Gerçekte, bunun böyle olması için tüm sanatını kullanmıştı ama başarıda bu derece bir dakikliği ummamıştı. Size babam Mamun'un, zamanının tek astroloğu olduğunu söylememe gerek yok. Ama yıldız ilmi, iyi bildiği ilimlerin içinde en az hâkim olduklarından biriydi; çünkü o kabal bilgisini ondan önce daha hiçbir hahamın ulaşamamış olduğu bir dereceye dek geliştirmişti.

Doğumumdan dört yıl sonra babamın İkizler bur-

cunda bir kızı oldu. Bu farklılığa rağmen eğitimimiz aynıydı. Daha ben on iki yaşına, kız kardeşim de sekizine basmamıştık ki İbranice, Keldani, Süryanî Keldanisi, Samirîye, Kıptî ve Habeş dillerini ve daha pek çok ölü ya da ölmekte olan dili biliyorduk. Üstelik, kalem bile oynatmadan, kabal tarafından gösterilen tüm yöntemlerle bir kelimenin tüm harflerinin değişik çekimlerini ortaya çıkarabiliyorduk.

Yine on bir yaşındayken ikimizi de inzivaya çektiler ve hiçbir dış etkinin, doğduğum burcun saflığını bozmaması için bize yalnızca bakire hayvanların etini verdiler. Bu da benim yalnızca erkek, kardeşiminse dişi hayvan eti yememiz amacıyla yapıldı.

On altı yaşına girdiğimde, babam bize sefiroth kabalinin gizemlerini öğretmeye başladı. Önce elimize Sepher Zoohâr ya da "ışıklı kitabı" verdi. Kitabın adı böyle konmuştur çünkü okuyunca hiçbir şey anlaşılmaz, ondan yayılan bunca aydınlık kavrama gücünü ve gözleri kamaştırır. Sonra Siphra Dzaniutha, ya da karanlık kitabı öğrendik. Onun da en açık bölümü bile bir gizdir. Sonunda Hadra Raba ve Hadra Sultha'ya yani büyük ve küçük Sanhedrin'lere sıra geldi. Bunlar Johai'nin oğlu Haham Simeon'nun, – ki iki başka kitabın da yazarıdır – tarzını karşılıklı konuşma seviyesine düşürerek, arkadaşlarını en basit ilkeler konusunda eğitmek ve aynı zamanda onlara en şaşırtıcı, daha doğrusu peygamber Elya'dan inen açıklamaları bildirmek amacıyla yazılmış diyaloglardır. Peygamber Elya birdenbire gökyüzündeki yerini terk ederek toplantıya Haham Abba adıyla katılmıştı. Belki de sizler, 1684 yılında Kaldece aslı ile birlikte, Almanya'nın Frankfurt denen küçük bir şehrinde basılmış olan çevirisini okuyarak bu tanrısal yazılar hakkında fikir edinmiş olduğunuzu sanıyorsunuzdur. Ama

okumak için göz gibi somut bir organın varlığının yeterli olduğunu düşünenlerin bu tahminine ancak güleriz biz. Bu gerçekten de bazı günümüz dilleri için yeterli olabilir, ancak İbranicede her harf bir rakam, her sözcük bilge bir bileşim, her cümle, eğer tüm soluklar uygun vurgularla söylenirse, tepeleri aşındırabilecek ve nehirleri kurutabilecek korkunç bir formüldür. *Adunai*'nin dünyayı söz ile yarattığını, sonra da sözün kendisi olduğunu hepiniz bilirsiniz. Söz havaya ve ruha dokunur, duyular ve ruh üzerinde etkilidir. Din dışı olmasına rağmen, bunun madde ile her türlü ruh arasındaki gerçek araç olması gerektiği sonucuna kolaylıkla varabilirsiniz. Bu konuda size tüm söyleyebileceğim, her gün yalnızca yeni bilgiler edinmeyip aynı zamanda da yepyeni bir güce sahip olduğumuz ve bu gücü kullanmaya cesaret etmesek de, en azından gücümüzü hissettiğimiz ve içte buna inandığımızdır. Ancak Kabal ile ilgili eriştiğimiz mutluluklar kısa sürede olayların en acıklısı ile yarıda kesildi.

Her geçen gün, kardeşim ve ben, babamız Mamun'un gücünü yitirdiğini fark ediyorduk. Yalnızca, sublunaire* yaratıkların kaba duyuları tarafından fark edilmek için bir insan görünümüne bürünmüş saf bir ruha benziyordu. Sonunda bir gün, bizi çalışma odasına çağırttı. Öyle saygıdeğer ve tanrısal bir havası vardı ki, ikimiz de irademiz dışında bir hareketle önünde diz çöktük. Bunu yapmamıza göz yumdu ve bize bir kum saati göstererek:

— Bu kum dökülüp bitmeden önce ben bu dünyadan ayrılacağım, dedi. Sözlerimden hiçbirini unutmayın. Oğlum önce size sesleniyorum; size tanrısal eşler ayır-

---

(*) Sublunaire: Dünya ile ayın yörüngesi arasında bulunan.

dım. Bunlar Süleyman'la Saba melikesinin kızlarıdır. Doğumları onları ancak basit birer ölümlü olmaya hazırlamıştı. Ama Süleyman, Melikeye varolanın büyük adını açıklamıştı. Melike, adı tam doğururken söyledi. Büyük doğunun ruhları koşarak yetiştiler ve ikizleri, daha onlar dünya adındaki lekeli yere değmeden yakaladılar. Onları Elohim'in kızlarının katına taşıdılar ve ikizler orada ölümsüzlük yeteneğini ve bunu ortak eşlerine iletme gücünü elde ettiler. İşte babaları, dile sığmayan bu iki eşi kendi *"Schir haschirim"*, ya da Cantique des Cantiques*'inde görmüştü. Şiirlerden oluşmuş bu Tanrısal Dokuza Dokuzluk surnameyi okuyun. Sizin için ise kızım, bundan daha da güzel bir evlilik hazırladım. Yunanlıların Dioscuros, Fenikelilerin Kabire adıyla andıkları iki Thamine, ya da tek bir sözcükle söylemek gerekirse, Tanrısal İkizler. Onlar sizin kocalarınız olacaklar – ne diyorum? Duyarlı yüreğinizi bir ölümlünün... – kum bitiyor, ölüyorum.

Bu sözlerden sonra babam bayıldı ve az önce bulunduğu yerde yalnızca parlak ve hafif küller bulduk.

Bu değerli kalıntıları yerden aldım, ölülerin küllerinin konulduğu bir kavanoza koydum ve bunu da evimizin içinde bulunan kutsal sandığın saklandığı dolaba, şöminenin kanatları altına yerleştirdim.

Tahmin edersiniz ki, ölümsüzlüğü tatmak ve iki tanrısal eşi elde etmek umudu, kabal bilimini öğrenmek isteğimi daha da alevlendirdi. Ancak bu dereceye ulaşma cesaretini elde etmek için yıllar geçirdim ve büyülerimle yalnızca on sekizinci dereceden birkaç cini kendime boyun eğdirmekle yetindim. Yine de, yavaş yavaş cesaret-

---

(*) Cantique des Cantiques: Tanrı ile ulusunun birleşmelerini sembolize eden aşk şarkılarının bir derlemesi olan İncil'le ilgili kitap.

lenerek geçen yıl *"Schir haschirim"*in ilk şiirleri üzerinde çalışmayı denedim. Daha bir satır oluşturabilmiştim ki, korkunç bir gürültü duyuldu ve şatom temelleri üzerine yıkılacak gibi oldu. Tüm bunlar beni hiç korkutmadı; aksine bundan, yaptığım işin iyi olduğu sonucunu çıkardım. İkinci satıra geçtim; bu satır da tamamlandığında, masamın üzerinde bulunan bir lamba döşemenin üzerine fırladı ve orada bir-iki kere sıçrayarak odamın bir köşesinde bulunan büyük bir aynanın önüne yerleşti. Aynaya baktım ve orada bir kadının güzel iki ayağının uçlarını gördüm. Sonra küçük bir çift ayak daha görüldü. Bu harika ayaklar Süleyman'ın ölümsüz kızlarına ait oldukları için kendimle avunmaya cesaret edebildim, ancak işlemlerimi daha ileriye götüremedim.

Bir sonraki gece tekrar işe koyuldum ve dört ayağı, ayak bileklerine dek gördüm. Bir sonraki gece bacakların dize kadar olan kısmını gördüm, ama güneş Başak burcundan çıktı, ben de çalışmalarıma ara vermek zorunda kaldım.

Güneş, İkizler burcuna girdiğinde kız kardeşim benimkine benzer bazı işlemler yaparak en az benimkiler kadar ilginç bir görüntüyle karşılaştı, ama kendi hikâyemle bunun bir ilgisi olmadığından size bundan bahsetmeyeceğim.

Bu yıl, yeniden başlamak üzere hazırlanıyordum ki ünlü bir kabalistin Kurtuba'dan geçeceğini öğrendim. Kız kardeşimle bu kişi hakkında yaptığım bir konuşma, beni onu geçerken görme konusunda girişimde bulunmaya itti. Biraz geç yola çıktım ve o gün ancak Venta Quemada'ya ulaşabildim. Bu meyhaneyi hortlak korkusuyla terk edilmiş buldum, ama ben onlardan hiç korkmadığımdan yemek salonuna yerleştim ve küçük Nemrael'e bana akşam yemeği getirmesini emrettim. O Nem-

rael'i – ki çok aşağılık küçük bir cindir – hep bu tip işler için kullanırım. Puerte-Lapiche'den mektubunuzu alıp getiren de odur. Nemrael, Andujar'a giderek, orada yatan bir Benediktin manastırı başkanının yemeğini rahatça alıp bana getirdi. Yemek, ertesi gün bulmuş olduğumuz o keklik kavurmasından oluşmaktaydı. Bana gelince çok yorulmuştum ve bundan bir parça ya yedim ya da yemedim. Nemrael'i tekrar kız kardeşime yollayarak yatmaya gittim.

Gecenin ortasında on ikiyi vuran bir çanın sesi ile uyandım. Bu ilk başlangıçtan sonra birkaç hortlak görmeye kendimi hazırlamıştım. Hatta gelen olursa başımdan savmaya da hazırdım çünkü genelde cansıkıcı ve üzücü olurlar. Tam böyle bir durumda bulunuyordum ki odanın ortasındaki masanın üzerinde gözalıcı bir parlaklık ve sonra da yine aynı yerde, gök mavisi küçük bir haham gördüm. Hahamların dua ettiklerinde yaptıkları gibi bir sıranın önünde gidip gelmekteydi. Bir ayak uzunluğunda bile değildi. Giysisinin mavi olması dışında, yüzü, sakalı, sırası ve kitabı da maviydi. Kısa sürede bunun bir hortlak değil, yirmi yedinci dereceden bir cin olduğunu anladım. Adını bilmiyordum ve onu hiç mi hiç tanıyordum. Yine de genelde tüm ruhların üzerinde etkisi olan bir formülü kullandım. O zaman gök mavisi küçük haham bana doğru dönerek şöyle dedi:

— İşlemlerine tersten başladın, işte bu yüzden Süleyman'ın kızları sana ayaklarından başlayarak kendilerini gösterdiler. Son şiirlerden başla ve önce iki tanrısal güzelin adlarını ara.

Böyle konuştuktan sonra küçük haham yok oldu. Bana söylemiş oldukları kabalin tüm kurallarına aykırıydı. Yine de öğüdünü izleme zayıflığını gösterdim.

Schir Haschirim'in son şiirinin önüne oturdum ve

iki ölümsüzün adlarını ararken Emine ve Zübeyde adlarını buldum. Çok şaşırdım, ama yine de ruhlarını çağırmaya başladım. O zaman, yer ayaklarımın altında korkunç bir şekilde sarsıldı; gökler başıma yıkılıyor sandım ve baygın düştüm.

Kendime geldiğimde, çok parlak bir ışığın etrafını çevrelediği bir yerde, meleklerden de güzel gençlerin kollarındaydım. İçlerinden birisi bana:

— Âdemin oğlu, dedi, kendine gel. Burada ölümlü olmayanların evindesin. Biz, tufana dek gelen ilk peygamberlerden Elohim'in önünden yürümüş ve göğe yükselmiş olan Henoch'un hükümranlığı altındayız. Peygamber Elya bizim yüce pederimizdir ve onun arabası, herhangi bir gezegende dolaşmak istediğinde hep senin hizmetinde olacaktır. Bize gelince, biz Elohim'in oğulları ile birkaç ölümlünün kızları arasındaki ilişkiden doğmuş *Egregor*'larız. Aranızda birkaç *Nephelim*'de göreceksin ama bunlar az sayıdadır. Gel, seni hükümdarımız ile tanıştıracağız.

Onları izledim ve üzerinde Henoch'un yer aldığı bir tahtın yanına geldim; gözlerinden fışkıran aleve daha fazla bakamadım. Gözlerimi sakalından daha yukarıya kaldırmaya cesaret edemedim. Sakalı, o rutubetli günlerde ayın çevresinde gördüğümüz solgun ışığa pek benziyordu. Kulaklarımın sesine dayanamayacağını düşündüm, ancak sesi gökteki orglar kadar yumuşaktı. Yine de, bana şunları söylemek için sesini daha da yumuşattı:

— Âdemin oğlu, sana karılarını getirecekler.

Hemen o anda, peygamber Elya'nın hiçbir ölümlünün olamayacağı kadar çekici iki güzelliğin ellerinden tutmuş olarak içeriye girdiğini gördüm. Bunlar, o denli kırılgan güzelliklerdi ki içlerinden ruhları fark edilebili-

yordu ve tutkularının ateşi, damarlarından geçip kanlarına karışırken görülebiliyordu. Arkalarında iki *Nephelim* altın, kurşundan ne kadar üstün ise altından o kadar üstün bir madenden yapılma bir sacayağı taşıyorlardı. Ellerimi, Süleyman'ın kızlarınınkilerin arasına yerleştirdiler ve boynuma onların saçlarından örülme bir örgü geçirdiler. Sacayağından çıkan canlı bir alev, o anda, bende ölümlü ne varsa tüketti. Zaferden parlayan ve aşkla örtülmüş bir yatağa götürüldük. Üçüncü göğe bakan büyük bir pencere açtılar ve meleklerin şarkıları hayranlığımı doruk noktasına ulaştırdı. Ancak, size şunu söyleyeceğim, ertesi gün Los Hermanos darağacının altında, iki kardeşin iğrenç cesetleri ve işte bu süvarinin yanında uzanmış bir şekilde uyandım. Bundan çok kurnaz ve tam olarak ne olduklarını bilmediğim ruhlarla karşı karşıya olduğum sonucuna vardım. Hatta bu maceranın ayaklarının uçlarını gördüğüm Süleyman'ın gerçek kızlarının gözünde beni lekelemiş olmasından da çok kaygılanıyorum.

— Zavallı kör, dedi keşiş, neden pişmanlık duyuyorsun sanki? Uğursuz sanatında yalnızca bir yanılsamasın sen. Sana oyun oynayan uğursuz dişi şeytanlar, talihsiz Pascheco'ya en korkunç işkenceleri çektirdiler ve lanetli bir katılıkla bize günahlarını itiraf etmek istemeyen bu genç süvariyi de kuşkusuz böyle bir son bekliyor. Alphonse, oğlum Alphonse, günah çıkart, henüz geç sayılmaz.

Hiç de etmek istemediğim itirafları bana söyletmek isteyen keşişin böyle diretmesi, pek hoşuma gitmedi. Onun kutsal çağrılarına saygım olduğunu ancak şerefin kanunları ile hareket ettiğimi söyleyerek oldukça soğuk bir şekilde cevap verdim. Bundan sonra başka şeylerden söz edildi.

Kabalist bana:

—Senyör Alphonse, dedi, madem ki engizisyon mahkemesince aranıyorsunuz ve kral da size bu çölde üç ay geçirmenizi emrediyor, size şatomu açıyorum, orada güzel olduğu kadar bilge de olan kız kardeşim Rebecca'yı görürsünüz. Evet, gelin, Gomelezlerin soyundan geliyorsunuz ve bu kan bizim ilgimizi çekmeye layıktır.

Bu öneriyle ilgili ne düşündüğünü gözlerinden okumak için keşişe baktım. Kabalist düşüncemi tahmin etmiş gibi görünerek, keşişe dönüp ona:

— Peder, sizi zannettiğinizden daha iyi tanıyorum. İnançla pek çok şey yapabilirsiniz. Benim yollarım sizinkiler kadar kutsal değil belki, ama şeytanca da değiller. Siz de Pascheco ile bana gelin, böylece onun tedavisini bitirebilirim.

Keşiş, bir cevap vermeden önce dua etmeye koyuldu sonra bir anlık düşünceye daldıktan sonra neşeli bir havayla yanımıza geldi ve bizi izlemeye hazır olduğunu söyledi. Kabalist, sağ omzuna dönerek ona at getirmesini emretti. Bir an sonra, keşişliğin kapısında iki at ve iki katır gördük. Katırlara keşiş ve Şeytan Çarpmış bindiler. Ben Mamun'un söylemiş olduğu gibi, şato bir günlük uzaklıkta olmasına rağmen, bir saatten daha az bir sürede oraya vardık.

Yol boyunca Ben Mamun bana bilge kız kardeşinden çok söz etmişti ve ben de elinde bir değnek, bir büyü kitabından sözler mırıldanan, siyah yeleli bir Meduza görmeyi bekliyordum ama bu düşünce tümüyle yanlış çıktı. Bizi şatonun kapısında karşılayan tatlı Rebecca, hayal edilebilecek en sevimli ve dokunaklı sarışındı; altın saçlar kayıtsızca omuzlarına dökülüyordu. Beyaz bir kumaş özensizce üzerini sarmıştı ancak her yanı paha

biçilmez kopçalarla kapatılmıştı. Dış görünüşü, süs ile pek ilgilenmeyen bir kimseymiş havasını verse de, süslenerek bundan daha iyisini becermek oldukça güç olurdu herhalde.

Rebecca, kardeşinin boynuna atılarak, ona:

— Beni ne kadar kaygılandırdınız! dedi. İlk gecenin dışında sizden hep haber alıyordum. Başınıza ne gelmiş olabilir ki?

— Tüm bunların cevabını vereceğim size, dedi Ben Mamun. Şimdilik size getirdiğim konukları iyi ağırlamaktan başka bir şey düşünmeyin. Bu, vadinin keşişi ve bu genç adam da bir Gomelez.

Rebecca, keşişe oldukça umursamaz bakışlarla baktı ama gözlerini bana çevirdiğinde kızarır gibi oldu ve oldukça hüzünlü bir havayla şöyle dedi:

— Kendi mutluluğunuz için, bizden biri olmadığınızı umuyorum.

İçeriye girdik ve hemen arkamızdan iner-kalkar köprü kapandı. Şato oldukça genişti. İçindeki her şeyde büyük bir düzen vardı. Bununla beraber şatoda yalnızca iki hizmetkâr gördük. Bunlar, genç melez bir adam ve aynı yaşlarda melez bir kadındı. Ben Mamun, öncelikle bizi kütüphanesine götürdü; bu aynı zamanda yemek odası işlevini de gören küçük yuvarlak bir yapıydı. Melez uşak masa örtüsünü koymak üzere geldi ve bir *olla-podrida* ile dört servis getirdi (Çünkü güzel Rebecca bizimle masaya oturmadı). Keşiş normalde yediğinden daha fazla yiyerek her zamankinden daha insancıl davranır gibi oldu. Her zamanki gibi tek gözü kör olan Pascheco, cin çarpmışlığını artık hissetmez gibiydi. Yalnızca ciddi ve sessizdi. Ben Mamun iştahla yemeğini yedi, ancak düşünceli bir havası vardı ve bize bir önceki gece

yaşadığı maceranın kendisini çok düşündürdüğünü itiraf etti. Masadan kalkılır kalkılmaz, bize:

— Sevgili konuklarım, dedi, işte sizi oyalamak üzere birkaç kitap, zenci uşağım size her konuda hizmet etmek üzere emrinizde olacak, ancak kız kardeşimle önemli bir çalışma yapmak üzere çekilmeme izin verin. Bizi ancak yarın akşam yemeği saatinde görebileceksiniz.

Gerçekten de Ben Mamun çekilerek şatosunu, deyiş yerinde ise bizim ellerimize bıraktı.

Keşiş, çöl papazlarının efsanelerinden birini kütüphaneden alarak, Pascheco'ya birkaç bölüm okumasını emretti. Ben, manzarası görülmeyen ancak gürültüsü işitilen bir nehrin aktığı bir uçuruma bakan terasa geçtim. Bu, ne kadar hüzünlü olursa olsun, onu büyük bir haz duyarak seyretmeye koyuldum, daha doğrusu, kendimi bu manzaranın bende uyandırdığı duygulara bıraktım. Bu geçmişe özlem değildi, birkaç gündür kendimi kaptırdığım acımasız olayların neden olduğu, duygularımın neredeyse tümüyle yok oluşuydu. Mantığımı yitirme korkusuyla bu konu ile ilgili hiçbir şey düşünmeye cesaretim kalmamıştı. Uzeda şatosunda birkaç sakin gün geçirme umudu o anda beni en çok hoşnut eden şeydi. Terastan, kütüphaneye geri döndüm. Sonra, genç melez uşak bize kuru meyvelerden ve içinde hiç domuz eti bulunmayan soğuk etlerden oluşmuş hafif bir yemek getirdi. Sonra birbirimizden ayrıldık. Keşiş ve Pascheco'yu bir odaya götürdüler, beni de bir başkasına.

Yattım ve uykuya daldım, ancak kısa bir süre sonra güzel Rebecca tarafından uyandırıldım. Bana:

— Senyör Alphonse, dedi, beni, uykunuzu bölme cesaretini göstermiş olmamdan dolayı bağışlayın. Kardeşimin odasından geliyorum. Onun ventada karşılaş-

mış olduğu iki ruhu tanımak için, en korkunç büyüleri yaptık, ancak başarılı olamadık. Bunun üzerlerinde hiçbir gücümüz olmayan Baalimlerin işi olduğunu sanıyoruz. Yine de Enoch'un yolculuğu gerçekten de kardeşimin görmüş olduğu gibi. Tüm bunlar bizim için çok önemli ve bize tüm bildiklerinizi anlatmanızı rica ediyoruz.

Böyle konuştuktan sonra Rebecca yatağımın üzerine oturdu ama bunu yalnızca oturmak amacıyla yaptı ve benden istemiş olduğu açıklamalarla ilgiliymiş gibi göründü. Yine de bu açıklamaları elde edemedi. Ona, bunlardan asla söz etmeyeceğime dair şeref sözü vermiş olduğumu söylemekle yetindim.

— Ama, senyör Alphonse, diye sözü tekrar aldı Rebecca, iki şeytana verilmiş bir şeref sözünün sizi bağlayabileceğini nasıl düşünürsünüz? Öyle ki, bunların iki dişi şeytan olduklarını ve adlarının Emine ve Zübeyde olduğunu biliyoruz. Ancak bu şeytanların niteliklerini tam olarak bilmiyoruz, çünkü bizim ilmimizde, her ilimde olduğu gibi her şeyi bilmemiz olanaksızdır.

Bilgi vermemek konusunda direttim. Güzel Rebecca'dan da bu konu hakkında konuşmamasını rica ettim. O zaman bir çeşit hoşgörüyle bana baktı ve şöyle dedi:

— Tüm eylemlerinizi onların doğrultusunda yönlendirdiğiniz erdemlilik ilkeleriniz olduğundan ne mutlu size... Böylece, vicdanınızın yolunu izlerken içiniz ne kadar rahat! Bizim kaderimiz ise bundan ne kadar farklı! İnsan gözünün görmesinin yasak olduğu şeyleri görmek ve insan aklının kavrayamayacağı şeyleri anlamak istedik. Bu yüce bilgiler için yaratılmamıştım ben. Şeytanların üzerindeki bu boşuna hükümranlığı neyleyim. Bir kocanın kalbinde taht kurmak bana yetip artardı bile. Babam böyle istedi, kaderime boyun eğmeliyim.

Bunları söylerken Rebecca mendilini çıkartarak birkaç damla gözyaşını saklar gibi oldu, sonra ekledi:

— Senyör Alphonse, yarın aynı saatte gelerek inatçılığınızı ya da sizin deyişinizle sözünüze olan o büyük bağlılığınızı yenmek için biraz daha uğraşmama izin verin. Çok yakında güneş Başak burcuna girecek, o zaman çok geç olacak ve her şey olacağına varacak.

Rebecca bana elvada derken elimi arkadaşça sıkarak kabal ile ilgili işlemlerine güçlükle geri dönüyormuş gibiydi.

Onuncu Gün

Her zaman olduğundan daha erken kalkarak, güneş yerküreyi sarıp sarmalamadan daha rahat nefes alabilmek için terasa çıktım. Hava sakindi. Sel gibi akan nehir bile daha az öfkeyle kükrer gibiydi. Kuşların konserinin duyulmasına izin veriyordu. Doğa güçlerinin huzuru ruhuma dek işledi. *Cádiz'den ayrıldığımdan bu yana başıma gelenler hakkında az da olsa sakince düşünebildim. Cádiz valisi Don Emmanuel de Sa'nın ağzından kaçırdığı bazı sözleri ancak o zaman hatırladım. Bu sözlerden, onun da Gomelezlerin gizemli varlığından haberdar olduğu ve onların sırlarının bir bölümünü bildiği kanısına vardım. Bana iki uşağımı, Lopez ve Moschito'yu veren oydu ve onun emriyle uşaklarımın beni felaketli Los Hermanos vadisinin girişinde terk etmiş olduklarını sanıyordum. Kuzinlerim bana sık sık, birilerinin beni sınamak istediklerini ima etmişlerdi. Ventada belki beni uyutmak için içki vermiş, sonra da darağacının altına taşımışlardı. Pascheco, iki şeytanla olan aşk ilişkisinin dışında bambaşka bir kaza sonucu tek gözlü kalmıştı ve korkunç hikâyesi de yalnızca bir masaldan ibaretti. Gü-

(1) Yıldız (*) işaretleri arasında kalan bölüm "On Gün"ün editörü tarafından tekrar ele alınarak "Rebecca'nın hikâyesi" bölümünün sonuna, biraz daha değişik biçimiyle taşınmıştır.

nah çıkartma kisvesi altında sırrımı öğrenmeye çalışan keşiş ise ağzımın sıkılığını sınamak isteyen Gomelez ajanı gibiydi.*[1]

Sonunda, tam hikâyem bana aydınlanmış ve doğaüstü güçlerin yardımı olmaksızın açıklanmış gibi göründüğü bir sırada uzaktan çok neşeli bir müzik duydum. Sesler neredeyse dağı-taşı ayağa kaldırıyordu. Kısa bir süre sonra daha belirginleşti ve bir grup çingenenin *son-aja* ve *cascarra*'larını çalarak, şarkı söyleyip dans ederek ilerlediklerini fark ettim. Küçük göçmen kamplarını terasın altına kurdular ve bana giysilerindeki ve kervanlarındaki zarifliği kolaylıkla fark etme fırsatı verdiler. Bunların, keşişin bana sözünü etmiş olduğu gibi, Venta de Cardegnas hancısının korumaları altına sığındığı hırsız çingeneler olduklarını düşündüm, ama bana haydut olmaları için fazla soylu göründüler. Ben onları izlemeyi sürdürürken, onlar çadırlarını kuruyor, *olla**'larını ateşe koyuyor, yakındaki ağaçlara çocuklarının beşiklerini asıyorlardı. Tüm bu hazırlıklar tamamlandığında, yeniden göçebe hayatlarına özgü zevklere kendilerini kaptırdılar. Onlar için bu tür bir hayatın en büyük zevki, tembelliktir. Çeribaşının çadırı diğerlerinden girişine dikilmiş olan gümüş topuzlu çubukla ayrılmakla kalmıyordu, aynı zamanda diğerlerinden iyi durumdaydı ve hatta çingene çadırlarında sıkça görülmeyen zengin bir püsküllerle süslenmişti. Ancak çadırın girişinin açılarak oradan İspanya'da Hitana Mahha adı verilen o zarif giysiye bürünmüş iki kuzinimin çıktıklarını gördüğümde şaşkınlığımın ne denli büyük olduğunu anlatamam. Terasın ayağına dek, beni fark etmemiş gibi görünerek ilerlediler. Sonra kız arkadaşlarını çağırarak

(*) Olla: Yahni.

şu sözleri söyleyip ünlü *pollo* dansını yapmaya koyuldular:

Quando me Paco me azze
Las palmas para vaylar
Me se puene el corpecito
*Como hecho de marzapan..**

Mağrip tarzı uzun entarilerini giydiklerinde tatlı Emine ve güzel Zübeyde başımı nasıl döndürdülerse, bu yeni kılıklarının içinde de bir o kadar beni kendilerine hayran bıraktılar. Yalnız, bana kurnaz ve alaycı bir havaları varmış gibi geldi ki, bu da kadın falcılara oldukça uyuyordu. Ancak bu, aynı zamanda bu yepyeni ve beklenmedik biçimde bana görünerek, yeni bir oyun oynamayı düşündüklerinin bir belirtisi gibiydi.

Kabalistin şatosu özenle kilitlenmişti ve anahtarları da yalnızca kendisi saklıyordu. Bu nedenle çingenelerin yanına gidemezdim. Ancak nehre açılan ve demir bir parmaklıkla ağzı kapatılmış bir yeraltı geçidini kullanarak onları izleyebilir, hatta şato sakinleri tarafından fark edilmeden onlarla konuşabilirdim. Böylece, bu gizli kapıya dek gittim. Burada beni, rakseden kadınlardan yalnızca nehrin yatağı ayırıyordu. Ancak kadınlar kuzinlerim değillerdi. Hatta bana kadınların, durumlarına oldukça uygun ve olağan bir havaları varmış gibi geldi.

Bu yanılgımdan ötürü utanmış bir halde, ağır ağır terasın yolunu tuttum. Oraya vardığımda bir daha baktım ve kuzinlerimi tekrar tanıdım. Onlar da beni tanımış göründüler, kahkahalarla gülüp çadırlarına çekildiler.

Kızmıştım.

(*) Paco beni çağırdıkça / Las Palmas'da dans etmeye. / Tüm vücudum başlar / Pelte gibi titremeye.

"Tanrım," dedim kendi kendime, "bunca sevilmeye değer ve sevgi dolu iki varlığın her türlü şekle girerek ölümlülerle oynamaya alışmış şeytansı ruh, belki de cadı ya da en iğrenci, tanrının vadideki asılmışların tiksindirici cesetlerini canlandırma yetkisini vermiş olduğu birer vampirden ibaret olmaları mümkün mü?" Tüm bunların doğallıkla açıklanabileceğini sanmıştım ama şimdi ne düşüneceğimi bilemiyorum.

Bu düşünceler aklımdan geçerken kütüphaneye daldım. Burada masanın üzerinde gotik harflerle yazılmış bir kitap buldum. Başlığı şöyleydi: *"Hapelius'un garip ilişkileri"*. Cilt açıktı ve bir bölümün başlangıcı özellikle işaretlenmiş gibiydi. Bu bölümde aşağıdaki hikâyeyi okudum:

THİBAUD DE LA JACUIÈRE'İN HİKÂYESİ

Bir zamanlar Rhône nehri üzerinde kurulu Fransa'nın Lyon şehrinde Jacques de La Jacquière diye adlandırılan çok zengin bir tüccar vardı. Daha doğrusu de La Jacquière adını, ticareti bırakıp şehrin yargıcı olduğunda almıştı. Bu, Lyonluların ancak büyük bir servet ve lekesiz bir üne sahip kimselere verdikleri bir görevdir. İyi kalpli yargıç de La Jacquière de, böyle bir insandı: Yoksullara karşı iyiliksever, Tanrı katında gerçek yoksullar olan keşişler ve diğer din adamlarına karşı da hayırseverdi.

Ancak yargıcın tek oğlu, kralın eskrimcilerinin sancak taşıyıcısı Messire Thibaud de La Jacquière, hiç de yargıç gibi değildi. Kaba bir soylu asker, kılıçla dövüşme düşkünü, büyük zampara, çift zar atıcısı, cam ve sokak feneri kırıcısı ve küfürbazın biriydi. Sokaktan geçen bir kent soylusunun birçok kereler yolunu kesip eski

paltosunu yenisiyle ve yıpranmış şapkasını da ondan çok daha iyisi ile değiş tokuş ederdi. Öyle ki, Paris'te olduğu kadar Blois'da, Fontainebleau'de ve Kralın gittiği diğer yerlerde dedikodu konusu yalnızca Messire Thibaud olurdu. Sonunda, tüm bunların üzerine, *sousdrille*(*)'in uygunsuz davranışları, kutsal mirasımızın iyi yürekli efendisi, Birinci François'yı usandırdı. Onu tekrar Lyon'a, baba evinde günah çıkartmaya gönderdi. İyi yürekli yargıç de la Jasquière'in evi o sırada Saint-Ramond sokağının girişinde Bellecour meydanın köşesinde bulunmaktaydı.

Genç Thibaud baba evinde Roma'dan tüm günahları bağışlanmış olarak geliyormuşçasına karşılandı. Onun için büyük masraflarla esaslı bir şölen düzenlenmekle kalınmadı, iyi yürekli yargıç onun tüm arkadaşlarına, şölende bulunan davetli sayısından bile fazla altına mal olan büyük bir davet verdi. Daha da fazlası yapıldı. Genç adamın şerefine içildi ve herkes ona sağduyu ve günahlarından arınma diledi. Ancak bu merhametli dilekler Thibaud'nun hoşuna gitmedi. Masadan altın bir kupa aldı, içini şarapla doldurup:

— Büyük şeytanın ölü *sacre*'ı(*) adına, eğer şimdi olduğumdan daha iyiliksever bir adam olursam ondan kanımı ve ruhumu şu şarabın içine akıtmasını istiyorum, dedi.

Bu korkunç sözler tüm davetlilerin tüylerini diken diken etti. Haç çıkarttılar ve bazıları masadan kalktı.

Messire Thibaud da masadan kalkarak Bellecour meydanına hava almaya çıktı. Orada kendisiyle aynı hamurdan yoğurulmuş eski asker arkadaşlarından ikisiyle

(*) Sousdrille: Genç asker.
(*) Sacre: Kutsallaştırma ayini.

karşılaştı. Kucaklaştı ve onları evine götürerek babasından da davetlilerden de rahatsız olmaksızın şişeler dolusu şarap getirtti.

Thibaud, geldiği gece yaptıklarını ertesi gün ve onu izleyen günler de tekrarladı. Öyle ki, iyi yürekli yargıcın bu davranışlardan kalbi çok yaralandı. Adını taşıdığı ermiş Aziz M. Jacques'in yardımına sığınmayı düşündü ve onun resminin önüne on liralık bir mum götürdü; ancak yargıç tam mumu ayin masasının önüne yerleştirmek isterken yere düşürdü ve azizin önünde yanmakta olan gümüş bir lambayı da devirdi. Yargıç bu mumu başka bir amaçla döktürtmüştü ama oğlunun doğru yola dönmesinden başka isteği olmadığından, bu mumu bağışlamaktan sevinç duyuyordu. Buna rağmen, mumun düşüp lambanın devrildiğini gördüğünde, bunu kötüye yorup üzgün bir şekilde evine döndü.

Aynı gün, Messire Thibaud arkadaşlarıyla bir eğlence düzenledi. Pek çok şişe şarap devirip sonra da gece oldukça ilerlemiş ve ortalık karanlık olduğundan, Bellecour meydanına hava almaya çıktılar. Oraya vardıklarında, üçü de kolkola girip, askerlerin genç kızların dikkatini çekmek için yaptıkları gibi fiyakalı bir hava ile böylece gezmeye koyuldular. Ancak, bu defa hiçbir şey elde edemediler, çünkü ne kız ne de kadın geçiyordu sokaktan. Üstelik onları pencerelerde bile görmek imkânsızdı, çünkü daha önce söylemiş olduğum gibi gece karanlıktı. Öyle ki, genç Thibaud sesini yükseltip geleneksel küfürünü savurarak:

— Büyük şeytanın ölü sacre'ı adına, dedi, kanımın şarap yüzünden kaynadığını öylesine şiddetle hissediyorum ki, kızı büyük dişi şeytan buradan geçecek olsa, ona ilanı aşk etmezsem, kanımı ve ruhumu şeytana vereceğim.

Bu söz Thibaud'un onun kadar büyük günahkâr olmayan iki arkadaşının hiç hoşuna gitmedi. İçlerinden biri:

— Messire dostumuz, dedi, şeytanın insanların ezeli düşmanı olduğunu ve onun çağrılmadan ve adı ağıza alınmadan da insanlara yeterince kötülük yaptığını size hatırlatırım.

Thibaud şöyle cevap verdi:

— Ben dediğimi yaparım.

Bu olaydan sonra üç ahlaksız, yakındaki bir sokaktan, peçeli, ilkgençliğinin diriliği vücudundan taşan genç bir hanımın gelmekte olduğunu gördüler. Küçük bir zenci arkasından koşmaktaydı. Zenci çocuk tökezleyerek yüzüstü düştü ve fenerini kırdı. Genç kız bundan pek korkmuş gibi göründü ve ne yapacağını şaşırdı. O zaman Messire Thibaud, yanına olabildiğince incelikle yaklaşarak ona evine dek eşlik etmek üzere kolunu uzattı. Biraz naz ettikten sonra zavallı Dariolette bunu kabul etti. Messire Thibaud arkadaşlarına dönerek onlara alçak sesle:

— İşte, dedi, yardımıma çağırmış olduğum şey beni fazla bekletmedi. Bu nedenle, size iyi geceler diliyorum.

İki arkadaş, Thibaud'un ne demek istediğini anladılar. Gülüşerek eğlence ve neşe dolu bir vakit geçirmesini, dileyerek ondan ayrıldılar.

Böylece, Thibaud güzel kıza kolunu uzattı. Lambası kırılan küçük zenci de önlerinden gitmekteydi. Genç kadın önceleri öylesine utanmış görünüyordu ki, zorlukla ayakta durabiliyordu. Ancak yavaş yavaş kendine güveni yerine geldi ve kavalyesinin koluna daha açıkça dayanmaya başladı. Hatta bazen tökezliyor ve düşmemek için onun kolunu daha da sıkıyordu. O zaman kavalyesi onu tutmak istercesine, kızın kolunu kalbinin

üzerinde bastırıyor, ancak bunu da yakaladığını elinden kaçırmamak için büyük bir kibarlıkla yapıyordu.

Böylece yürüdüler, hatta o kadar uzun süre yürüdüler ki, en sonunda Thibaud'ya Lyon sokaklarında kaybolmuşlar gibi geldi. Ancak böyle olmasına da sevinmekteydi çünkü böylece yolunu şaşırmış güzelin daha da kolayca işini bitirebilirmiş gibi geliyordu ona. Yine de, öncelikle kiminle karşı karşıya olduğunu anlamak amacıyla kıza, bir kapının yanında hayal meyal görülen taş bir banka oturması için rica etti. O da buna razı oldu ve Thibaud da yanına oturdu. Sonra çapkın bir hava ile kızın bir elini avucunun içine alarak ona oldukça esprili bir şekilde şunu sordu:

— Amaçsız gezen güzel yıldız, madem ki benim şans yıldızım gece vakti sizinle karşılaşmamı sağladı, bana kim olduğunuzu ve nerede oturduğunu söyleme iyiliğini gösterin.

Beriki, önce pek utanmış göründü. Yavaş yavaş güveni yerine geldi ve şöyle cevap verdi:

KASVET ŞATOSUNDA OTURAN GÜZEL DARIOLETTE'NİN HİKÂYESİ

— Adım Orlandine, en azından Pireneler'de benimle beraber Sombre şatosunda oturan az sayıda kimse bana böyle hitap ederdi. Orada, sağır olan dadım, son derece kekeme olan bir hizmetçi ve kör bir kapı bekçisinden başka insana benzer bir varlık görmemiştim.

Sözünü ettiğim kapı bekçisinin fazla bir işi yoktu, çünkü kapıyı yalnızca yılda bir defa açardı; o da beni çenemin altından tutup sonra da beni korumakla görevli kâhya kadınla hiç anlamadığım *vizcaya* dilinde ko-

nuşmak üzere gelen bir beyefendi içindi. Neyse ki, beni Sombre şatosuna kapattıklarında konuşmayı biliyormuşum; çünkü bunu iki zindan arkadaşımdan öğrenmem imkânsız olurdu. Kör kapı bekçisine gelince, onu yalnızca, sahip olduğumuz tek pencerenin parmaklıkları arasından yemeğimizi vermeye geldiğinde görüyordum. Gerçeği söylemek gerekirse, sağır dadım ne olduğu anlaşılmayan bir ahlak dersini sık sık kulağıma bağırırdı; ancak ben bunları en az onun kadar sağırmışçasına dinlerdim. Çünkü bana evlilik görevlerinden söz eder, ancak evliliğin ne olduğunu söylemezdi. Hatta bana açıklamak istemediği başka pek çok şeyden de söz ederdi. Sık sık kekeme hizmetçim de bana komik olduğunu iddia ettiği bir şeyler anlatmaya çalışır, ancak ikinci cümleye hiçbir zaman ulaşamadan vazgeçmek zorunda kalır ve hikâyesi kadar beceriksizce özürler dileyerek uzaklaşırdı.

O zamanlar yalnızca bir tek penceremiz olduğunu size söylemiştim; demek istediğim şatonun avlusuna bakan tek bir penceremiz vardı. Diğerleri başka bir avluya bakıyordu. Bu avluda birkaç ağaç bulunduğundan burası bahçe olarak kabul edilebilirdi. Onun da zaten odamdan başka çıkışı yoktu. Orada birkaç çiçek yetiştiriyordum, bu da benim tek eğlencem oldu. Yanlış söyledim, onun kadar masum bir başka eğlencem daha vardı. O da kalkar kalkmaz, hatta uyanır uyanmaz kendimi seyrettiğim büyük bir aynaydı. Dadım da benim gibi soyunmuş olarak aynadaki aksine bakmaya gelirdi, ben de onun yüzü ile kendiminkini karşılaştırarak eğlenirdim. Bu eğlenceye dadım uyuduğunda yatmadan önce de devam ederdim. Bazen aynada benim yaşımda, benim el hareketlerime karşılık veren ve benim duygularımı paylaşan bir arkadaş gördüğümü düşlerdim. Kendimi

bu yanılsamaya ne kadar kaptırırsam, oyun da o derece hoşuma giderdi.

Size her yıl bir beyefendinin, bir defalığına beni çenemin altından tutup dadımla Bask dilinde konuşmak üzere geldiğini söylemiştim. Bir gün o beyefendi beni çenemin altından tutacağı yerde elimden tutarak askı takımlı atlarının koşumları gösterişli bir arabaya götürdü ve buraya dadımla beraber beni kapattı. Gerçekten de kapatıldığım söylenebilirdi, çünkü o gösterişli arabanın içine yalnızca yukarıdan ışık giriyordu. Buradan ancak üçüncü gün, daha doğrusu üçüncü gece çıkabildik ya da en azından gece bayağı ilerlemişti. Bir adam kapıyı açarak bize:

— İşte, Bellecour Meydanı, bu da Saint-Ramond Sokağı'nın başı, dedi. İşte, yargıç La Jacquière'in evi. Sizi nereye götürmemizi istersiniz?

— Yargıcınkinden sonraki ilk araba kapısından girin, dedi dadım.

Bu sırada, genç Thibaud son derece dikkat kesildi, çünkü gerçekten de, Sire de Sombre adlı, çok kıskanç kişilikli olarak bilinen soylu birisinin komşusuydu. Bu adı geçen Sire de Sombre, birçok kereler günün birinde sadık bir kadına sahip olunabileceğini, şatosunda karısı olacak ve bu iddiasını kanıtlayacak bir Dariolette beslediğini söyleyerek Thibaud'nun önünde övünmüştü. Ancak genç Thibaud onun Lyon'da olduğunu bilmiyordu ve onu eline geçirmiş olmaktan büyük mutluluk duydu.

Orlandine şöyle diyerek devam etti:

— Böylece bir araba kapısından içeri girdik. Önce bizi geniş ve güzel odalara, oradan da sarmal bir merdivenle bir kuleye çıkarttılar. Bana, eğer gündüz vakti olsaydı, kuleden tüm Lyon şehri görülebilirmiş gibi geldi. Pencereler çok koyu yeşil bir kumaşla örtülüydü. Kule,

minelerle süslenmiş kristal bir avize ile hoş bir şekilde aydınlatılmıştı. Dadım, beni bir koltuğa oturttuktan sonra, oyalanmam için bana tesbihini bıraktı ve kapıyı üzerime iki-üç kere kilitleyerek çıktı.

Yalnız kaldığımı görünce tesbihi bir kenara fırlatıp, kemerimdeki makası aldım ve pencereyi tıkayan yeşil kumaşta bir delik açtım. O zaman benimkine çok yakın bir pencere gördüm. Bu pencereden de oldukça iyi aydınlatılmış bir odada, düşünülebilecek en güzel ve en neşeli birkaç delikanlı ile üç genç kızın yemek yedikleri görülüyordu. Şarkı söylüyor, gülüyor, içki içiyor ve kucaklaşıyorlardı. Hatta bazen, birbirlerini çenelerinin altından tutuyorlardı, ancak bunu yalnızca bunun için gelen Sombre şatosunun beyinden çok daha farklı bir tavırla yapıyorlardı. Üstelik, bu delikanlılar ve genç hanımlar benim büyük aynamın önünde yaptığım gibi gittikçe daha fazla soyunuyorlardı ve doğruyu söylemek gerekirse, bu, onlara en az bana yakıştığı kadar yakışıyordu ve hiç de dadıma benzemiyorlardı.

Burada Messire Thibaud, bir önceki gün iki arkadaşıyla beraber düzenlemiş oldukları yemekten söz edildiğini anladı. Kolunu Orlandine'in yuvarlak ve ince belinin etrafına dolayarak onu çekip kalbine doğru bastırdı.

— Evet, dedi Orlandine, işte delikanlıların yaptıkları da aynen buydu. Bana öyle geliyor ki gerçekten hepsi birbirlerini çok seviyorlardı. Yine de aralarından biri çıkıp kendisinin diğerlerinden daha fazla sevdiğini söylemez mi? Hayır, ben daha çok, ben ben diye cevap verdi diğer ikisi – Hayır o, – hayır öteki dedi genç kızlar. O zaman en iyi seven olduğunu iddia edeni, sözünün doğruluğunu kanıtlamak için garip bir buluş ortaya attı. Burada Thibaud, yemekte olanları hatırlayarak gülmemek için kendini zor tuttu.

— Söyleyin bakalım, dedi. Güzel Orlandine, genç adamın bu buluşu neydi?

— Ah! diye sözü yine aldı Orlandine. Gülmeyin bayım, emin olun, çok güzel bir buluştu bu ve ben de dikkat kesilmiştim ama tam o sırada kapının açıldığını duydum. Hemen tesbihime geri döndüm ve dadım içeri girdi.

Dadım tekrar elimden tutarak hiçbir şey söylemeksizin beni süslü arabaya soktu, ancak bu araba bir önceki gibi kapalı değildi. Bununla şehri gezip görebilirdim ama gece karanlıktı ve ben de yalnızca uzağa, çok uzağa gittiğimizi görebildim. Öyle uzaklaştık ki, sonunda şehrin dışındaki kırlara ulaştık. Kenar mahallelerin en son evine vardık. Bu, görünüşte bir kulübe gibiydi. Hatta samandan bir çatısı bile vardı ama içerisi pek güzeldi. Eğer küçük zenci oranın yolunu biliyorsa, bunu siz de göreceksiniz; çünkü görüyorum ki ışık bulmuş ve fenerini tekrar yakıyor.

Orlandine burada hikâyesini noktaladı. Messire Thibaud elini çekerek ona:

— Yolunu kaybetmiş güzel, dedi, bana o şirin evde tek başına oturup oturmadığınızı söyleme lütfunda bulunur musunuz?

— Hem de yapayalnız, diye sözü aldı güzel ve bu küçük zenci, dadımla birlikte. Ama bu gece dadımın eve gelebileceğini sanmam. Beni çenemin altından tutan beyefendi bana, dadımla beraber, kendisini kız kardeşlerinden birinin evinde bulmamı söylemişti, ancak arabasını gönderemeyeceğini, çünkü onu bir papaz getirtmek üzere yollamış olduğunu da belirtmişti. Böylece biz de yaya gidiyorduk. Biri beni güzel bulduğunu söylemek için yolumuzu kesti. Sağır olan dadım onun bana

küfrettiğini zannederek buna uygun bir cevap verdi. Başka insanlar da çıkagelip kavgaya karıştılar. Ben korkarak koşmaya başladım. Küçük zenci de arkamdan koşmaya koyuldu, sonra düştü. Feneri kırıldı ve işte o zaman talihime bakın ki size rastladım, yakışıklı sire'im.

Messire Thibaud, bu anlatılanların saflığından son derece etkilenmişti. Buna birkaç iltifatla karşılık verecekti ki, küçük zenci elinde ışığıyla çıkageldi.

Işık Thibaud'un yüzünü aydınlatınca, Orlandine:

— Ne görüyorum! diye haykırdı. O güzel buluşu ortaya atan beyefendinin ta kendisi.

— Evet, o benim, dedi Thibaud, ve sizi temin ederim ki o zaman yaptıklarım güzel ve dürüst bir hanımefendinin benden bekleyebilecekleri yanında bir hiçtir. Çünkü o sırada benimle olanlar bu seviyenin çok daha altındaydılar.

— Onların her üçünü de seviyormuş gibiydiniz, dedi Orlandine.

— Bu, hiçbirini sevmediğim anlamına gelir, dedi Thibaud.

Öyle olsun diyerek yollarına devam ettiler ve böylece hem yürüyüp hem konuşarak kenar mahallelerin sonunda tek başına duran bir kulübeye vardılar. Küçük zenci kulübenin kapısını belindeki bir anahtarla açtı.

Gerçekten de evin içi bir köylü kulübesininkine hiç benzemiyordu. İçeride çok güzel Flaman duvar kaplamaları vardı. Kaplamaların üzerlerindeki insan resimleri öylesine ince bir çizgi ile belirginleştirilmişlerdi ki, gerçek gibiydiler. Birkaç ince kollu avize, fildişi ve abanozdan zengin büfeler, Cenova kadifesinden altın püsküller süslenmiş koltuklar ve hareli Venedik kumaşından bir yatak vardı. Ancak tüm bunlar Messire Thibaud'un hiç ilgisini çekmiyordu. Onun gözü Orlandine'den başka

bir şey görmüyordu. Artık bu maceranın sonuna gelmiş olmayı arzuluyordu.

Bunun üzerine, küçük zenci masayı hazırlamak üzere geldi. O zaman Thibaud bunun önceden zannettiği gibi bir çocuk değil, korkunç suratlı kapkara yaşlı bir cüce olduğunu fark etti. Buna rağmen küçük adam hiç de çirkin olmayan bir şeyler getirdi. Bu, içinden iştah açıcı ve ustalıkla hazırlanmış dört kekliğin kokularının geldiği yaldızlı gümüşten bir kaptı. Zenci kolunun altında kaynatılmış tarçınlı ve şekerli şarap olan bir şişe taşımaktaydı. Thibaud daha yiyip içmeyi bitirir bitirmez kanında bir alevin aktığını hissetmeye başladı. Orlandine'e gelince, o az yiyor; daha çok sofra arkadaşına bakıyordu. Bu, kimi zaman saf ve sevecen bir bakıştı, kimi zaman da gözleri öylesine kurnazlık doluydu ki, genç adam bundan neredeyse rahatsızlık duyuyordu.

Sonunda, küçük zenci sofrayı kaldırmaya geldi. O zaman Orlandine, Thibaud'un elinden tutarak ona:

— Yakışıklı kavalye, dedi, bu geceyi nasıl geçirelim istersiniz?

Thibaud ne cevap vereceğini bilemedi.

— Benim aklıma bir fikir geliyor, diye sürdürdü Orlandine. İşte şurada büyük bir ayna var. Hadi gidip orada benim Sombre şatosunda yaptığım gibi cilve yapalım. Dadımın benden daha farklı olduğunu görerek eğlenirdim hep. Şimdi, sizden farklı mı görüneceğim, merak ediyorum.

Orlandine sandalyelerini aynanın önüne yerleştirdi. Sonra da Thibaud'un kırmalı yakalığını çözerek ona:

— Boynunuz hemen hemen benimki gibi. Omuzlarınız da öyle ama göğüs, ne kadar farklı! Benimki de geçen yıl böyleydi ama o kadar yağlandım ki kendimi tanı-

yamıyorum artık. Şu kemerinizi çıkartın bakayım. Hırkanızı açın. Tüm bu maden uçlu kordonlar da ne için?

Thibaud kendine hakim olamayarak Orlandine'i hareli Venedik kumaşından yatağa taşıdı ve kendini erkeklerin en mutlusu sandı...

Ancak kısa süre sonra fikrini değiştirdi, çünkü sırtına sanki pençeler batıyor gibiydi.

— Orlandine, Orlandine, diye haykırdı, bunlar da neyin nesi?

Orlandine artık Orlandine değildi. Thibaud onun yerine yalnızca bilmediği iğrenç şekillerin korkunç bir bileşimini gördü.

— Ben Orlandine değilim, dedi canavar korkunç bir sesle, ben İblisim.

Thibaud, İsa'nın adını anmak istedi ancak bunu tahmin eden şeytan onu boğazından dişleriyle yakaladı ve bu kutsal adı söylemesine engel oldu.

Ertesi sabah, Lyon pazarına sebze satmaya giden köylüler yolun kenarında bulunan ve çöplük olarak kullanılan terk edilmiş bir viraneden inlemeler duydular. Oraya giderek Thibaud'yu yarı yarıya çürümüş bir leşin üzerinde yatar buldular onu alıp sepetlerinin yanına koydular ve böylece Lyon yargıcının evine götürdüler... Zavallı La Jacquière, oğlunu tanıdı.

Genç adamı yatağa yatırdılar. Kısa bir süre sonra tekrar kendine gelir gibi oldu ve kısık, neredeyse duyulmayacak bir sesle:

— O aziz keşişe kapıyı açın, o aziz keşişe kapıyı açın, dedi.

Önce ne dediğini anlamadılar. Sonunda kapıyı açtılar ve içeriye, ulu bir keşişin girdiği görüldü. Keşiş, Thibaud ile yalnız kalmak istedi. Dediği yapıldı ve kapı

üzerlerine kapatıldı. Uzun süre keşişin şeytan kovucu duaları işitildi. Thibaud bunlara yüksek sesle:

— Evet peder, pişmanlık duyuyorum ve yaptıklarımdan dolayı yüce tanrının bağışını diliyorum, diye cevap veriyordu.

Sonunda, artık hiçbir şey duyulmadığından içeri girmeyi uygun buldular. Keşiş kaybolmuştu ve Thibaud, elleri arasında bir haçla ölü bulundu.

Hikâyemi henüz bitirmiştim ki Kabalist içeriye girdi ve gözlerimden bu okumanın üzerimde yaratmış olduğu etkiyi anlamak istermişçesine bana baktı. Doğrusunu söylemek gerekirse, hikâye beni çok etkilemişti ama bunu ona belli etmek istemedim ve odama çekildim. Orada başıma gelenlerin hepsini düşünmeye koyuldum. Neredeyse şeytanların beni aldatmak için asılmışların bedenlerini canlandırdıklarını ve ikinci bir La Jacquière olduğuma inanmaya başlamıştım.

Yemek çanı çaldı, Kabalist yemekte yoktu. Herkesin kafası meşgulmüş gibi geldi bana, çünkü ben de öyleydim.

Yemekten sonra[1], terasa geri döndüm. Çingeneler şatodan biraz uzağa kamplarını kurmuşlardı. Anlaşılmaz

---

(1) "Alphonse Van Worden'in on günü"nde "Rebecca'nin Hikâyesi"ne doğrudan girişi sağlayan geçiş burada başlıyor. 12 ve 13'üncü günler Avadoro'ya taşınmış ve on birinci gün hiçbir Paris baskısında bulunamamıştır. Bu iki sayfanın metni şu şekildedir:

Yemekten sonra genç İsrailli beni bir köşeye çekerek şöyle dedi:

— Alphonse, bu sabah, bu terasın altından geçen çingenelere büyük bir dikkatle baktınız. Onlarla, başka kişiler arasında ilginç bir benzerlik mi buldunuz?

Ona bu konu ile ilgili bana birşey sormaması için rica ettim. Bana şöyle cevap verdi:

çingeneler hiç ortaya çıkmadılar. Gece oldu, ben de odama çekildim. Rebecca'yı uzun süre bekledim. Gelmedi, ben de uyudum.

— Saygıdeğer yabancı, görüyorum ki ihtiyatlılığınızdan hiçbir zaman ödün vermiyorsunuz. Sizin gibi bir sırdaş bulan kimseye ne mutlu! Bizim sırlarımız ise ancak size hiç benzemeyen kişiler tarafından bilinebilecek türden, yine de size ihtiyacımız var. Kardeşim sizden çingenelerin kampına giderek orada birkaç gün geçirmenizi istiyor. Orada ventada olan biten ile ilgili bilgiler edinebileceğinizi düşünüyor; bu bilgiler onun kadar sizi de ilgilendirmeli. İşte terasın altında bulunan demir parmaklıklı bir kapının anahtarı. Bu anahtar size çingenelerin kamplarını kurdukları kırlara açılan kapıyı açacak. Bizden bu hizmeti esirgemeyin: Çeribaşlarının kızlarını izleyin ve bizim gizlerimizi bozan ve belki de kaderimizi belirleyecek bir sırra ışık tutmaya çalışın. Ah, neden en basit ölümlünün yaşadığı gibi bir ömrüm olmadı! Orada, kendi iradem dışında taşınmış olduğum bu uçucu dünyadan daha uygun bir yerim olurdu.

Bu konuşmadan sonra Rebecca uzaklaştı. Heyecanlanmış görünüyordu. Çabucak giyindim, pelerinimi omzuma atıp kılıcımı aldım ve terasın parmaklıklı kapısından geçerek çingenelerin kampına doğru, kırda ilerledim.

Uzaktan çeribaşını gördüm. İki genç kızın arasında oturuyordu. Kızlar bana, kuzinlerime benziyorlarmış gibi geldi ama onları inceleme fırsatını bulamadan çadırlarına girdiler. Yaşlı çeribaşı bana doğru gelerek kurnaz bir havayla:

— Senyör süvari dedi, burada, ülkede haklarında biraz kötü konuşulan bir topluluğun arasında olduğunuzu biliyor musunuz? Bizden az da olsa korkmuyor musunuz?

Korku lafını duyar duymaz elimi kılıcıma attım ama o bana elini uzatıp, sevecenlikle şöyle dedi:

— Özür dilerim, Senyör, sizi kırmak istememiştim. Niyetim bundan o kadar farklı ki, bunu kanıtlamak için sizden bizimle birkaç gün geçirmenizi rica ediyorum. Benim çadırıma gelin, elimizdekilerin en iyisidir ve sizin eviniz gibi hizmetinizdedir.

Onu yalvartmadım. Beni iki kızına takdim etti ve büyük bir şaşkınlıkla onların kuzinlerime hiç benzemediklerini gördüm.

Yemeğin hazır olduğu haber verilene dek kampta dolaştık. Sofra, bol yapraklı bir ağacın altına kurulmuştu. Et lezzetliydi, özellikle de av eti. Şarap da iyiydi. Çeribaşını konuşurken görünce, onu daha yakından tanımak istediğimi belirttim. Bana hikâyesini anlatmak için hiç zorluk çıkarmadı. Adı Avadoro idi ve maceralarının ilk bölümü önceden halka sunulmuştur.[1]

Birinci dekameronun sonu.

(1) 12'lik dört cilt, Gide fils yayınları, Saint-Marc Sokağı, No 20 (1814 baskısının notu).

İKİNCİ BÖLÜM

On Birinci Gün

Rebecca tarafından uyandırıldım. Gözlerimi açtığımda, tatlı İsrailli çoktan yatağımın üzerine yerleşmişti ve elimi tutuyordu.

— Yiğit Alphonse, dedi, dün iki çingene kızını ansızın gidip yakalamaya çalıştık ama nehre açılan demir parmaklıklı kapı kapalıydı. Size oranın anahtarını getirdim. Eğer bugün şatoya yaklaşırlarsa, sizden onları izlemenizi, hatta kamplarına dek gitmenizi rica ediyorum. Sizi temin ederim, yeni haberler getirerek, kardeşimi çok mutlu edeceksiniz. Bana gelince, diye ekledi hüzünlü bir havayla, ben buradan uzaklaşmalıyım. Kaderim bunu gerektiriyor... O garip kaderim... Ah! Babacığım, keşke bana sıradan bir kader bırakmış olsaydınız. Yalnızca bir aynanın içinde değil de gerçek hayatta da sevmesini bilebilirdim.

— Aynayla neyi kastediyorsunuz?

— Hiç, hiç, diye cevap verdi Rebecca, bir gün öğrenirsiniz. Elveda, elveda!

Yahudi kız oldukça duygulu bir havada uzaklaştı. Kardeşinin söylemiş olduğu gibi, Rebecca'nın kaderine yazılmış ilahi ikizlere kendisini saf ve temiz olarak sak-

lamak için ne denli güçlük çekeceğini düşünmekten kendimi alıkoyamadım.

Terasa çıktım. Çingeneler dün bulundukları yerden daha da uzaktaydılar. Kütüphaneden bir kitap aldım ama pek az okudum. Dalgındım ve kafam karışık düşüncelerle doluydu. Sonunda sofraya oturduk. Konuşma her zamanki gibi ruhlar, hayaletler ve vampirler üzerinde gelişti. Ev sahibimiz, ilkçağ insanlarının empuse*, larve* ve çocuk yiyen dev diye adlandırdıkları şeyler hakkında hayli bulanık fikirleri olduğunu, ancak her ne kadar gizli ilimler ile ilgili hiçbir bilgisi olmayan birçok insan gibi filozof olarak adlandırılmış olsalar da, eski kabalistlerin yeni kabalistler kadar iyi olduklarını söyledi. Keşiş büyücü Simon'dan söz etti, ama Uzeda Thyane'lı Apollonius'un o zamanların en iyi kabalisti olarak kabul edilmesi gerektiğini, çünkü cehennemin başkentindeki varlıklar üzerinde olağanüstü bir güce sahip olduğunu söyledi. Bunun üzerine, Morel yayınlarından 1608 tarihli bir *Philostrate* alarak Yunanca metne şöyle bir göz attı; okuduğu metni anlamakta hiç güçlük çekmeden size şimdi anlatacağım şu hikâyeyi İspanyolca olarak okudu.

LİKYALI MENIPPE'NİN HİKÂYESİ

— Bir zamanlar Korint'te, Menippe adında bir Likyalı vardı. Yirmi beş yaşında, yakışıklı ve ruhani yönü ağır basan bir kişiydi. Şehirde güzel ve zengin yabancı bir kadının onu sevdiği söylenirdi. Bu kadınla bir rastlantı eseri tanışmıştı. Ona Kenchré yolunda rastladı. Kadın gönül çelen bir havayla ona yaklaşarak şöyle dedi:

(*) Empuse: 16. yüzyılda hayal ürünü, boş inançlara verilen ad.
(*) Larve: (İlkçağ terimi) İğrenç şekillere girdiğine inanılan kötü ruh.

— Ey Menippe, sizi uzun süredir seviyorum. Ben Fenikeliyim ve Korint'in en yakın dış mahallesinin sınırında oturuyorum. Eğer benim evime gelirseniz kulaklarınız şarkımı işitir, dudaklarınız şimdiye dek hiç içmediğiniz bir şarabı tadar. Çekineceğiniz hiçbir rakibiniz olmaz. Bende, sizde bulunduğuna gerçekten inandığım namusluluk kadar büyük bir sadakat bulursunuz.

Bilgelik dostu olan genç adam bu güzel dudaklardan dökülen güzel sözlere karşı koyamadı ve yeni metresine bağlandı.

Apollonius, onu ilk defa gördüğünde büstünü yapan bir heykeltıraş titizliği ile Menippe'i süzdü. Sonra ona:

— Ey güzel delikanlı, siz bir yılanı okşuyorsunuz ve o yılan da sizi, dedi.

Menippe bu sözlere çok şaşırdı ama Apollonius ekledi:

— Eşiniz olamayacak bir kadın tarafından seviliyorsunuz. Sizi sevdiğine inanıyor musunuz?

— Kesinlikle, dedi genç adam, beni çok seviyor.

— Onunla evlenecek misiniz? diye sordu Apollonius.

— Sevdiğim kadınla seve seve evlenirim, dedi genç adam.

— Düğününüz ne zaman? dedi Apollonius.

— Belki de yarın, diyerek gitti genç adam.

Apollonius şölen vaktini kolladı. Konuklar toplandığında salona girerek şöyle dedi:

— Bu şöleni veren güzel kişi nerededir?

Menippe yanıtladı:

— Pek uzakta değil.

Sonra biraz utanarak ayağa kalktı.

Apollonius şöyle sürdürdü sözlerini:

— Bu altın, bu gümüş ve bu salonun diğer süslemeleri size mi, yoksa o kadına mı ait?

Menippe:

— O kadına aittir, diye cevap verdi. Ben yalnızca bilgelik hırkama sahibim.

O zaman Apollonius dedi ki:

— Tantalos'un hem var olan, hem de var olmayan bahçelerini gördünüz mü?

Konuklar cevapladılar.

— Onları Homeros'tan biliyoruz, çünkü cehenneme inmedik hiç.

O zaman Apollonius onlara:

— Burada gördüğünüz her şey o bahçeler gibidir, dedi. Her şey yalnızca görüntüden ibarettir, hiçbiri gerçek değildir. Son olarak, söyleyeceğim şu sözlerin gerçekliğini göreceksiniz. Bilesiniz ki, şu kadın *"larve"* ya da çocuk yiyen canavar adı verilen *"empuse"* cinsindendir. Onlar aşkın zevklerine değil, insan etine açlık duyarlar. Yalnızca zevkin çekiciliği için yiyip yutmak istedikleri kişiyi kendilerine çekerler.

O zaman sahte Fenikeli dedi ki:

— Konuşmanız, yaptıklarınızdan daha iyi.

Ve, biraz rahatsız görünerek, bilgeleri kaçıklıkla nitelendirip, onlara verip veriştirdi. Ancak, Apollonius'un söylediği sözlerle altın ve gümüş takımlar bir anda kayboluverdi. Aşçılar ve sâkiler de ortadan yok oldular. O zaman *empuse* ağlar gibi yaptı ve Apollonius'a kendisine daha fazla işkence çektirmemesi için yalvardı. Ama Apollonius, cenderesini birazcık bile gevşetmeyince, kadın kim olduğunu itiraf etti. Menippe'i sonradan yiyip yutmak için zevke boğduğunu ve hep en yakışıklı gençleri yemeği sevdiğini, çünkü kanlarının kendisine pek iyi geldiğini söyledi..

— Benim fikrimi sorarsanız, dedi keşiş, onun yiyip bitirmek istediği şey bedeninden çok Menippe'nin ru-

huydu. O *empuse* ise yalnızca tensel istek şeytanıydı. Ancak Apollonius'a o büyük gücü veren sözlerin ne olduğunu bilemiyorum. Çünkü sonuç olarak o bir Hıristiyan değildi ve kilisenin bize verdiği korkunç silahları kullanamazdı; üstelik İsa'dan önce, bilgelerin ellerinde zorla tuttukları ve şeytanlar üzerinde uyguladıkları belli bir gücün varlığı mümkün olsa bile, var olan tüm kehanetleri haç susturduğuna göre, puta tapanların ellerindeki diğer tüm güçleri de haydi haydi yok etmiştir. Düşünüyorum da, Apollonius bence en ufak şeytanı bile kovamayacağı gibi, hortlakların en güçsüzüne bile söz dinletemezdi. Çünkü bu çeşit ruhlar yeryüzüne ancak Tanrının izniyle inerler ve bunu da her zaman ayin istemek amacıyla yaparlar. Bu da, bu tür ruhların çok tanrılı zamanlardan kalmadığının en iyi kanıtıdır.

Uzeda'nın bu konudaki fikri farklıydı. O, her ne kadar bambaşka nedenlerden ötürü olsa bile puta tapanların da en az Hıristiyanlar kadar hortlaklardan zarar görmüş oldukları görüşünü savundu. Bunu kanıtlamak için de, Pline'den, Mektuplar'ın bir cildini alarak şunları okudu:

BİLGE ATHENAGORAS'IN HİKÂYESİ

— Atina'da çok geniş ve oturulabilir durumda bir ev varmış. Ancak burası terk edilmiş ve harap bir durumdaymış. Çoğu kez, gecenin en derin sessizliğinde orada, demirin demire çarpmasından çıkan bir ses duyulurmuş. Daha dikkatle kulak kabartıldığında bunun önce uzaktan gelen ve sonradan yaklaşan zincir sesi olduğu fark edilebilirmiş. Kısa bir süre sonra yaşlı bir adama benzeyen, sıska, güçsüz, uzun sakallı, saçları başının

üzerinde dikilmiş bir hortlağın, elleri ve ayakları demir zincirlerle bağlanmış olarak ve bu zincirleri korkunç bir şekilde savurarak geldiği görülürmüş. Bu hüzünlü beliriş uykuları kaçırır, uykusuzluklar ise üzücü bir şekilde sona eren pek çok hastalığa neden olurmuş. Çünkü, gündüz vakti, hortlak görünmediği zamanlarda bile, yarattığı etki onu hep gözler önünde canlandırırmış. Ortaya çıkmasına neden olan nesne yok olmuş olsa da korku, aynı şiddetle ortalıkta hüküm sürermiş. Sonunda ev terk edilmiş ve tümüyle hayalete bırakılmış. Yine de, bu derece korkunç bir rahatsızlıktan bihaber olan birinin yanılıp da orayı alacağı umuduyla evin üzerine kiralık ya da satılık olduğuna dair bir yazı asılmış.

O sırada bilge Athenagoras, Atina'ya geliyor. Yazıyı görüyor ve evin fiyatını soruyor. Fiyatının düşüklüğü onu tedbirli olmaya itiyor. Araştırıyor. Ona, hikâyeyi anlatıyorlar. Ancak bu onu caydıracağı yerde, bu konuyu bir an önce sonuçlandırmaya itiyor. Eve yerleşiyor ve hemen o gece yatağının evin ön tarafına yerleştirilmesini, kendisine ışık ve yazı tabletlerinin getirilmesini; adamlarının da evin dip tarafına yerleşmelerini emrediyor. Bilge, pek geniş hayal gücünün, boş bir kaygının peşinden sürüklenerek, olmayan hayaletler gördüğünü sanmasından korkup, kafasını, gözlerini ve ellerini yazmaya adıyor.

Gecenin başlangıcında, her yerde olduğu gibi tüm evde de sessizlik hakimmiş. Ama sonradan demirlerin birbirlerine çarptığı, zincirlerin birbirlerine vurduğu duyuluyor. Gözlerini hiç kaldırmıyor, kalemini elinden bırakmıyor, kendi kendini rahatlatmaya çalışıyor ve sanki duymamaya çalışıyor.

Ses gittikçe yükseliyor. Gürültü, sanki kapının önünde kopuyor. Sonunda, sanki odanın içinde sürüyor. Bil-

ge bakıyor, hayaleti görüyor. Tam ona tarif edildiği gibi. O sırada, hayalet ayakta duruyormuş ve onu parmağıyla kendisine doğru çağırıyormuş. Athenagoras ona beklemesi için eliyle işaret ediyor ve hiçbir şey olmamış gibi yazmaya devam ediyor. Hayalet zincirleriyle gürültüsüne tekrar devam ediyor ve bu sesi bilgenin kulaklarında çınlatıyor.

Bilge tekrar döndüğünde parmakla gelmesi için işaret edildiğini görüyor. Kalkıyor, ışığı alıyor ve hayaleti izliyor. Hayalet bu sırada ağır adımlarla, sanki zincirlerinin yükü altında eziliyormuşçasına yürüyormuş. Evin avlusuna vardığında birden yok oluyor ve orada bizim bilgeyi öylece bırakıyor. Bilge, ot ve yaprak toplayarak bunları bir daha aynı yeri bulabilmek amacıyla hayaletin kaybolduğu yere koyuyor. Ertesi gün, yargıçlara gidip onlara bu yerin kazılması için emir vermeleri konusunda yalvarıyor. Bu isteği yerine getiriliyor. Orada, zincirlenmiş kuru kemikler buluyor. Et, zamanın ve nemin etkisiyle eriyip gittiğinden, zincirlerin aralarında yalnızca kemiklerin bulunduğu görülmüş. Bunlar yerden toplanıyor ve şehir halkı, bu kemikleri gömme görevini üstleniyor. Ölüye karşı görevin yerine getirildiği günden bu yana, ölü o evin düzenini hiçbir zaman bozmamış."

Kabalist okumasını bitirdiğinde şunları ekledi:

— Saygıdeğer Peder, Endor'lu Baltoyne'nun hikâyesinde de görüldüğü gibi hayaletler, tüm zamanlarda ortaya çıkmışlardır ve onları tekrar geri getirmek kabalistlerin elindedir. Ancak o zamandan beri, şeytanlar dünyasında büyük değişiklikler oldu. Vampirler ve diğerleri, deyim yerindeyse yeni icatlardır. Bunlar içinde iki türü birbirinden ayırıyorum: Macar vampirleri ve Polonya vampirleri. Bunlar gece mezarlardan çıkıp insanların kanını emiyorlar, iğrenç ruhlar olan İspanya vampirleri ise

ilk buldukları cesedi canlandırıp onu her türlü şekle sokuyor ve...

Kabalistin sözü nereye getirmek istediğini anlayıp biraz da sertçe masadan kalktım. Sonra da terasa gittim. Terasta yarım saat ya kalmış ya da kalmamıştım ki, benim iki çingeneyi gördüm. Şatonun yolunu tutmuş gibiydiler ve o uzaklıktan tıpatıp Emine ve Zübeyde'ye benziyorlardı. Hemen o anda anahtarımı kullanmak aklıma geldi. Odama pelerinimi ve kılıcımı almaya gittim ve göz açıp kapayıncaya kadar demir parmaklıklı kapıya ulaştım. Bunu becermek için terasın duvarlarını, izlemem gerekti. Bunu da, oraya bile isteye çakılmış demirlere tutunarak yaptım. Sonunda bir taştan bir diğerine atlayarak taşlaşmış bir su yatağına vardım. Kendimi nehrin öte yakasında çingenelerle burun buruna buluverdim. Ancak onlar kuzinlerim değildi. Ayrıca tavırları onlarınkine hiç benzemiyordu. Yine de kendi milletlerinden olan halk kadınlarının alışılagelmiş tarzlarından çok farklı bir havaları vardı. Sanki öyle bir kişiliğe girebilmek için rol yapıyor gibiydiler. Önce benim falıma bakmak istediler. Biri elimi açtı, diğeri orada tüm geleceğimi görüyormuş gibi yaparak kendi dilinde:

— Ah, süvari, *che vejo en vuestra bast. Dirvanos Kamela, ma por quen, por demonios,* (elinizde neler görüyorum? Bol aşk, oysa kimin için? Şeytanlar için mi?) dedi.

"Dirvanos Kamela" sözünün çingene dilinde "çok aşk" anlamına geldiğini hiçbir zaman bilemeyeceğimi tahmin edersiniz. Ancak bana açıklama zahmetine katlandılar, sonra koluma girerek beni kamplarına götürdüler. Orada beni, baba dedikleri, hâlâ dinç ve sağlıklı bir ihtiyarla tanıştırdılar. İhtiyar bana biraz kurnaz bir havayla:

— Senyör süvari, burada, ülkede haklarında biraz kötü konuşulan bir topluluğun arasında olduğunuzu biliyor musunuz? diye sordu. Bizden az da olsa korkmuyor musunuz?

Korku sözünü işitir işitmez, elimi kılıcımın kabzasına attım. Ama yaşlı adam bana sevecenlikle elini uzatarak şöyle dedi:

— Özür dilerim, senyör süvari, sizi incitmek istemedim, hatta niyetim bundan o kadar farklı ki, bunu kanıtlamak için sizden bizimle birkaç gün geçirmenizi rica ediyorum. Eğer bu dağlarda yapılacak bir yolculuk ilginizi çekerse, size en güzel vadileri olduğu kadar, en korkunçları, en neşeli yerleşim yerlerini ve bunların yanında da güzel yıkıntı denen yerleri göstermeye söz veriyoruz. Eğer avlanmayı seviyorsanız, zevkinizi tatmin etmek için bol bol vaktiniz olacak.

Bu öneriyi öylesine büyük bir zevkle kabul ettim ki, o anda kabalistin konuşmalarından ve şatosunun yalnızlığından bir o kadar da sıkılmaya başladım.

O zaman yaşlı çingene beni çadırına götürdü ve bana:

— Senyör süvari, dedi, bu çadır bizimle geçirmek istediğiniz her gün sizin eviniz olacak. Buranın yakınına, sizin güvenliğinizi sağlamak üzere benim içinde yatacağım bir canonnière* diktireceğim.

İhtiyara, Valon muhafızlarının yüzbaşısı olma şerefine sahip olduğumdan kılıcımdan başka hiçbir şeyin korumasına sığınmamam gerektiğini söyledim.

Cevabım önce onu güldürdü. Sonra bana:

— Senyör süvari dedi, haydutlarımızın alaybozanla-

(*) Canonnière: Nehir ya da kıyılara inşa edilen ve içinde toplar olan hafif bina.

rı, sizin gibi pek çok Valon muhafızını haklamaya yeter. Ama onların geldikleri haber verildiğinde grubumuzdan ayrılabilirsiniz de. Ama bu olana dek, böyle bir işe kalk'şmak, ihtiyatsızlık olur.

İhtiyar haklıydı ve gereksiz yiğitliğimden biraz utanç duydum.

Geceyi kampın içinde dolaşarak, iki genç çingene kızla konuşarak geçirdik. Kızlar bana dünyanın en deli dolu ve en mutlu kadınlarıymış gibi geldiler. Sonra yemek hazır oldu. Sofra, çeribaşının çadırı yanındaki bir keçiboynuzu ağacının altına kuruldu. Orada geyik postları üzerine uzandık ve yemek servisi, sofra örtüsü yerine geçen, rengi Fas usulü soldurulmuş manda derisi üzerinde yapıldı. Et lezzetliydi, özellikle de av eti. Çeribaşının kızları şarap sunuyordu, ancak ben, iki adım ötemizdeki bir kayadan fışkıran bir kaynağın tatlı suyunu tercih ettim. Çeribaşı sohbeti hoşça devam ettiriyordu. Maceralarımı biliyor ve bana yenilerini haber veriyor gibiydi.

Sonunda yatmak gerekti. Bana çeribaşının çadırında bir yatak yapıldı ve kapıya bir nöbetçi dikildi. Ancak gecenin ortasına doğru fırlayarak uyandım. Örtümün iki tarafından tutularak kaldırıldığını ve vücuduma bir şeylerin yanaştığını hissettim. "İyiliksever Tanrım," dedim kendi kendime, "yine iki asılmışın arasında mı uyanmam gerekecek?" Yine de bu düşüncenin üzerinde fazla durmadım. Bunların yalnızca çingene konukseverliği olduğunu ve benim yaşımda bir askerin böyle şeylerin hiç üzerinde durmaması gerektiğini düşündüm. Sonra da, iki asılmışla beraber olmadığım konusunda kesin bir kararа varmış olarak uykuya daldım.

On İkinci Gün

Gerçekten de, Los Hermanos darağacının altında değil de kendi yatağımda ve çingenelerin kampı toplarken yaptıkları gürültüyle uyandım.

— Kalkın, senyör süvari, dedi çeribaşı, önümüzde aşılacak uzun bir yol var. Ancak siz, İspanya'da bir eşi daha bulunmayan bir katıra bineceksiniz ve üzerinde gittiğinizi fark etmeyeceksiniz bile...

Aceleyle giyindim ve katıra bindim. Hepsi de çok iyi silahlanmış dört çingeneyle önden yola çıktık. Grubun geri kalanı bizi uzaktan izliyordu. Başlarında, bir önceki geceyi beraber geçirmiş olduğumu sandığım iki genç kadın vardı. Bazen dağlarda zigzaglar çizen patikalar, onların birkaç yüz metre üstlerinden ya da altlarından geçmeme neden oluyordu. O zaman durup onları incelemeye koyuluyordum ve bana sanki onlar kuzinlerimmiş gibi geliyordu. Yaşlı çeribaşı bu kararsızlığımla eğlenir gibiydi.

Oldukça hızlı, dört saatlik bir yürüyüşten sonra bir dağın tepesindeki bir düzlüğe ulaştık ve orada çok sayıda balya bulduk. Yaşlı çeribaşı hemen bunların sayımına başladı. Bu iş bittikten sonra bana:

— Senyör süvari, dedi, bunlar İngiltere ve Brezilya'dan gelen mallar. Endülüs, Gırnata, Valansiya ve Katalonya krallıklarının hepsinin ihtiyacını karşılayacak ka-

dar çok mal var burada. Kral bu küçük ticaretimizden biraz zarar görüyor gerçi ama, bu onun da işine yarıyor. Üstelik biraz kaçakçılık, halkı eğlendirir ve avutur. Zaten İspanya'da hemen hemen herkesin böyle işlerde parmağı vardır. Balyalardan birkaçı asker kışlalarına, bazıları keşişlerin hücrelerine, hatta ölülerin gömütlerine konacak. Kırmızı ile işaretlenmiş olan balyalar zaptiye memurlarına verilmek üzere ayrıldı. Onlar da böylece sınır boyunda ellerindekilerle daha büyük bir saygınlık kazanacaklar ve bizim çıkarlarımıza daha çok bağlanacaklar.

Bunları söyledikten sonra çeribaşı malları kayalardaki çeşitli oyuklara koydurttu.

Sonra da bir mağaraya yemek getirtti. Bu mağaranın manzarası gözün fark edemeyeceği uzaklıklara dek uzanıyordu, yani ufuk öylesine uzaktaydı ki gökyüzüyle birleşmiş gibiydi. Her geçen gün doğanın güzelliklerine karşı daha fazla duyarlılaştığımdan, bu görüntü beni tam anlamıyla kendimden geçirdi. Bu durumdan ancak çeribaşının iki kızı yemeği getirdiğinde sıyrılabildim. Yakından, daha önce söylemiş olduğum gibi, kuzinlerime hiç benzemiyorlardı. Kaçamak bakışları benden memnun kaldıklarını söyler gibiydi ama içimden bir ses bana o gece benim yanıma gelenlerin onlar olmadıklarını söylüyordu.

Güzeller, önceden gönderilmiş olan adamların sabah boyunca hafif ateşte pişirmiş oldukları sıcak bir *olla* getirdiler. Yaşlı çeribaşı ve ben, getirdikleri yemekten bol bol yedik. Aramızdaki tek fark çeribaşının sık sık yemeğinin arasında içi şarapla dolu bir tuluma sarılması, benim ise yakınlardaki bir kaynağın suyunu içmemdi.

Açlığımızı dindirdikten sonra onu tanımak istediğimi belirttim. Karşı koydu, direttim; sonunda bana hikâyesini anlatmaya razı oldu ve şöyle başladı:

İspanya'daki tüm çingeneler beni Pandesowna olarak tanır. Bu Avadoro olan soyadımın onların dillerindeki çevirisidir, çünkü ben çingeneler arasında dünyaya gelmedim. Babam Avadoro'lu Don Felipe, zamanının en namuslu ve düzenli adamı olarak tanınırdı. Bu, o dereceye varmıştı ki, eğer size onun bir tek gününü anlatsam, tüm yaşamını da öğrenmiş olursunuz, en azından iki evliliği arasındaki yaşamını... Doğumumu borçlu olduğum birinci evliliği ve babamın yaşantısında neden olduğu karmaşa sonucu onu ölüme götüren ise ikinci evliliğidir...

Babam, daha evinden ayrılmamışken uzak bir akrabasını sevmeye başladı ve elde eder etmez de onunla evlendi. Annem beni doğururken öldü. Babam onun kaybından sonra hiçbir avuntu bulamayarak aylarca evine kapanıp en yakınlarını bile görmek istemedi. Tüm acıları dindiren zaman onunkini de dindirdi ve sonunda babam Toledo Sokağı'na bakan balkonunun kapısını açarken görüldü. Çeyrek saat kadar temiz havayı ciğerlerine çekti ve sonra da bir yan sokağa bakan penceresini açmaya gitti. Tam karşısındaki evde tanıdığı birkaç kişiyi gördü ve onları oldukça neşeli bir havayla selamladı. Bunu izleyen günlerde de aynı şeyleri tekrarladığı görüldü ve yaşam tarzındaki bu değişiklik sonunda annemin anne tarafından amcası olan, Theatin* Fra Heronymo Santez'in kulağına gitti.

(*) Theatin: 1524'de Roma'da Gaetan de Thiene ve Gian Pitro (Teate piskoposu) tarafından din adamlarının âdetlerini değiştirmek üzere kurulmuş olan tarikatın mensubu.

Bu din adamı babama giderek onu sağlığına tekrar kavuştuğu için kutladı. Ona, dinin bize sunduğu bazı avuntulardan şöyle bir söz etti. En çok konuştuğu şey de, babamın eğlenceye ne kadar fazla ihtiyacı olduğuydu. Hoşgörüyü, ona komediye gitmesini önerecek kadar ileriye götürdü. Fra Heronymo'ya büyük güveni olan babam, hemen o gece Cruz tiyatrosuna gitti. O sırada tiyatroda Pollacos taraftarlarının destekleyip Sorice'lerin kaldırtmaya çalıştıkları yeni bir piyes oynanmaktaydı. Bu iki asker grubunun oyunları babamın o kadar ilgisini çekti ki, o günden sonra, hiçbir piyesi bile bile kaçırdığı görülmedi. Hatta özellikle Pollacos'a bağlılık duyuyordu ve Prensin tiyatrosuna ancak Cruz'unki kapalı ise gidiyordu.

Oyundan sonra kadınları tek tek geçmeye zorlamak için erkeklerin oluşturdukları çifte sıranın en sonuna giderdi. Ancak bunu diğerleri gibi kadınları daha rahat seyredebilmek için yapmazdı, çünkü o, tam tersine böyle şeylerle pek az ilgilenirdi. Son kadın da geçer geçmez hemen *"Malta Haçı"*nın yolunu tutar, orada hafif bir şeyler yedikten sonra evine dönerdi.

Sabah, babamın ilk işi Toledo Sokağı'na bakan balkonunu açmak olurdu. Sonra küçük sokağa bakan pencereyi açardı. O sırada tam karşıdaki pencerede birisi bulunuyorsa, onu nazik bir tavırla *agour* diyerek selamlar, sonra da pencereyi kapatırdı. Bu "agour" sözcüğü kimi zaman tüm gün boyunca söylediği tek söz olurdu.

Çünkü Cruz tiyatrosunda sahneye konan tüm komedilerin başarılı olup olmadıklarıyla yakından ilgilense de, bu ilgisini yalnızca alkışlayarak belli ederdi, hiçbir zaman sözle bunu desteklemezdi. Eğer karşıdaki pencerede kimse yoksa, kibar selamını göndermek için orada birinin belirmesini sabırla beklerdi.

Sonra babam Theatinlerin ayinine giderdi. Oradan dönüşte, odasını evin hizmetçisi tarafından toplanmış bulurdu. Babam da her eşyayı, bir önceki gün bulunduğu yere yerleştirmek için büyük özen gösterirdi. Buna olağanüstü dikkat eder ve hizmetçinin süpürgesinden kurtulmayı başarmış olan en ufak bir saman sapı ya da bir toz taneciğini derhal bulurdu.

Babam odasının düzeninden yeterince memnun olunca bir pergel ve bir makas alarak birbirlerine eşit büyüklükte yirmi dört kâğıt parçası keserdi. İçlerini ince bir sıra Brezilya tütünü ile doldurur ve bunlardan öyle iyi sarılmış yirmi dört puro yapardı ki, bunlar İspanya'nın en mükemmel puroları olarak kabul edilebilirlerdi. Albe kalesinin kiremitlerini sayarak bu sanat eserlerinin altısını, Albe Toledi kapısından girenleri sayarak da diğer altısını içerdi. Sonra odasının kapısına gözlerini diker ve yemeği gelene dek gözlerini buradan ayırmazdı.

Yemekten sonra kalan on iki puroyu içerdi. Sonra gözlerini oyun saati gelene dek saatin sarkacına dikerdi. Eğer tiyatroda o gün hiç oyun yoksa, yayıncı Moreno'ya giderek, o zamanlar orada toplanma alışkanlıkları olan birkaç yazarın konuşmalarını, sohbete hiç karışmaksızın dinlerdi. Eğer hastaysa Moreno'dan Cruz tiyatrosunda oynanan oyunun metnini getirtir ve oyun saati gelip çattığında piyesi okumaya koyulurdu. Bunu yaparken de Pollacosların değer verdikleri pasajları alkışlamayı unutmazdı.

Bu son derece masum bir yaşantıydı. Ancak babam dininin gerektirdiği görevleri yerine getirmeyi düşündü ve Theatinlerden günah çıkaran bir papaz istedi. Ona büyük amcam Fra Heronymo Santez'i getirdiler. Büyük amcam da, bu fırsatı, benim var olduğumu ve rahmetli

annemin kız kardeşi Doña Felic Dalanosa'nın evinde olduğumu babama hatırlatmak için kullandı. Babam ya beni görünce bilmeden ölümüne neden olduğum onca sevdiği kişiyi hatırlamaktan çekiniyordu, ya da çocuk bağırışlarımın sessiz alışkanlıklarını rahatsız etmesini istemiyordu. Nedeni her ne ise Fra Heronymo'ya beni asla onun yanına yaklaştırmamasını rica etti. Ama aynı zamanda yaşamımı sürdürebilmem için de bazı önlemler alarak Madrid yakınlarındaki bir quinta, yani bir çiftliğin gelirini bana bıraktı. Vesayetimi de Theatinlerin manastır vekillerine bıraktı.

Heyhat! Bana öyle geliyor ki babam beni böylece kendisinden uzaklaştırırken, doğanın yaradılışlarımız arasında var ettiği derin farklılığı sezmişti. Çünkü siz de babamın yaşayış biçiminin ne kadar düzenli ve tekdüze olduğunu gördünüz.

Yaşama biçimini benim kadar sık değiştiren bir insan bulmanın ise neredeyse imkânsız olduğu konusunda size güvence verebilirim. Değişkenliğime varıncaya dek her şeyde değişken olmuşumdur. Çünkü sakin bir mutluluk ve her şeyden elini eteğini çekmiş bir yaşantı düşüncesi beni göçebe gezilerim boyunca hiç yalnız bırakmamıştır. Ancak değişikliğe karşı olan eğilimim beni her zaman bir köşeye çekilip dinlenmekten alıkoymuştur. Öyle ki, sonunda kendimi tanıdım ve bu sıkıntı veren seçeneklerin hepsine bir son vererek, bu göçebe topluluğuna katıldım. Bu da bir çeşit elini ayağını hayattan çekme ve tekdüze bir yaşama biçimi, ama en azından gözlerimin önünde hep aynı ağaçlar, aynı kayalıklar ya da benim için en çekilmezi, aynı sokaklar, aynı duvarlar ve aynı çatılar yok.

Burada sözü alarak, anlatıcıya şöyle dedim:

— Senyör Avadoro, ya da Pandesowna, sanırım bu

göçebe türü yaşamak karşınıza pek çok garip macera çıkartmıştır.

Çingene:

— Senyör süvari, diye cevap verdi, gerçekten de bu çölde yaşamaya başlayalı beri oldukça olağanüstü şeyler gördüm. Hayatımın kalan kısmına gelince, yalnızca oldukça alışılmış olaylarla doludur ve bu ömür boyunca, hiçbirini bir ya da iki yıldan uzun bir süre benimsememiş olduğum hayatın tüm farklı biçimlerine karşı duyduğum sevgiden başka dikkate değer hiçbir şey bulamazsınız.

Çingene bana bu şekilde cevap verdikten sonra sözlerini şöyle sürdürdü:

— Size teyzem Dalanosa'nın beni kendi evine almış olduğundan söz etmiştim. Çocuğu yoktu ve sanki benim için, tüm teyzelerin ve annelerin hoşgörüsünü bir araya getirmişti. Tek kelimeyle söylemek gerekirse, şımartılmış bir çocuktum. Hatta her geçen gün daha da fazla şımarıyordum çünkü gücüm ve zekâm geliştikçe, bana gösterilen iyi yürekliliği kötüye kullanmaya karşı da eğilimim o derece artıyordu. Diğer yandan, isteklerime hiçbir zaman karşı konulmadığından, ben de diğerlerinin isteklerine pek az direniyordum, ki bu da bana neredeyse bir uysallık havası veriyordu. Teyzemin de emir verirken öylesine sevecen ve okşayıcı bir gülümsemesi vardı ki hiçbir zaman bu emirlere karşı gelemiyordum.

Öyle bir duruma gelmiştim ki en sonunda iyi yürekli Dalanosa, kendi çabalarıyla doğanın el ele verip, benim kişiliğimde bir şaheser yaratmış olduğuna kendini inandırdı. Ancak çok önemli bir nokta mutluluğunu gölgeliyordu. O da babama benim sözümona ilerlemelerimi göstereememek ve onu bende bulunan erdemler konu-

sunda ikna edememekti, çünkü o hâlâ beni görmemekte diretiyordu.

Ancak bir kadının üstesinden gelemeyeceği inat var mıdır? Madam Dalanosa, amcası Heronymo'nun üzerinde öylesine büyük bir tutarlılık ve güçle etkili oldu ki, sonunda Heronymo, babamın ilk günah çıkartmasını fırsat bilerek, ona hiçbir zararı olamayacak bir çocuğa karşı gösterdiği acımasız umursamazlığı babam için bir vicdan sorunu yapmaya karar verdi.

Peder Heronymo teyzeme söz verdiği gibi yaptı. Ancak yine de babam, beni odasında kabul etmeyi büyük bir korkuyla düşünmekten kendini alıkoyamadı. Peder Heronymo Buen Retiro bahçesinde bir buluşma önerdiyse de bu gezinti, babamın hiç bozmadığı düzenli ve tekdüze, programlı yaşamına hiç uymuyordu. Bu programdan vazgeçeceğine, beni evinde kabul etmeye razı oldu ve Peder Heronymo da teyzeme bu müjdeyi vermeye gitti. Teyzem sevincinden öleceğini sandı.

Şunu da eklemeliyim ki, on yıllık hastalık hastalığı babamın evde geçen hayatına daha pek çok gariplik eklemişti. Diğer tuhaf alışkanlıklarının yanında mürekkep yapmak da vardı. Bu işe olan düşkünlüğü ona nereden gelmişti, anlatayım:

— İspanya'nın en kültürlü kişilerinden birkaçı ve birkaç kanun adamı ve yayıncı ile beraber Moreno'da bulunduğu bir gün, konuşma, kaliteli mürekkep bulmanın güçlüğü konusuna geldi. Herkes iyi mürekkep bulunmadığı ya da bunu yapmak için boşuna çabaladıkları konusunda ağız birliği etti. Moreno dükkânında bir reçete kitabı olduğunu ve orada bu konuyla ilgili bilgiler bulunabileceğini söyledi. Kitabı aramaya gitti ve hemen geri dönmedi. Döndüğünde ise konuşmanın konusu değişmiş, yeni bir piyesin başarısı üzerinde alevlenmişti.

Kimse ne mürekkepten konuşmak istedi, ne de bununla ilgili bir şeyler dinlemek. Ancak babam böyle düşünmedi. Kitabı aldı ve hemen mürekkebin bileşimini buldu. İspanya'nın en kültürlü kişilerinin çok güç buldukları bir konuyu bu kadar iyi anladığına pek şaştı. Gerçekte, yalnızca mazı cevizinin boyasını vitriol solüsyonu ile karıştırmak ve buna zamk eklemek yeterliydi. Yazar yine de, bir defada çok miktarda yapılmaz ve karışım sıcak tutulup sık sık karıştırılmazsa hiçbir zaman iyi mürekkep elde edilemeyeceği konusunda okuyucuyu uyarıyordu. Çünkü madenimsi maddelerle hiçbir benzerliği olmayan zamkın her zaman bunlardan ayrılma eğilimi olduğunu, üstelik zamkın ancak içine bir parça alkol eklenerek önlenebilecek bir çürüme eğilimi gösterdiğini belirtiyordu.

Babam kitabı satın aldı ve hemen ertesi gün gerekli malzemeyi de sağladı: Doz için bir tartı ve Madrid'te bulabildiği en büyük şişe (çünkü yazar bir defada çok miktarda mürekkep yapılmasını önermekteydi).

İşlem tartışılmaz bir başarı ile sonuçlandı. Babam mürekkebinden, Moreno'da toplanan kültürlü beyefendilere bir şişe götürdü. Hepsi muhteşem buldular ve mürekkepten edinmek istediler.

Dünyadan elini eteğini çekmiş ve sessiz bir hayat sürmekte olan babamın eline, birilerini minnettar kılmak ya da övgü almak fırsatı hiç geçmemişti. İnsanları sevindirmekten, hatta daha da önemlisi övülmekten çok hoşlandı. Babam, ona bu kadar hoş tatları veren bu bileşime garip bir şekilde bağlandı. Madridli yazarların, tüm şehirde bulabildiği en büyük şişeyi göz açıp kapayıncaya dek tükettiklerini gören babam, Barselona'dan, Akdeniz denizcilerinin şaraplarını stokladıkları türden bir damacana getirtti. Böylece her defasında yirmi şişe mü-

rekkep yapabiliyordu. Yazarlar diğerlerini yaptıkları gibi bunu da babamı övgülere ve teşekkürlere boğarak tüketiyorlardı.

Ancak cam şişe ne kadar büyükse, o kadar fazla sakınca doğuruyordu. İçinde bileşim ısıtılamaz oluyordu. Karıştırması ve özellikle de kaptan kaba aktarılması güçleşiyordu. Böylece babam Toboso'dan güherçile yapımında kullandıkları topraktan yapılmış o büyük küplerden getirtmeye karar verdi. Küp geldiğinde, ona küçük bir fırın ördürdü. Fırının içinde bir miktar kor sürekli korunuyordu. Küpün altında sıvıyı boşaltmaya yarayan bir musluk vardı. Ayrıca fırının tepesine tırmanıp tahta bir dibek tokmağı ile içindekini karıştırmak oldukça rahat oluyordu. Bu küplerin yüksekliği bir adam boyunu geçer. Babamın tek seferde yaptığı mürekkep miktarını tahmin edebilirsiniz. Üstelik içerisindeki mürekkep eksildikçe aynı seviyeye gelene kadar yenisini eklemeye de özen gösterdi. Tanınmış bir yazarın uşağı ya da hizmetçisinin ondan mürekkep istemek için içeriye girdiğini görmek, onun için büyük mutluluktu. Söz konusu yazar edebiyat çevresinde sözü edilen herhangi bir eser yayımladığında ve bundan Moreno'da söz edildiğinde, babam sanki buna bir katkısı olmuş gibi kendinden hoşnut, gülümserdi. Son olarak, size onun hakkında söyleyeceklerimi tamamlamak üzere şunu diyebilirim ki, babam, artık şehirde Don Felipe del Tintero Largo, yani büyük mürekkepçi Don Felipe diye anılır olmuştu ve asıl adı olan d'Avadoro pek az kimse tarafından biliniyordu.

Tüm bunları biliyordum. Babamın garip kişiliğinden, odasının düzeninden, büyük mürekkep küpünden söz edildiğini duymuştum ve kendi gözlerimle görmek için yanıp tutuşuyordum. Teyzeme gelince, o, babamın

beni görme mutluluğuna erişir erişmez tüm garip alışkanlıklarını bir kenara bırakıp sabahtan akşama dek beni hayranlıkla seyredeceğinden en ufak bir kuşku bile duymuyordu. Sonunda takdim günü belirlendi. Babam, her ayın son pazar günü Peder Heronymo'ya günah çıkartıyordu. Peder onun beni görme konusunda aldığı kararı güçlendirip, en sonunda da benim onu evinde beklediğimi söyleyecek, ona evine dek eşlik edecekti. Peder Heronymo bizi bu ayarlamalardan haberdar ederken bir yandan da bana, babamın odasında hiçbir şeye dokunmamamı söyledi. Her istenilen sözü verdim ve teyzem de beni hep gözleyeceğine dair söz verdi.

Sonunda onca beklenen pazar günü geldi çattı. Teyzem bana pembe renkli gümüş püsküllerle süslenmiş ve Brezilya topazından düğmeleri olan bir *majo* kıyafeti giydirdi. Benim şekerden de tatlı küçük bir çocuk olduğum ve babamın beni görünce sevinçten çıldıracağı konusunda bana güvence verdi. Umut veren pespembe düşüncelerle "Ursulines" Sokağı'na doğru neşeyle yol almaya başladık, Prado'ya ulaştık. Orada pek çok kadın beni okşamak için durdular. Sonunda Toledo Sokağı'na vardık, ondan sonra da babamın evine. Bize odasını açtılar ve hareketliliğimden çekinen teyzem beni bir koltuğa oturttu. Kendisi de tam benim karşıma oturdu. Eşarbımın püsküllerini yakalayarak böylece ayağa kalkmamı ya da herhangi bir şeye dokunmamı engellemek istedi.

Bu sınırlamadan odanın her köşesinde göz gezdirerek bir parça kurtuldum. Odanın düzenine ve temizliğine hayran kaldım. Mürekkep yapımına ayrılmış olan köşe de her taraf gibi temiz ve düzenliydi. Büyük Toboso küpü orada bir süs gibi durmaktaydı ve tam yanında gerekli tüm maddelerin ve aletlerin yerleştirilmiş olduğu cam bir dolap vardı.

Küpün fırınının öbür yanına yerleştirilmiş bu yüksek ve dar dolabın görüntüsü bende birden üzerine çıkmak için dayanılmaz bir istek uyandırdı. Ayrıca, babamın gelip beni boşuna arayarak sonunda başının üzerinde öylece saklanmış olduğumu fark etmesi çok hoş olurmuş gibi geldi. Bu düşünceyle de ani bir hareketle, eşarbımı teyzemin elinden kurtarıp önce fırına, oradan da dolaba doğru atıldım.

Önce, teyzem çevikliğimi alkışlamamak için kendisini zor tuttu. Sonra da aşağıya inmem için bana yalvardı. O sırada babamın merdivenlerden çıkmakta olduğunu haber verdiler. Teyzem bana yerimi terk etmem için yalvarmak üzere diz çöktü. Onun bu dokunaklı yalvarmalarına daha fazla dayanamadım. Ancak ocağın üzerine inmek isterken ayağımın küpün kenarına dayandığını fark ettim. Kendimi düşmekten alıkoymak istedim ama dolabı da beraber düşüreceğimi anladım. Ellerimi bıraktım ve mürekkep kübünün içine düştüm. Eğer teyzem mürekkep karıştırmak için kullanılan dibek tokmağı ile küpe esaslıca vurup onu bin parçaya ayırmasaydı, orada boğulabilirdim. Babam da işte tam o sırada içeriye girdi. Odasının bir mürekkep ırmağının baskınına uğradığını gördü ve odayı korkunç ulumaları ile çınlatmakta olan kara suratı fark etti. Merdivenlere doğru koşturdu, ayağı takıldı ve baygın düştü.

Bana gelince, ulumam pek uzun sürmedi. Yutmuş olduğum mürekkep bana korkunç bir rahatsızlık verdi. Kendimi kaybettim ve ancak uzun bir hastalık ve bunu izleyen oldukça uzun bir toparlanma dönemi geçirdikten sonra kendime gelebildim. İyileşmeme en fazla katkıda bulunan şey de teyzemin bana Madrid'i terk ederek Burgos'a yerleşeceğimizi söylemesi oldu. Yolculuk düşüncesi beni öylesine coşturdu ki, delireceğimden

korktular. Bundan duyduğum müthiş keyife, teyzem gelip de bana, onun posta arabasında gitmek mi, yoksa tahtırevanla taşınmak mı istediğimi sorduğunda gölge düşer gibi oldu:

— Ne biri, ne de öteki tabii, dedim büyük bir öfkeyle, ben bir kadın değilim. Yalnızca at sırtında ya da en azından bir katır sırtında, Segovia tüfeğim eyerime asılı, kemerimde iki tabanca ve uzun bir kılıç olursa yolculuk etmek istiyorum. Ancak bana tüm bu istediklerimi verirseniz yola çıkarım ve bunları bana sağlamak da sizin yararınıza olur, ne de olsa sizi savunacak olan benim.

Bunun gibi, bana dünyanın en mantıklı şeyleriymiş gibi görünen ve on bir yaşındaki bir çocuğun ağzından gerçekten de kulağa hoş gelen daha binlerce delice laf ediyordum.

Yolculuk hazırlıkları bana hareket etmek için harika bir fırsat verdiler. Gidiyor, geliyor, çıkıyor, taşıyor, emrediyordum. Kısacası telaşe memuru gibi koşturuyordum, yapacağım pek çok iş vardı. Çünkü Burgos'a yerleşecek olan teyzem oraya tüm mobilyalarını da götürüyordu. Sonunda yola çıkacağımız mutlu gün geldi çattı. Yükümüzü Arando yolundan göndererek biz de Valladolid yolunu tuttuk.

Önce posta arabası ile gitmek isteyen teyzem, benim katıra binmekte kararlı olduğumu görünce kendisi de aynı şeyi yapmaya karar verdi.

Teyzem için üzerinde bir güneş şemsiyesi bulunan, semerin üzerine yerleştirilecek çok rahat bir koltuk yaptılar. Önünden, teyzemi en ufak bir tehlikeye karşı bile koruyacak bir yardımcı yürümekteydi. Kervanın geri kalan kısmı on iki katırdan oluşmaktaydı ve pek havalıydı. Ben de kendimi soylu kervanın başı olarak göstermekteydim. Kimi zaman başta gidiyor, kimi zaman ise hızla

ilerliyor ve çoğu kez de elimde silahlarımdan birini tutuyordum, özellikle de tüm yol dönemeçlerinde ve diğer şüpheli bölgelerde...

Yolda bu önemli konumumu değerlendirebileceğim hiçbir fırsatın ortaya çıkmamış olduğunu tahmin edersiniz. Sonunda neyse ki, Alabahos'a vardık. Orada bizimki kadar kalabalık iki kervan daha bulduk. Hayvanları ahırın yemliğindeydiler. Yolcular da diğer taraftan, ahırdan yalnızca iki taş seki ile ayrılmış olan mutfaktaydılar. O sıralarda İspanya'daki bütün ahırlar bu şekilde yapılmıştı. Tüm ev çok uzun bir odadan ibaretti. Katırlar evin en güzel kısmını, insanlar da en dar kısmını işgal ediyorlardı. Ancak bu neşemizden hiçbir şey eksiltmiyordu. Yardımcım bir yandan binek hayvanlarını kaşağılarken, diğer yandan da ev sahibesine binlerce muzip laf savuruyor, ev sahibesi de kadınlığının tüm canlılığı ile, konuğu tekrar ciddiyetine kavuşuncaya dek ona cevap vererek, onun bu fikir dalaşına daha sonra tekrar başlamak üzere ara verilmesini sağlıyordu. Hizmetçiler evi kastanyetlerinin şakırtısı ile çınlatıyor ve keçi çobanının boğuk şarkısı eşliğinde dans ediyorlardı. Yolcular tanışıyor ve birbirlerini yemeğe davet ediyorlardı. Sonra, ateşin etrafında toplanılıyor, herkes kim olduğunu, nereden geldiğini, bazıları da hayat hikâyelerini anlatıyordu. Bugün, çok daha iyi konaklama yerleri olsa da, o zamanlar var olan sosyal ve hareketli yaşamın size tarif edemeyeceğim bir çekiciliği vardı. Burada tüm söyleyebileceğim şudur: o zamanlar bu yaşama biçimine karşı o denli duyarlıydım ki, hemen o an küçük kafamda tüm hayatım boyunca yolculuk etmeye karar verdim ve bu kararımı da uyguladım.

Yine de özel bir durum bu kararımı pekiştirmemi sağladı. Yemekten sonra, tüm yolcular tekrar ateşin et-

rafında toplandıklarında ve herkes gördüğü ülke hakkında bir şeyler anlattığı sırada henüz hiç ağzını açmamış olan biri şöyle dedi:

— Yolculuklarınız sırasında başınıza gelenlerin hepsi de çok ilginç ve akılda tutulmaya değer. Bana gelince, başıma bunlardan daha kötü bir şey gelmiş olmasını istemezdim ama, Kalabria bölgesinde yolculuk ederken başımdan öylesine olağanüstü, öylesine şaşırtıcı ve korkutucu bir macera geçti ki, anısını bir türlü belleğimden silemedim. Bu beni her yerde izliyor, yakamı bırakmıyor, tadabileceğim bütün zevkleri bana zehir ediyor. Hatta bende yarattığı hüzün aklımı yitirmeme neden olmuyorsa, bu bile bir mucizedir.

Böyle bir giriş herkesin merakını kamçıladı. Yolcuyu bize güzel bir hikâye anlatarak içini boşaltması konusunda çok sıkıştırdılar. Uzun yalvarmalardan sonra sözlerine şöyle başladı:

GIULIO ROMATİ'NİN VE MONT-SALERNO PRENSESİNİN HİKÂYESİ

Adım Giulio Romati, babam, Pietro Romati, Palermo'nun hatta tüm Sicilya'nın en ünlü kanun adamıydı. Tahmin edersiniz ki, ona onurlu bir hayat sağlayan bu mesleğe çok bağlıydı. Ancak daha fazla bağlı olduğu bir konu var ki o da felsefe idi. İşlerinden çalabildiği tüm zamanlarını buna ayırırdı.

Sizlere hiç övünmeden şunu söyleyebilirim ki, bu iki meslekte de onun izinden yürüdüm. Çünkü yirmi iki yaşında hukuk doktoruydum. Sonradan matematik ve astronomi konularına kendimi vererek Kopernik ve Galile'yi yorumlayabilmek için gerekli bilgiyi edinecek ka-

dar kendimi geliştirdim. Bütün bunları size övünmek için söylemiyorum. Yalnızca size çok şaşırtıcı bir macera anlatmam gerektiğinden saf ve batıl inançlı bir adam olarak görülmek istemem. Böyle bir kusurdan öylesine uzak bir adamım ki, tanrıbilim sürekli olarak ihmal etmiş olduğum tek bilim dalıdır diyebilirim. Diğerlerine gelince, yorulmak bilmeyen ateşli bir çabayla bunlara kendimi veriyor ve yalnızca öğrenim alanını değiştirmeyi kendime dinlenme arası olarak kabul ediyordum.

Bunca çalışma sağlığımı etkiledi. Bu durumuma uygun hiçbir eğlence bilmeyen babam da yolculuk etmemi önerdi. Hatta Avrupa turu yapmam ve Sicilya'ya dört yıl sonra dönmem konusunda diretti.

Önceleri kitaplarımdan, çalışma odamdan ve gözlemevimden ayrılmak bana çok zor geldi. Ancak babam böyle buyuruyordu, emrine uymak gerekti. Daha yola çıkar çıkmaz bende çok olumlu değişiklikler olmaya başladı. İştahım, gücüm, kısacası sağlığım yerine geldi. Önceleri tahtırevanla yolculuk ediyordum ancak üçüncü günden itibaren bir katır alarak bunun çok yararını gördüm.

Birçok insan kendi ülkeleri dışında tüm dünyayı tanırlar. Kendi ülkemin beni böyle bir eksikliğimden dolayı kınamasını istemedim ve yolculuğuma önce adamızın üzerine doğanın cömertçe serpiştirdiği şaheserleri gezmekle başladım. Palermo ile Messina arasındaki sahili izleyeceğime, Castro Novo'dan, Caltabellota'dan geçerek Etna'nın eteklerinde adını unuttuğum bir köye ulaştım. Orada dağ yolculuğu için hazırlık yaptım. Bu yolculuk için bir ay ayırmaya karar vermiştim. Gerçekten de orada, tüm zamanımı barometre üzerinde daha yeni gerçekleştirilmiş olan bazı deneylerin doğruluğunu ölçmekle geçirdim. Gece, yıldızları izliyordum. Gözlemevi-

nin ufkunun üzerinde oldukları için, Palermo'daki gözlemevinden görülemeyen iki yıldızı fark ettim ve buna çok memnun oldum.

İşleyiş kanunları üzerine uzun süre eğitim görmüş olduğum gök cisimlerinin soylu uyumuna ve etkileyici ışıklarına neredeyse ortak olduğumu düşünmeye başladığım bu yerlerden istemeyerek ayrıldım. Zaten, dağların seyrekleşmiş havası bedenimiz üzerinde kendine özgü bir etki gösteriyor. Nabzımız daha hızlı atıyor, ciğerlerimizin hareketi de hızlanıyor. Sonunda, dağı terk ederek Catania tarafına doğru indim.

Bu şehir Palermo'nunki kadar ünlü ve bilgili bir soylu sınıfına sahiptir. Bunun nedeni mutlak bilimlerin Catania'da olduğu gibi tüm adamızda da pek fazla meraklısının bulunması değildi. Aksine burada, sanatla, ilkçağ ile, eski ve yeni tarih ile ve Sicilya'ya egemen olmuş tüm halklar ile çok ilgileniliyordu. Özellikle kazılar ve bu kazılardan çıkan güzel şeyler tüm konuşmalara konu oluyordu.

Tam da o sırada kazılardan bilinmeyen harflerle yazılmış, çok güzel bir mermer çıkartmışlardı. Bunu dikkatle incelediğimde, çok iyi bildiğim İbranice ve Kartaca dilinde yazılmış olduğunu gördüm. Bu bana yazıyı herkesi hoşnut edecek bir şekilde çevirmemde yardımcı oldu. Bu başarı gurur okşayıcı bir şekilde karşılanmama yol açtı. Şehrin tüm seçkin kişileri oldukça baştan çıkarıcı para önerileri ile beni orada tutmaya çalıştılar. Ancak ailemi bambaşka niyetlerle terk etmiş olduğumdan, bu önerileri reddettim ve Messina yolunu tuttum. Ticareti ile ünlü olan bu kent beni tam bir hafta alıkoydu. Sonra boğazdan geçerek Reggio'ya vardım.

Buraya kadar olan yolculuğum yalnızca kendi zevkim içindi, ancak Reggio'da bu girişim daha ciddi bir

havaya büründü. Zoto adında bir haydut tüm Kalabria'yı kasıp kavurmaktaydı ve deniz, Trabluslu korsanlarla kaplıydı. Napoli'ye ulaşmak için ne yapacağımı bilemiyordum, eğer o nereden çıktığı belirsiz uğursuz utanç beni buralarda tutuyor olmasaydı, Palermo'ya geri dönerdim.

Reggio'ya geleli sekiz gün olmuştu bile ve hâlâ bu kararsızlıkların esiriydim. Bir gün limanda yeterince dolaştıktan sonra plajın en az kalabalık kısmında bir taşın üzerine oturdum. Orada, yanıma pek kurumlu bir yüz ifadesi ve lal renkli bir pelerini olan bir adam yanaştı. Selam vermeden yanıma oturdu, sonra bana şöyle dedi:

— Senyör Romati, bir cebir ya da astronomi sorusuyla mı meşguller?

— Hiç de değil, diye karşılık verdim, Senyör Romati, yalnızca Reggio'dan Napoli'ye gitmek ister ancak onu şu sıralar meşgul eden konu, senyör Zoto'nun adamlarının elinden nasıl kurtulacağıdır.

O zaman yabancı adam pek ciddi bir havaya bürünerek bana:

— Senyör Romati, dedi, yetenekleriniz şimdiden ülkenize onur veriyor. Yolculuklarınız, bilginizin sınırlarını genişlettikçe ülkeniz için daha da büyük bir onur kaynağı olacaksınız. Zoto, sizi böyle soylu bir girişimden alıkoymayı istemek için fazlasıyla mert biridir. Bu kırmızı sorguçları alın, şapkanıza takın; adamlarınıza gereken emri verin ve cesurca yola çıkın. Bana gelince, o kadar çekindiğiniz Zoto benim. Bundan herhangi bir kuşkunuz olmaması için, size mesleğim gereği taşıdığım aletleri göstereceğim.

Böyle diyerek pelerininin önünü açtı ve bana tabanca ve hançerlerle dolu bir kuşak gösterdi. Sonra arkadaşça elimi sıkarak ortadan yok oldu.

Burada, çeribaşının sözünü keserek ona Zoto'dan söz edildiğini duymuş olduğumu ve iki kardeşini de tanıdığını söyledim.

— Ben de tanıyorum onları, diye sözü tekrar aldı Pandesowna. Onlar da benim gibi Gomelezlerin büyük şeyhinin emrindedirler.

— Ne? Siz de mi onun hizmetindesiniz! diye haykırdım, büyük bir şaşkınlıkla.

O sırada, bir çingene gelip çeribaşının kulağına bir şeyler söyledi. O da hemen kalkarak beni biraz önce söyledikleri ile baş başa bıraktı. "Nedir bu kadar güçlü olan bu ortaklık?" dedim kendi kendime. "Bazen bir bölümünü aydınlattığım ama hep yol açtığı başka olayların beni yeniden kuşkuya düşürmekte gecikmedikleri, büyüleyici bir etki ile gözlerimi kamaştırmaktan ve kimbilir hangi sırrı gizlemekten başka bir amacı olmayan bu güçlü ortaklık nedir?"

Düşüncelerim, bana, bir gezinti önermek üzere yaklaşan çeribaşının kızlarının gelişi ile yarıda kesildi. Bu teklifi kabul ederek onları izledim. Konuşma iyi bir İspanyolca ile ve araya hiç *herigonze* (çingene dili) girmeden sürdü; neşeli ve açık yaradılışları vardı. Gezintiden sonra yemek yedik ve yattık. Ama gece kuzin filan yoktu.

On Üçüncü Gün

Çeribaşı bana çok zengin bir kahvaltı getirterek şöyle dedi:

— Senyör süvari, düşmanlar, yani sınır muhafızları yaklaşıyor. Savaş alanını onlara terk etmek daha doğru olacak. Orada kendilerine ayrılmış olan balyaları bulacaklar. Kalanı ise zaten emniyette. Rahatça kahvaltınızı yapın, sonra gideceğiz.

Daha şimdiden vadinin diğer yakasında sınır muhafızları görüldüğünden aceleyle kahvaltımı ettim. Bu sırada topluluğun büyük bir bölümü önden gitmekteydi. Bir dağdan diğerine, Siera Morena'nın çöllerinin içlerine doğru gittikçe daha fazla ilerleyerek, gezip durduk. En sonunda, oldukça derin bir vadide durduk. Orada bizi bekliyorlardı ve yemeğimizi hazırlamışlardı. Yemekten sonra çeribaşına hikâyesini sürdürmesi için rica ettim, o da şu sözlerle başladı anlatmaya.

PANDESOWNA'NIN HİKÂYESİNİN DEVAMI

— Son olarak ben, Giulio Romati'nin harika hikâyesini kulak kesilerek dinlerken kalmıştım. İşte o da aşağı yukarı şöyle devam etti:

Zoto'nun tanınmış kişiliği, bana vermiş olduğu güvenceye tam olarak inanmamı sağladı. Pek memnun bir şekilde kaldığım hana döndüm ve katırcıları çağırttım. Pek çoğu bu işe talip oldu, çünkü haydutlar ne onlara ne de hayvanlarına hiçbir zarar vermiyorlardı. İçlerinden en iyi üne sahip olanını seçtim. Kendim için bir, uşağım için bir, eşyalarım için ise iki katır aldım. Baş katırcının da bir katırı ve onu yaya izleyen iki uşağı vardı.

Ertesi gün, gün ağarırken yola çıktım ve yola çıkar çıkmaz da beni uzaktan izler gibi görünen, Zoto'nun çetesinden birkaç dağınık grup gördüm. Bu işi belli aralıkla nöbet değiştirerek yapıyorlardı. Tahmin edersiniz ki bu şekilde başıma kötü hiçbir şey gelemezdi.

Pek hoş bir yolculuk yaptım. Bu sırada sağlığım gün geçtikçe düzelmekteydi. Napoli'den yalnızca iki gün uzaklıktaydım ki, aklıma Salerno'dan geçmek üzere yolumu değiştirmek geldi. Bu oldukça doğal bir meraktı. Rönesans tarihiyle çok ilgilenmiştim. Salerno okulu da bunun İtalya'daki beşiği olmuştu. Sonuç olarak, hangi alınyazısı beni bu uğursuz yolculuğa sürükledi bilmem.

Monte-Brugio'da ana yoldan ayrıldım, bir rehberin öncülüğünde, düşünülebilecek en vahşi bölgenin derinliklerine daldım. Öğleüstü, rehberimin bana bir han olduğunu söylediği tamamen yıkılmış bir viraneye ulaştık. Ancak ev sahibinin beni karşılayış şeklinden bunun bir han olduğunu anlamak pek mümkün değildi. Çünkü bana biraz erzak vermeyi önereceğine, yanımda olabilecekleri onunla paylaşmam konusunda yakardı. Tabii ki, yanımda az miktarda, birkaç çeşit soğuk et vardı. Bunla-

rı da hancı rehberim ve uşağımla paylaştım, çünkü katırcılar Monte-Brugio'da kalmışlardı.

Bu kötü barınağı, öğleden sonra iki sularında terk ettim. Kısa bir süre sonra, bir dağın tepesindeki büyük bir şatoyu fark ettim. Rehberime buranın adını ve içinde oturulup oturulmadığını sordum. Bana, bölgede buraya kısaca "Lo Monte" ya da "Lo Castello" dendiğini ve şatonun tamamen terk edilmiş ve yıkılmış olduğunu, ancak içinde Salernolu Aziz Françesko tarikatına mensup rahiplerin beş ya da altı din adamını barındırdıkları, birkaç hücreli küçük bir kilise inşa ettirilmiş olduğunu söyledi ve büyük bir saflıkla da şunları ekledi:

— Bu şato üzerine pek çok hikâye uyduruluyor ama size bunların hiçbirini anlatamayacağım. Çünkü daha bunlardan söz edilmeye başlanır başlanmaz ben mutfağa kaçarım ve görümcem Pepa'ya giderim. Orada, her zaman bana öpmek üzere kutsal boyun atkısını uzatan Françesko tarikatından bir rahip bulunur.

Çocuğa, bu şatonun yakınından geçip geçmeyeceğinizi sordum. Bana, üzerinde inşa edilmiş olduğu dağın yamacının ortasından geçeceğimizi söyledi.

Tam bu sırada gökyüzü bulutlarla kaplandı ve akşama doğru korkunç bir fırtına tam tepemizde patladı. Bize hiçbir korunak sunmayan dağın sırtındaydık. Rehber, sığınabileceğimiz bir mağara bildiğini ancak yolunun çetin olduğunu söyledi. Buraya gitme tehlikesini göze aldım, ancak daha kayalıkların arasına henüz dalmıştık ki, yıldırım tam yanımıza düştü. Katırım yere yıkıldı ve birkaç kadem yükseklikten aşağıya yuvarlandım. Bir ağaca tutundum ve kurtulmuş olduğumu anladığımda yol arkadaşlarıma seslendim ama hiçbiri karşılık vermedi.

Şimşekler birbirlerini öylesine çabuk izliyorlardı ki, yaydıkları ışık sayesinde etrafımdaki nesneleri görüp,

daha emin bir şekilde yerimi değiştirebildim. Ağaçlara tutunarak ilerliyordum ve böylece hiçbir yola açılmayan küçük bir mağaraya vardım ki, bu, rehberin beni götürmek istediği yerden başka bir yer olamazdı.

Sağanaklar, rüzgârlar ve yıldırımlar birbirlerini aralıksız izliyordu. Islak giysilerimin içinde tirtir titriyordum. Bu kötü durumda saatlerce kalmam gerekti. Birden, vadinin diplerinde gezinen meşaleler gördüğümü sanıyorum, sesler duyuyorum. Bunların kendi adamlarım olduklarını düşünüyorum. Sesleniyorum, cevap alıyorum.

Kısa bir süre sonra güler yüzlü genç bir adam ile onu izleyen birkaç uşağın, bazılarının ellerinde meşaleler, bazılarınkinde giyecek paketleri olmak üzere, geldiklerini gördüm. Genç adam beni büyük bir saygıyla selamlayarak şöyle dedi:

— Senyör Romati, biz Mont-Salerno prensesinin adamlarıyız. Monte-Brugio'da yanınıza almış olduğunuz rehber bize bu dağlarda kaybolmuş olduğunuzu söyledi. Biz de sizi prensesin emri ile arıyorduk. Bu giysileri alın ve beni şatoya dek izleyin.

— Ne? diye sordum. Beni dağın tepesindeki ıssız şatoya mı götürmek istiyorsunuz?

— Hiç de değil, diye cevap verdi genç adam, harika bir saray göreceksiniz ve bizler oradan ancak iki yüz adım kadar uzaktayız.

Bölgenin prensesinin gerçekten de bu çevrede bir konutu olduğuna karar verdim. Giyindim ve genç adamı izledim. Çok geçmeden, kendimi siyah mermerden bir cümle kapısının önünde buldum. Meşaleler yapının kalan kısmını aydınlatmadıklarından, gerisi hakkında hiçbir fikir edinemedim. İçeriye girdik. Genç adam beni merdivenlerin başında terk etti ve ilk yokuşu tırmanır

tırmanmaz, karşımda az rastlanır güzellikte soylu bir hanım buldum. Bana:

— Mösyö Romati, dedi, Mont-Salerno prensesi beni, size bu yerin güzelliklerini göstermekle görevlendirdi.

Ona prensesin nedimelerine bakıp prenses hakkında oldukça iyi bir fikre sahip olmanın mümkün olduğunu söyledim.

Gerçekten de, beni gezdirmekle görevli kadın, söylediğim gibi, mükemmel bir güzelliğe sahipti ve öylesine önemli bir havası vardı ki, aklıma ilk gelen şey ona prensesin kendisiymiş gibi davranmak oldu. Aynı zamanda, geçen yüzyılda yapılmış aile portrelerimizdeki kişiler gibi giyinmiş olduğunu da fark ettim. Ancak bunun Napolili soylu hanımların kılıkları olduğunu ve eski modaya döndüklerini düşündüm.

Önce her şeyin som gümüşten olduğu bir salona girdik; yer kaplaması, bir parlak bir mat gümüş döşeme taşlarından yapılmıştı. Tavan, eski şatoların marangozluk işlerine benzeyen bir şekilde işlenmişti. Son olarak da, duvar kaplamaları, halı kenarları, avizeler, çerçeveler, masalar, hayranlık verici bir kuyumculuk ile işlenmişti.

— Mösyö Romati, dedi bana sözde nedime, tüm bu gördüğünüz öte beri sizi pek uzun süre alıkoyuyor. Bu yalnızca prensesin yaya uşaklarının durdukları bekleme odasıdır.

Hiç karşılık vermedim ve ilkine benzeyen bir başka odaya girdik, ancak bu odada her şey, bundan elli yıl kadar önce pek moda olan derece derece koyulaşan altın ile süslenmiş yaldızlı gümüştendi.

— Bu oda, dedi soylu hanım, prensese eşlik eden soylu beyefendilerin, Başhademe'nin ve sülalenin diğer görevlilerinin bulundukları bekleme odasıdır. Prensesin

dairelerinde ne altın ne de gümüş göreceksiniz. Yalnızca sadelik onun hoşuna gitmeye layıktır. Bu yemek odasından, bunu kendiniz de görebilirsiniz.

Böyle diyerek bir yan kapıyı açtı. Duvarları renkli ve dört yanı da çevreleyen beyaz mermerden muhteşem rölyeflerle süslü bir salona girdik. İçeride üzeri necef taşından vazolar ve en güzel Hint porseleninden çanaklarla dolu harika büfeler de görülüyordu.

Sonra, görevlilerin bekleme odasına geçtik, oradan da misafir salonuna.

— İşte, dedi soylu hanım, bu odayı hayranlıkla seyretmenize izin veriyorum.

Gerçekten de odayı hayranlıkla seyrettim. İlk şaşkınlığım döşemeyi gördüğümde oldu. Döşeme, tek karonun işçiliği yıllar alan Floransa mozayiği tarzında, lacivert taşına kazılmış sert taşlardandı. Resmin genel bir anlamı vardı ve olabilecek en düzenli bütünü oluşturuyordu. Ancak, değişik bölümleri dikkatle incelendiğinde ayrıntılardaki büyük çeşitliliğin, simetrik etkiden hiçbir şey eksiltmediği görülüyordu. Gerçekten de, ortada hep aynı resim olmasına karşı, burada en ayrıntılı şekilde çiçeklerin birleşimini, diğer tarafta en güzel şekilde öbek öbek serpilip süslenmiş deniz kabuklarını; daha ileride kelebekleri, bir başka yerde arıkuşlarını sunuyordu. Son olarak diyebileceğim dünyanın en güzel taşları, doğanın en güzel neyi varsa onu taklit etmek üzere kullanılmıştı. Bu muhteşem döşemenin ortasında, her renkten taşlardan oluşmuş, büyük incilerden ipliklerle çevrelenmiş bir mücevher kutusu vardı. Her şey kabartma, ama aynı zamanda Floransa masalarındaki gibi gerçek görünüyordu.

— Mösyö Romati, dedi soylu hanım, eğer her şeyin önünde durursanız, hiçbir şeyi bitiremeyiz.

Böylece, başımı yukarıya kaldırdım ve gözlerim önce Raffaello'nun bir tablosuna takıldılar. Tablo, *"Atina Okulu"*'nun ilk şekline benzemekteydi. Renkli haliyle aslı daha güzeldi, ne de olsa yağlıboya ile yapılmıştı.

Sonra bir *"Omphale'in ayaklarında Herkül"* fark ettim. Herakles'in yüzü Michelangelo'ya aitti ve kadının yüzünde ise Guido'nun fırçasını tanımak mümkündü. Tek kelime ile, bu salondaki tabloların her biri şimdiye dek gördüklerimin en mükemmeliydi. Duvar halısı da tek renk kadife ile kaplıydı ve bu renk, tabloları daha fazla ortaya çıkartıyordu.

Her kapının iki tarafında gerçek insan boyundan biraz daha küçük iki heykel vardı. Bunlar dört taneydi. Biri Phidias'ın, Phyrné'nin* kurban edilmesini istediği, ünlü *"Aşk"*ı, diğeri ise aynı sanatçıdan "Faune"* üçüncüsü Medicilerin yalnızca kopyasına sahip oldukları Praxiteles'in gerçek *"Venüs"*ü, dördüncüsü de, çok az rastlanır güzellikte bir *"Antinoüs"*tü. Bunun dışında her pencerede heykel grupları vardı.

Salonda çepeçevre çekmeceli konsollar bulunuyordu. Bunlar bronz süslemeli olacakları yerde, kralların çalışma odalarında görülen, işlemeli akiği çerçeveye yerleştirmekte kullanılan o en kusursuz mücevher işlemeciliği ile yapılmıştı. Konsolların içinde en büyük çapta altın madalyonlar bulunmaktaydı.

— İşte, dedi soylu hanım, prenses yemek sonralarını burada geçirir. Bu koleksiyonun incelenmesi öğretici olduğu kadar ilginç konuşmalara neden olur. Ama daha görecekleriniz var, bu yüzden beni izleyin.

(*) Phyrné: Yunanlı fahişe (İ.Ö.IV. yy'da Praxiteles'in metresi oldu. Praxiteles onu sık sık model olarak kullandı).

(*) Faune: Pan, kır tanrısı.

O zaman yatak odasına girdik. Bu sekizgen bir odaydı. Dört tane yatak konacak bölüm ve bir o kadar da inanılmaz büyüklükte yatak vardı. İçeride de ne duvar kaplaması, ne duvar halısı ne de tavan görünüyordu. Her şey, üzerine harika bir biçimde kıvrımlar düşürülmüş Hint muslinindendi. Bu kumaş şaşırtıcı bir sanatla ve öylesine büyük bir incelikle işlenmişti ki, sanki Arachné* kendi elleri ile hafif bir işlemeye bir sis bulutunu saklamıştı.

— Neden dört yatak? diye sordum.

— Çok sıcak geldiğinde ve uyku tutmadığında yatak değiştirebilmek için, diye yanıtladı soylu hanım.

— Ama niçin bu kadar genişler?

— Çünkü bazen prenses yataklara, uyumadan önce çene çalmak için kadınları kabul eder, dedi. Ama gelin, banyo odasına geçelim.

Bu sedef ile kaplanmış ve kenar taşları burgostan yuvarlak bir yapıydı. Bölme duvarlarının üst kısımları, kumaşla değil, büyük düğümlerden yapılmış incilerden bir ağ ve hepsi aynı büyüklükte ve aynı sulardan toplanmış incilerden oluşmuş bir inci püskülü ile bezenmişti. Tavan tek bir camdan yapılmıştı. Camdan altın yaldızlı Çin balıklarının yüzdüğü görülüyordu. Küvet yerine, etrafında yapay bir köpük ve köpüğün üzerinde Hint denizinin en güzel kabuklarının bulunduğu, yuvarlak bir havuz vardı.

Burada artık bendeki hayranlık belirtilerini içimde saklayamayarak şöyle dedim:

— Ah! Madam, cennet bile bu yerden daha güzel değildir.

(*) Arachné: İşleme ve dokuma sanatında mükemmelliğe ulaşmış genç Likyalı. Athena işlemesini yırttığı gün kendini asarak örümceğe dönüştü.

— Cennet, diye haykırdı soylu hanım, umutsuz ve şaşkın bir havayla, Cennet! Cennetten söz ettiniz öyle değil mi? Mösyö Romati, rica ederim, bu şekile konuşmayın. Bunu sizden çok ciddi bir şekilde rica ediyorum. Beni izleyin.

O zaman, tüm tropikal kuşları ve bizim sevimli ötücüleri içinde barındıran büyük bir kuşhaneye girdik. Orada yalnızca benim için hazırlanmış bir masa bulduk.

— Ah! Madam, dedim bana eşlik eden güzel kadına, bu kadar tanrısal bir yerde yemek yemeği nasıl düşünür insan? Görüyorum ki, siz sofraya oturmak istemiyorsunuz. Bu dünya harikalarına sahip olan prenses ile beni görüştürmezseniz, buraya yalnız başıma oturmam gerekip gerekmediğine ben de karar veremem.

Soylu hanım kibarca gülümsedi, bana servis yaptıktan sonra oturdu ve şu sözlerle konuşmaya başladı:

— Ben son Mont-Salerno Prensinin kızıyım.

— Kim? Siz mi Madam?

— Yani, Mont-Salerno Prensesiyim demek istedim. Ama artık sözümü kesmeyin.

MONT-SALERNO PRENSESİNİN HİKÂYESİ

— Eski Salerno düklerinin soyundan gelen Mont-Salerno Prensi, İspanya'nın büyüklerinden, başkomutan, büyük amiral, büyük ecuyer*, krala bağlı olan soyluların başı, kralın av takımı başkanı idi. Kısacası, Napoli'nin tüm yüksek görevlerini kendi kişiliğinde toplamıştı. Ancak kralın hizmetinde olmasına rağmen, onun da içlerinde pek çoğunun unvan sahibi olduğu soylulardan

(*) Büyük Ecuyer: Kralın tavlalarının kâhyası.

oluşmuş kendisine bağlı bir grubu vardı. Bunların içinde, prensin birinci soylusu konumunda ve onun tüm güvenine sahip biri vardı ki o da Spinaverde Markisi idi. Marki bu güveni karısı ve prensesin hareminin başhatunu Spinaverde Markisi ile paylaşıyordu.

On yaşındaydım. Demek istiyorum ki, Mont-Salerno Prensinin tek kızı, annesi öldüğünde on yaşındaydı. O sıralarda, Spinaverdeler prensin çevresinden ayrıldılar. Marki, tüm malikânelerin yönetimini, karısı da benim eğitimimi üzerine aldı. Laure ismindeki büyük kızlarını Napoli'de bıraktılar. O da prensin yanında varlığını karanlık bir biçimde sürdürdü. Annesi ve genç prenses Mont-Salerno'ya yerleşmek üzere geldiler.

Elfrida'nın eğitimi ile pek az, ancak çevresindekilerinki ile daha çok ilgilenildi. Onlara benim en küçük arzularımı dahi yerime getirmek için koşturmaları öğretildi.

— En küçük arzularınız..., diyecek oldum.

— Sizi sözümü kesmemeniz konusunda uyarmıştım, diye tekrar sözü aldı biraz kızgın.[1] Sonra şöyle devam etti:

— Kadınlarımın bana ne derece boyun eğdiklerini her şekilde sınamak çok hoşuma gidiyordu. Onlara yalnızca yarısını yerine getirebilecekleri çelişkili emirler veriyor, sonra da onları ya çimdikleyerek ya da kollarına ve kalçalarına iğneler batırarak cezalandırıyordum. Beni terk ettiler. Spinaverde Markisi yenilerini verdi, onlar da beni bıraktılar.

Tam bu sırada babam hastalandı ve Napoli'ye gittik. Ben onu pek az görüyordum ancak Spinaverdeler onu bir an bile yalnız bırakmıyorlardı. Sonunda, Spinaver-

(1) Çok kızgın (1813).

de'yi kızının tek vasisi, malikânelerinin ve diğer mallarının yöneticisi olarak atadığını bildirdiği bir vasiyet yazdıktan sonra öldü.

Cenaze birçok haftamızı aldı. Bundan sonra Mont-Salerno'ya döndük. Ben de oda hizmetçilerimi çimdiklemeyi sürdürdüm. Dört yıl bu masum uğraşlarla geçti. Spinaverde Markisi bana her gün, haklı olduğumu, herkesin yalnızca bana itaat etmek için var olduğunu ve emirlerime uymayanların bal gibi her türlü cezayı hak ettiklerini söyledikçe, daha da bir hoş geçiyordu zaman.

Yine de bir gün tüm kadınlarım beni arka arkaya terk ettiler, neredeyse geceleri tek başıma soyunacak duruma gelmiştim. Hırsımdan ağlıyordum ve Spinaverde Markisine koştum. Bana:

— Güzel, tatlı prenses, güzel gözlerinizi silin, dedi. Bu gece sizi ben soyarım, yarın da size kesinlikle memnun kalacağınız altı oda hizmetçisi getiririm.

Ertesi gün, uyandığımda Spinaverde Markisi bana çok güzel altı genç kızı takdim etti. Öylesine güzellerdi ki görünüşleri neredeyse beni heyecanlandırdı. Onlar da heyecanlanmış görünüyorlardı. Bu heyecandan ilk kurtulan ben oldum. Yatağımdan geceliğimle fırladım. Hepsini arka arkaya öptüm ve onları azar işitmeyeceklerine ve çimdiklenmeyeceklerine inandırdım. Gerçekten de, beni giydirirken bir beceriksizlik yapsalar ya da bana karşı gelmeye cesaret edecek olsalar da hiç kızmıyordum.

— Ama, Madam, dedim prensese, belki de bu genç kızlar kılık değiştirmiş erkek çocuklarıydı.

Prenses kibirli bir havaya bürünerek bana:

— Mösyö Romati, dedi, sözümü kesmemenizi söylemiştim.

Sonra konuşmasını şöyle sürdürdü:

— On altı yaşımı doldurduğum gün, bana tanınmış bir kişinin ziyaretini haber verdiler. Gelenler, Hariciye Nazırı, İspanya Büyükelçisi ve Guadarrama Dükü idi. Bu, sonuncusu beni istemeye gelmişti. Diğerleri yalnızca bu isteğini pekiştirmek için oradaydılar. Genç Dük düşünülebilecek en hoş yüze sahipti, beni etkilediğini itiraf etmeliyim.

Akşam, parkta bir gezinti önerildi. Daha birkaç adım ya atmış ya atmamıştık ki kızgın bir boğa bir ağaç koruluğundan fırlayarak üzerimize koşmaya başladı. Dük onu, bir elinde mantosu, diğerinde kılıcı karşılamaya koştu. Boğa bir an durdu, Dükün üzerine saldırdı ve kendiliğinden hasmının kılıcına saldırarak onun ayaklarının dibine düştü. Hayatımı Dükün becerikliliğine ve yiğitliğine borçlu olduğumu düşündüm. Ancak ertesi gün, boğanın, Dükün at bakıcısı tarafından bilerek bu iş için tutulmuş olduğunu ve sahibinin de, kendi ülkesinin geleneklerine uygun bir şekilde kibarlık yapmak üzere böyle bir fırsatı yaratmış olduğunu öğrendim.

O zaman bırakın ona teşekkür etmeyi, bana verdiği bu korkudan dolayı onu affedemedim ve isteğini reddettim.

Spinaverdi Markisi, böyle yaptığımdan ötürü bana minnet duydu. Üstünlüklerimi bana tanıtmak ve bu üstünlükleri, medeni durumumu değiştirip bir koca sahibi olarak nasıl yitireceğimden söz etmek üzere, fırsattan yararlandı. Bir süre sonra, aynı Hariciye Nazırı, başka bir elçi ile birlikte beni görmeye geldi. Yanında o zaman tahtta bulunan Noubel-Hansberg Prensi de vardı. Bu hükümdar, kocaman, kalın şişman, sarışın, beyaz tenli bir adamdı ve benzi de soluktu. Bana ailesinden kalma devletlerde bulunan ve büyük oğuldan büyük oğula geçen mülklerden söz etmek istedi. Ama İtalyanca konu-

şurken Tirolya aksanıyla konuşuyordu. Ben de onun gibi konuşmaya koyuldum ve onu taklit ederek, varlığının bu aileden kalma devletlerdeki mülkler için gerekliliği konusunda onu inandırdım. Biraz incinmiş olarak gitti. Spinaverde Markisi beni okşamalara boğdu ve beni Mont-Salerno'ya daha sıkı bağlamak için gördüğünüz tüm bu güzel şeyleri yaptırdı.

— Ah! diye haykırdım, çok başarılı olmuş. Bu güzel yeryüzünde bir cennet olarak adlandırılabilir.

Bu sözler üzerine prenses öfkeyle ayağa kalktı ve:

— Romati, dedi, sizi bu sözcüğü kullanmamanız konusunda uyarmıştım.

Sonra sarsılarak ve korkunç bir şekilde gülmeye başladı.

— Evet, cennet, cennet ya, cennetten söz etmekte haklı, diye söylenip duruyordu.

Bu sahne gittikçe katlanılmaz bir hal almaktaydı. Sonunda prenses ciddiyetine yeniden kavuştu ve kendisini takip etmemi emretti.

O zaman bir kapıyı açtı ve kendimizi yeraltı tonozlarında bulduk. Bunun sonunda gümüşten bir göl görülüyordu sanki. Gerçekten de göl, parlak gümüştendi. Prenses ellerini şaklattı ve sarı bir cüce tarafından kullanılan bir kayığın belirdiği görüldü. Kayığa bindik, o zaman cücenin yüzünün altından, gözlerinin elmastan ve dudaklarının mercandan olduğunu fark ettim. Kısacası bunun küçük küreklerle parlak gümüşü büyük bir beceri ile eritip, kayığı ilerleten bir robot olduğunu gördüm. Bu yeni türden arabacı bizi bir kayanın önüne götürdü, kaya açıldı. Oradan binlerce robotun dünyanın en tuhaf gösterisini sundukları bir yeraltı yoluna çıktık. Kabaran tavuskuşları mineli ve taşlarla süslü kuyruklarını önümüze açtılar. Tüyleri yeşimden papağanlar başımızın

üzerinde uçuyorlardı. Abanozdan zenciler bize içi yakuttan kirazlar ve safirden üzümlerle dolu altın tabaklar sunuyorlardı. Bunun gibi hayranlık verici binlerce nesne bu harika tonozları dolduruyor ve bunlar insan gözünün ulaşamayacağı derinliklere uzanıyorlardı.

O zaman neden bilmiyorum, bir kez daha, prenses üzerindeki etkisini görmek için o cennet sözcüğünü kullanmak istedim. Bu uğursuz merakıma esir oldum ve ona:

— Gerçekten, Madam, yeryüzünde bir cennete sahip olduğunuz söylenebilir.

Prenses bana dünyanın en hoş gülümsemesiyle gülümsedi ve:

— Bu yerin süslerini daha iyi takdir edebilmeniz için altı oda hizmetçimi size takdim edeceğim.

Kemerinde asılı olan altın anahtarı alarak üzeri siyah som gümüşten süslemeleri olan kadifeden bir sandığı açmaya gitti.

Sandık açıldığında, içinden korkutucu bir hava ile üzerime doğru gelen bir iskeletin çıktığını gördüm. Kılıcımı çektim. İskelet sol kolunu kopartarak bunu silah gibi kullanıp beni korkuya boğdu. Kendimi oldukça iyi savundum, ancak sandıktan bir başka iskelet çıktı. O da ilkinden bir kaburga kopartıp bununla kafama bir darbe vurdu. Onu boğazından yakaladım. Etsiz kolları ile beni sarıp, yere fırlatmak istedi. Ondan kurtuldum, ancak sandıktan üçüncü bir iskelet çıktı ve ilk ikisine katıldı. Diğer üçü de ortaya çıktılar. Hiç de eşit olmayan böyle bir kavgadan sağ salim çıkabileceğimi ummak anlamsız olduğundan, diz çöktüm ve prensesten aman diledim.

Prenses iskeletlere sandığa girmelerini emretti ve bana:

— Romati, hayatınız boyunca burada görmüş olduklarınızı anımsayın, dedi.

Aynı anda beni kolumdan yakaladı ve kemiğe dek kolumun yandığını hissettim ve bayıldım.

Bu durumda ne kadar süre kaldığımı bilemiyorum. Sonunda uyandım ve oldukça yakınımda ilahiler söylendiğini işittim. Kocaman yıkıntıların arasında olduğumu gördüm. Buradan çıkmaya yeltendim ve bir iç avluya vardım. Burada bir kilise ve sabah duası okuyan keşişler gördüm. Görevlerini tamamladıklarında çerişbaşı beni kendi hücresine davet etti. Onu izledim ve kafamdakileri toparlamaya çalışarak ona başımdan geçenleri anlattım. Başkan bana:

— Çocuğum, dedi, prensesin tutmuş olduğu kolunuzda herhangi bir iz taşıyor musunuz?

Kolumu sıvadım ve gerçekten de kolumun yanmış olduğunu ve prensesin beş parmağının izini taşıdığını gördüm.

O zaman çeribaşı, yatağımın yanındaki bir sandığı açarak içinden eski bir parşömen kâğıdı çıkarttı.

Parşömeni açtım ve şunları okudum:

"Tanrının 1503'üncü, Napoli ve Sicilya Kralı Frederic'in dokuzuncu yılıydı, Elfrida de Mont-Salerno, dinsizliğini aşırılığa dek vardırarak, açık açık gerçek cennete sahip olduğunu ve sonsuz hayatta beklediğimiz cennetten kendi isteğiyle vazgeçtiğini söyleyerek övünmekteydi. Ama perşembeyi kutsal cumaya bağlayan gece bir yer sarsıntısı sarayını yıktı. Yıkıntılar İblis'in mekânı haline geldi. İnsan soyunun düşmanı buraya çeşit çeşit şeytanlar yerleştirdi. Bu şeytanlar binlerce büyü ile Mont-Salerno'ya yaklaşanların, hatta yakınlarda oturan iyi Hıristiyanların yakasını bırakmadılar, hâlâ

da bırakmamaktadırlar. Bu nedenle, biz üçüncü Pie[1] hizmetkârların hizmetkârı vs., yıkıntıların duvarları içinde bir kilisenin kurulmasına izin veriyoruz, vs..."

Mühürlü kâğıdın geri kalan kısmında ne yazdığını hatırlamıyorum. Tek hatırladığım, çeribaşının bu cinlenmelerin gitgide seyrekleştiği konusunda beni inandırması ve yine de bazen özellikle perşembeyi kutsal cumaya bağlayan gece tekrarlandıklarını söylemesidir. Aynı zamanda bana prensesin ruhunun rahata ermesi için ayinler yaptırmamı ve benim de bunlara katılmamı söyledi. Öğüdünü dinledim ve yolculuklarımı sürdürmek üzere tekrar yola çıktım. Ama o uğursuz gece gördüklerim bende hiçbir şeyin silemeyeceği bir hüznün izlerini bıraktı. Üstelik kolum da bana çok acı veriyor."

Bunları söyledikten sonra, Romati kolunu sıvayarak bize gösterdi. Üzerinde prensesin parmak izleri ve yanık izlerine benzer şeyler görülüyordu.

Burada, çeribaşının sözünü keserek, kabalistin şatosunda Hapelius'un çeşitli hikâyelerinin sayfalarına göz atmış ve orada buna çok benzeyen bir hikâyeye rastlamış olduğumu söyledim.

— Bu mümkün, diye sözü tekrar aldı çeribaşı, belki de Romati hikâyesini o kitaptan almıştı. Belki de kendisi uydurmuştur. Ancak kesin olan bir şey varsa o da, bu hikâye bana yolculuk etme zevkini verdi ve hatta içimde hiçbir zaman bulamadığım, olağanüstü maceralar yaşama umudunu yeşertti. Ama işte çocuklukta edindiğimiz izlenimler öylesine güçlüdür ki, bu çılgınca umut uzun süre kafamı karıştırdı ve hâlâ da bundan kurtulmuş değilim. O zaman:

---

(1) Alexandre VI (1813).

— Mösyö Pandesowna, dedim, çeribaşıya, bu dağlarda yaşayalı beri olağanüstü diye adlandırılabilecek maceraları yaşamış olduğunuzu söylememiş miydiniz bana?

— Bu doğru, bana Romati'nin hikâyesini hatırlatan şeyler gördüm....

O sırada, bir çingene gelip konuşmamızı yarıda kesti.[1]

.....

Bir çingene konuşmamızı yarıda kesti. Çeribaşıyla özel olarak konuştuktan sonra, başkan bana:

— Burada yerleşmemiz pek uygun değil. Yarın, erkenden buraları terk edeceğiz, dedi.

Çadırlarımıza gitmek üzere birbirimizden ayrıldık. Bir önceki gece olduğu gibi bu kez uykum da rahatsız edilmedim.

(1) Burada Saint-Petersburg metni "Alphonse Van Worden'in On Günü"ndeki Rebecca'nın hikâyesi ile birleşiyor, sonunda neredeyse hiçbir geçiş olmaksızın Orlandine'inki ile sürüyor. 48. sayfa ve son Saint-Petersbourg baskısı şu son satırları da içeriyor. Birden yarıda kesilen cümle 49. sayfada devam etmeli ve şöyle olmalı: "Sonra yemek yedik, çeribaşının daha uğraşacak işleri olduğundan ben tüfeğimi alıp avlanmaya gittim. Birkaç tepeye tırmandım. Gözlerimi vadiye çevirdiğimde...."

On Dördüncü Gün

Şafaktan çok önce atlarımıza binmiş ve Sierra Morena'nın ıssız vadiciklerine dalmıştık. Güneş doğduğunda kendimizi yüksek bir tepede bulduk. Buradan Guadalquivir'in kıvrımlarını ve biraz daha uzakta, Los Hermanos darağacını seçtim. Bu görüntü bana tadına doyulmaz bir geceyi ve uyandığımda bunu izlemiş olan iğrençlikleri hatırlatarak baştan aşağı titrememe neden oldu.

Bu doruktan, oldukça iç açıcı ama yine de ıssız bir vadiye indik. Burada konaklamamız gerekmekteydi. Çadır kuruldu ve acele ile yemek yendi. Sonra neden bilmiyorum, darağacını yakından görmek ve hâlâ Zoto kardeşlerin orada olup olmadıklarına bakmak istedim. Tüfeğimi aldım. Yön bulmak alışkanlığım kolayca yolu bulmamı sağladı ve kısa sürede darağacının bulunduğu yere vardım. Kapı açıktı; iki ceset yerde uzanmış duruyordu. Aralarında, sonradan Rebecca olduğunu anladığım bir genç kız vardı.

Onu elimden geldiğince yavaşça uyandırdım; yine de tamamıyla engel olamadığım bir şaşkınlık, onu dayanılmaz bir duruma soktu. Çırpındı, ağladı ve bayıldı. Onu kollarıma alarak yakındaki bir kaynağa kadar götürdüm. Yüzüne su serpip onu yavaş yavaş kendine getirdim. Ona, bu darağacının altına nasıl gelmiş olduğu-

nu sormaya asla cesaret edemezdim, ama bunu kendisi anlattı:

— Bunu önceden biliyordum, dedi bana. Ağzınızın sıkılığının benim için çok üzücü olacağını tahmin ediyordum. Bize maceranızı anlatmak istemediniz ve ben de sizin gibi o lanetli vampirlerin kurbanı oldum. İğrenç kurnazlıklar, göz açıp kapayıncaya dek, babamın bana ölümsüzlük güvencesi vermek için almış olduğu ince önlemlerin hepsini boşa çıkardı. Bu gecenin korkunçluklarına inanmakta güçlük çekiyorum. Ama yine de onları hatırlayıp size anlatmaya çalışacağım. Fakat daha iyi anlamanız için, önce hayatımı daha öncesinden anlatmaya başlayacağım.

REBECCA'NIN HİKÂYESİ

— Erkek kardeşim, size kendi hikâyesini anlatırken, benimkinin de bir kısmını anlatmıştı. Ona eş olarak Saba Melikesinin iki kızı uygun görülmüştü. Benim ise İkizler takım yıldızlarına yön veren iki tanrı ile evleneceğim öne sürüldü. Bu kadar güzel bir evlilikten cesaret alan kardeşim, kabal ile ilgili ilimler üzerindeki çalışmalarını iki kat hızlandırdı. Bende ise bunun tam tersi oldu: İki tanrı ile evlenmek bana çok korkunç geldi, kendimi kabalden iki satır dahi oluşturmaya zorlayamıyordum. Her gün işimi ertesi güne bırakıyordum. Öyle ki en sonunda, güç olduğu kadar da tehlikeli olan bu sanatı neredeyse unutmaya başlamıştım.

Kardeşim bu savsaklamaları fark etmekte gecikmedi; bundan dolayı bana acı sitemler etti ve beni babama şikâyet etmekle tehdit etti. Ona bunu yapmaması için yalvarıp yakardım. Bana bir sonraki cumartesiye kadar

bekleyeceğine söz verdi. Ancak o gün geldiğinde henüz hiçbir şey yapmamış olduğumdan, gece yarısı odama girdi, beni uyandırdı ve bana Mamun'un korkunç hayaletini çağıracağını söyledi. Ayaklarına kapandım ama o acımasızdı. Onu, eskiden Baltoyve d'Endor tarafından bulunmuş formülü söylerken işittim. O anda babam bana fildişinden bir tahtın üzerinde göründü; tehdit edici havası bana büyük korku verdi. Ağzından çıkacak ilk sözcüklerden kurtulamayıp öleceğimi düşündüm. Yine de konuştu, İbrahim'in Tanrısı en korkunç bedduaları etti. Bana ne söylediğini ise burada tekrarlamayacağım....

Burada genç İsrailli yüzünü elleriyle kapattı. Bu acımasız sahnenin düşüncesinden dahi tirtir titriyormuş gibiydi. Yine de kendini toparlayarak sözlerini şöyle sürdürdü:

— Babamın konuşmasının devamını duymadım; o sözlerini bitirmeden bayılmışım. Kendime geldiğimde bana Segirot'ların kitabını uzatan kardeşimi gördüm. Yeniden bayılıyorum sandım; ancak boyun eğmek gerekti. Erkek kardeşim, benimle beraber tekrar ilk kavramlardan başlamak gerektiğinden kuşkulandığı için bana bunları tek tek anımsatma sabrını gösterdi.

Önce hecelerin kuruluşundan başladım, sonra sözcüklerle ve formüllerinkine geçtim. Sonunda bu yüce sanata bağlandım. Babamın gözlemevi olan çalışma odasında geceler geçiriyor, ancak gün ışığı uğraşlarımı rahatsız ettiğinde yatmaya gidiyordum. O zaman uykudan yıkılmak üzere oluyordum. Melez kadın yardımcım Zulica neredeyse ben farkına varmadan beni soyuyordu; birkaç saat uyuyor, sonra da aslında hiç de uygun olmadığım uğraşlarıma – ki bunun böyle olduğunu sonradan göreceksiniz – dönüyordum.

Zulica'yı tanıyorsunuz ve onun çekiciliklerine dikkat etmişsinizdir. Çünkü o çok çekicidir. Gözlerinde sevecenlik vardır, gülümsemesi dudaklarını güzelleştirir; vücudunun hatları kusursuzdur. Bir sabah gözlemevinden geri dönüyordum. Ona giysilerimi çıkartması için seslendim; beni duymadı. Benimkinin yanında bulunan odasına gittim. Onu penceresinde, yarıçıplak dışarıya eğilmiş, küçük vadinin diğer yakasına işaretler yaparken ve eliyle sanki ruhunu da beraberinde gönderdiği öpücükler yollarken gördüm. Aşk konusunda hiçbir fikrim yoktu; bu duygunun ifadesine ilk kez tanık oluyordum. Bu beni öylesine heyecanlandırdı ve şaşırttı ki, bir heykel kadar hareketsiz kalakaldım. Zulica bana doğru döndü, fındık rengi göğsünü delip geçen canlı açık kiraz pembesi tüm vücuduna yayıldı. Ben de kızardım, sonra rengim soldu. Bayılmak üzereydim. Zulica beni kollarında yakaladı ve benimkinin üzerinde çarptığını hissettiğim kalbi onun duygularındaki karmaşayı bana da geçirdi.

Zulica beni acele ile soydu. Yattığım zaman sanki zevkle odasına çekiliyor, hatta kapısını daha da büyük bir zevkle kapatıyor gibi geldi bana. Kısa bir süre sonra odasına giren birinin ayak seslerini duydum. İsteğim dışında ve çok çabuk bir hareketle kapısına koştum ve gözümü anahtar deliğine dayadım. Genç melez Tanzai'yi gördüm, kırdan toplamış olduğu çiçeklerle dolu bir sepet getirmişti. Zulica onu karşılamaya koştu; çiçekleri avuç avuç alarak göğsüne bastırdı. Tanzai, metresinin iç çekişleri arasında çiçeklerden ortalığa yayılan güzel kokularını koklamak üzere eğildi. Zulica'nın tüm bedeninin titrediğini açıkça gördüm. Ben de o anda aynı şeyleri hissettim. Tanzai'nin kollarına düştü ve ben de zayıflığımı ve utancımı gizlemek üzere yatağıma döndüm.

Yatağım gözyaşlarımla yıkandı. Hıçkırıklar beni boğuyordu. Acımın doruğunda, şöyle haykırdım:

— Ey, adını taşıdığım, Isaac'ın sevecen eşi, benim yüz on ikinci atam, eğer kayınpederiniz İbrahim'in sinesinden bulunduğum durumu görüyorsanız, Mamun'un hayaletini yatıştırın ve ona kızı için belirlediği onurlara kızının layık olmadığını söyleyin.

Çığlıklarım kardeşimi uyandırmıştı. Odama girdi, beni hasta sanarak bana bir sakinleştirici aldırdı. Öğleyin tekrar geldi ve nabzımı hızlı bularak, kabal ile ilgili uğraşlarımı benim yerime sürdürmeyi önerdi. Kabul ettim, çünkü çalışmam imkânsızdı. Akşama doğru uyuyakaldım ve o güne dek görmüş olduklarımdan farklı düşler gördüm. Ertesi gün ayakta düş görmekteydim ya da en azından böyle olduğuna beni inandıran bazı dikkatsizlikler yaptım. Erkek kardeşimin bakışları nedensizce kızarmama yol açıyordu. Böylece sekiz gün geçti.

Bir gece, kardeşim odama girdi. Kolunun altında "Sefiroth"ların kitabını, elinde ise üzerinde Zerdüşt'ün İkizler takım yıldızlarına verdiği yetmiş iki adın yazılı olduğu yaldızlı bir alın bandı vardı.

— Rebecca, dedi bana, Rebecca, şerefinize gölge düşüren bu durumdan kurtulun. Artık büyük topluluklar üzerindeki gücünüzü denemenin zamanı geldi. Bu yaldızlı alın bandı sizi onların taşkınlıklarından koruyacaktır. Çevredeki tepelerden işleminiz için en uygun olduğunu düşündüğünüz bir tanesini seçin. Kaderinizin buna bağlı olduğunu unutmayın.

Böyle konuştuktan sonra kardeşim beni şatonun kapılarının dışına sürükledi ve demir parmaklıklı kapıyı üzerime kapattı.

Tek başıma, terk edilmiş olduğumdan cesaretimi yardıma çağırdım. Gece karanlıktı. Ben gece gömleğim-

le, yalınayak, saçlarım dağılmış, bir elimde kitabım, diğer elimde büyülü alın bandım olduğu halde duruyordum. Bana en yakın dağa doğru yöneldim. Bir çoban bana saldırmak istediyse de onu elimde tuttuğum kitabımla ittim ve ölü olarak ayaklarımın dibine düştü. Kitabımın Nuh'un gemisinin tahtasından yapılmış olduğunu ve bunun özelliğinin ise dokunan herkesi öldürmesi olduğunu öğrendiğinizde buna fazla şaşırmayacaksınız.

İşlemlerim için uygun bulduğum dağın tepesine ulaştığımda güneş doğmaya başlamıştı. İşlemlerime ancak ertesi gün gece yarısı yeniden başlayabilirdim. Bir mağaraya çekildim. Orada yavruları ile beraber bir dişi ayı ile karşılaştım. Üzerime atladı, ancak kitabımın cildi etkisini gösterdi ve kızgın hayvan ayaklarımın dibine düştü. Şişmiş memeleri bana açlıktan ölmek üzere olduğumu hatırlattı, henüz emrimde hiçbir cin, hatta en ufak şeytan bile yoktu. Yere, ayının yanına kendimi atarak sütünü emmeyi tercih ettim. Hayvanın koruduğu bir parça vücut ısısı bu yemeği biraz daha az mide bulandırıcı kılıyordu ama küçük ayı yavruları benimle bunun kavgasını yapmak üzere geldiler. Düşünün, Alphonse, henüz doğduğu yeri hiç terk etmemiş on altı yaşındaki bir kızı böyle bir durumda düşünün. Ellerimde korkunç silahlar vardı ama bunları henüz hiç kullanmamıştım ve en ufak bir dikkatsizlik hepsini bana karşı çevirebilirdi.

Bu sırada ayaklarımın altındaki otlar kuruyor, hava cayır cayır yanan bir buharla yükleniyor ve kuşlar uçarken can veriyorlardı. Haber alan şeytanların toplanmaya başladıklarını düşündüm. Bir ağaç kendiliğinden alev aldı ve üzerinden dumanlar çıkmaya başladı, ancak bunlar yukarıya yükseleceklerine mağaramı çevrelediler ve beni karanlıklara gömdüler. Ayaklarımda yatmakta olan dişi ayı yeniden canlanır gibi oldu; gözleri bir an

karanlığı aydınlatan bir alevle parladı. Ağzından kanatlı bir yılan şeklinde kötü bir ruh çıktı. Bu, en alt seviyeden bir cin olan Nemraël'di. Bana hizmet etmek için gönderilmişti. Ancak kısa bir süre sonra, düşen meleklerin en ünlüleri olan Egregorların dilinin konuşulduğunu duydum. Beni, ara dünyanın varlıkları arasına kabul edilişime katılarak onurlandıracaklarını işittim. Bu dil, Enoch'un kitabında rastladığımız dilin aynısıdır. Bu kitabın özel bir incelemesini yapmıştım.

Sonunda, Egregorların prensi Semiaras, başlama zamanının geldiği konusunda beni uyarma nezaketini gösterdi. Mağaramdan çıktım. Yaldızlı alın bandımı daire şeklinde yere serdim, kitabımı açtım ve o güne dek yalnızca gözlerimle okumaya cesaret edebilmiş olduğum formülleri yüksek sesle söyledim... Tahmin edersiniz ki, Senyör Alphonse, bundan sonra olanları size söyleyemem, anlayamazsınız. Tüm söyleyebileceğim şudur: Ruhlar üzerinde oldukça büyük bir güce sahip oldum ve Tanrısal İkizleri nasıl tanıyacağım bana öğretildi. Tam o sıralarda, kardeşim, Süleyman'ın kızlarının ayak uçlarını gördü. Güneşin İkizler burcuna girmesini bekledim ve ben de kendi işlemlerimi yaptım. Tam bir başarı elde etmek için hiçbir şeyi esirgemedim ve bileşimlerimin ucunu kaçırmamak için çalışmalarımı gecenin öylesine geç saatlerine dek sürdürdüm ki, en sonunda uykuya yenik düşerek uyumak zorunda kaldım.

Ertesi gün, aynanın önünde, arkamdaymış gibi görünen iki insan yüzü fark ettim. Arkamı döndüm ve hiçbir şey görmedim. Tekrar aynaya baktım ve onları tekrar gördüm. Bunun dışında bu görünmenin hiçbir korkutucu yanı yoktu. Boyları insan boyundan biraz daha uzun iki genç gördüm; omuzları da daha genişti ama kadınlarınkini andıran bir yuvarlaklığı vardı. Göğüsleri de ka-

dınlarınkiler gibi yükseliyor, ancak memeleri erkeklerinkine benziyordu. Yuvarlak ve gelişmiş kolları mısır heykellerinde olduğu gibi kalçalarının yanında durmaktaydı. Altın ve gök mavisi karışımı bir rengi olan saçları, büyük bukleler halinde omuzlarına dökülüyordu. Yüzlerinin hatlarından söz etmeyeceğim; yarı tanrıların yakışıklı olup olmadıklarını siz de tahmin edebilirsiniz. Zaten bunlar da Tanrısal İkizlerdi. Onları başlarının üzerinde parlayan küçük alevlerden tanıdım.

— Bu yarı tanrılar nasıl giyinmişlerdi? diye sordum Rebecca'ya.

— Giyinik değillerdi ki, dedi. Her birinin dört kanadı vardı. Bu kanatlardan ikisi omuzlarının üzerinde hareketsiz duruyor, diğer ikisi bellerinin etrafında kavuşuyordu. Bu kanatlar, sinek kanatları kadar saydamdı ama yarı saydam dokularına karışmış altın ve lal rengi bölümler, ayıp yerlerini saklıyordu.

"İşte, dedim kendi kendime, eşleri olacağım iki tanrısal koca." İçimden, onları Zulica'yı taparcasına seven genç melez ile karşılaştırmadan edemedim. Bu kıyaslamadan utanç duydum. Aynaya baktım, yarı tanrıların ruhumu okuyup da bu istenmeden yapılan şeyden incinmiş gibi kızgınlık dolu bakışlarla bana baktıklarını sandım.

Birçok gün gözlerimi aynaya dek kaldırmaya cesaret edemedim. Sonunda denedim. Tanrısal İkizler kollarını kavuşturmuşlardı; tatlılık dolu duruşları çekingenliğimi ortadan kaldırdı. Yine de onlara ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Bu rahatsızlıktan kurtulmak için İdris'in eserlerinden bir cilt getirdim, siz buna Atlas diyorsunuz. Bizim için ise bu, şiir konusunda en güzel bulduğumuz eserdir. İdris'in mısralarındaki uyumluluk, gök cisimlerininkine benzer. Bu yazarın diline biraz yabancı oldu-

ğumdan, kötü okumuş olduğumdan kaygılanıp, dinleyicilerim üzerindeki etkimi görmek üzere gizlice aynaya göz attım. Bunu okumuş olmaktan mutluluk duymak için her türlü nedenimin olduğunu gördüm. Thamim'ler birbirlerine bakarak, beni onaylıyor gibiydiler. Bazen aynaya öyle bakışlar fırlatıyorlardı ki, heyecanlanmadan edemiyordum.

Erkek kardeşim içeriye girdi ve görüntü kayboldu. Bana ayaklarının uçlarını görmüş olduğu Süleyman'ın kızlarını anlattı. Neşeliydi. Onun bu neşesini paylaşıyordum. O zamana kadar bilmediğim bir duyguyu tadıyordum. Kabalist uğraşılardan duyulan heyecan, yerini adını bilmediğim, o zamana kadar çekiciliğinden habersiz olduğum bir kendimi bırakışa terk etmişti.

Kardeşim şatonun kapısını açtırttı; dağa gidişimden bu yana bu kapı hiç açılmamıştı. Gezintinin keyfini çıkardık; kırlar gözlerime en güzel renklerle öbek öbek süslenmiş gibi göründü. Kardeşimin gözlerinde de çalışmaya duyulan yakıcı istekten çok farklı bir ateş görür gibi oldum. Bir portakal ağacı koruluğuna daldık. Ben bir yanda o bir yanda düş kurmaya koyulduk ve düşlerle dolu geri döndük.

Zulica beni yatırmak için yanıma bir ayna getirdi. Yalnız olmadığımı gördüm; aynayı kaldırttım. Devekuşu gibi ben görmezsem, görülmeyeceğim konusunda kendi kendimi inandırarak yattım ve uyudum. Ancak kısa bir süre sonra garip düşler hayalgücümü ele geçirdi. Sanki gök uçurumunda, parlak iki yıldız zodyakta görkemle ilerliyorlardı. Birden birbirlerinden ayrıldılar, sonra tekrar geri geldiler, yanlarında Avriga'nın ayağındaki küçük nebülöz vardı.

Bu üç gök cismi uçucu yollarına beraberce devam ettiler; sonra durdular ve ateşten bir göktaşı halini aldı-

lar. Sonra bana üç ışıklı bir halka şeklinde göründüler. Bir süre döndükten sonra aynı merkezde sabitleştiler. O zaman safirden bir tahtı çevreleyen bir çeşit ayla ya da taç haline dönüştüler. İkizleri, bana ellerini uzatırlar ve onları aralarında alacağım yeri gösterirlerken gördüm. Atılmak istedim, ancak tam o sırada beni bedenimin ortasından yakalayarak durduran melez Tanzai'yi gördüğümü sandım. Gerçekten de çok heyecanlanıp, yataktan fırlayarak uyandım.

Odam karanlıktı ve kapının aralığından Zulica'nın odasında ışık yandığını gördüm. İnlediğini duydum ve hastalandı zannettim. Önce seslenmeliydim ama yapmadım. Bilmem hangi düşüncesizlik beni anahtar deliğinden bakmaya itti ve Melez Tanzai'nin Zulica ile, beni tiksintiden donduran hareketlerde bulunduklarını gördüm. Gözlerim kapandı ve baygın düştüm. Kendime geldiğimde, yatağımın yanında kardeşimi ve Zulica'yı gördüm. Zulica'ya öfke dolu bir bakış fırlatarak bir daha gözüme görünmemesini emrettim. Kardeşim bana bu sertliğimin nedenini sordu. Kızararak ona gece olanları anlattım. Bana önceki gün ikisini evlendirdiğini söyledi. Ancak bundan dolayı kızdığını, çünkü olacakları önceden görememiş olduğunu söyledi. Yalnızca benim kutsal şeylere karşı saygısız bir şey görmem söz konusuydu; Thamim'lerin aşırı incelikleri onu kaygılandırıyordu. Ben ise, utanç dışında hiçbir şey hissedemiyordum ve gözlerimi aynaya çevirmektense ölürdüm daha iyi.

Kardeşim Thamim'lerle olan ilişkimin ne türde bir şey olduğunu bilmiyordu ama onlar için artık bilinmeyen birisi olmadığımı biliyordu. Kendimi bir çeşit hüzne kaptırdığımı gördüğünde, başlamış olduğum işlemleri aksatmamdan korktu. Güneş, İkizler burcundan çıkmak üzereydi, bu konuda beni uyarmak istedi. O zaman bir

düşten uyanır gibi oldum. Thamim'leri bir daha hiç görememek korkusuyla titriyordum. Onlardan, hakkımdaki düşüncelerini öğrenemeden on bir ay ayrı kalmaktan ve hatta dikkatlerini çekmeye layık olmayan bir konuma düşmekten korkuyordum.

Şatonun on iki ayak yüksekliğinde bir Venedik aynası ile süslü olan bir salonuna gitmeye karar verdim. Soğukkanlılığımı korumak için yanıma İdris'den bir cilt aldım. İçinde dünyanın yaratılışı ile ilgili şiirler vardı. Aynadan çok uzağa oturarak yüksek sesle okumaya koyuldum. Sonra durup sesimi yükselterek Thamim'lere bu harikalara tanık olup olmadıklarını sorma cesaretini gösterdim. O zaman Venedik camı duvardan ayrılarak önüme geldi. İçinde İkizlerin memnun bir hava ile bana gülümsediklerini ve gerçekte de dünyanın var oluşuna tanık olduklarını ve her şeyin İdris'in dediği gibi olduğunu bana göstermek amacıyla başlarını eğdiklerini gördüm. Daha da cesaretlenerek kitabımı kapattım ve bakışlarımı, tanrısal sevgililerimkinin içinde erittim. Ancak bu kendimi bırakma anı neredeyse bana pahalıya mal olacaktı. Bu kadar yakın bir bağlantıyı henüz kaldıramayacak kadar insanlığa yakındım. Gözlerinde yanan ateş neredeyse beni yiyip bitirecekti. Gözlerimi yere indirdim ve biraz toparlandıktan sonra okumama devam ettim. Tam da İdris'in ikinci şarkısı önümdeydi. Burada şairlerin başı, Elohim'in oğulları ile insanların kızları arasındaki aşklardan söz ediyordu. Bugün dünyanın ilk çağlarında nasıl sevilip sevişildiği konusunda bir fikir bile edinmek imkânsızdır. Benim bile pek iyi anlayamadığım abartılar beni sık sık tereddüte düşürüyordu. O zaman, elimde olmadan gözlerimi aynaya çeviriyordum ve sanki bana Thamim'ler beni duymaktan gittikçe daha da hoşnutlarmış gibi geliyordu. Kollarını bana uzatarak

sandalyeme doğru yaklaştılar. Omuzlarındaki parlak kanatları açtıklarını gördüm; hatta kemer görevini yapan kanatlarında da hafif bir çırpınma görür gibi oldum. Onları da açacaklarını sandım ve elimi gözlerimin üzerine koydum. O anda elimin öpüldüğünü hissettim, aynı anda kitabı tutan elim de öpülmüştü. O anda binlerce parçaya bölünen aynanın sesini duydum. Güneşin İkizler burcundan çıktığını ve benden izin alarak ayrıldıklarını anladım.

Ertesi gün başka bir aynada iki gölge, daha doğrusu iki tanrısal biçimin hayalini görür gibi oldum. Onu izleyen gün hiçbir şey görmedim. O zaman, yokluklarını doldurmak için, günlerimi gözlemevinde gözümü teleskopa yapıştırıp sevgililerimi onlar kaybolana dek izleyerek geçiriyordum. Neredeyse ufuk çizgisinin altındaydılar, oysa ben hâlâ onları görür gibiydim. Sonunda Yengeç'in kuyruğu da gözden kaybolunca, çekiliyordum ve yatağım sık sık hiçbir nedeni olmayan gözyaşları ile ıslanıyordu.

Bu sırada kardeşim aşk ve umut dolu, hiçbir zaman olmadığı kadar büyük bir ateşle kendini gizli ilimlere veriyordu. Bir gün odama gelerek bana, gökteki bazı işaretlerden, ünlü bir kabalistin Thybi ayının 23'ünde saat gece yarısını kırk dakika geçe, Kurtuba'dan geçeceğini tahmin ettiğini söyledi. Bu ünlü kabalist iki yüz yıldır Sefren piramidinde yaşıyordu ve niyeti Amerika'ya gitmekti. Gece gözlemevine gittim. Kardeşimin haklı olduğuna karar verdim ama benim hesabım onunkinden biraz daha farklı bir sonuç verdi. Kardeşim kendisininkinin doğru olduğunu savundu ve haklı olduğunu bana kanıtlamak için Kurtuba'ya bizzat gitmek istedi. Yolculuğunu, benim size bunu anlatmak için harcadığım süre kadar kısa bir sürede tamamlayabilirdi ancak gezintinin

zevklerinden faydalanmak ve yamaçların eğimlerini izlemek istedi. Bir yandan da onu en çok eğlendirebilecek ve oyalayabilecek güzel kırları seçerek ilerliyordu. Böylece Venta Quemada'ya vardı. Yanında, bana mağarada belirmiş olan o kötü ruh küçük Nemrael de vardı. Kardeşim ona, yemek getirmesini emretti. Nemrael bir Benediktin rahibinin yemeğini çalarak bunu ventaya getirdi. Sonra kardeşim ona artık ihtiyacı olmadığı için Nemrael'i bana geri gönderdi. O sıra gözlemevindeydim ve gökyüzünde kardeşim için çok korkmama neden olan şeyler gördüm. Nemrael'e ventaya geri dönmesini ve sahibini terk etmemesini buyurdum. Gitti ve bir an sonra geri dönerek bana kendininkinden üstün bir gücün onu hanın içerisine girmekten alıkoyduğunu söyledi. Böylece kaygılarım doruğa ulaşmış oldu. En sonunda sizi kardeşimle beraber gelirken gördüm. Yüz hatlarınızdan sizin bir kabalist olmadığınızı kanıtlayan bir kendine güven ve serinkanlılık okunuyordu. Babam bir ölümlüden dolayı çok acı çekeceğimi önceden söylemişti, sizin o ölümlü olmanızdan kuşkulanıyordum. Kısa bir süre sonra başka işler beni oyaladı. Kardeşim bana Pascheco'nun hikâyesini ve kendi başına neler geldiğini anlattı, ama benim büyük şaşkınlığımla beraber, hangi çeşit şeytanla karşılaşmış olduğunu bilmediğini de ekledi. Geceyi büyük sabırsızlıkla bekledik ve en korkunç büyüleri yaptık. Ama boşuna, o iki varlığın ne oldukları hakkında hiçbir şey öğrenemedik, hatta onlarla birlikte, kardeşimin ölümsüzlük hakkını yitirmiş olup olmadığını da bilmiyoruz. Sizden bazı şeyler öğrenebileceğimi ummuştum. Ama kimbilir hangi şeref sözüne sadık kalıp, bize hiçbir şey söylemek istemediniz.

O zaman kardeşime yardım etmek ve onu sakinleştirmek için ben de Venta Quemada'da bir gece geçirme-

ye karar verdim. Dün yola çıktım, küçük vadinin girişine ulaştığımda gece ilerlemişti bile. Hafif bir peri alevi oluşturmak için buhar topladım, ona beni ventaya götürmesini emrettim. Bu ailemizde saklı kalmış bir sırdır. Altmış üçüncü atamın öz kardeşi olan Musa da, İsrailliilere çölde yol gösteren ateş sütununu böyle oluşturmuştu.

Peri ateşim pek güzel yandı ve önümden ilerlemeye başladı; ancak en kısa yolu seçmedi. Onun bu sadakatsizliğini fark ettim ama çok da dikkat etmedim.

Oraya vardığımda gece yarısıydı. Venta'nın avlusuna girerken ortadaki odada ışık olduğunu fark ettim. Çok hoş bir müzik işittim. Taştan bir sıraya oturdum. Hiçbir etki yaratmayan kabalistlik ile ilgili birkaç işlem yaptım. Gerçekten de müzik beni o denli büyülüyor ve öylesine hoşuma gidiyordu ki, o saatte yaptığım işlemlerin doğruluğu hakkında size hiçbir şey söyleyemem. Bazı esas noktaları kaçırmış olduğumu sanıp, handa ne şeytan ne de ruh olmadığına karar verdim ve içeride yalnızca insanlar olduğu sonucuna vararak kendimi şarkı söylemelerini dinleme zevkine bıraktım. Bunlar yaylı bir müzik aletinin eşlik ettiği iki sesti, kulağa o kadar hoş ve uyumlu geliyorlardı ki, yeryüzündeki hiçbir müzik bununla kıyaslanamazdı.

Bu seslerin söyledikleri havalar bende anlayamadığım tadına doyulmayan bir sevecenlik uyandırıyorlardı. Uzun süre sıranın üzerinde dinledim onları, sonra girmeye karar verdim, ne de olsa bir tek bu amaçla oraya gitmiştim. Yukarıya çıktım, orta odada, uzun, yapılı, iki genç adam buldum. Masaya oturmuş, yiyip içip, gönülden şarkılar söylüyorlardı. Giysileri doğulu giysileri idi. Başta türban, göğüs ve kollar çıplak, kuşakta zengin silahlar....

Türk sandığım iki yabancı ayağa kalktı, bana bir iskemle uzattılar, tabağımı ve bardağımı doldurdular ve sıra ile çaldıkları bir tiorba* eşliğinde şarkı söylemeye koyuldular.

Rahat hareketlerinde açık yürekli bir şeyler vardı. Yapmacık davranmıyorlardı, ben de davranmadım. Açtım, yemek yedim. Su olmadığı için şarap içtim. Genç Türklerle şarkı söylemek istedim. Beni dinlemekten büyük mutluluk duyuyorlarmış gibi geldi bana. Onlara bir İspanyol seguedille*si söyledim. Aynı kafiyelerle bana cevap verdiler. İspanyolcayı nerede öğrenmiş olduklarını sordum.

İçlerinden birisi şöyle yanıtladı:

— Biz Mağrip'te doğduk, mesleğimiz denizcilik olduğundan sık sık uğradığımız limanların dillerini kolayca öğrendik. Şimdi, seguedilleleri bir yana bırakalım da, siz bizim ülkemizin şarkılarını dinleyin.

Şarkılarının, ruhu duyguların tüm ayrıntılarından süzerek geçiren bir ezgisi vardı. Tam yürek sızlamasının doruklarındayken beklenmedik sesler sizi en çılgın neşenin kucağına atıveriyordu.

Bu dolaplara kanacak kadar saf değildim. Sözümona denizcilere gözlerimi diktim. Her ikisiyle de benim Tanrısal İkizlerim arasında büyük bir benzerlik varmış gibi geldi.

— Siz Mağrip'te doğmuş Türkler misiniz? diye sordum.

— Hiç de değil, diye cevap verdi, henüz hiç konuşmamış olanı. Biz Isparta'da doğmuş Yunanlılarız. Ah,

---

(*) Tiorba: (Téorbe) 16 ve 18. yüzyıllarda bir ut çeşidi.

(*) Seguedille: Hızlı bir İspanyol halk şarkısı, Endülüs kökenlidir.

yüce Rebecca, beni nasıl tanımazsınız, ben Polluks'um, bu da kardeşim!

Korkudan, bir anda dilim tutuldu. Sözümona ikizler kanatlarını açtılar ve göğe doğru taşındığımı hissettim. Neyse ki, birden aklıma, yalnızca benim ve kardeşimin bildiği kutsal bir sözcük geldi. O anda, yeryüzüne düştüm ve bu düşüş beni tam serseme çevirdi. Alphonse, siz beni kendime getirdiniz; içimden bir ses saklamam gerekenlerden hiçbir şey yitirmemiş olduğumu söylüyor ama bunca mucizeden yorgun düştüm; sıradan bir ölümlü olarak kalmak için doğduğumu hissediyorum.

Rebecca böylece hikâyesini tamamladı. Ancak bu hikâye üzerimde onun beklediği etkiyi yaratmadı. Geçen on gün içinde yaşayıp işittiğim onca olağanüstü olay, yine de Rebecca'nın benimle alay etmek istediğine inanmaktan alıkoyamadı beni. Onu oldukça sert bir şekilde terk ederek Cádiz'den ayrıldığımdan bu yana, başımdan geçenler üzerinde düşünmeye koyuldum. O zaman şehrin valisi Don Emmanuel de Sa'nın ağzından kaçırdığı bazı sözler, bana onun Gomelezlerin gizemli varlığından tümüyle habersiz olmadığını düşündürttü. Bana iki uşağım; Lopez ve Moschito'yu veren oydu. Aklıma uğursuz Los Hermanos vadisinin girişinde, iki uşağımın da onun emriyle beni terk etmiş oldukları fikri geldi. Kuzinlerim ve Rebecca'nın kendisi de sık sık beni sınamak istediklerini söylemişlerdi. Belki de ventada beni uyutmak için içki içirmişlerdi, sonra da ben uykudayken o uğursuz darağacının altına beni kolaycacık taşımışlardı. Pascheco tek gözünü, o iki şeytanla olan aşk ilişkisinin dışında bambaşka bir nedenden ötürü kaybetmiş olabilirdi. Korkunç hikâyesi yalnızca bir masal olabilirdi. Her zaman sırrımı öğrenmek isteyen keşiş de, kuşkusuz, Gomelezlerin casusu idi ve ağzı sıkılığımı sı-

namak istiyordu. Son olarak da, Rebecca, kardeşi, Zoto ve çeribaşı, tüm bu insanlar belki de benim cesaretimi kırmak için el ele vermişlerdi.[1]

Bu düşünceler üzerine, karşıma çıkacak – ve okuyucunun da, hikâyenin başı hoşuna giderse geri kalanını öğrenebileceği – maceraların devamını mutlaka beklemeye karar verdim.[2]

(1) Metnin bu bölümü, Onuncu Gün'ün başında (Sayfa 153) görülüyor. Sanırız hemen ardından gelenleri haber vermek amacı ile tekrar buraya taşınmış.

(2) "Bu hikâyenin ilk bölümü" sözünden *"Alphonse Van Worden'in On Günü"*nü, yani birden onuncu güne kadar olan kısım ve ondördüncü gün anlaşılmalı.

"Zaragoza'da Bulunmuş Elyazması", Jan Potocki'nin 1815'deki intiharından önce tamamladığı tek romanı. İlk kez 1958'de 'keşfedilen' roman, bugün Fantastik Edebiyat'ın en büyük yapıtı olarak kabul görüyor. Balonla uçma deneylerinin öncüsü; bir 'para basma makinası'nın mucidi; Polonya'nın bağımsızlığına baş koymuş bir lider; büyük bir tarihçi; dilci; kâşif Potocki'nin kişiliğinde buluşuyor.

JAN POTOCKI.
TÜRKÇE'DE İLK KEZ.

ZARAGOZA'DA BULUNMUŞ EL YAZMASI

JAN POTOCKİ

Türkçesi
MELİS ECE

ISBN 975-14-0305-7
KTB 92.34.Y.0030.0396